LEGEA GENERALĂ
DE
PENSIUNI

COMENTATĂ ŞI ADNOTATA

Regulamentul de aplicare
Istoricul dreptului de pensiune în România
Formulare şi instrucţiuni de procedură
Legi şi decrete-legi relative la pensiuni

DE

MIHAIL ŞETEANU
Director general la Ministerul de Finanţe

EDIŢIUNEA A II-a CU ULTIMELE MODIFICĂRI

BUCUREŞTI
„Librăria Universală LEON ALCALAY"
ALCALAY & Co.

LEGEA GENERALĂ
DE
PENSIUNI

COMENTATĂ ŞI ADNOTATĂ

Regulamentul de aplicare
Istoricul dreptului de pensiune în România
Formulare şi instrucţiuni de procedură
Legi şi decrete-legi relative la pensiuni

DE

MIHAIL ŞETEANU
Director general la Ministerul de Finanţe

EDIŢIUNEA A II-a CU ULTIMELE MODIFICĂRI

BUCUREŞTI
„Librăria Universală LEON ALCALAY"
ALCALAY & Co.

PREFAȚĂ

Modificările aduse legii generale de pensiuni în ultimii ani, a îngreuiat mult cunoașterea acestei legi astfel cum se prezintă astăzi în urma modificărilor primite, de aceea am crezut necesar să întocmesc lucrarea de față pentru a înlesnì interpretarea și aplicarea dispozițiilor actualei legi. Cum însă unele din dispozițiunile legilor anterioare de pensiuni 'și-au aplicare și sub regimul actualei legi, pentru cunoașterea lor, am precedat această lucrare de un istoric al diferitelor faze prin care a trecut dezvoltarea dreptului de Pensiune în România dela epoca Regulamentelor organice din 1830 până azi.

Lucrarea am împărțit-o în cinci părți:

I. Istoricul dreptului de pensiune în România dela 1830 până azi.

II. Textul legii generale de pensiuni în vigoare. La fiecare articol, sub titlul de **Comentarii**, *am căutat să explic dispozițiunile ce cuprinde, explicațiuni extrase atât din expunerile de motive ale legii din 1902 și a legilor ce au modificat-o, cât și din discuțiunile parlamentare, regulamentul de aplicarea legii și din practică.*

La articolele a căror interpretare a dat loc la procese, am adăugat pe lângă comentarii, sub titlul **Jurisprudență**, *principiile discutate și stabilite de*

jurisprudența tribunalelor, a Curților de apel și a Curții de Casație.

III. Regulamentul de aplicare al legei generale de pensii.

IV. Legea pentru pensiunile notarilor, jandarmilor rurali, sergenților de oraș, personalului poștei rurale, cantonierilor și șefilor cantonieri, personalului inferior dependinte de Ministerul Agriculturei și Domeniilor (pădurari, confiniști și gardieni din serviciul pescăriilor), și reangajaților din armată.

V. Procedura în materie de pensiune.

Pentru înlesnirea cunoașterii ei în mod practic am întocmit:

1. Formulare de petițiuni prin cari se cere regularea sau transmiterea drepturilor la pensiune. Sub fiecare formular se găsesc instrucțiuni relative la termenele în cari trebuiesc făcute cererile, autoritatea unde să fie adresate și formele în cari trebuiesc făcute diferitele acte cerute de regulament.

2. Formulare de certificate, notificări, acțiuni pentru facerea actelor de stare civilă, declarații de vărsarea reținerilor, dovezi și certificate de identități, cereri de acte, transferări de plăți de pensiuni, procuri, procese-verbale pentru comisiile medicale și administrative, etc., toate însoțite de instrucțiuni.

VI. Legi și decrete regale relative la pensiuni elaborate după decretarea mobilizării din 1916.

Publicând această lucrare am avut de scop de a întocmi o edițiune care să fie de un folos practic atât funcționarilor și urmașilor lor, în vederea regulărei drepturilor lor la pensiune cât și autorităților administrative cari sunt în drept a aplica legea și instanțelor judecătorești chemate a o interpreta.

PARTEA I

ISTORICUL DREPTULUI DE PENSIUNE IN ROMÂNIA

Chestiunea dreptului de pensiune al funcționarilor publici în România, a trecut prin multe stadii. Vechea legiuire a regulamentului organic al Valachiei prea largă, devenise periculoasă odată cu înmulțirea funcționarilor publici. De aceea în 1868 s'a făcut o legiuire mult mai restrânsă. Din tranziția aceasta, dela o legiuire prea largă la una mult mai restrânsă, a rezultat numeroase nemulțumiri. Prin acelaș joc, la 1890 se revine iarăși la o legiuire de pensiune mult mai largă, fără ca cel puțin să fi fost precedată de un calcul de probabilități, de aceia și această lege care constituia un pericol permanent pentru finanțele Statului, nu a putut durà.

In fine, în 1902 s'a stabilit un regim normal pentru reglementarea pensiunilor. Cum însă, orice lege care reglementează dreptul de pensiune al funcționarilor publici, bazată pe principiul, că Statul trebue să recompenseze pe funcționarii săi ajunși în stare de a nu mai putea servì, dă loc la o evidentă diversitate de interese, între Stat și funcționari, dificultățile ce a întâmpinat întocmirea acestei legi, nu au fost ușoare.

Negreșit, că ajutorul pe care 'l dă Statul foștilor săi funcționari trebue să fie limitat de puterile sale budgetare, pe când funcționarii tind a dobândì o situație cât mai avantajoasă pentru răsplătirea serviciilor aduse de ei Statului.

Tocmai din antagonismul acestor interese a eșit legea generală de pensiuni, care în trăsăturile ei generale a creiat un regim potrivit cu mijloacele de care dispune țara, regim care din când în când va fi îmbunătățit, dar care de sigur în temeliile lui va rămâne pentru multă vreme legiuirea de pensiuni a țării noastre.

Pentru înlesnirea studiului fazelor prin care a trecut legiferarea dreptului de pensiune la noi, care datează dela regulamentele organice din 1830, vom împărți această legiferare în patru părți, corespunzătoare regimelor principalelor legi:

Partea I cuprinde: regimul regulamentelor organice.

Partea II cuprinde: regimul legii din 15 Februarie 1868.

Partea III cuprinde: regimul statutelor de pensiuni C. F. R., legei pensiunilor militare din 1889 și legei pensiunilor civile și eclesiastice din 10 Mai 1890.

Partea IV cuprinde: regimul legei generale de pensiuni din 1902.

I. REGIMUL REGULAMENTELOR ORGANICE

Cea mai veche legiuire în materie de pensiuni o găsim în regulamentele organice ale Principatelor. Cum însă condițiunile pentru dobândirea drepturilor erau diferite în Muntenia de cele din Moldova, le vom expune separat.

1. Regulamentul Organic al Valachiei

Art. 27 de sub cap. III, secția I, sub titlul *Temeiuri* prevede că „Stăpânirea socotește drept a sa osebită datorie a răsplăti slujbele ce se fac Statului când folosința și îndelungarea lor cer o asemenea mărturisire de recunoștiință". Iar art. 28 prevede că: „Câți au slujit patriei lor au dreptul a li se cunoaște slujbele din partea stăpânirei și pot după felul și vremea slujbei să ceară răsplătire".

De aci se vede că sub regulamentul organic, pensiunea nu era considerată ca un drept, ci numai ca o recompensă din partea Statului.

Iată și condițiunile în care se acordau pensiunile, cuprinse în art. 29, 30, 31, 32, 33, și 34 al regulamentului.

Art. 29.— „Cel ce va sluji cu cinste Statului în curgere de opt ani și se va retrage din slujbă, va lua sub numire de pensiune o a treia parte din leafa ce primea în cea din urmă slujbă în care s'a aflat, cum și de va fi slujit șase-spre-zece ani, să primească două părți din leafa sa, iar slujind două zeci și patru ani, și trăgându-se din slujbă, să primească toată leafa; însă nu se vor socoti decât anii aceia întru

care se va afla în slujbă, după dovezile ce va înfăţişa, iar slujbele nu se vor socoti, decât acele câte se vor face în urma acestei legiuiri".

Art. 30.— „Slujbaşul obştesc care, din pricina vre-unui beteşug pricinuit din slujbele în cari s'a aflat, va fi silit a se trage din slujbă mai înainte de împlinirea sorocului de opt ani, acela să ia pensiunea ce este hotărâtă pentru cei ce vor sluji opt ani, sau de i se va fi întâmplat moarte din pricina slujbei, pensiunea ce i s'ar fi cuvenit lui să o ia văduva lui sau copiii, însă aceasta pentru slujbaşii civili, iar pentru militari să se mărginească sorocul pe 6 ani".

Art. 31.— „Nimenea nu va puteà lua în aceiaşi vreme pensiunea şi leafă, ci numai de se va fi întâmplat vre-o deosebită slujbă, i se va da vre-un dar sau semn de cinste, care aceasta se va hotărî de Domn împreună cu Obşteasca Adunare ordinară".

Art. 32.— „Cei ce se vor afla în slujba particulară a Domnului, nu vor putea să ceară pensiune obştească pentru această slujbă".

Art. 33.— „Dovezile cari vor da dreptul de a cere pensiune, nu se vor ţine seamă decât de vor fi iscălite de căpeteniile jăluitorului, întărite de Domn şi însoţite cu răvaşele de botez şi de însurătoare.

Art. 34.— „Domnul va trimite la fiecare strângere a Obşteştei Adunări ordinare foaia pensiunilor ce au a se da la osebite obraze, cari după regulile de mai sus, vor aveà dreptul de a le cere. Pe lângă această foaie se va alăturà altă foaie a pensionarilor morţi şi a celor vii. Asupra acestor două foi, Obşteasca Adunare va hotărî pensiunile cele noui ce se va socotì de cuviinţă a se da, şi după ce Domnul va întărì această hotărîre, se vor publicà pensiunile şi se vor slobozi cu acest chip a se lua".

Drepturile urmaşilor erau cuprinse în art. 35 şi 36

de sub cap. III, secția III a regulamentului, sub titlul: „Pentru moștenirea pensiunilor".

Art. 35 prevede: „Pensiunile ce se vor da slujbașilor obștești nu vor puteà trece decât numai la văduvile lor, sau lipsind ele, la copii slujbașilor; pentru fete până la măritiș și pentru băeți până vor venì în vârsta pravilnică".

Din cauza redacțiunei acestui articol s'a dat loc la o nedreptate în ce privește transmiterea pensiunei asupra văduvelor și copiilor, astfel în cazul când copiii din prima căsătorie veneau în concurs cu văduva din a doua căsătorie, cei d'intâi erau excluși dela transmiterea pensiunei atâta timp cât văduva din a doua căsătorie trăia, pensiunea transmițându-se întreagă asupra văduvei".

Art. 36 prevede că: „Văduva unui pensionar public, măritându-se al doilea, nu va puteà să mai ceară pensiunea celui d'intâi bărbat al său, ci această pensiune va rămânea pe seama copiilor de vor fi; iar nefiind copii, va intra iarăși în Casa pensiunilor".

Acestea sunt toate dispozițiile relative la pensiuni, pe care le găsim în regulamentul organic al Valachiei.

Legea din 1852.— Aceste dispozițiuni ale regulamentului organic al Valachiei, relative la pensiuni, au durat neschimbate până la 1852, când față de sarcinile mereu crescânde ale capitalului pensiunilor suma de lei noi 555.555 (lei vechi 1.500.000) cât se prevedea în budget, conform prescripțiunei regulamentului, ne mai fiind îndestulătoare, s'a întocmit o anexă prin care se complectă legiuirea pensiunilor. Prin această anexă întărită prin ofisul Domnesc No. 786 din 20 Mai acel an, se aduce oarecari restricțiuni în dobândirea pensiunei, astfel:

1. Se cerea vârsta de 50 ani împliniţi dovedită prin act în regulă.

2. Nu puteau beneficia de pensiuni decât slujbaşi numiţi cu ofis Domnesc şi cari aveau leafă lunară dela 200 lei vechi în sus.

In ce priveşte fondurile pentru plata pensiunilor s'a adăogat la cei 1.500.000 lei vechi, cât se prevedea în budget în fiecare an, şi următoarele venituri:

a) Câte două parale la leu, atât din lefile tutulor slujbaşilor dela suma de lei 200 în sus, şi care se întăreau în slujbă cu ofis Domnesc, cât şi din pensiuni;

b) Economiile din funcţiunile vacante de orice categori;

c) Taxa diplomelor;

d) Sumele ce vor rezultà din stingerile de pensiuni, treptat pe fiecare an.

e) A patra parte din suma cu care va spori în fiecare an budgetul de personal. Acest ultim articol de venit, se explică astfel prin legiuirea din 1852: „Din cele până acum împrejurări, văzându-se că pensiunile au covârşit fondul întocmit, pentru plata lor după legiuire, din adăogirea slujbaşilor publici peste cei care se aflau în lucrare la începutul regulamentului, crescând suma lefilor slujbaşilor aproape de îndoit, în vreme ce fondul pensiunilor nu s'a mai adăogat, în viitor ori când se vor face adăogiri de slujbaşi a căror funcţie să aibă drept de pensiune, să se chibzuiască totdeodată a se adăoga şi la venitul pensiunilor cu o a patra parte din totalul ştatului ce vor însuma acele adăogite funcţii, ca să poată fi în stare Casa pensiunilor a corespunde cu numărul slujbaşilor în fiinţă".

Legea din 1853.— In 1853 prin ofisul Dom-

nesc No. 477 din 11 Martie, se decretează o nouă legiuire, după care au drept la pensiune şi amploiaţi cu leafă dela 200 lei în jos. Prin excepţiune însă dela regula generală, acestora li se cereà minimum 15 ani de serviciu pentru a puteà obţine drept de pensiune. Aşa, pentru 15 ani aveau drept la a patra parte a lefei ce au avut în momentul retragerei din serviciu; pentru 23 ani, jumătate din leafă şi pentru 30 ani, trei pătrimi.

Pentru formarea fondului trebuincios plăţei acestor pensiuni se înfiinţează o reţinere de două parale la leu, iar Statul ajută cu o subvenţă anuală de 200.000 lei. Socotelele acestei Case de pensiuni se ţineau separat, formând o Casă cu totul deosebită, care a luat fiinţă cu începere dela 1 Ianuarie 1854.

Nu se bucurau de dispoziţiile legei din 1853: Gradele inferioare din oştire, din corpul dorobanţilor şi grănicerilor, rândaşii de pe la dregătoriile publice, precum şi slujbaşii săteşti şi în sfârşit, ori câţi nu primeau leafă *legiuită* din fondurile Statului.

Legea din 1859.— Excepţiunea relativă la dreptul de pensiune prevăzută de legea din 1853 pentru pensiunile amploiaţilor cu leafă dela 200 lei în jos, a fost abrogată prin legea din 5 Octomvrie 1859, astfel că dela 1 Ianuarie 1860, toţi funcţionarii fără nici o deosebire, primeau pensiunile în condiţiunile art. 27, 28 şi 29 de sub cap. III, secţia I şi II din regulamentul organic.

2. Regulamentul Organic al Moldovei

Sub regulamentul organic al Moldovei pensiunile se dedeau ca o mulţumire din partea Statului, având caracterul unei resplătiri, şi anume, la următoarele

categorii, pe care le găsim sub art. 7 al regulamentului.

a) *„Către cei care împlinesc slujba dregătoriilor politicești și militărești cu osârdie, cinste și fără prihânire dela vârsta de 18 ani și înainte”;*

b) *„Către cei sau către familiile lor, care din pricina primejdioaselor slujbe în care s'ar aflà, se vor beteji sau ar murì”;*

c) *„Către cei care s'ar aflà în slujba pământului vreme îndelungată și ar ajunge la stare de bătrânețe”;*

d) *„Către cei care prin iscusința lor vor descoperi folosințe noi în economii rurale și industrii, sau alte asemenea”.*

e) *„Către cei care s'ar întâmplà a face vre-o grea slujbă și de mare folos patriei”.*

Din categoria celor prevăzuți la lit. *a* de sub art. 7, cei cari serveau 20 ani, primeau ca pensiune a treia parte din leafa gradului lor; cei cu 30 ani, jumătate leafa, iar cei cu 40 ani, două treimi.

Categoria celor prevăzuți la lit. *b*, de sub art. 7, se împărțea în două părți:

1. Cei ce sufereau de o infirmitate cari îi făceà improprii serviciului, dobândeau jumătate din leafa gradului lor;

2. Văduva și minorii celor ce-și perdeau viața din cauza serviciului, primeau jumătate din leafa ce a avut soțul. Văduvele primeau această pensiune cât trăiau, iar copiii până la majoritate.

Pensiunile de sub litera *d* și *e* se dedeau după aprecierea Obșteștei Adunări și a Domnului.

In afară de văduvele și copiii celor morți din cauza serviciului, regulamentul organic al Moldovei nu acordà nici un drept văduvelor și copiilor celor eșiți la pensiune pentru vechime de serviciu, afară de văduvele și copiii membrilor corpului didactic. Această nedreptate a durat până la 1879, când printr'o lege

specială, s'au declarat reversibile și aceste pensiuni.

Regulamentul școlar din 1850.— In acest regulament găsim un capitol care tratează drepturile de pensiune ale profesorilor și învățătorilor, în condițiuni deosebite de cele prevăzute în regulamentul organic al Moldovei pentru ceilalți funcționari. Așà pentru zece ani de serviciu membrii corpului profesoral primeau $^1/_3$ din leafa ce aveau în ultimii ani, pentru 15 ani $^2/_3$ din leafă și pentru 24 ani întreaga leafă.

Văduvele și orfanii minori aveau drept la jumătate din pensiunea ce s'ar fi cuvenit decedatului; văduvele până la măritiș, iar orfanii până la majorat,

Legea din 1851.— Legea despre pensiuni, cuprinsă în regulamentul de finanțe al Moldovei, a suferit următoarele modificări prin legea promulgată prin ofisul Domnesc No. 643 din 1851.

S'a împărțit pensiunile în trei categorii: Pensiuni de retragere, pensiuni de resplătiri și pensiuni de ajutor.

1. Pensiunile de retragere se acordau celor cari aveau împliniți 60 de ani, în următoarele condițiuni:

a) Pentru un serviciu de 15 ani, $^1/_3$ din ultima leafă;

b) Pentru un serviciu de 20 ani, jumătatea lefei;

c) Pentru un serviciu de 25 ani, două treimi din leafă.

Acei cari deveneau infirmi din cauza serviciului, precum și văduvelor lor, aveau de asemenea dreptul la pensiunea de retragere.

Suma acestor pensiuni nu puteau întrece cele două treimi din leafă.

2. Pensiunile de răsplătire sau simple resplătiri, se dau:

a) Acelora ce ar fi descoperit noi moduri folosi-

toare economiei rurale, industriei și altor asemenea, și

b) Acelora care ar fi făcut servicii extraordinare și de mare folos țărei.

3. Pensiunile de ajutor se dau familiilor scăpătate, a celor care au slujit pământului, adică văduvelor lor până la măritiș și în lipsa văduvei, copiilor până la majorat. Aceste pensiuni nu puteau întrece suma de 500 lei vechi pe lună.

Pensiunile de retragere se acordau de Adunarea Legiuitoare, pe când pensiunile de resplătire și de ajutor, se acordau de Divanul obștesc cu încuviințarea Domnului.

Legea din 1863.— Până la 1 Ianuarie 1864 atât lefurile funcționarilor, cât și pensiunile celor de dincolo de Milcov nu erau supuse la nici o reținere. In Muntenia lefurile funcționarilor dela 200 lei lunar în sus erau supuse la reținerea de două parale la leu, cu începere dela 1 Ianuarie 1853, iar dela 1 Ianuarie 1854, s'a aplicat această reținere și celor cu mai puțin de 200 lei lunar.

Prin legea din 1863 au fost supuse la rețineri de 10%, atât lefurile funcționarilor, cât și pensiunile ce treceau de 500 lei vechi pe lună. Această dispoziție s'a aplicat tutulor funcționarilor și pensionarilor din ambele țări unite, cu începere dela 1 Ianuarie 1864.

II. REGIMUL LEGEI DIN 15 FEBRUARIE 1868

Legea din 15 Februarie 1868, este cea dintâi lege de pensiuni a țărei românești care prevede condițiuni aproape egale pentru toți funcționarii civili, militari și eclesiastici ai Statului. Cu ea dispare deosebirea

ce existà până atunci între funcționarii de dincolo și cei de dincoace de Milcov, deși dela 1862 toți funcționarii din ambele principate fiind supuşi la aceleași rețineri (10⁰/₀) pentru pensiuni, urma să se bucure și de aceleași drepturi, iar nu drepturi deosebite, după locul naşterei.

Pe lângă aceasta, împovărarea tezaurului public, datorită în cea mai mare parte dispozițiunilor prea generoase ale regulamentului organic al Valachiei a grăbit și mai mult facerea acestei legi.

Iată considerațiunile pe care se bazează Ion Ghika, raportorul comitetului delegaților Camerei, la proiectul legei pensiunilor din 1868:

1. „Necesitatea absolută de a pune cât mai curând capăt consecințelor împovărătoare tezaurului cari au isvorât din liberalitatea legei vechi, în cât privește pe funcționarii de dincoace de Milcov.

2. „Cuviința de a face să înceteze nedreptatea ce se făceà funcționarilor de dincolo de Milcov impunându-le condițiuni prea grele, pentru admitere la o pensiune care este și puțin generoasă.

„Legea propusă conciliază drepturile legitime ale funcționarilor, cu interesele tezaurului, asigurând pe deoparte, o existență modestă, dar sigură Românilor cari au servit patriei lor și pe dealtăparte, stăvilând repeziciunea înspăimântătoare cu care crește pe tot anul progresiunea sumei necesare budgetului, pentru întâmpinarea serviciului pensiunilor.

„Această creștere a făcut ca astăzi suma budgetară să se sue la cifra de 11.042.000 lei vechi din 5.569.550 ce erà la anul 1863, și care ar crește neîncetat, cu aproape 2.000.000 lei pe an, dacă nu ne-am grăbì a oprì acest rău care se întinde ca o cangrenă asupra budgetelor României.

„Urmând pe principiul legei vechi nu este nici-

decum o exagerație, a zice că, în puțini ani suma trebuincioasă serviciului pensiunilor se va sui la 30.000.000 lei pe an, și mai mult încă, de vom ține seamă de necesitatea sporirei împiegaților ai căror număr crește și va mai crește încă la ministerul de finanțe, prin căutarea veniturilor Statului de minister, iar nu prin dare în antreprize, precum se obișnuia în timpii regulamentari, și de vom observa că stingerea nu revine mai mult pe an de 160.000 lei în vreme ce sporirea trece de 1.500.000 lei dintr'un an într'altul.

„Creșterea necontenită a cifrei pentru acoperirea pensiunilor în budget este o primejdie nu numai pentru finanțele Statului, dar chiar și pentru pensionarii acei cari își au liberate drepturile lor la pensiune, fiindcă necesitatea poate să aducă rețineri din ce în ce mai mari, sau chiar suspendarea sau negarea dreptului. Ce alt este așteptarea cu luni și ani a acelor foști funcționari, cari au împlinit toate condițiunile de admisibilitatea sa la pensiune și pe cari îi întâlnim prin tindele ministerului și ale Camerei, decât negarea unui drept.

„Regulamentul țărei Românești, generos în termenii serviciului și al etăței, nu a putut prevedeà un număr de funcționari, așà precum îl cere serviciul azi, și suma de 480.000 lei și de 1.500.000 lei, prescrisă de dânsul, precum și reținerea de 10%, legiuită mai în urmă, nu acopereà nici pe jumătate suma trebuincioasă.

„Astăzi existența a două legi deosebite pentru funcționarii uneia și aceleiași țări este o anomalie, și o nedreptate, care numai poate existà.

„Comitetul considerând că, legea înfățișată de guvern respectă drepturile dobândite.

„Considerând că suma fixă cu care Statul vine

azi în ajutorul Casei pensiunilor va scădeà treptat cu anularea pensiunilor astăzi lichidate, și se vor anula cu totul, când ele vor încetà rămânând atunci Casa pensiunilor, care va puteà existà prin propriile sale mijloace, devenind o adevărată Casă de asigurare în condițiunile prescrise de lege;

,,Considerând că articolele care tratează despre etate, despre dreptul de moștenire și alte detaliuri ale legei în cestiune, ele sunt acelea ce se practică și în țările unde s'a îngrijit legea de soarta funcționarilor vechi.

,,Pentru toate aceste considerante, comitetul delegaților a conchis la adoptarea proiectului de legi, astfel cum l-a prezentat guvernul, fără a-i aduce nici o modificare".

In dosar s'a găsit că secțiunea a IV-a a propus ca etatea funcționarilor civili pe cari art. I al proiectului guvernului o fixează la 60 ani, să fie redusă la 50, asemeneà pentru anii de serviciu să fie reduși din 30 la 24.

Comitetul delegaților nu s'a unit cu acest amendament, menținând articolul astfel cum s'a propus de guvern.

Asemenea comitetul nu s'a unit cu amendamentul propus, că respectând drepturile câștigate să se oprească curgerea dreptului de pensiune, restituindu-se funcționarilor în timp de trei ani reținerile ce li s'au făcut, și a se înființà o Casă specială, cu reținerea de 10%, servind pensionarilor sumele reținute cu dobândă de 5%.

Condițiunile în care se dobândeau pensiunile după legea din 1868, erau următoarele:

Vârsta pentru civili erà de 60 ani, pentru militari 50 ani.

Proporțiunea după care se regulă drepturile la pensiune erà:

Pentru 18 ani în cariera militară și 20 ani în serviciile civile și eclesiastice, se acordă jumătate din retribuția de mijloc ce a avut în ultimii cinci ani de serviciu.

Pentru 25 ani serviți în armată sau 30 ani în funcțiuni civile și eclesiastice, pensiunea era egală cu $^3/_4$ din retribuțiunea de mijloc, din ultimii cinci ani.

Nici o pensiune nu putea fi mai mare de 18.000 lei vechi pe an.

Anii cari au drept la pensiune se numărau numai dela promulgarea legii.

Străini aduși în funcțiunile Statului în cazurile prevăzute de legi, aveau drept la pensiune numai dela data de când dobândeau naturalizarea.

Timpul servit în campanii de către ofițeri și funcționari civili și eclesiastici, atașați la armată, se socotea îndoit.

Funcționarii deveniți improprii serviciului prin infirmități dobândite în timpul și din cauza serviciului, erau dispensați de condițiunea etăței.

Văduva funcționarului, fără copii minori, avea drept la jumătate din pensiunea cuvenită soțului, până la trecerea ei în altă căsătorie.

Văduva cu copii minori născuți legitim cu soțul, primea $^3/_4$ din pensiunea acestuia până la remăritarea ei sau până la majoritatea ultimului copil. Indată ce văduva cu copii se mărită sau încetă din viață, pensiunea se reduceà cu $^1/_3$, iar restul se primea de copii minori până la a lor majoritate sau până la căsătoria acestora, în caz când, căsătoria avea loc înaintea majorității.

Asemenea pensiunea văduvei cu copii se reducea

cu $^1/_3$, în caz când copii încetau din viață sau ajungeau la majorat, ori s'ar fi căsătorit înaintea majorității lor.

Când din cauze diferite, copiii minori se puneau sub o altă tutelă decât acea a mamei lor, pensiunea se împărțeà între ea și copii.

Copii orfani aveau drept fiecare la o parte egală din jumătatea pensiunei ce s'ar fi cuvenit tatălui lor. In cazul unui singur copil minor, i se dà numai $^1/_4$ din pensiunea tatălui.

Lichidarea pensiunilor se face, de către un comitet, care le supuneà prin ministerul de finanțe Adunărei Legiuitoare conform dispozițiunilor art. 112 din Constituție.

Casa pensiunilor avea un budget special, care se intercalà de ordine în budgetul general al Statului. El se întemeià la venituri pe:

1. Subvențiunea anuală din partea Statului de lei vechi 5.000.000;
2. Rețineri de 10% asupra tutulor lefilor și pensiunilor.
3. Reținerea de jumătatea lefei la cei noi numiți;
4. Sporul lefei celor înaintați în funcțiuni;
5. Procentele capitalului disponibil;
6. Stingerile de pensiuni și opțiunile pensionarilor în funcțiuni.

Legea din 1868 a respectat drepturile câștigate în baza legilor de pensiuni anterioare acestei legi, și ceeace este mai mult, a acordat dreptul tuturor funcționarilor, cari au servit Statului Român din ziua Unirei Principatelor, să ceară regularea dreptului lor la pensiune, în condițiunile avantagioase ale regulamentului organic al Valachiei, fie că și-au făcut serviciul pentru care cer pensiune dincoace sau dincolo de Milcov.

Una din dispozițiunile legei din 1868, care a dat loc la cea mai mare discuție în Adunarea Legiuitoare și în Senat, în acel timp, a fost cea cuprinsă în art. 40. *„In caz când fondurile arătate în această lege nu ar ajunge ca să acopere plata pensiunilor constatate legalmente pe fiecare an, atunci comitetul, împreună cu ministerul de finanțe, la începutul anului, va face repartiție peste toți pensionarii"*. Obiecțiunea ce se aducea erà că, dispozițiunea cuprinsă în art. 40 erà anti-constituțională, și anume, că ar fi fost contrarie art. 19 din Constituție care prevede *„creanțele de orice natură sunt sacre și inviolabile"*. Cu ocaziunea discuții asupra caracterului dreptului pensiunei, adică dacă acesta este un drept de creanță asupra Statului, Costaforu, un distins jurisconsult a emis în Senat următoarea interesantă părere asupra acestei cestiuni:

„Creanțele pensionarilor, deși sunt creanțe asupra Statului, şi deşi se cuvine a fi sacre ca oricare creanțe, însă natura lor este astfel, încât este peste putință să nu fim siliți să facem o deosebire între ele. Legea pentru înființarea pensiunilor prevede o contribuțiune din partea tuturor pensionarilor, şi mai înainte de toate, din partea tuturor funcționarilor de atâta la leu, pentru ca această contribuțiune să servească de a formà un capital prin care să se poată plătì pensiunile, împreună cu un alt capital ce afecta și Statul pentru plata lor. Vedeți dar prea bine, deosebirea între aceste creanțe, pentru că creditorii Statului propriu zişi nu plătesc nici o contribuțiune. Pensionarii însă, prin originea din care ia naştere creanța lor chiar, sunt obligați de a plătì ceva, picătură cu picătură, ca să zic așa, pentru ca să contribuiască la acest isvor, ca împreună cu celelalte să se formeze fondul pensiunilor.

„Ei bine d-lor, aceasta nu este o diminuaţiune a creanţei? Putem dară să comparăm creanţa pensionarilor cu oarecare creanţă a Statului?

„Ca un creditor care a împrumutat pe Stat cu un capital?

Nu, greşiţi! Vedeţi dară că odată admis acest principiu de deosebire, nu putem decât să tragem consecinţele.

„Vedeţi că pe fiecare an este liberă Adunarea Obştească, care este chemată să formeze fondul pensiunilor, să mărească darea funcţionarilor şi aceea a pensionarilor, precum s'a şi urmat până acum, căci de unde a fost două parale la leu, s'a făcut 4 la leu, adică mai înainte erà 5 lei la sută şi acum s'a făcut 10 la sută, şi prin urmare, vedeţi că s'a diminuat pensiunea, căci de unde aveà cineva să ia două mii de lei, astăzi ia numai 1.800; pe ce temei se face acest scăzământ? Şi cu aceasta s'a violat Constituţiunea? Nu d-lor, nu s'a violat art. 19, creanţele sunt sacre dară fiindcă ele trebuesc plătite, fiindcă Statul în această privinţă nu este dator să răspundă un capital împrumutat, pentru că este vorba de răsplătirea serviciilor făcute şi fiindcă acele servicii urmează a se plătì în parte din contribuţiunea chiar a funcţionarilor şi a pensionarilor, trebue să conchidem de aci, că prin aceasta se violează art. 19 din Constituţiune?

„Căci o mai repet, Statul pe fiecare an şi Camera obştească este chemată să fixeze fondul, şi acest fond trebue să se ia dela cineva, negreşit că are să se ia chiar din contribuţiunea funcţionarilor şi a pensionarilor".

In urma acestei cuvântări a lui Costaforu, art. 40 din legea dela 15 Februarie 1868, s'a votat fără nici o modificare.

Legea din 1 Aprilie 1872.— Cu toate dispozițiunile restrictive ale legei din 15 Februarie 1868, Casa pensiunilor se găsește din nou în situațiunea de a nu putea face față plăților cu veniturile ce îi erau afectate prin lege, așa că la 1872 se întocmește o lege prin care dă noi mijloace pentru echilibrarea budgetului acestei Case.

Legea din 1 Aprilie 1872 prevedea o urcare dela $10^0/_0$ la $15^0/_0$ a reținerilor asupra lefurilor, deasemenea reținerile de $10^0/_0$ asupra pensiunilor se urcà la $20^0/_0$, cu mențiune însă, ca acest adaos însă să se micșoreze succesiv în proporție cu excedentul ce ar lăsa pe viitor Casa pensiunilor.

Tot această lege prevedeà dispozițiunea ca pensionarii cari se vor căsătorii după 1 Aprilie 1872, vor fi supuși dispozițiunilor legei din 1868, în privința transmiterei după moartea lor, a dreptului de pensiune la văduvele și la copiii lor, ce s'ar naște din căsătoria contractată după 1 Aprilie 1872. Aceasta este prima restricțiune ce se aduce printr'o lege celor căsătoriți după eșirea lor la pensiune. Scopul legiuitorului din 1872 a fost ca să restrângă drepturile de transmitere a pensiunilor, acordate în baza regulamentului organic al Valachiei, echivalându-le cu drepturile de transmiterea pensiunilor, acordate în baza legei din 1868, astfel pensiunile regulamentare care se transmiteau până la 1872 întregi asupra văduvei sau copiilor, dela această dată se transmit pe jumătate pentru văduvele și copiii pensionarilor căsătoriți după 1 Aprilie 1872.

Legea din 29 Decembrie 1877 pentru pensiunile militarilor morți sau rămași infirmi din cauza războiului.— Legea din 15 Februarie 1868 omisese să reguleze situația militarilor morți sau rămași infirmi din cauza războiului și cari n'ar

fi avut împlinit minimul termen de serviciu prescris de acea lege. Această omisiune simțindu-se foarte mult, în timpul campaniei din 1877—1878, chiar în acel interval s'a votat o lege specială pentru acordarea drepturilor la pensiune militarilor din această categorie. Pe lângă ofițeri, s'a introdus în lege și gradele inferioare din armată.

După această lege ofițerii de orice grad, sub-ofițerii, caporalii și soldații, oricare ar fi fost durata serviciului lor, aveau drept la pensiune dacă au fost răniți grav și într'un chip incurabil în evenimentele războiului. Ei aveau acelaș drept și dacă ar fi dobândit infirmități grave și incurabile, recunoscute a fi provenite din ostenelele și pericolele războiului. Aceste răniri sau infirmități deschideau implicit dreptul de pensiune dacă au ocasionat orbirea, amputația sau perderea absolută a usagiului unuia sau mai multor membre.

Bazele pensiunei pentru cei din categoriile expuse mai sus, se fixau precum urmează:

a) Pentru ofițeri o pensiune egală cu solda întreagă (fără accesorii), cuvenită gradului ce aveà în momentul când a fost rănit sau a devenit infirm, precum și adaosul de 1/5 din solda gradului ce l'a avut în acel timp;

b) Pentru sub-ofițeri, o pensiune de 360 lei pe an;

c) Pentru caporali, o pensiune de 300 lei pe an;

d) Pentru soldați, o pensiune de 240 lei pe an.

Văduvele și copii acestor militari aveau dreptul la întreaga pensiune, văduvele fără copii primeau numai jumătatea pensiunei. Dreptul văduvelor curgea până la remăritare, al copiilor până la majoritatea lor.

In caz când militarul nu lăsà văduvă sau copii,

pensiunea trecea asupra tatălui sau mamei lor, dacă erau lipsiți de mijloace de existență.

Rănirile și infirmitățile sub-ofițerilor, caporalilor și soldaților, recunoscute incurabile, dar care nu puneau pe suferind în imposibilitate de a se hrăni, nu dau drept la pensiune, ci numai la un ajutor de lei 240, plătit odată pentru totdeauna.

Toate aceste pensiuni se plăteau din fondurile Casei dotației oastei.

Legea din 19 Aprilie 1886.— Prin această lege se dă drept militarilor, de orice grad, rămași infirmi din cauza unui serviciu comandat în timp de pace, să beneficieze de aceleași drepturi de pensiuni și ajutoare ca și cei rămași infirmi din cauza evenimentelor războiului, prevăzuți de legea din 29 Decembrie 1877.

Aceleași drepturi se acordă și familiei celor morți, din cauza serviciului, comandat în timp de pace.

Legea din 25 Februarie 1889.— Pentru acoperirea dificitelor Casei pensiunilor pe anii 1887—1888 — 1889, se votează legea din 25 Februarie 1889, prin care se pune noi sarcine asupra pensionarilor. Astfel se fixează reținerile asupra pensiunilor la 20%, iar în caz când resursele acordate Casei pensiunilor nu ar fi fost suficiente pentru a acoperi toate drepturile dobândite, se puteà spori reținerile și peste 20%, începând gradat dela pensiunile cele mai mari și crescând din 5% în 5%.

Acest adaos de rețineri nu se aplică reținerilor de 100 lei și mai mici.

III. REGIMUL STATUTELOR DE PENSIUNI C. F. R. DIN 1888, AL LEGEI PENSIUNILOR MILITARE DIN 1889 ȘI AL LEGEI PENSIUNILOR CIVILE ȘI ECLESIASTICE DIN 1890

Regimul legei pensiunilor din 1868 a durat pentru militari până la 1 Aprilie 1889, iar pentru funcționarii civili și eclesiastici până la 1 Aprilie 1891, date la care s'a pus în aplicare legile speciale de pensiuni pentru aceste categorii de funcționari.

Funcționarii căilor ferate n'aveau nici o lege care să le reglementeze dreptul lor la pensiune.

Această lipsă a fost înlăturată prin elaborarea statutelor de pensiuni din 1888.

Statutele de pensiuni din 1888 ale funcționarilor C. F. R.[1]).— Art. 37 din legea de exploatare a căilor ferate române din 1883 prevedea înființarea unei Case de pensiuni pentru functionarii acestei administrațiuni.

Această dispozițiune a legii din 1883 a fost adusă la îndeplinire în 1888 când s'a întocmit Statutele prin care s'a înființat o Casă de pensiuni, dând împiegaților, văduvelor și orfanilor lor drepturi la pensiuni, în următoarele condițiuni:

Aveau dreptul și îndatorirea de a lua parte la instituțiunea Casei de pensiuni, toți împiegații, oricare ar fi fost funcțiunea lor, cari aveau o leafă mensuală de 100 lei în sus și cari nu vor fi trecut vârsta de 35 ani la intrarea lor în serviciu.

Fondul de pensiuni erà format din:

---

1) Aceste statute au fost modificate în 1896 (Monitorul Oficial No. 268 din 29 Februarie 1896).

a) Cotizaţiile membrilor, egale cu 5% din leafa fixă lunară;

b) Din subvenţia guvernului, fixată prin art. 37 din legea C. F. R. din Martie 1883;

c) Din amenzile aplicate împiegaţilor;

d) Din legaturi şi donaţiuni eventuale;

e) Din veniturile produse prin fructificarea tutulor capitalurilor fondului de pensiuni.

In regulă generală şi în afară de cazurile speciale mai jos indicate, nimeni nu putea beneficia de dreptul de pensiune, decât după 10 ani de participare la instituţia Casei de pensiuni.

După o participare de 10 ani se putea dobândi dreptul de pensiune, numai în următoarele 2 cazuri:

a) Când împiegatul devenise infirm, astfel că erà în neputinţă de a mai lucrà;

b) Când împiegatul erà licenţiat din serviciu.

Impiegaţii cari au participat 25 ani la instituţia Casei pensiunilor sau cari împlineau 60 ani de vârstă, puteau fi trecuţi din oficiu la pensiune, având şi ei însăşi dreptul de a cere să fie trecuţi la pensiune.

Cuantumul pensiunei era:

a) 40% din ultima leafă fixă, după 10 ani de serviciu;

b) Pentru fiecare an ce trecea peste acest termen se adăoga 2,4% din retribuţia avută în anul din urmă, astfel că după un serviciu de 35 ani, pensiunea se urcà la leafa întreagă ce a avut funcţionarul în ultimul an de serviciu, neputând întrece acest maximum.

In cazul când împiegatul în exerciţiul serviciului, contracta o infirmitate sau o leziune corporală prin accident, astfel că incapacitatea de a servi administraţia era dovedită ca o consecinţă directă a infir-

mităţei sàu a leziunei contractate, pe lângă anii săi de serviciu i se mai adăoga cinci ani. Când împiegatul devenea incapabil, atât pentru serviciul căilor ferate cât şi pentru orice alt serviciu, i se mai adăoga 10 ani.

Dacă unui împiegat, cu adaosul de 5 ani, tot nu complecta cei zece ani de serviciu, el tot se putea bucura de o pensiune egală cu 40% din ultima leafă.

Dreptul la pensiune al văduvei era supus condiţiunei, ca să fi fost căsătorită înainte de a intra soţul în serviciul căilor ferate. In cazul când, căsătoria era contractată în timpul serviciului, se cerea ca să fi trăit trei ani în căsătorie.

Cuantumul pensiunei văduvei erà de 50% din pensiunea cuvenită soţului.

Dacă moartea împiegatului, neregulat la pensiune, erà o consecinţă directă a unei leziuni primite în exerciţiul serviciului, atunci pentru a calcula pensiunea la care avea drept văduva, pe baza de 50%, se mai adăoga pe lângă anii de serviciu ai soţului încă 10 ani, fără ca prin aceasta numărul maximal de 35 ani de serviciu să fie întrecut. In asemenea caz, văduva avea drept la pensiune, chiar când nu împlinise trei ani în căsătorie, întrucât a fost contractată înainte de accident.

Dacă împiegatul se căsătorea după vârsta de 50 ani, iar soţia sa erà cu 15 ani mai tânără decât el, dreptul văduvei, dacă îndeplinea şi celelalte condiţiuni, erà de 33% din pensiunea cuvenită soţului.

Copii minori se bucurau de următoarele drepturi:

a) Cât timp văduva trăia, fiecare copil primea 10% din pensiunea cuvenită tatălui lor; suma cuvenită văduvei şi copiilor minori oricare erà numă-

rul lor, nu putea să treacă de 80% din pensiunea tatălui;

b) Dacă văduva murea sau pierdea dreptul de pensiune, fiecare copil lua 25% din aceeaşi pensiune, fără ca suma totală să treacă de 50% din pensiunea tatălui, oricare ar fi fost numărul copiilor.

Dreptul de pensiune se pierdea.

1. Pentru împiegaţi:

a) Când erà destituit;

b) Când părăseà serviciul de bună voe;

c) Când erà condamnat pentru crimă; iar în caz de delict, când hotărârea îi ridicà dreptul la pensiune;

d) Dacă fiind regulat la pensiune ca infirm refuzà să reintre în serviciu după însănătoşire.

2. Pentru văduvă:

a) Când erà condamnată pentru crimă; iar în caz de delict când hotărârea îi ridica dreptul de pensiune;

b) Dacă aveà o purtare imorală în deobşte cunoscută;

c) Dacă se recăsătorea.

In acest din urmă caz văduva recăsătorită, dacă se divorţa de noul soţ sau devenea din nou văduvă, reintra în dreptul de pensiune primitiv.

3. Pentru minori:

a) Dacă erau condamnaţi în condiţiunile arătate mai sus;

b) Dacă se căsătoreau;

c) Dacă ajungeau la majorat.

Legea pensiunilor militare din 1889[1].— Dispoziţiunile restrictive ale legei pensiunilor din

1) Această lege a suferit modificări prin legile din 18 Iulie 1891 şi 20 Mai 1895.

1868, a durat în ce priveşte pe militari până la 1 Iulie 1889, când printr'o nouă lege se prevede condițiuni speciale pentru dobândirea pensiunilor de retragerea ofițerilor, asimilaților lor și funcționarilor civili în serviciul armatei.

Casa pensiunilor înființată prin legea din 15 Februarie 1868 se scindează, cu începere dela 1 Iulie 1889, în două părți, formând două Case speciale: Casa pensiunilor civile și Casa pensiunilor militare. Cea d'intâi continuă a rămâne o administrație specială tot sub regimul legei din 1868, cea de a doua trece sub administrația Casei dotației oastei și sub directa priveghere a ministerului de război.

Pentru acoperirea cheltuelilor Casei de pensiuni militare s'a prevăzut următoarele venituri:

a) Rețineri de 10% din lefile ofițerilor, asimilaților și funcționarilor civili în serviciul armatei;

b) Rețineri de 5% și 10% asupra pensiunilor militare;

c) Reținerea pe o lună a sporului celor înaintați în grad;

d) Jumătate din solda pe prima lună la cei noi înaintați;

e) Sporul pe prima lună a ofițerilor chemați în activitate;

f) Economiile din vacanță;

g) Subvenția de lei 1.500.000 din partea Statului;

h) Procentele capitalului disponibil al fondului pensiunilor;

i) Reținerile asupra pensiunilor vechi;

j) Excedentele constatate la închiderea exercițiului care să se treacă ca venit în budgetul anului următor.

Cuantumul pensiunei la care avea drept ofițerii,

asimilații și funcționarii civili în serviciul armatei, se stabilea astfel:

a) Pentru un serviciu de 18 ani împliniți, pensiunea erà egală cu $^1/_2$ din solda de mijloc a gradului ce a avut în cei din urmă doi ani de serviciu;

b) Pentru fiecare an servit mai mult dela 18 la 25 ani, primea peste cuantumul fixat, un adaos $^1/_{30}$ din solda gradului ce aveau în momentul retragerei;

c) Pentru un serviciu de 25 ani împliniți, pensiunea erà de $^3/_4$ din mijlocia soldei gradului ce a avut în cei din urmă doi ani de serviciu.

Ofițerii inferiori și asimilații acestora precum și funcționarii civili în serviciul armatei, primeau pentru fiecare an servit peste 25 ani, un adaos de $^1/_{40}$ din solda gradului ce a avut în momentul retragerei, fără a întrece solda gradului..

Pentru ofițerii superiori acest adaos erà de $^1/_{60}$. Deosebirea aceasta între ofițerii inferiori și ofițerii superiori, în ce privește adaosul de $^1/_{40}$ și $^1/_{60}$ pentru anii serviți peste 25, a fost introdusă printr'o lege din 1891; dela 1 Iunie 1889 până la 1891 nu se făcea nici o deosebire, adaosul fiind de $^1/_{60}$ pentru ofițerii inferiori ca și pentru cei superiori.

Vârsta la care se puteà dobândì pensiunea erà de 46 ani pentru ofițerii inferiori și de 50 ani pentru ofițerii superiori, asimilaților și funcționarii civili în serviciul armatei.

In 1895 însă s'a ridicat vârsta la 50 ani pentru ofițerii inferiori, și la 54 ani pentru cei superiori și funcționarii civili în serviciul armatei.

După un serviciu de 30 ani împliniți, ofițerii de orice grad, erau dispensați de condiția vârstei.

De asemenea erau dispensați de condiția vârstei, ofițerii de orice grad, rămași infirmi.

Văduva fără copii minori, primea jumătate din

pensiunea cuvenită soțului pânăla a ei remăritare sau încetare din viață. Văduva cu copii minori, primea pensiunea întreagă cuvenită soțului său până la a ei remăritare, încetare din viață sau majoratul celui din urmă copil.

Dacă văduva se mărită, pensiunea se reducea cu $^1/_4$ dacă rămânea mai mulți copii minori; și cu $^1/_2$ dacă rămânea numai un copil minor.

Când copiii minori erau puși sub o altă tutelă decât a văduvei lor mame, atunci pensiunea se împărțeà între mamă și copil când era numai unul; când erau doi sau mai mulți copii primeau $^3/_4$, iar mama restul de $^1/_4$.

Orfanii aveau drept la $^3/_4$ din pensiune dacă erau mai mulți, și $^1/_2$ dacă era numai unul.

Copiii din diferite căsătorii aveau un drept egal din pensiunea tatălui lor, iar văduva primea numai $^1/_4$ din pensiune.

Văduva ofițerului căsătorit după eșirea la pensiune nu avea drept la pensiunea soțului, decât dacă trăise în căsătorie cel puțin 6 ani. Dacă însă din acea căsătorie rezultau copii, cădea această restricțiune.

In afară de cazurile de transmitere a dreptului de pensiune cuvenit ofițerului, asupra văduvei și copiilor lui, legea mai prevedea și un drept de pensiune pentru văduvele și copiii ofițerilor care nu aveau 18 ani de serviciu. Astfel, văduvei cu copii a ofițerului, asimilatului sau funcționarului civil în serviciul armatei, care a servit 10 ani, i se acordà $^3/_8$ din solda gradului ce avea soțul său în momentul morței; cea fără copii primea $^1/_4$ din aceiași soldă. Orfanii dacă erau mai mulți, luau $^3/_4$ din pensiune, iar dacă era numai unul, lua o jumătate.

Pensiunile ofițerilor răniți în timp de război sau

din cauza unui serviciu comandat în timp de pace, se regulau tot în condițiunile legei lor speciale din 1877 cu modificările din 1886. Cum însă, mulți ofițeri deveniți infirmi din cauze străine de serviciu, pretindeau pensiuni conform legei din 1877, pe motiv că infirmitatea ar fi contractată din cauza serviciului prin legea din 8 Aprilie 1894 s'a pus capăt acestui abuz, introducând în legea din 1877 cazurile anume care pot da drept militarilor la pensiune pentru un serviciu comandat în timp de pace.

Legea pensiunilor funcționarilor civili și eclesiastici din 10 Mai 1890.— Legea pensiunilor din 15 Februarie 1868 a încetat a mai fi aplicabilă funcționarilor civili, cu începere dela 1 Aprilie 1891 de când s'a pus în aplicare legea pensiunilor din 10 Mai 1890.

Prin faptul separărei Casei de pensiuni militare, trecută dela 1 Iunie 1889 sub administrația ministerului de război, Casa pensiunilor civile n'a mai format o administrație aparte, ci a trecut și ea dela 1 Aprilie 1891 sub administrația ministerului de finanțe, desmembrându-se astfel Casa de pensiuni înființată prin legea din 15 Februarie 1868.

Veniturile afectate Casei pensiunilor civile, erau:

a) Rețineri de 10% din lefi;

b) O pătrime din leafa pe două luni a celor numiți din nou în serviciu;

c) Sporul lefei pe o lună a celor înaintați în serviciu;

d) Economiile din funcțiunile vacante;

e) Rețineri de 18% asupra pensiunilor;

f) Subvenția din partea Statului în măsura trebuinței.

Toți funcționarii Statului civili și eclesiastici, pre-

cum și împiegații Camerei și Senatului, ai Casei de depuneri și consemnațiuni, ai Casei pensiunilor și în genere toți acei cari fiind în serviciul Statului, afară de funcționarii căilor ferate și afară de militari, asimilații lor și funcționarii civili în serviciul armatei cari primeau o retribuție lunară supusă la rețineri în profitul Casei pensiunilor, aveau drept după această lege, la o pensiune de serviciu, în modul și condițiunile următoare:

a) Pentru un serviciu de 10 ani împliniți, 30% din retribuțiunea din mijloc ce a primit în cei din urmă trei ani de serviciu;

b) Pentru un serviciu de 15 ani împliniți, 40% din aceeași retribuțiune;

c) Pentru un serviciu de 20 ani împliniți, 60% din retribuțiunea de mijloc ce a primit, în cei din urmă cinci ani de serviciu;

d) Pentru un serviciu de 25 ani împliniți, 75% din aceiași retribuțiune;

e) Pentru un serviciu de 30 ani împliniți, întreaga retribuțiune ce a primit în cei din urmă cinci ani de serviciu, socotindu-se în caz de cumul, numai leafa funcțiunei celei mai bine remunerate.

Diurnele servite chiar mensual, nu dau drept la pensiune.

Nici o pensiune nu putea fi mai mare de 9.000 lei anual.

Drepturile la pensiune se puteau dobândi la vârsta de 54 ani împliniți. Erau dispensați de condițiunea vârstei, funcționarii cari aveau 30 de ani de serviciu împliniți și funcționarii cari dobândeau infirmități în exercițiul funcțiunei lor de natură a-i pune în imposibilitate de a mai lucrà.

Străinii aduși în funcțiunile Statului nu puteau

să-și exercite drepturile la pensiune, decât după ce obțineau împământenirea.

Văduva fără copii minori, avea dreptul la jumătate din pensiunea cuvenită soțului până la remăritare sau încetare din viață; văduva cu copii minori, născuți legitimi sau legitimați, primea întreaga pensiune cuvenită soțului.

Dacă văduva se remărita sau înceta din viață, pensiunea minorilor se reducea cu o pătrime, dacă erau mai mulți, și la jumătate dacă rămânea numai un copil minor. Minorii continuau a primi pensiunea până la majoritate sau căsătorie, dacă aceasta avea loc înainte de majoritate.

Când din diferite cauze, copii minori se puneau sub o altă tutelă decât aceia a văduvei lor mame, atunci pensiunea se împărțea între mamă și copil când era numai unul, iar când erau doi sau mai mulți copii, primeau $^3/_4$ din pensiune, iar mama numai $^1/_4$.

Orfanii aveau drept la $^3/_4$ din pensiunea tatălui dacă erau mai mulți, și la jumătate dacă era numai unul.

Văduva pensionarului a cărui căsătorie se celebrase după obținerea pensiunei, nu avea drept la pensiunea soțului, dacă trăise mai puțin de cinci ani în căsătorie; când însă din acea căsătorie se nășteau copii, atât văduva cât și copiii, aveau drept la pensiune, în modul stabilit mai sus.

Legea din 1890 ca și cea din 1868 a permis funcționarilor și urmașilor lor, ca pentru anii serviți înainte de 1868 să-și reguleze drepturile la pensiune conform regulamentului organic, iar pentru timpul servit după 1868, le acorda un alt drept de pensiune conform legei din 1890.

IV. REGIMUL LEGEI GENERALE DE PENSIUNI DIN 22 FEBRUARIE 1902

Legile de pensiuni în vigoare, înainte de 22 Februarie 1902, împovărase peste măsură budgetul de cheltueli al Statului. Astfel, legea pensiunilor civile din 10 Mai 1890, a avut de efect că, pensiunile civile cari în 1890—1891 sub imperiul legei din 1868 represintau suma de lei 5.142.544, bani 34, la închiderea exercițiului 1900—1901, ajunsese la suma de lei 10.550.892, bani 59.

Legea pensiunilor militare din 9 Iunie 1889 a avut de efect că, pensiunile militare care la 1889, data trecerei lor la Casa dotației oastei erau în sumă de lei 2.186.435, bani 64, ajunsese la finele exercițiului 1900—1901, lei 4.905.026, bani 11.

Statutele de pensiuni ale funcționarilor C. F. R. au avut de resultat că, dela 1889—1890, data înființărei Casei și până la finele exercițiului 1900—1901 să se urce la suma de lei 559.060, bani 32.

Cu alte cuvinte, plecând dela 1889—1890 cu lei 7.517.238, bani 30, plăți de pensiuni, ajunsese în 1900—1901 la lei 16.014.970, bani 02.

Resursele create de legiuitor au fost departe de a acoperi noile sarcini, și budgetul general al Statului a trebuit să suporte singur cheltuelile rămase neacoperite de veniturile speciale ale Caselor de pensiuni civile și militare.

Pe de altă parte, subvențiile ce da Statul Caselor de pensiuni în 1890—1891 în sumă de lei 2.758.522 bani, 51, din care lei 1.928.455, bani 83, pentru pensionarii civili și lei 830.066, bani 68 pentru pensionarii militari, se urcase în anul 1900—1901 la suma de lei 6.130.000, din care 4.200.000 lei—pentru

pensiunile civile și lei 1.930.000 pentru pensiunile militare, iar pentru exercițiul 1901—1902 se prevăzuse lei 6.830.000 pentru ambele Case.

Budgetul de cheltueli al ministerului de finanțe creștea din an în an în mod continuu și neregulat prin înscrierile noi de pensiuni, și această creștere urma să fie din ce în ce mai însemnată din cauza numărului cel mare de funcționari atinși de termenele de pensiuni, datorat desvoltărei luată de serviciile publice dela 1881 încoace. Această creștere se poate învederà foarte bine din următoarea tabelă a creșterei sumei retribuțiilor funcționarilor Statului dela 1880—1881 până la 1900—1901, tabelă care se găsește încorporată în interesanta expunere de motive a legei din 1902.

1880—1881	Lei	26.800.000	1891—1892	Lei	45.100.000
1881—1882	„	28.600.000	1892—1893	„	45.400.000
1882—1883	„	29.300.000	1893—1894	„	49.100.000
1883—1884	„	30.200.000	1894—1895	„	54.500 000
1884—1885	„	32.300.000	1895—1896	„	57.000.000
1885—1886	„	33.500.000	1896—1897	„	57.400.000
1886—1887	„	34.900.000	1897—1898	„	59.200.000
1887—1888	„	35.500.000	1898—1899	„	60.500.000
1888—1889	„	37.600.000	1899—1900	„	62.000.000
1889—1890	„	38.100.000	1900—1901	„	61.000.000
1890—1891	„	40.300.000			

Neapărat că creșterea budgetului de cheltueli al Statului în ce privește personalul, ușurează pentru câtva timp situațiunea Caselor de pensiuni prin faptul creșterei sumei reținerilor pentru pensiuni, dar odată ce serviciile publice ating un maximum de desvoltare, sarcinile Statului merg sporind.

In afară de împovărarea disproporționată a bud-

getului Statului, care erà unul din defectele capitale ale legiuirilor de pensiuni anterioare legei actuale, există însă şi alte defecte destul de mari produse de numeroasele şi variatele dispoziţiuni din legile speciale de pensiuni şi cele relative la pensiune cuprinse în legile organice ale diferitelor servicii ale Statului.

Astfel la 22 Februarie 1902 existau în vigoare următoarele legi speciale de pensiuni:

a) *Pentru militari:*

1. Legea pensiunilor militare din 9 Iunie 1889.

2. Legea din 15 Iulie 1891 modificătoare a legei pensiunilor militare din 1889.

3. Legea poziţiunei ofiţerilor din 24 Octombrie 1891.

4. Regulamentul pentru administrarea serviciului pensiunilor militare de Casa dotaţiunei oastei din 16 Decembrie 1891.

5. Legea pentru reangajarea gradelor inferioare în armată, din 22 Mai 1893.

6. Legea pentru modificarea legei pensiunilor militare din 13 Mai 1895.

7. Legea pentru interpretarea limitei de vârstă la pensiunile militare din 9 Aprilie 1897.

b) *Pentru pensionarii civili și eclesiastici:*

8. Legea pentru pensionarii civili și eclesiastici din 10 Mai 1890.

9. Legea din 27 Mai 1890 pentru modificarea articolelor 27 și 28 a legei pensiunilor civile și eclesiastice.

c) *Pentru magistrați:*

10. Legea pentru organizarea judecătorească din 31 August 1890.

11. Legea relativă la magistrații inamovibili din 26 Mai 1892.

d) *Pentru membrii clerului mirean și ai învățământului public:*

12. Legea clerului mirean, din 29 Mai 1893.

13. Legea asupra învățământului secundar și superior din 23 Martie 1898.

14. Legea asupra învățământului profesional din 31 Martie 1899.

15. Legea asupra învățământului primar și secundar din 5 Aprilie 1900.

e) *Pentru funcționarii ministerului de interne:*

16. Legea organizărei corpului telegrafo-postal din 28 Aprilie 1892.

17. Legea din 14 Iunie 1893 pentru modificarea legei sanitare.

18. Legea sanitară din 22 Mai 1898.

f) *Pentru funcționarii ministerului lucrărilor publice:*

19. Legea pentru funcționarii technici din 16 Iulie 1892.

20. Legea pentru organizarea corpului technic a ministerului lucrărilor publice din 9 Iunie 1894.

21. Statutele Casei de pensiuni a căilor ferate din 29 Februarie 1896.

22. Legea pentru Casa de pensiuni a împiegaților inferiori ai ministerului lucrărilor publice din 29 Decembrie 1898.

g) *Pentru funcționarii ministerului finanțelor:*

23. Legea din 18 Martie 1896 pentru pensiunile funcționarilor din administrațiunea monopolurilor Statului.

h) *Pentru funcționarii județeni și comunali:*

24. Legea de pensiuni a funcționarilor județeni și comunali din 25 Februarie 1897.

i) *Legi generale:*

25. Legea cumulului din 30 Iunie 1890.

26. Legea din 7 Iulie 1892 pentru înlocuirea art. 409 și 410 din codul de procedură civilă.

27. Legea din 29 Ianuarie 1895 pentru organizarea Inaltei Curți de Conturi.

In ce privește defectele acestei legiuri iată cum se exprimă legiuitorul din 1902, prin expunerea de motive:

„Din cauza acestor numeroase și variate legi, se produce o mare dificultate în a calculà efectele diferitelor legi.

„In privința termenului de serviciu, dela care se poate cere așezarea la pensiune, există radicale diferențe între funcționarii Statului.

„Pe când funcționarii civili și eclesiastici pot cere așezarea la pensiune după 10 ani de serviciu, militarii trebue să aștepte 18 ani.

„Tot astfel există o diferență în cătimea pensiunei. Pe când la funcționarii civili și eclesiastici cătimea pensiunei este de 30% după 10 ani, de 40% după 15 ani, de 60% după 20 ani, de 75% după 25 ani și 100% după 30 ani; ea este la militari de 50% după 18 ani, de 75% după 25 ani și de 100% după 35 ani de serviciu pentru ofițerii inferiori, și după 40 ani pentru cei superiori și generali, iar la căile ferate, ea este de 40% după 10 ani și crește cu fiecare an servit mai mult pentru a ajunge la 100% după 35 ani de serviciu.

„La funcționarii civili și eclesiastici câtimea pensiunei se modifică numai la anumite termene de serviciu (10, 15, 20, 25, 30 ani); la militari, la funcționarii telegrafo-poștali și la căile ferate ea se mărește cu creșteri anuale.

„Maximul de pensiune nu poate trece de 9.000 lei anual la funcționarii civili și eclesiastici; el poate

ajunge până la retribuţiunea întreagă la militari şi la căile ferate.

„Funcţionarii civili şi eclesiastici, precum şi militarii, sunt dispensaţi de condiţiunea etăţei, dacă au 30 ani de serviciu; acei ai căilor ferate obţin o asemenea dispensă, după 25 ani de serviciu.

„Funcţionarii telegrafo-poştali îşi regulează drepturile lor la pensiune după legea militară, deşi, ca pensionari, sunt plătiţi din Casa de pensiuni civile.

„Funcţionarii din corpul technic de ingineri, cari servesc la comună şi judeţ, după ce au servit la Stat, sunt aşezaţi la pensiune de ultima administraţie la care servesc şi după legile ei. Funcţionarii serviciului sanitar din contră, cari se bucură de aceleaşi servicii ca şi cei din corpul technic, sunt aşezaţi la pensiuni de Casa de pensiuni a Statului.

„Militarii, cari capătă infirmităţi în timp de pace, într'un serviciu comandat, obţin o pensiune egală cu retribuţiunea întreagă, oricare ar fi numărul anilor serviţi şi fără reţinere de pensiune;—împiegaţii căilor ferate obţin un spor de 5—10 ani în calculul timpului pentru pensiune;— medicii şi veterinarii, cari, au căpătat infirmităţi grave în timp de epidemii au drept la retribuţiunea întreagă, oricare ar fi numărul anilor serviţi;— profesorii retraşi la pensiune pentru infirmităţi sau chiar pentru incapacităţi, obţin o pensiune egală cu termenul următor aceluia servit de ei; iar ceilalţi funcţionari civili şi eclesiastici, chiar de ar fi căpătat infirmităţi grave într'un serviciu comandat, nu au drept decât la dispensă de etate.

„Văduvele cu copii ale funcţionarilor civili, militari şi eclesiastici, obţin acelaş drept la pensiune dacă au un copil sau mai mulţi. La împiegaţii căilor ferate se face deosebiri, după cum au un copil sau mai mulţi.

„Funcționarii civili şi eclesiastici sunt regulați la pensiune de o comisiune cu caracter judecătoresc, cu drept de apel, la instanțele de drept comun contra deciziunilor comisiunei;— funcționarii căilor ferate sunt regulaţi la pensiune de un comitet de funcționari sub direcțiunea directorului căilor ferate;— la militari, drepturile sunt stabilite de minister prin birourile sale.

„Alături de asemenea dispozițiuni, cari produc negalități nejustificabile între diferiții funcționari ai Statului, legile existente nici nu se ocupă de unele cestiuni, iar pe altele le tratează astfel, încât se dă în practică naştere la complicațiuni.

„Nu există dispozițiuni speciale pentru anumiți funcționari, al căror serviciu este foarte obositor și duce mai repede la o incapacitate de lucru.

„Nu se vorbește nicăeri de femeile funcționare și de urmașii lor.

„Măsurile prevăzute pentru femeile străine, funcționare sau nu, măritate sau nu, sunt incomplecte şi nu satisfac caracterului pe care îl are pensiunea.

„Se dă drept la pensiune văduvei, chiar când căsătoria s'a făcut în vederea pensiunei.

„Constatarea infirmităților se face, la funcționarii civili și eclesiastici, prin o comisiune de trei medici aleşi numai de partea interesată. Lipsa de control din partea unor delegați ai Statului face să se obțină cu ușurință certificate de complesență. La căile ferate și la militari, din contră, constatarea se face numai de organele administrațiunei, lucru iarăși nedrept, de oarece infirmul nu are pe nimeni care să-l reprezinte în acele comisiuni.

„Militarilor li se dă dreptul a se socoti la pensiune chiar anii când sunt în școală și nu li se fac rețineri, li se dă asemenea dreptul a socoti timpul de

concediu atunci când se depășește o limită oarecare.

„Nu se prevăd măsuri, pentru funcționarii cari, retrași ca infirmi, se reînsănătoșează în urmă.

„Procedura urmată pentru constatarea și așezarea drepturilor la pensiune și judecarea neînțelegerilor ivite, este și ea foarte defectoasă și dă loc, în practică, la o mulțime de neajunsuri.

„Neegalitățile și lacunele actualilor legi de pensiuni, precum și sarcinele ce ele impun budgetului Statului, au crescut necontenit.

„Această stare de lucruri a devenit astăzi periculoasă și nu mai poate durà fără a zgudui finanțele și creditul Statului și a produce, în fine, pentru funcționari și pensionari înșiși o nesiguranță continuă crescândă.

„Proiectul de lege ce se prezintă Parlamentului, își are sorgintea în inconvenientele legilor actuale, și constitue o reformă generală, imperios cerută de nevoile prezentului și de prevedere pentru viitor".

Modificarea din 1904.— Situațiunea creiată Casei pensiunilor prin dispozițiunile prevăzătoare ale legei din 1902, a dat prilej legiuitorului ca numai după doi ani de aplicare să aducă o îmbunătățire a soartei pensionarilor. Astfel în 1904 reținerile de 18% asupra pensiunilor, acordate în baza legei din 1902 se reduc la 14%, iar reținerile de 16%, 21% și 23% asupra pensiunilor acordate în baza legilor anterioare se reduc la 12%, 17% și 19%. Această reducere de rețineri a adus un plus la cheltueli de lei 703.600 fără ca echilibrul Casei pensiunilor să fie sdruncinat. Subvențiunea fixă de lei 7.300.000 fusese atât de larg calculată în cât excedentele Casei în cei doi ani a permis această îmbunătățire. Odată cu această îmbunătățire s'a mai introdus și câteva clarificări și complectări de text pe care experiența

le-a arătat trebuincioase spre a înlătura numeroasele procese născute din interpretarea textului în moduri diferite sau din cazuri neprevăzute de lege.

Asemenea modificări s'au adus art. 3, 6, 7, 9, 10, 15, 27, 52 și 57, iar art. 38 care prevedea că pensiunea celor ce locuesc în străinătate mai mult de 5 luni pe an, să fie suspendată, a fost modificat în sensul de a se impune fără deosebire cu o reținere de 20% toți pensionarii care locuiesc mai mult de trei luni în străinătate justificându-se această reținere, ca o compensare a contribuțiunilor indirecte pe cari ei nu le plătesc în țară, ci în aceea în care trăesc, cum și a pierderei ce cauzează țărei chieltuind în străinătate ajutorul ce primesc.

Modificarea din 1906.— Cu tot timpul relativ scurt dela aplicarea legei din 12 Februarie 1902, prin legea din 1906 se aduce din nou modificări în scop de a mai lărgi dreptul de a dobândi pensiunea și a rezolvi unele cestiuni controversate, în sensul în care le-a rezolvat jurisprudența.

In acest sens s'a adus modificări art. 1, 2, 3, 10, 15, 17, 24, 27, 28, 32, 35, 38, 39, 42, 46, 47, 49, 50, 52, 57, 67, 68, 69, și 70.

Printre modificările mai importante aduse de legea din 1906, putem cita în primul rând reducerea vârstei la 58 ani, în loc de 60 ani cât se prevedea în legea din 1902, și dispensa de vârstă pentru funcționarii care au 35 ani de serviciu împliniți.

Vin apoi:

a) Dreptul funcționarului infirm de a dobândi pensiune și după un serviciu de 15 ani, în loc de 20 ani;

b) Dreptul orfanelor majoare ale pensionarilor care și-au lichidat pensiunea conform regulamentu-

lui organic, de a primi $50^0/_0$ din pensiunea tatălui lor;

c) Desființarea reținerei speciale de $20^0/_0$ prevăzută de legea din 1904 pentru cei care domiciliau în străinătate mai mult de 3 luni într'un an budgetar;

d) Prevederea termenului de 1 Octombrie pentru regularea drepturilor la pensiuni a celor înlocuiți sau puși în retragere din oficiu după 1 Aprilie în scop de a nu rămâne un an întreg fără pensiune;

e) Reducerea reținerilor asupra pensiunilor ofițerilor care au făcut campania dela $14^0/_0$ la $12^0/_0$. Celelalte modificări sunt relative mai mult la clasificarea textului.

Tot în 1906 s'a modificat din nou art. 52, al. *e* reducându-se din nou reținerile dela $12^0/_0$ la $7^0/_0$ asupra pensiunilor ofițerilor cari au făcut campania.

Modificarea din 1907.— Până la 1897 diferitele legi de pensiuni erau concepute cu o rezervă nedreaptă. Așa, se lua într'un sens prea literal cuvintele de funcționari ai Statului și se lăsa de o parte funcționarii județelor și comunelor ca și când aceștia n'ar fi tot funcționari ai Statului reprezentat însă prin alte entități administrative.

La 1897 s'a îndreptat și această lacună a legislației noastre, instituindu-se prin lege Case de pensiuni la toate județele și comunele urbane. Cu toate aceste nici atunci nu s'a rezolvat definitiv problema, deoarece foarte mulți funcționari și-au făcut cariera parte la Stat, parte la județe sau comune. De aceea era o cestiune de dreptate de a se da și acestor funcționari dreptul să adune la un loc anii serviți la Stat cu cei șerviți la județe și comune urbane. Această cestiune s'a rezolvat definitiv prin legea din 1907 pentru contopirea Caselor de pensiuni județene și co-

munale urbane cu Casa generală de pensiuni a Statului. Astfel dela 1 Aprilie 1907 toate dispozițiunile din legea generală de pensiuni aplicabile funcționarilor Statului s'au aplicat și funcționarilor județeni și comunali.

Tot prin această lege s'a adus următoarele modificări la art. 24 și 25 din legea dela 1902:

La art. 24 s'a adăogat un aliniat prin care se dă drept văduvei unui pensionar să cumuleze pensiunea cu retribuția până la concurența sumei de 400 lei lunar, iar la art. 25 s'a suprimat aliniatul privitor la scăderea concediilor care trec de $^1/_{20}$ din totalul anilor serviți de un funcționar.

Modificarea din 1909.— La adăpostul excedentelor mereu crescânde ale Casei pensiunilor, în 1909 se aduc noi îmbunătățiri legei și se repară unele nedreptăți.

Până la 1909 un funcționar care servise 15 și chiar 20 ani fără o zi, nu primea nici o pensiune, pe când cel cu 20 ani împliniți primea 50% din retribuțiune. Cel care servise 20 și cu cel care servise 24 ani primeau aceiași pensiune, pe când celui cu 25 ani i se sporea pensiunea deodată cu 15% fără nici un spor intermediar între 20 și 25 ani. Numai după 25 ani până la 35 ani se adăoga pentru fiecare an câte 3,50% lei din media retribuției pe ultimii cinci ani.

Prin modificarea art. 1 se acordă un drept la pensiune de 30% pentru 15 ani de serviciu, drept care nu există până la 1909, iar pentru fiecare an servit în plus, peste acest termen, se adaogă câte 3,50%, astfel că la 35 ani funcționarul ajunge să primească media retribuțiunei din ultimii cinci ani de serviciu.

Alte modificări importante sunt:

1. Reducerea vârstei dela 58 la 57 ani.

2. Drept de rectificare a pensiunilor ofițerilor cari au făcut campania.

3. Reducerea vârstei pentru pensiune la ofițeri puși în retragere din oficiu pentru limită de vârstă, punându-se astfel în concordanță legea pensiunilor cu legea poziției ofițerilor.

4. Se acordă tutulor funcționarilor civili cari au luat efectiv parte în campanie ca grad inferior să li se considere îndoitul timp petrecut în campanie.

5. S'a dat drept tutulor funcționarilor să li se considere la pensiune timpul cât au fost plătiți numai cu diurnă, cu condiție de a vărsa reținerile cuvenite Casei pensiunilor.

6. Funcționarii infirmi din cauza serviciului să poată primi pensiune și după 10 ani de serviciu.

7. S'a suprimat complect reținerile asupra pensiunilor până la 30 lei lunar, și s'a micșorat reținerile la pensiunile între 30—80 lei lunar.

8. Reținerile din pensiunile ofițerilor cari au făcut efectiv campania s'au redus dela $7^0/_0$ la $4^0/_0$.

9. S'a dat drept de pensiune în condițiunile generale ale legei, tutulor oamenilor de serviciu dela autoritățile publice, cari până la 1909, n'aveau nici un drept de pensiune.

10. Străinii intrați în serviciu fie înainte, fie după 22 Februarie 1902, se pot bucura de pensiune fără a fi cerut împământenire.

11. Se prevede dispozițiuni speciale pentru Mitropoliți, Episcopi și membrii Curții de Casație.

In afară de aceste îmbunătățiri, legea din 1909 se poate zice că a făcut o adevărată revizuire a legei din 1902, aducând modificări la cele mai multe articole și schimbând și numerotația lor.

Modificarea din 1910.— In 1910 s'a adus modificări art. 2, 21, 24, 26, 46, 50, 52 și 54, dintre

care cele mai importante privesc art. 2, 24 și 54, și anume:

La art. 2 s'a prevăzut că ofițerilor cari au făcut campania și s'au retras la pensiune între 1901—1908 sub regimul soldelor scăzute să li se rectifice pensiunile, calculându-se quantumul lor asupra soldelor corespunzătoare gradului așa cum se găseau înscrise în budgetul pe 1900—1901, aceasta în scop de ai scoate din poziția de inferioritate în care se găseau față de camarazii lor cari eșise la pensiune înainte de 1 Aprilie 1902.

La art. 24 unde se prevedea că anii de minorat nu se socotesc la pensiune, s'a adăogat un aliniat prin care sunt exceptați dela această dispoziție funcționarii cari se găseau în serviciu înainte de 22 Februarie 1902. S'a găsit că este drept a se socoti acești ani la pensiune atunci când li s'a făcut rețineri pentru Casa pensiunilor și când nici legile organice ale administrațiunilor unde-și îndeplineau serviciul, nici legea de pensiune în vigoare în acel timp nu prevedeau vre-o decădere de drepturi pentru funcționarii minori.

La art. 54 s'a prevăzut că reținerile de 15%, 17%, 18%, 19%, 21% și 23% asupra pensiunilor acordate în baza legilor anterioare atât de Stat cât și de județe și comune, să fie reduse la 14%, astfel că dela 1 Aprilie 1910 reținerea asupra pensiunilor în general, s'a redus la 14%, afară de pensiunile ofițerilor cu campania cari au rămas tot de 4%.

Tot în 1910 printr'o lege specială, pensiunile gradelor inferioare trec dela Casa dotației oastei la Casa generală de pensiuni, dela care dată reangajații din armată intră și ei sub regimul legei generale de pensiuni cu oarecare excepțiuni.

Modificarea din 1911.— Prin legea „asupra

măsurilor de eftenirea traiului" se prevede și două dispozițiuni relative la pensiuni. Prima constă în reducerea reținerilor dela 14% și 12%, la 12% și 10%. Cealaltă este relativ la modul de subvenționarea a Casei pensiunilor. Până la această lege subvențiunea de lei 7.300.000 care se găsește înscrisă între veniturile specificate la art. 50 din lege se încasă la fondul pensiunilor chiar dacă celelalte venituri ale Casei erau îndestulătoare pentru acoperirea cheltuelilor, de atunci însă s'a schimbat în sensul că, această subvenție să se dea numai pe măsura trebuinței, adică numai atunci când celelalte venituri nu vor fi îndestulătoare. Această dispoziție s'a aplicat chiar la budgetul anului 1910—1911, așa că, la 30 Septembrie 1911 închiderea exercițiului acelui an, la excedentul constatat nu s'a mai adăogat și subvenția de lei 7.300.000, întrucât celelalte venituri au putut face față cu prisosință tuturor cheltuelilor.

Modificarea din 1912.— Am arătat că la 1902 erau numai puțin de 29 legi speciale și dispozițiuni relative la pensiuni în legile organice ale diferitelor administrațiuni publice. Prin legea generală de pensiuni se pusese în parte capăt unei asemenea situațiuni anarhice decretându-se o singură lege generală pentru toți funcționarii publici. S'a făcut însă unele excepțiuni pe nimic întemeiate lăsând să funcționeze separat Casa de pensiuni a cantonierilor și a reangajaților din armată, și ceeace este mai mult, cu aplicarea unor legi și regulamente cuprinzând dispozițiuni cu totul diferite de ale legii generale de pensiuni.

Este știut că excepțiunile atrag după ele alte excepțiuni, așa, exemplul rău dela 1902 s'a întins, și de atunci încoace se mai înființase alte cinci Case de pensiuni speciale, și anume:

1. Casa de pensiuni a jandarmilor rurali.
2. Casa de pensiuni a sergenților de oraș.
3. Casa de pensiuni a notarilor.
4. Casa de pensiuni a personalului inferior pendinte de ministerul domeniilor.
5. Casa de pensiuni a personalului poștei rurale.

Cu alte cuvinte se reluà sistemul d'inainte de 1902, de a se înființa Case de pensiuni pe la diferite administrațiuni publice, depărtându-se astfel dela principiul de egalitate al dreptului la pensiune.

Nefiind nici o rațiune ca toate aceste Case să aibă o existență separată de aceea a casei generale de pensiuni prin legea decretată la 16 Ianuarie 1912, Casele de pensiuni și ajutoare ale notarilor, jandarmilor rurali, sergenților de oraș, personalului poștal rural, cantonierilor, șefilor cantonieri și alți împiegați inferiori ai ministerului lucrărilor publice și a personalului inferior de pe lângă ministerul agriculturii și Domeniilor au trecut cu începere dela 1 Aprilie 1912 la Casa generală de pensiuni a Statului de sub administrația ministerului de finanțe (Casa de pensiuni a reangajaților grade inferioare din armată se înglobase la Casa generală de pensiuni încă dela 1 Aprilie 1910).

Tot prin această lege se prevede că drepturile la pensiune ale acestor împiegați se vor regulà în condițiunile legii generale de pensiuni. S'a făcut, însă, unele excepțiuni pentru jandarmii rurali și pentru gradele inferioare din armată, în ce privește vârsta și cuantumul pensiunii.

Nu se poate admite ca gradele inferioare (reangajați) din armată și jandarmii rurali să stea în serviciu până la vârsta de 57 ani cât cere legea generală, dar nici dispoziția din vechile legi de a nu li se cere

nici o vârstă, ci numai un termen de serviciu, nu erà justă.

Interesul armatei cere într'adevăr, să aibă elemente viguroase cari să poată duce greutățile serviciului, dar nu se poate susține că aceste greutăți nu le poate suporta omul decât până la vârsta de 37 ani, vârstă la care eșiau la pensiune majoritatea reangajaților din armată. S'a făcut deci excepțiunea de a se acordà pensiunea reangajaților la vârsta de 46 ani, iar jandarmilor rurali la 48 ani. Interesul recrutărei unui corp serios de oameni cari să-și facă o carieră din aceste funcțiuni atât de necesare unei bune organizațiuni a armatei și jandarmeriei a făcut pe legiuitor să mărească cota de pensiune peste cea prevăzută în legea generală, astfel sporul de 3,50% pentru fiecare an servit peste termenul de 15 ani, s'a ridicat la 5% pentru reangajați și jandarmi rurali.

Prin dispozițiunile adiționale ale acestei legi s'a modificat și art. 50 lit. *j* din legea generală, în sensul că a suprimat complect reținerile din pensiunile ofițerilor cari au făcut efectiv campania din 1877/78 și a redus reținerile la toți pensionarii dela 12% la 10% cu începere dela 1 Aprilie 1912.

Tot în 1912 prin legea din 28 Februarie s'a introdus modificări la art. 2 și 22 din lege. La art. 2, § 1, lit. *e* s'a dat dreptul de rectificarea pensiunei și ofițerilor cu campania cari au eșit la pensiune între 1 Aprilie 1908 și 1 Aprilie 1910 și care fuseseră omiși de legea din 1910. La acelaș articol s'a adăugat paragraful 8 prin care ofițerii pensionari cari au servit ca instructori militari școlari în baza legii din 7 Martie și 22 Iunie 1906 au dreptul să-și rectifice pensiunile, adăugându-li-se și timpul servit ca instructori militari.

In ce priveşte modificările introduse la art. 22, acestea se mărginesc la suprimarea restricţiunei ce se punea micilor funcţionari ai desfiinţatului Credit agricol de a nu putea vărsa reţinerile pentru timpul servit fără reţineri decât dacă numirea lor în asemenea funcţiuni a fost făcută cu decret regal, şi la adăugarea unui aliniat prin care se dă dreptul de a beneficia de vărsarea reţinerilor pe trecut şi portăreilor plătiţi din budgetul fondului portăreilor între 1 Aprilie 1904 şi 1 Aprilie 1908.

Modificarea din 1913.— In anul 1913 legea generală a suferit trei modificări prin trei legi deosebite:

Prima prin legea din 11 Aprilie acel an care în afară de dispoziţiunea prin care membrii parchetului, Inaltei Curţi de Casaţie sunt asimilaţi în ce priveşte dreptul special de pensiune cu membrii acelei Inalte Curţi, toate celelalte dispoziţiuni privesc numai pe militari.

Preocuparea şi solicitudinea pentru desvoltarea şi propăşirea armatei s'au manifestat cu deosebire în ultimii ani—după cum se exprimă legiuitorul prin expunerea de motive— prin măsurile luate şi prin mijloacele ce i s'au pus la dispoziţiune în scopul de a o întări şi înzestra astfel în cât să poată face faţă şi să fie la înălţimea misiunei sale.

Una din nevoile esenţiale ale armatei pentru atingerea acestui scop fiind şi aceea de a se întineri cadrele, modificările aduse legei au fost menite să satisfacă aceste nevoi, aducându-se o îmbunătăţire faţă de starea de mai înainte în situaţiunea ofiţerilor cari trec din activitate la pensie.

Astfel art. 2, § 2, s'a modificat în sensul că ofiţerii şi asimilaţii lor să fie înscrişi la pensie pe ziua fixată prin decretul regal pentru trecerea lor din acti-

vitate în rezervă sau retragere, pentru limita de vârstă sau pentru infirmităţi.

Pentru a înlesni putinţa întinerirei cadrelor s'a acordat dispensa de condiţiunea vârstei după împlinirea a 30 ani de serviciu, însă numai pentru ofiţerii dela gradele de locotenent-colonel, colonel şi general şi asimilaţilor lor demisionaţi în vederea însemnătăţii comandamentului lor şi importanţei serviciilor ce le sunt încredinţate. Prin reducerea vârstei li s'a înlesnit putinţa de a se demite, beneficiind îndată de drepturile la pensie când se vor socoti obosiţi sau insuficienţi pentru misiunea ce le este încredinţată.

Pentru ofiţerii şi asimilaţii lor trecuţi din activitate la pensie pentru limită de vârstă, s'a prevăzut că pot beneficia de sporul până la maximum de cinci ani, spor ce se acorda până acum numai la un număr restrâns de funcţionari pentru greutăţile şi riscurile ce întâmpină în serviciul lor. S'a crezut că şi serviciile ofiţerilor au asemenea riscuri şi greutăţi. Nu s'a acordat însă acest drept şi celorlalţi ofiţeri cari nu sunt scoşi din activitate pentru limită de vârstă, pentru că s'ar fi ajuns la un rezultat tocmai contrariu, prin faptul că mulţi din ofiţerii de cari au nevoe armata ar găsi comod să iasă la pensie, faţă de acest mare avantaj. Ofiţerii însă demisionaţi sau puşi în retragere pentru infirmităţi li s'a admis un spor la anii serviţi însă numai până la maximum doi ani şi numai pentru cei până la gradul de maior, căci fiind scoşi din activitate mai înainte de vârsta de 57 ani prevăzută în legea generală pentru toţi funcţionarii nu au putinţa să ajungă la 35 ani de serviciu ca celelalte grade superioare.

S'a sporit de asemenea maximul de pensie pentru generali.

Cea mai importantă însă din modificările aduse

legei generale de pensiuni în 1913 este fără îndoială aceea adusă dispozițiunilor art. 4 relativă la pensiunile celor rămași infirmi sau urmașilor celor morți în timpul și din cauza războiului, sau în timpul și din cauza unui serviciu comandat în timp de pace, înlocuindu-se complect vechiul text al art. 4 după care în caz de războiu, rănirile sau infirmitățile incurabile dedeau drept la aceeași pensie ca și cele de sub art. 3 alin. *a*.

S'a prevăzut dispozițiuni cu totul speciale în scop de a ridica moralul militarului care se avântă la pericol, știind că dacă va muri ori va rămâne infirm, soarta lui sau a urmașilor lui este asigurată de lege cu dărnicie.

Prin modificarea art. 24 s'a stabilit că se socotește la pensie pentru ofițeri și asimilați, timpul servit în armată ca grad inferiori (serviciul obligatoriu) și ca reangajat, s'a exclus însă anii de școală cari la majoritatea cazurilor ar fi ani de minoritate în care de regulă nu se prestează servicii Statului, ci Statul îi prepară pentru carieră.

Ca măsură echitabilă s'a dat dreptul și funcționarilor civili să li se socotească la pensie timpul servit în armată ca reangajat.

Celelalte modificări nu prezintă vre-o importanță deosebită din punctul de vedere al principiilor generale ale legei pensiilor, ele având de scop să pună în concordanță legiuirile militare cu legea pensiilor, să prevadă oarecari dispozițiuni pe cari experiența le-a dovedit necesare și să admită din spirit de dreptate modificarea pensiilor unei categorii de ofițeri înscriși la pensie după 1902 și cari se găsesc în stare de inferioritate față de camarazii lor, fie din cauza legilor sub regimul cărora și-au aranjat drepturile

lor la pensie, fie din cauză că li s'au calculat cota de pensie la soldele reduse.

A doua modificare în 1913 este cea făcută prin legea din 1 Iunie acel an. și privește exclusiv pensiunile speciale, pentru mitropoliți, episcopi și arhierei, introduse prin legea din 1909 după care Mitropoliții, Episcopii și Arhiereii demisionați *de bună voe* beneficiază de cuantumuri de pensiuni deosebite.

Prin modificarea din 1913 s'a scos din text cuvintele demisionați *de bună voe* și s'a redactat articolul în sensul că acești înalți prelați beneficiază de dispozițiuni speciale de pensiuni nu numai când vor demisiona ci și când vor fi demiși din funcțiune.

A treia modificare s'a făcut prin legea din 13 Iulie 1913 și consistă în desființarea reținerei de 10% pentru Casa pensiilor asupra îndemnizațiilor de chirie ale funcționarilor.

Această măsură dictată de echitate a făcut să înceteze deosebirea de tratament între funcționarii cari beneficiază de dreptul de locuință în natură și cei cari primesc acest drept în bani, aceștia din urmă ne mai fiind obligați a plăti sub formă de rețineri 10% din îndemnizația ce primesc.

Modificarea din 1917.— Din cauza stărei de răsboi și ocupărei vremelnice a unei părți din teritoriul țărei, liquidarea pensiunilor ne mai putându-se face în condițiunile și cu observarea formalităților prescrise de lege și regulamentul ei de aplicare, a intervenit legea din 17 Martie 1917 prin care s'a luat oarecari măsuri pentru simplificarea formalităților și condițiunilor de înscriere la pensiune în sensul ca actele cerute de legea pensiilor și de regulament să poată fi înlocuite cu alte acte cari să facă dovada drepturilor reclamate, bine înțeles numai în

cazurile în care procurarea actelor legale nu ar fi posibilă.

S'a avut în vedere greutatea și uneori chiar imposibilitatea de a se procura actele necesare cum ar fi: certificatele Curții de conturi, actele de stare civilă, etc., cum și facerea diferitelor constatări medicale și administrative. Ar fi fost nedrept ca mare parte din acei cari solicitau pensiuni să fie obligați să aștepte sfârșitul răsboiului spre a-și primi pensiunea, care cele mai adesea ori este singurul lor mijloc de trai.

Neapărat că în aceste condițiuni liquidarea drepturilor la pensie s'a înlesnit, dar erori s'au putut strecura mai cu înlesnire de cât în sistemul legei în vigoare, de aceea s'a dispus ca toate liquidările în aceste condițiuni să aibă caracter provizoriu, durând numai în timpul răsboiului, și un an după încheerea păcei, decisiunile date, neputând fi atacate în justiție.

Prin art. 4 al acestei legi speciale s'a prevăzut că toate liquidările și transmiterile de pensiuni provizorii vor fi revizuite din oficiu tot de comisiunea de pensii pe baza actelor ce titularii pensiunilor vor fi obligați să le întocmească în baza legei generale de pensiuni și a regulamentului ei și să le depună ministerului de finanțe în timp de un an dela încheerea păcei.

Prin art. 5 s'a prelungit termenul prevăzut de art. 22 din lege, pentru vărsarea reținerilor pe trecut, tot până la un an după încheerea păcei.

Până aci după cum se vede prin legea din 17 Martie 1917, nu s'a adus nici o modificare propriu zisă legei generale de pensiuni, ci după cum rezultă și din titulatura legei s'a modificat unele condițiuni și simplificat formalitățile privitoare la lichidarea pen-

siunilor şi aceasta în mod provizoriu şi numai pentru durata războiului.

Singura modificare adusă legei pensiilor prin legea din 17 Martie 1917 este cea cuprinsă în art. 3 care prevede că: *Văduvele ofiţerilor şi asimilaţilor căzuţi în răsboi, vor avea drept la maximum de jumătate din pensiunile cuvenite acestora, oricare ar fi timpul de convieţuire în căsnicie, cu respectarea dispoziţiunilor din art. 6 (alin. final)* şi *12 din legea generală de pensiuni.*

S'a ţinut seamă că aceste văduve au drept la o solicitudine deosebită şi că asemenea cazuri fiind cu totul excepţionale, ies cu desăvârşire din rândul cazurilor prevăzute de art. 6 din legea generală de pensiuni, care condiţionează pensiunile văduvelor după durata traiului în căsătorie.

In afară de modificarea făcută prin legea din 17 Martie 1917, legea generală de pensiuni a suferit modificări şi prin decrete regale atât în 1917 cât şi în 1918, decrete date sub rezerva aprobărei corpurilor legiuitoare. Astfel:

Decretul No. 778 din 25 Iulie 1917.

Prin acest decret preoţii mobilizaţi la trupele şi serviciile armatei de operaţiuni sunt asimilaţi în grad cu ofiţerii şi ca o consecinţă a acestei asimilări, cei rămaşi infirmi din cauza răsboiului precum şi urmaşii celor morţi din aceleaşi cauze se bucură de dispoziţiunile art. 4 din legea generală de pensiuni privitoare la pensiunile ofiţerilor şi asimilaţilor acestora, morţi sau rămaşi infirmi din cauza evenimentelor răsboiului.

Decretul regal No. 925 din 19 August 1917 care prevede că ofiţerii cari au murit în timpul şi din cauza evenimentelor răsboiului vor fi socotiţi că erau înaintaţi la gradul imediat superior aceluia pe care

îl aveau în momentul decesului, şi prin derogaţiune dela dispoziţiunile art. 4 din legea generală de pensiuni, pensiunile văduvelor acestor ofiţeri, se vor calcula pe baza soldei noului grad sporită cu 1/5 indiferent dacă ofiţerul mort în aceste împrejurări era ofiţer de activitate sau din rezervă, pensionar sau nepensionar.

Decretul regal No. 926 din 22 August 1917 prin care se modifică dispoziţiunea art. 29 din legea pensiilor în sensul că ofiţerii de activitate a căror demisiune a fost acceptată fără a mai fi trecuţi în elementul rezervei pot fi înscrişi la pensiune. Vechiul art. 29 prevedea că în timp de răsboiu înscrierea la pensiune a militarilor este suspendată. S'a avut în vedere că sunt cazuri în cari, chiar în timp de răsboiu, interesele armatei cer a se accepta demisiunea din armată a unui ofiţer activ, fără a mai fi trecut în cadrele de rezervă, şi deci implicit a-l demobiliza, aceasta în baza art. 16 din legea asupra poziţiunei ofiţerilor. Or prin modificarea introdusă s'a dat putinţă şi acestei categorii de ofiţeri să fie înscrişi la pensiune în timpul răsboiului.

Decretul No. 1179 din 17 Maiu 1918.

Prin decretul regal No. 1637 din 30 Decembrie 1917 s'a introdus la art. 4 din legea generală de pensiuni un aliniat nou, după care ofiţerii puşi în retragere pentru maladii sau infirmităţi preexistente răsboiului dar agravate în timpul şi din cauza evenimentelor războiului au drept la pensiunea prevăzută de art. 3 lit. a alin. I din lege.

Constatându-se însă, oarecare nepotriviri de tratament la ofiţerii de aceiaşi categorie, cari au obţinut înaintări în grad după decretarea mobilizărei, s'a întocmit decretul regal No. 1179 din 17 Mai 1918 care

modifică dispozițiunea decretului No. 1637 din 30 Decembrie 1917 în sensul că pensiunea să nu poată fi mai mică de $75^0/_0$ din solda mărită cu 1/5 a gradului ce avea ofițerul în momentul decretărei mobilizărei.

Decretul No. 978 din 4 Septembrie 1917 prin care se acordă pensiuni plătibile de Statul român militarilor și personalului civil aparținând misiunilor franceze în România, pentru infirmități dobândite în timpul și din cauza evenimentelor răsboiului precum și văduvelor și copiilor acestora în cazuri de moarte din aceleași cauze.

Decretul No. 1359 din 16 Noembrie 1917 prin care se modifică dispozițiunile art. 2, 3 și 4 din decretul No. 978 din 4 Septembrie 1917, relativ la pensiunile militarilor și personalului civil al misiunei franceze în România.

După ce am arătat fazele prin care a trecut dreptul de pensiune dela epoca Regulamentelor organice până azi, să vedem acum situațiunea financiară ce a creiat Statului fiecare din regimele care au guvernat acest drept.

Sub regimul Regulamentelor organice, găsim la art. 13 al bugetului Munteniei, pe 1831, o sumă de lei 555, bani 55 alocată pentru plata pensiunilor și despăgubirea scutelnicilor.

Această sumă a figurat neschimbată în bugetele anilor următori pentru că era fixată chiar prin Regulamentul organic al Munteniei. Negreșit că această alocație s'a dovedit a fi neîndestulătoare din primii ani ai punerei în aplicare a dispozițiunilor Regulamentului organic, a continuat însă a se prevede în bugete ca un fel de subvenție din partea Sta-

tului cu toate că pensiunile nu formau un buget separat de al Statului şi toată cheltuiala pentru pensiuni peste suma de lei 555, bani 55 se acoperea tot de Stat.

In bugetul de cheltueli al Moldovei pe 1831, la art. 11 sub titlul „Pensii și despăgubirea scutelnicilor", găsim o alocație de lei 185.185, iar în anii următori până la 1858, această alocație se ridică la lei 370.370 anual. Neapărat că şi această sumă a devenit în curând neîndestulătoare pentru plata pensiunilor, nu însă în aceiaşi proporție ca în Muntenia, dat fiind dispozițiunile mai restrictive ale Regulamentului organic al Moldovei.

Creşterea continuă şi neregulată a pensiunilor din an în an ajunsese să devie amenințătoare pentru bugetul de cheltueli àl Statului.

Aceasta se datora nu numai regimului prea darnic al Regulamentului organic, ci și favorurilor scandaloase ce se făceau la acordarea pensiunilor, a recompenselor naționale şi a ajutoarelor viagere. Am arătat că sub Regulamentul organic pensiunile se acordau la vârsta de 50 ani, în proporțiunile următoare: pentru un serviciu de 8 ani, $^1/_3$ din leafă, pentru 16 ani, $^2/_3$, iar pentru serviciu de 24 ani, leafa întreagă. Pensiunile se transmiteau întregi asupra văduvelor până la remăritare, iar pentru urmași: băeții până la majoritate, iar fetele până la căsătorie. In plus nu se fixa nici un maximum de pensiune peste care să nu se poată trece, așà că un funcționar putea să iasă la pensiune cu leafa întreagă oricare ar fi fost cuantumul acelei lefi. Pensiunea nu se calculà asupra mediei celor cinci ani din urmă ca azi, ci asupra ultimei lefi, așà că se dedeà loc la abuzuri scandaloase, înaintându-se sau făcându-se numiri în funcțiuni cu lefuri mari, numai cu câteva

luni sau zile înainte de a împlini funcționarul vârsta și termenul de serviciu, așà că era destul o singură zi să figureze în stat cu o leafă de 4 sau 5 ori mai mare de cât cea pe care a avut-o în tot timpul serviciului, că pensiunea să se calculeze asupra acestei din urmă lefi.

Iată în ce termeni constată guvernul locotenenței Domnești abuzul ce se făcea cu acordarea pensiunilor sub regimul Regulamentului organic: „Această lege vițioasă sub toate punctele de vedere înfățișează încă anomalia că mulți pensionari, cari primesc azi o pensiune mensuală de 740 lei, nu au avut în tot timpul în care s'au aflat în activitate decât o retribuțiune mensuală de 185 lei, afară de câteva luni în care au înaintat repede, astfel că Statul le plătește azi, când nu mai fac nimic, împătrit cât le plătea pentru serviciile lor.

„Procesele-verbale ale trecutelor sesiuni ale Corpurilor Legiuitoare pot constata că votarea de pensiuni a fost una din principalele lor lucrări, și nu a trecut nici o sesiune, fără a împovora tezaurul public cu sume mari sub titlul de pensiuni, recompense și de ajutoare".

Numai în intervalul dela 1860 la 1864 se votase pensiuni, recompense naționale și ajutoare viagere în sumă aproape de 2 milioane, sumă exorbitantă în proporție cu numărul restrâns al funcționarilor în acele timpuri și a situațiunii financiare a Statului.

Ar fi fost interesantă o expunere detaliată a cheltuelilor pensiunilor suportate de Stat dela 1831 până la 1868, regretăm însă că nu o putem face atât din cauza defectuozității întocmirei bugetelor ambelor Principate până la unire, cât și din cauza lipsei totale a unora din aceste bugete. Având o asemenea expunere ne-am fi putut complect da sea-

ma de situaţiunea financiară creată Statului an cu an de regimul Regulamentelor organice.

Sub regimul legii din 15 Februarie 1868 situaţia Casei pensiunilor civile şi militare se prezintă astfel:

La venituri:

ANII	Subvenţia din partea Statului		Diferite Venituri		Imprumuturi		TOTAL	
	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1868	1.108.640	98	1.428.029	90	—	—	2.536 670	88
1869	1.851.851	85	710.578	38	—	—	2.562.430	23
1870	1.851.851	85	913.292	90	—	—	2.765.144	75
1871	1.851.851	76	2.330.255	59	3.730.592	18	7.914.276	28
1872	2.192.257	33	3.623.006	55	—	—	5.815.263	88
1873	2.182.237	24	3.768.447	29	1.362.186	—	7.312.870	53
1874	2.170.100	66	4.158.853	63	—	—	6.328.954	29
1875	2.168.120	22	4.281.733	78	—	—	6.449.854	—
1876	2.209.076	76	5.878.663	56	970.000	—	9.057.740	32
1877	2.286.386	47	5.661.943	66	51.970	37	8.000.300	50
1878	2.202.416	45	5.883.295	21	—	—	8.085.711	66
1879	2.176.911	98	5.977.843	62	—	—	8.154.755	60
Trim. Ian. 1880	552.171	65	1.419.501	93	—	—	1.971.673	58
1880/81	2.284.134	23	5.314.468	12	—	—	7.598.602	35
1881/82	2.282.828	05	5.479.089	06	—	—	7.761.917	11
1882/83	2.356.592	73	5.981.301	34	1.470.000	—	9.807.894	07
1883/84	2.360.378	17	5.935.993	40	—	—	8.296.371	57
1884/85	2.353.266	45	5.784.157	08	—	—	8.137.423	53
1885/86	2.365.743	34	5.714.330	79	—	—	8.080.074	13
1886/87	2.373.523	78	5.598.704	47	—	—	7.972.228	25
1887/88	2.430.818	61	5.640.689	35	—	—	8.071.507	96

La cheltueli :

ANII	Plăţi de pensiuni		Diverse cheltueli		Restituiri din împrumuturi		TOTAL	
	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1868	2.410.331	89	30.100	46	—	—	2.440.432	35
1869	3.296.824	96	40.639	25	—	—	3.337.464	21
1870	3.673.186	25	57.289	81	—	—	3.730.476	06
1871	5.582.171	50	72.585	78	—	—	5.654.757	28
1872	5.076.839	08	57.561	04	248.000	—	5.382.400	12
1873	5.599.837	14	668.189	63	372.000	—	6.640.026	77
1874	7.098.854	67	140.037	67	372.000	—	7.610.892	34
1875	7.156.026	76	87.761	38	372.000	—	7.615.788	14
1876	7.451.447	43	68.746	87	475.750	—	7.995.944	30
1877	7.487.015	54	74.095	56	465.281	22	8.026.392	32
1878	7.485.793	79	166.267	80	444.750	—	8.096.811	59
1879	7.543.596	56	93.958	10	444.750	—	8.082 304	66
Trim. Ianuarie 1880	1.885.281	02	25.086	63	93.000	—	2.003.367	65
1880/81	7.463.573	30	85.886	50	444.750	—	7.994.209	80
1881/82	7.623.204	91	103.642	65	444.750	—	8.171.597	56
1882/83	7.656.928	33	121.605	76	1.437.875	06	9.216.409	15
1883/84	7.532.325	14	95.992	25	467.500	08	8.095.817	47
1884/85	7.568.237	16	81.685	23	467.500	08	8.117.422	47
1885/86	7.563.187	76	121.515	44	467.500	08	8.152.203	28
1886/87	7.671.449	17	71.860	87	467.500	08	8.210.810	12
1887/88	7.670.115	63	100.433	82	467.500	08	8.238.049	35

Regimul legii din 15 Februarie 1868 a durat pentru pensiunile militare până la 1889, iar pentru pensiunile civile până la 1 Aprilie 1891, date la cari s'a pus în aplicare legile speciale de pensiuni pentru militari și civili, La 1888 s'au pus în aplicare statutele de pensiuni ale funcționarilor C. F. R., așa că tabelele de mai jos cuprind situațiunea Caselor de pensiuni civile, militare și C. F. R. dela 1 Aprilie 1888 până la 31 Martie 1902.

Această situație cuprinde:

La venituri :

ANII	Subvenția din partea Statului		Diferite venituri		Imprumuturi		TOTAL	
	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1888/89	2.436.230	63	6.229.977	85	400.000	—	9.066.208	48
1889/90	2.757.354	75	7.285.892	12	54.000	—	10.097.246	87
1890/91	2.844.210	98	7.375.588	59	—	—	10.219.799	57
1891/92	3.053.580	34	7.416.318	74	—	—	10.469.899	08
1892/93	3.129.068	01	8.039.379	41	—	—	11.168.447	42
1893/94	2.140.934	21	8.711.892	25	—	—	10.852.826	46
1894/95	3.211.118	65	9.623.168	48	—	—	12.834.287	13
1895/96	3.555.066	20	9.723.709	98	—	—	13.278.776	18
1896/97	3.724.750	52	10.188.344	83	—	—	13.913.095	35
1897/98	4.034.402	50	10.503.083	36	—	—	14.537.485	86
1898/99	4.543.698	86	10.402.642	03	—	—	14.946.340	89
1899/900	5.462.653	97	10.855.401	12	—	—	16.318.055	09
Tr. Ian. 1900	43.990	35	379.521	80	—	—	423.512	15
1900/901	6.130.000	—	11.268.188	47	200.000	—	17.598.188	47
1901/902	6.030.000	—	13.053.747	21	—	—	19.083.747	21

La cheltueli:

ANII	Plăţi de pensiuni Lei	B.	Diverse cheltueli Lei	B.	Restituiri din împrumuturi Lei	B.	TOTAL Lei	B.
1888/889	7.683.193	07	177.863	51	467.500	08	8.328.556	66
1889/890	7.915.611	64	112.458	15	345.500	08	8.373.569	87
1890/891	8 265.919	59	177.064	49	291.500	08	8.734.484	16
1891/892	9.182.450	15	116.864	50	291.500	—	9.590.814	65
1892/893	10.205.701	64	100.428	30	291.500	—	10.597.629	94
1893/894	10.873.551	98	107.271	47	491.500	—	11.472.323	45
1894/895	11.564.665	46	139.188	36	251.500	—	11.955.353	82
1895/896	12.078.257	24	78.736	68	251 500	—	12.408.493	92
1896/897	12.959.473	20	97.546	99	251.500	—	13.308.520	19
1897/898	13.682.868	22	92.404	70	108.500	—	13.883.772	92
1898/899	14.320.873	02	114.775	24	95.500	—	14.531.148	26
1899/900	15.167.918	64	91.412	78	95.500	—	15.354.831	42
Tr. Ian.1900	92.518	63	3.551	20	—	—	96.069	83
1900/901	16.488.974	70	152.912	95	145.500	—	16.787.387	65
1901/902	17.795.166	63	184.924	42	95.500	—	18.075.591	05

Situaţiunea financiară a Caselor de pensiuni civile, militare şi C. F. R. întrunite astfel cum am expus-o în aceste tabele, dela 1 Aprilie 1888 până la 31 Martie 1902, se soldează cu excedente. Aceste excedente se datoresc în cea mai mare parte Casei de pensiuni a C. F. R. care fiind constituită în 1888, pensiunile acordate în acest scurt interval de

timp au fost cu mult inferioare veniturilor afectate acestei Case. Aceste excedente capitalizate au format fondul de rezervă al Casei pensiunilor C. F. R., care a trecut la 1 Aprilie 1902 la Casa generală de pensiuni, formând începutul fondului inalienabil ce posedă astăzi această Casă.

Sub regimul legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902, situațiunea se prezintă astfel:

La venituri:

ANII	Subvenția din partea Statului		Diferite venituri		TOTAL	
	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1902/903	7.300.000	—	12.255.099	88	19.555.099	88
1903/904	7.300.000	—	12.409.235	67	19.709.235	67
1904/905	7.300.000	—	11.981.348	20	19.281.348	20
1905/906	7.300.000	—	12.464.376	40	19.764.376	40
1906/907	7.300.000	—	13.470.871	80	20.770.871	80
1907/908	*) 7.293.500	—	15.021.855	69	22.315.355	69
1908/909	7.300.000	—	20.219.474	50	27.519.474	50
1909/910	7.300.000	—	20.689.973	58	27.989.973	58
1910/911	**)		22.891.763	31	22.891.763	31
1911/912			23.806.747	02	23.806.747	02
1912/913			26.141.065	28	26.141.065	28
1913/914			26.441.137	83	26.441.137	83
1914/915			31.771.791	34	31.771.791	34

*) Diferința de lei 6.500 până la complectarea sumei de lei 7.300.000 s'a încasat ca venit extraordinar în exercițiul anului 1908/1909.

**) Cu începere dela Aprilie 1911 subvenția din partea statului n'a mai fost prevăzută în buget.

La cheltueli:

ANII	Plăţi de pensiuni		Diferite cheltueli şi amortizmentul împrumuturilor		TOTAL	
	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1902—1903	18.351.635	81	258.818	64	18.610.454	45
1903—1904	18.337.573	98	282.248	23	18.619.822	21
1904—1905	18.108.409	32	347.228	57	18.455.637	89
1905—1906	17.997.502	99	288.723	04	18.286.226	03
1906—1907	18.117.480	48	309.159	65	18.426.640	13
1907—1908	18.801.133	96	365.138	41	19.166.272	37
1908—1909	19.424.044	11	306.366	43	19.730.410	54
1909—1910	20.022.902	99	350.011	01	20.372.914	—
1910—1911	21.239.196	48	393.169	69	21.632.366	17
1911—1912	21.827.173	49	26.110	25	21.853.283	74
1912—1913	22.871.147	34	152.795	99	23.023.943	33
1913—1914	24.270.940	18	162.867	42	24.433.807	60
1914—1915	25.855.514	11	26.101	29	25.881.615	40

De aci rezultă că la închiderea exerciţiilor anilor 1902/903— 1914/1915 au rezultat următoarele excedente:

ANII	Totalul veniturilor		Totalul cheltuelilor		EXCEDENTE	
	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1902—1903	19.555.099	88	18.610.454	45	944.645	43
1903—1904	19.709.235	67	18.619.822	21	1.089.413	46
1904—1905	19.281.348	20	18.455.637	89	825.710	31
1905—1906	19.764.376	40	18.286.226	08	1.478.850	37
1906—1907	20.770.871	80	18.426.640	13	2.338.913	60
1907—1908	22.315.355	69	19.166.272	37	3.149.083	32
1908—1909	27.519.474	50	19.730.410	54	7.789.063	96
1909—1910	27.989.973	58	20.372.914	—	7.617.059	58
1910—1911	22.891.763	31	21.632.366	17	1.259.397	14
1911—1912	23.806.747	02	21.853.283	74	1.953.463	28
1912—1913	26.141.065	28	23.023.943	33	3.117.121	95
1913—1914	26.441.137	83	24.433.807	60	2.007.330	23
1914—1915	31.771.791	54	25.881.615	40	5.890.176	14

Scăderea bruscă a excedentului constatat dela 30 Septembrie 1911 încoace față de excedentele anilor anteriori se datorește faptului că subvențiunea de 7.300.000 lei din partea Statului, înscrisă între veniturile afectate fondului pensiunilor prin legea generală de pensiuni dela 22 Februarie 1902, n'a mai fost vărsată la acest fond după cum se procedà în ceilalți ani, căci altfel excedentul Casei pensiunilor la 30 Septembrie 1911, ar fi fost de lei 8.559.397, bani 14 — Față cu dispozițiunile legii pentru echilibrarea bugetului decretată la 31 Martie 1911, după care subvențiunea de lei 7.300.000 să nu se mai dea de Stat Casei pensiunilor decât pe măsura trebuinței, excedentele viitoare ale Casei pensiunilor vor fi din ce în ce mai restrânse, și, în consecință, și fondul inalienabil al Casei format din capitalizarea acestor excedente nu va mai crește în proporțiile de până acum.

In adevăr, acest fond care la 1 Aprilie 1902, era de lei 11.251.200, la 1 Aprilie 1912 se urcase la lei 57.717.930 bani 62, iar la 1 Aprilie 1918 la lei 72.093.812,84.

Această situație frumoasă la care a ajuns Casa pensiunilor grație dispozițiunilor prevăzătoare și înțelepte ale legiuitorului din 1902, nu trebuie să ne bucure prea mult, căci dacă pe acelaș interval de timp observăm suma pensiunilor acordate față de stingerile de pensiuni, resultă:

ANII	Pensiuni civile	Pensiuni militare	Pensiuni C. F. R.	Pensiuni grade inferioare	Pensiuni jandarmi rurali	Pensiuni viagere	TOTAL
1902 — 1903							
Pensiuni acordate	180.996	247.164	24.180	—	—	—	452.340
Stingeri de pensiuni	429.143	85.747	9.395	—	—	—	524.285
Diferențe la stingeri	248.147	161.417	14.785	—	—	—	+ 71.945
1903 — 1904							
Pensiuni acordate	217.056	292.908	32.940	—	—	—	542.904
Stingeri de pensiuni	373.208	199.402	10.906	—	—	—	583.516
Diferențe la stingeri	156.152	93 506	22.034	—	—	—	+ 40.612
1904 — 1905							
Pensiuni acordate	253.464	234.000	23.232	—	—	—	410.696
Stingeri de pensiuni	464.184	185.556	11.220	—	—	—	660.960
Diferențe la stingeri	210.720	48.444	12.012	—	—	—	+ 150.264
1905 — 1906							
Pensiuni acordate	249.696	204.984	29.172	—	—	—	483.852
Stingeri de pensiuni	389.977	183.884	18.771	—	—	—	592.632
Diferențe la stingeri	140.281	21.100	10.401	—	—	—	+ 108.780
1906 — 1907							
Pensiuni acordate	384.024	361.956	88.284	—	—	—	834.264
Stingeri de pensiuni	340.096	135.417	25.244	—	—	—	500.757
Diferențe la stingeri	43.928	226.539	63.040	—	—	—	— 333.507
1907 — 1908							
Pensiuni acordate	551.064	271.068	79.128	—	—	—	901.260
Stingeri de pensiuni	503.846	226 521	30.888	—	—	—	761.255
Diferențe la stingeri	47.218	44.547	48.240	—	—	—	— 140,005

1908—1909							
Pensiuni acordate	750.048	258.276	89.436	—	—	—	1.097.760
Stingeri de pensiuni	517.726	224.936	19.492	—	—	—	762.154
Diferenţe la stingeri	232.322	33.340	69.944	—	—	—	— 335.606
1909—1910							
Pensiuni acordate	1.032.012	374 940	158.496	—	—	—	1.565.448
Stingeri de pensiuni	528.489	207.217	28.156	—	—	—	763.862
Diferenţe la stingeri	503.523	167.723	130.340	—	—	—	— 801.586
1910—1911							
Pensiuni acordate	1.106.064	344.148	191.040	20.256	—	—	1.661.508
Stingeri de pensiuni	744.138	292.067	40.688	5.545	—	—	1.082 438
Diferenţe la stingeri	361.926	52.081	150.352	14.711	—	—	— 579.070
1911—1912							
Pensiuni acordate	1.314.372	449.244	395.124	40.704	—	238.806	2.438.250
Stingeri de pensiuni	274 902	148.976	24.455	598	—	2.578	451.509
Diferenţe la stingeri	1.039.470	300.268	370.669	40.106	—	236.228	—1.986.741
1912—1913							
Pensiuni acordate	1.176.336	375.348	275.016	25.092	14.424	232.491	2.098.707
Stingeri de pensiuni	264.711	119.746	22.321	1.580	—	11.313	419.671
Diferenţe la stingeri	911.625	255.602	252.695	23.512	14.424	221.178	—1.679.036
1913—1914							
Pensiuni acordate	1.347.120	752.844	408.384	18.192	354	211.282	2.738.176
Stingeri de pensiuni	255.058	133.692	30.179	1.746	—	4.436	425.111
Diferenţe de stingeri	1.092.062	619.152	378.205	16.446	354	206.746	—2.313.065
1914—1915							
Pensiuni acordate	1.242 792	693.456	343.652	61.212	10.944	199.712	2.551.768
Stingeri de pensiuni	249.408	91.070	39.915	3.787	—	1.096	385.276
Diferenţe la stingeri	993.384	602.386	303.737	57.425	10.944	198.616	—2.166.492

Din această situaţiune se vede clar cum sarcinile Casei pensiunilor mergeau în creştere continuă chiar în timpii normali. Azi însă din cauza răsboiului sarcinile ei sunt covârşitoare și vor apăsa mult timp, asupra bugetului Statului.

PARTEA II

LEGEA GENERALĂ DE PENSIUNI

DECRETATĂ LA 22 FEBRUARIE 1902

(Cu modificările ei până în prezent)

TITLUL I

Drepturile funcționarilor

CAPITOLUL I

Pensiuni pentru vechime de serviciu

Art. 1. — Toți funcționarii Statului, județelor și comunelor urbane, civili, militari și eclesiastici, precum și ai administrațiunilor de utilitate publică, ale căror bugete se votează de Adunarea deputaților, și cari primesc o retribuțiune lunară supusă la rețineri în profitul Caselor de pensiuni, au drept la pensiune în modul și condițiunile următoare:

a) Pentru un serviciu de 15 ani împliniți, 30% din retribuțiunea de mijloc ce va fi primit în cei din urmă 5 ani de serviciu;

b) Pentru fiecare an de serviciu ce trece peste 15 ani se va adăuga un spor de 3,50%, calculat tot la retribuțiunea de mijloc din ultimii 5 ani.

Nici o pensiune nu va puteà întrece media retribuțiunii celor cinci ani din urmă și nici nu va putea fi mai mare ca 9.000 lei anual. Drepturile la pen-

siune nu se pot obţine decât la etatea de 57 ani, iar pentru funcţionarii eclesiastici la 70 ani.

Sunt dispensaţi de condiţiunea vârstei toţi funcţionarii prevăzuţi în acest articol dacă au 35 ani de serviciu împliniţi în condiţiunile art. 24 de mai jos, afară de funcţionarii eclesiastici.

Mecanicii conducători de locomotive vor primi ca pensiune întreaga retribuţiune de mijloc ce au avut în cei din urmă cinci ani de serviciu când vor fi împlinit 25 ani serviţi efectiv în asemenea funcţiuni. In acest caz, sunt dispensaţi şi de condiţiunea vârstei. **(Art. reg. 135, 136, 137, 138, 139, 269).**

Comentarii. I.—Dispensa de condiţiunea vârstei se acordă numai atunci când funcţionarul are 35 ani de serviciu împliniţi, socotiţi dela vârsta de 21 ani pentru funcţionarii civili şi dela data de când au devenit ofiţeri pentru militari.

Se exceptează dela această dispoziţiune funcţionarii eclesiastici, cari nu-şi pot regula drepturile la pensiune decât la vârsta de 70 ani împliniţi, oricare ar fi timpul lor de serviciu.

II.— Nu se socoteşte la pensiune decât timpul pentru care s'a operat reţineri din salariu sau pentru care funcţionarul a vărsat reţinerile ulterior în baza legii. In momentul lichidării pensiunii, însă, reţinerile trebuiesc să fie complect vărsate. De asemenea nu se socoteşte la pensiune timpul petrecut în şcoli atunci când nu se face reţineri, timpul de disponibilitate sau de retragere din oficiu (afară de timpul de disponibilitate la ofiţeri pentru caz de boală şi atunci până la maximum şase luni) şi timpul de concediu, când concediile cari trec de două luni într'un an întrec $^1/_{20}$ din totalul timpului servit. Rămâne, deci, bine stabilit că pentru ca cineva să fie dispensat de condiţiunea vârstei după 35 ani de serviciu, trebuie neapărat ca acest timp să fie împlinit în conformitate cu dispoziţiunile art. 24 din lege.

III.— Funcţionarilor intraţi în serviciu înainte de 22 Februarie 1902 li se ţine în seamă la pensiune şi timpul ser-

vit ca minor, pentru care li s'a făcut reţineri şi, prin urmare, acest timp se socoteşte şi între cei 35 ani de serviciu care dă drept la dispensa de vârstă.

IV.— Funcţionarii infirmi constataţi în condiţiunile art. 26 din lege, sunt dispensaţi de condiţiunea vârstei şi li se ţine în seamă tot timpul pentru care li s'a făcut reţineri, chiar dacă au fost sau nu minori.

V.— Dreptul mecanicilor dela C. F. R., de a se bucura de întreaga retribuţiune ce au avut în cei din urmă cinci ani pentru 25 ani de serviciu, se acordă numai atunci când întreg acest timp l-au servit efectiv în calitate de conducători de locomotive. Ceilalţi mecanici din serviciul depozitelor de maşini, atelierelor, pompelor de alimentare şi docuri rămân numai cu beneficiile ce le acordă art. 2 § III din lege.

Jurisprudenţă. I.— Proba testimonială nu este admisibilă pentru a dovedi drepturile la pensiune (faptul că s'au făcut reţineri din salariu), pentru că legea pensiunilor prevede modul de dovedire al dreptului. (Buc. C. s. III, dec. No. 112 din 1896).

II.— Dreptul la pensiune nu se acordă funcţionarilor decât în proporţiune cu salariul ordonanţat şi primit şi din care s'au făcut reţineri. Un salariu deşi cuvenit legalmente, dar neordonanţat şi primit şi asupra căruia nu s'au făcut reţineri, nu poate da loc la pensiune. (Cas. s. II, dec. No. 53, din 1892).

III. Când, în materie de pensiune, legea impune o vârstă ca condiţiune a dreptului, acea vârstă trebuie să fie împlinită şi dovedită. (Buc. C. s. II, dec. No. 264 din 1902).

IV.— Din chiar natura lor, legile de pensiuni sunt chemate a regula situaţiunea tuturor acelor cari se află în funcţiune în momentul punerii lor în aplicare; dacă ar fi vorba ca o lege de pensiune să se aplice numai acelora cari devin funcţionari după punerea ei în aplicare, atunci o asemenea lege nu s'ar puteà aplica decât după împlinirea numărului minimal de ani prescris pentru ca un funcţionar să poată avea drept la pensiune; s'ar putea astfel ca o lege de pensiuni să nu prezinte nici o utilitate practică, de oarece legea ar putea fi modificată în acest lung interval de timp de mai multe ori fără să fi fost aplicată. (Trib. Ilfov, s. II, Sent. No. 752 din 1903, publicată în Dr. 23/1904).

V.— Dreptul la pensiune are a fi regulat după legea în

vigoare în momentul când se face constatarea și înscrierea lui, iar nu după aceea care era în vigoare în momentul când s'a făcut cererea de regulare la pensiune. (Cas. s. III, dec. No. 225 din 17 Septembrie 1908).

VI.— Legile cari atribuie o pensiune sub anumite condițiuni nu constitue, nici nu consacră funcționarilor un drept câștigat, ci o simplă speranță. O lege posterioară poate deci modifica drepturile funcționarilor și condițiunile pentru regularea la pensiune.

Numai atunci există un drept dobândit când, după legea anterioară, pensiunea ar fi fost lichidată; în asemenea caz, este invederat că o lege posterioară nu poate atinge sau schimba aceste drepturi. (Cas. s. II, dec. No. 488 din 1903).

VII.— Primarul fiind însărcinat prin lege cu diferite servicii ale administrației comunale și pe lângă aceasta ca delegat al puterei centrale, mai are și alte însărcinări de interes general, anume prevăzute de art. 39 din legea comunală. Făcând parte, prin urmare, dintr'un serviciu public și având atribuțiuni atât de numeroase și variate, primarul este fără îndoială funcționar și chiar cel mai important dintre funcționarii comunali. Prin urmare, este și el cuprins între funcționarii comunali pentru care s'a înființat o Casă de pensiuni prin legea din 26 Februarie 1897, această lege fiind generală pentru toți funcționarii comunali. (Casație secțiuni unite, decizia No. 22 din 24 Noembrie 1911).

Art. 2.— La articolul 1 se fac următoarele excepțiuni:

§ 1. Ofițerii și asimilații lor cari au făcut campania 1877—1878, precum și gradele inferioare cari au devenit ofițeri în urma campaniei, rămân sub regimul legii din 1889, cu modificările ei, în următoarele condițiuni:

a) Acestor ofițeri nu li se aplică maximul de pensiune de 9.000 lei;

b) Ofițerii generali și superiori și asimilații lor, cari aveau mai mult de 40 ani de serviciu, și ofițerii inferiori și asimilații lor, cari aveau mai mult de 35 ani de serviciu la 1 Aprilie 1901, vor primi la re-

tragerea lor, pensiunea calculată pe solda mijlocie a celor doi ani dinainte de 1 Aprilie 1901;

c) Ofițerii și asimilații lor cari nu sunt în condițiunile aliniatului precedent, dar cari aveau la 1 Aprilie 1901 mai mult de 30 ani de serviciu, vor primi, la retragerea lor, pensiunea calculată pe media soldelor— a celei înainte de 1 Aprilie 1901 și a celei din momentul retragerii;

d) Ofițerii și asimilații lor, cari au făcut campania, și la 22 Februarie 1902 au avut cel puțin 18 ani de serviciu, păstrează, ca și cei de sub alin. *b* și *c*, dreptul de a li se socoti timpul din școlile de ofițeri, sau de grad inferior, ca timp de serviciu.

Toți ofițerii și asimilații de sub alin. *b* și *c*, cari au obținut o înaintare în grad în decursul și după anul bugetar 1901—1902, vor primi, la retragerea lor, pensiunea calculată pe media soldelor celor din urmă doi ani.

Adausul de $^1/_{30}$, $^1/_{40}$ și $^1/_{60}$, prevăzut la art. 2 al legii pensiunilor militare din 1889, cu modificările ei, se va calcula asupra mediei soldelor specificate la alin. *b*, *c* și *d*, fără ca pensiunea să întreacă acea medie.

Scăderea termenului dela 25 la 18 ani, prevăzută la alin. *d*, precum și calcularea adausului de $^1/_{30}$, $^1/_{40}$ și $^1/_{60}$, astfel cum s'a stabilit prin legea din 1906 asupra mediei soldelor specificate la alin. *b*, *c* și *d*, se vor aplica cu efect retroactiv la toate cazurile ce s'au prezentat dela 22 Februarie 1902.

Rectificarea se va face de comisia de pensiuni, însă numai cu începere dela data cererii, și în nici un caz înainte de 1 Aprilie 1909, fără drept de restituire pentru trecut.

e) Ofițerii și asimilații lor, cari au făcut campania din 1877—1878 și li s'au regulat drepturile la

pensiune între 1 Aprilie 1901 şi 1 Aprilie 1910, au drept la rectificarea pensiunei lor în următoarele condiţiuni:

Cuantumul pensiunei se va stabili tot asupra mediei soldei gradului ce au avut în cei din urmă doi ani ce au precedat retragerea din armată. Calculul, însă, se va face asupra soldei gradului corespunzător, astfel cum era prevăzut în bugetul de cheltuieli al Statului pe anii 1900—1901.

Rectificarea se va face de comisia de pensiuni şi va avea efect numai dela data cererei şi în niciun caz înainte de 1 Aprilie 1912.

Ofiţerilor primiţi în armata română, înainte sau după campanie, cu vechimea şi gradul obţinut în armata străină, li se va socoti timpul servit ca ofiţeri în armata din care au venit, cu obligaţiunea însă de a vărsà la Casa generală a pensiunilor reţinerile cuvenite pentru acel timp, calculate asupra soldelor corespunzătoare din armata română.

Vărsarea reţinerilor se va face în termen de 5 ani dela intrarea în armată; iar pentru cei cari se găsesc deja înrolaţi, termenul de 5 ani va curge dela data promulgărei prezentei legi.

§ 2. Ofiţerii şi asimilaţii lor, trecuţi din oficiu în rezervă sau în retragere pentru limită de vârstă sau pentru infirmităţi, se vor aşeza la pensiune în condiţiunile prezentei legi, pe ziua fixată prin decretul regal pentru trecerea lor din activitate.

Locotenenţii-coloneli, colonelii şi generalii, precum şi asimilaţii lor, demisionaţi, dacă vor aveà 30 ani de serviciu, vor puteà cere şi obţine înscrierea la pensiune pe ziua fixată prin decretul regal pentru primirea demisiunii, fără a fi supuşi condiţiunii vârstei.

§ 3. Funcţionarilor următori:

a) Dela căile ferate: personalul atelierelor și al reviziei trenurilor, al diviziunilor de întreținere a liniilor cu secțiunile lor, al inspecțiunilor de exploatare cu stațiunile, serviciile trenurilor și întreținerea liniilor telegrafice și telefonice, al inspecțiunilor de tracțiune cu depozitele de mașini și cu serviciul mașinilor și al pompelor de alimentare, al serviciului magaziilor de materiale și magaziilor cu silozuri, precum și personalul imbarcat al serviciului maritim și al docurilor;

b) Dela ministerul de răsboiu: grănicerii și personalul imbarcat din serviciul marinei militare;

c) Dela serviciul navigației fluviale și dela serviciul hidraulic: personalul imbarcat;

d) Dela poște și telegraf: conductorii diligențelor, personalul ambulanțelor, personalul de revizie al telegrafelor și telefoanelor de pe linie, manipulanții telegrafo-poștali și telefonici până la gradul de oficiant inferior clasa I inclusiv și mecanicii dela uzinele direcțiunii;

e) Dela ministerul finanțelor: personalul reviziunii fruntariilor și urmăririi contrabandei;

f) Medicii și veterinarii în serviciul Statului, județelor și comunelor urbane, cum și cei dela spitalele administrațiunilor de utilitate publică prevăzute la art. 1 al legii;

g) Dela Imprimeria Statului: șefii de ateliere cu ajutoarele, lucrătorii și corectorii.

La toți acești funcționari li se vor socoti anii de serviciu petrecuți efectiv în aceste funcțiuni sporiți cu 35 la sută, fără ca acest spor să poată trece peste 5 ani; iar etatea la care acești funcționari vor puteà să-și exercite drepturile la pensiune, se va determina, scăzându-se din limita de vârstă de 57 de ani 35 la sută din timpul petrecut în serviciile mai sus enume-

rate, fără ca această reducere să poată trece peste 3 ani.

Impiegații de birouri dela serviciile mai sus enumerate nu vor beneficia de aceste dispozițiuni speciale.

Sporul de cel mult 5 ani, prevăzut mai sus, se va acorda de asemenea ofițerilor și asimilaților lor, scoși din oficiu din serviciul activ al armatei, pentru limită de vârstă, în caz când nu vor aveà 35 ani de serviciu și numai până la completarea acestui termen.

Acelaș spor, însă numai până la maximum de 2 ani, se va acorda în condițiunile de mai sus și celor demisionați sau puși din oficiu în retragere pentru infirmități.

§ 4. Funcționarilor civili în genere, cari au făcut efectiv campania din 1877—1878 ca grad inferior, li se va socoti timpul de războiu îndoit.

§ 5. După o funcționare de cel puțin 5 ani, în demnitatea ocupată, Mitropolitul se va bucura de o pensiune de 1.600 lei pe lună, fiecare Episcop eparhiot de 1000 lei pe lună și fiecare Arhiereu de o pensiune de 300 lei pe lună, cu dispensă de condițiunea vârstei și dela data încetărei funcționărei. In aceste cifre va fi cuprinsă și pensiunea ce li s'ar cuveni după legea pensiunilor, potrivit cu timpul servit, precum și recompensele naționale pe cari le-ar fi având.

Această pensiune se va servi numai pe cât timp pensionarul se va supune pe deplin regulelor monahale.

§ 6. Magistrații puși la retragere pentru limită de vârstă, cari n'ar îndeplini toate condițiunile legii pensiunilor pentru a avea drept la maximu pensiunii ce ea acordă, vor avea drept la o pensiune egală cu

jumătatea lefii după 20 ani și cu două treimi din leafă după 25 ani de serviciu în funcțiuni judecătorești.

Membrii Curții de casațiune, și ai parchetului acestei Curți, puși la retragere pentru limită de vârstă, dacă vor fi servit în magistratură cel puțin 35 ani, dintre cari 10 ani în Curtea de casațiune, vor avea drept la următoarele pensiuni: primul-președinte, președinții de secțiune și procurorul general 1.200 lei lunar, iar consilierii și procurorii de secțiuni 1.000 lei lunar.

§ *6 bis*. Generalii de divizie cu o vechime de 10 ani în gradul de general, având și 35 ani de serviciu, vor avea drept la o pensie de 1.200 lei pe lună; iar pentru generalii de divizie, precum și pentru generalii de brigadă și asimilații lor, având și unii și alții o vechime de cel puțin 3 ani în gradul de general și 35 ani de serviciu în armată, maximum de pensiune va fi de $^3/_4$ din mijlocia soldelor primite în ultimii 3 ani de serviciu.

§ 7. Funcționarilor cari au servit în Dobrogea dela 15 Noembrie 1878 până la 1 Aprilie 1880 fără rețineri pentru Casa pensiunilor, li se va socoti la pensiune acel timp, fără a fi obligați să verse reținerile aferente.

§ 8. Ofițerii în retragere la pensiune angajați cu contract de ministerul instrucțiunei și cultelor în baza legii instrucțiunei militare în școli din 7 Martie și 22 Iunie 1906, cari vor fi servit neîntrerupt în funcțiunea de instructor militar, au dreptul la o nouă regulare la pensiune, în următoarele condițiuni:

a) Anii serviți neîntrerupt până la licențierea din serviciu, sau cel mai târziu până la 1 Aprilie 1912, se vor adăuga la anii serviți în armata activă pe baza cărora li s'au acordat pensiune;

b) Calculul se va face asupra soldei ce au avut în momentul retragerei din armata activă, unită cu leafa supusă la rețineri pentru pensiune ce acești ofițeri au primit ca instructori militari școlari;

c) La stabilirea cuantumului pensiunei celei noui se va avea în vedere dispozițiunile legii care s'a aplicat la prima lor regulare la pensiune;

d) Regularea nouilor drepturi de pensiuni se va face cu începere dela data cererii și în nici un caz mai înainte de 1 Aprilie 1912. **(Art. reg. 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 156, 157).**

(Art. II al legii din 11 Aprilie 1913.— Ofițerii și asimilații lor, cari au fost scoși din oficiu din serviciul activ al armatei pentru limită de vârstă și pentru infirmități și cari și-au lichidat drepturile la pensie, în intervalul dela 22 Februarie 1902 până la 1 Aprilie 1913, vor putea cere și obține, ei și urmașii lor, rectificarea pensiunii în următoarele condițiuni:

a) Cuantumul pensiunei se va calculà pe mijlocia soldei primite în cei din urmă doi ani ce au precedat ieșirea lor din serviciul activ al armatei;

b) La timpul de serviciu se va socoti și timpul servit ca grad inferior, afară de timpul din școalele militare;

c) Un spor de maximum de doi ani asupra timpului servit se va adăuga celor cari n'au avut împliniți 35 ani de serviciu și numai până la completarea acestui termen.

Rectificările se vor face—în conformitate cu legea generală de pensii și cu excepțiunile prevăzute la acest articol— de către comisiunea de pensiuni

Aceste dispozițiuni nu fac corp din legea generală de pensiuni ci sunt cuprinse în legea promulgată cu Inaltul decret Regal No. 3138 din 11 Aprilie 193.

şi nu vor produce efecte decât dela data cererii şi în nici un caz înainte de 1 Aprilie 1913.

Se exceptează dela dispoziţiunile din acest articol ofiţerii şi asimilaţii lor, cari în intervalul dela 22 Februarie 1902 până la 1 Aprilie 1913 au mai beneficiat de verice rectificare sau nouă lichidare a drepturilor la pensie, în baza veriunei alte legi modificatoare a legii generale de pensiuni.

Comentarii. I.— Calculul pensiunii ofiţerilor şi asimilaţilor prevăzuţi la § 1, lit. *b*, *c* şi *d* dela acest articol, se va face în modul următor:

1⁰. Ofiţerii generali şi superiori şi asimilaţii lor cari aveau mai mult de 40 de ani de serviciu la 1 Aprilie 1901, vor primi ca pensiune $^3/_4$ din solda mijlocie a celor doi ani dinainte de 1 Aprilie 1901 pentru 25 ani de serviciu. Pentru fiecare an ce trece peste 25 ani, li se adaugă $^1/_{60}$, calculat tot asupra mijlociei acelei solde, fără a trece acea medie.

Dacă în decursul şi după anul bugetar 1901—1902 au obţinut o înaintare în grad, pensiunea se va calcula asupra celor din urmă doi ani cari au precedat retragerea, fără ca pensiunea să poată întrece acea medie.

Ofiţerilor inferiori şi asimilaţilor lor cari aveau mai mult de 35 ani de serviciu la 1 Aprilie 1901, li se vor calcula pensiunea în acelaş fel ca şi celor superiori, cu singura deosebire că adausul pentru anii serviţi peste 25 va fi de $^1/_{40}$, în loc de $^1/_{60}$.

2⁰ Ofiţerii şi asimilaţii lor cari aveau la 1 Aprilie 1901 mai mult de 30 ani de serviciu, vor primi ca pensiune la retragerea lor $^3/_4$ din media soldelor a celei înainte de 1 Aprilie 1901 şi a celei din momentul retragerii. Pentru fiecare an ce trece peste 25 ani, li se va adăuga la pensiune $^1/_{60}$ sau $^1/_{40}$ asupra aceleaşi medii, după cum ofiţerul este superior sau inferior, fără însă ca pensiunea să întreacă acea medie.

Dacă în decursul şi după anul bugetar 1901—1902 au obţinut o înaintare în grad, pensiunea se va calcula asupra mediei soldei celor din urmă doi ani cari au precedat retragerea, fără ca pensiunea să întreacă acea medie.

3⁰ Ofiţerii şi asimilaţii lor cari la 22 Februarie 1902 au avut cel puţin 18 ani de serviciu, vor primi ca pensiune $^1/_2$

din media soldelor celor din urmă doi ani cari au precedat retragerea. Pentru fiecare an servit dela 18 la 25 li se va adăuga $^1/_{30}$ din media soldei pe ultimii doi ani.

Pentru un serviciu de 25 ani împliniţi, pensiunea va fi de $^3/_4$ din mijlocia soldei gradului ce au avut în cei din urmă doi ani de serviciu.

Ofiţerii inferiori şi asimilaţii acestora vor primi pentru fiecare an servit peste 25 ani un adaus de $^1/_{40}$, calculat asupra mediei de mai sus, fără ca pensiunea să poată întrece acea medie.

Ofiţerii superiori şi ofiţerii generali, precum şi asimilaţi corespunzători, vor primi, pentru fiecare an servit peste 25 ani, un adaus de $^1/_{60}$ din media soldelor ce au avut în ultimii doi ani de serviciu, fără ca pensiunea să întreacă acea medie.

II.— Tuturor acestor categorii de ofiţeri şi asimilaţi nu li se aplică maximul de pensiune de 9.000 lei anual. Cuantumul pensiunii lor se stabileşte asupra soldei gradului— propriu zis— fără accesorii. De asemenea li se vor socoti ca ani de serviciu timpul petrecut în şcolile de ofiţeri sau de grad inferior.

III.— Vârsta cerută pentru pensiune ofiţerilor şi asimilaţilor lor cari cad în prevederile art. 2, § 1, este de 54 ani pentru ofiţerii superiori şi de 50 ani pentru ofiţerii inferiori.

Ofiţerii cu un serviciu de 30 ani împliniţi, oricare le-ar fi gradul, sunt dispensaţi de condiţiunea vârstei. Timpul de campanie se socoteşte îndoit la lichidarea pensiunii ofiţerilor şi asimilaţilor lor.

IV.— Dreptul de rectificare a pensiunii prevăzut în acest articol cu ocaziunea modificărilor aduse legii pensiunilor prin legea din 27 Martie 1909, îl au următoarele două categorii de ofiţeri:

a) Ofiţerii cari au făcut campania şi au fost înscrişi la pensiune între 1 Aprilie 1902 şi 1 Aprilie 1906. Acestor ofiţeri li s'a calculat adausul de $^1/_{40}$ sau $^1/_{60}$ asupra soldei gradului ce au avut în momentul retragerei, fără a întrece acea soldă, în loc să se calculeze asupra mediei soldelor specificate la alin. *b, c* şi *d* şi cu condiţiune ca pensiunea să nu întreacă acea medie.

Prin acest mod de calcul aceşti ofiţeri au primit o pensiune mai mică decât aceea ce li se cuvenea; rectificarea însă va îndrepta eroarea ce s'a făcut la 1902 prin nepunerea

în acord a § I al acestui articol cu legea pensiunilor militare din 1889, şi se vor putea bucura în mod real de beneficiul unei medii speciale la calculul pensiunii, aşa cum a înţeles legiuitorul din 1902 să le acorde;

b) Ofiţerii cari au făcut campania şi cari la 22 Februarie 1902 au avut mai puţin de 25 ani de serviciu, fiind înscrişi la pensiune după această dată, li s'a scăzut timpul cât au fost în şcoala de ofiţeri şi cel servit ca grad inferior. Acestor ofiţeri li s'au acordat pensiuni numai pentru timpul servit ca ofiţeri. Prin rectificare însă li se acordă dreptul de a se socoti la pensiune şi timpul cât au fost în şcoala de ofiţeri şi cel servit ca grad inferior.

V.— Ofiţerilor primiţi în armata română înainte sau după campania din 1877—1878, cu vechimea şi gradul obţinut într'o armată străină, li se vor socoti pentru pensiune timpul servit ca ofiţeri în armata din care au venit. Ei sunt însă obligaţi să verse reţinerile cuvenite Casei pensiunilor. Reţinerile se vor calcula asupra soldelor gradelor corespunzătoare din armata română în timpul când ei erau în armata străină. Timpul servit în fiecare grad, în acea armată se va dovedi cu un certificat liberat de ministerul de răsboiu care va prevede vârsta la care au ieşit ofiţeri şi datele la cari au fost avansaţi în diferite grade.

Vărsarea reţinerilor se va face în termen de 5 ani, socotiţi dela 27 Martie 1909, data promulgării legii modificatoare a legii generale de pensiuni, aceasta pentru cei cari se găsesc deja înrolaţi în armata română. Pentru cei ce se vor înrola în viitor, termenul în întrul căruia trebuie să facă vărsarea reţinerilor, este de 5 ani dela intrarea în armata română.

VI.— Sunt consideraţi că au făcut campania din 1877—1878 ofiţerii şi asimilaţii lor, elevii şcoalei de ofiţeri din Bucureşti şi gradele inferioare cari au devenit în urmă ofiţeri, şi cari se găseau înscrişi în registrele matricule ale ministerului de războiu, ale corpurilor sau serviciilor, în intervalul dintre 29 Aprilie 1877, data punerei armatei pe picior de războiu şi 5 August 1878, data trecerei armatei pe picior de pace, şi în condiţiunile prevăzute prin înaltele decrete sub No. 412, 787 şi 2442 din 1877; 1840 din 1878, şi jurnalul consiliului de miniştri No. 24 din 1896.

Proba facerii campaniei în condiţiunile arătate în acest

articol serveşte ofiţerilor şi asimilaţilor numai în ce priveşte aplicarea legii pensiunei militare din 1889.

In nici un caz nu se poate întinde pe cale de analogie la proba cerută de art. 50 din lege, ofiţerilor pensionari, pentru a nu li se aplica reţineri asupra pensiunilor, întrucât acel articol pretinde campania făcută efectiv; iar nu în condiţiunile articolului de mai sus.

Proba aceasta se va face în condiţiunile art. 6, lit. *j* din regulament.

VII. — Funcţionarii care profită de avantajele acordate de § 3 al art. 2 sunt enumeraţi limitativ, şi anume:

1⁰ Dela căile ferate:

a) Personalul atelierelor şi al reviziei trenurilor, şi anume: şefii şi subşefii de ateliere, inginerii de ateliere, maeştrii şi maeştrii-ajutori, mecanici conducători de maşini fixe, revizorii de vagoane şi lăcătuşii de revizie;

b) Personalul diviziunilor de întreţinere a liniilor cu secţiunile lor, şi anume: şefii şi subşefii de divizie, şefii de secţie, inginerii-asistenţi, picherii, şefii de echipă şi revizorii însărcinaţi cu întreţinerea aparatelor pentru manevra acelor;

c) Personalul inspecţiunilor de exploatare şi mişcare cu staţiunile, serviciile trenurilor şi întreţinerea liniilor telegrafice şi telefonice, şi anume: inspectorii şi sub inspectorii de exploatare şi mişcare, controlorii de mişcare, şefii de gară cu serviciul la gară sau în rezervă la inspecţie, împiegaţii de mişcare, şi exploatare, care sunt cu serviciul la gară sau în rezervă la inspecţie, telegrafiştii în serviciul staţiilor, şefii de tren, conducătorii de tren, frânarii, şefii şi lucrătorii de manevră, şefii de magazii, casierii dela casele de bilete, de bagaje şi de mărfuri, împiegaţii definitivi întrebuinţaţi în magaziile de mărfuri, magazinerii şi supraveghetorii din serviciul mărfurilor, scriitorii de vagoane, acarii, împiegaţii însărcinaţi cu lucrările de întreţinere a liniilor telegrafice şi telefonice;

d) Personalul inspecţiunilor de tracţiune cu depozitele de maşini şi cu serviciul maşinelor şi al pompelor de alimentare, şi anume: inspectorii şi sub-inspectorii de tracţiune, inginerii de tracţiune, controlorii de tracţiune, şefii şi subşefii de depozite, maeştrii dela depozite, mecanicii conducători de locomotive şi focarii lor, mecanicii de pompe de alimentare şi de maşine fixe;

e) Personalul serviciilor magaziilor de materiale şi magaziilor cu silozuri, şi anume: administratorii şi subadministratorii docurilor, maeştrii silosurilor cu ajutoarele lor, magazinerii, mecanicii, magazinerii, supraveghetori şi împiegaţii însărcinaţi cu destribuirea materialelor în serviciul depozitelor;

f) Personalul imbarcat al serviciului maritim şi al docurilor, şi anume: mecanicii de pe vasele şi aparatele plutitoare dela docuri, maeştrii de dragă, căpitanii de dragă, şi remorcher, căpitanii şi ofiţerii vapoarelor maritime, piloţii medicii de pe vapoare, şefii de echipaj, manipulanţii, maeştrii, mecanicii, submecanicii, ungătorii.

2⁰ Dela ministerul de război: ofiţerii de grăniceri şi tot personalul imbarcat din serviciul marinei militare.

3⁰ Dela serviciul navigaţiei fluviale şi dela serviciul hidraulic: tot personalul imbarcat.

4⁰ Dela poştă şi telegraf:

a) Conducătorii curselor postale cu diligenţa, cariola, vaporul, barca şi trenul;

b) Personalul ambulanţelor, şi anume: factorii, conductorii, împiegaţii, auxiliarii, elevii şi oficianţii pentru timpul servit în ambulanţele poştale până la gradul I de oficiant inferior inclusiv;

c) Personalul de revizie al telegrafelor şi telefoanelor de pe linie, şi anume: cantonierii, capii de cantonieri şi constructorii care construiesc şi întreţin liniile telegrafice şi telefonice;

d) Manipulanţii telegrafo-poştali şi telefonici până la gradul de oficiant inferior gradul I, inclusiv, şi anume: împiegaţii auxiliari, elevii oficianţi până la gradul I de oficiant inferior inclusiv;

e) Dela uzinele direcţiunii: Mecanicii.

5⁰ Dela ministerul de finanţe;

Personalul de revizia fruntariilor şi de urmărirea contrabandelor, şi anume:

a) Foştii revizori, guarzii şi supraveghetorii vamali;

b) Revizorii, subrevizorii, agenţii de urmăriri ai contrabandelor materiilor monopolizate şi agenţii de cultură.

6⁰ Medicii şi veterinarii în serviciul Statului, judeţelor, comunelor urbane, cum şi cei dela spitalele Eforiei din Bucureşti şi Epitropia Sf. Spiridon din Iaşi.

7[0] Dela Imprimeria Statului: şefii de ateliere cu ajutoarele, lucrătorii şi corectorii.

VIII.— Art. 2, § 4 prevede că funcţionarilor civili în genere, cari au făcut campania din 1877—1878 ca grad inferior li se socoteşte la pensiune timpul de războiu îndoit.

Prin campania făcută efectiv se înţelege să fi trecut Dunărea în timpul campaniei sau să fi luat parte la luptele ce s'au dat pe malul stâng al Dunărei.

Prima probă se face cu brevetul crucei „Trecerea Dunărei'' iar a doua cu certificatul Curţei de conturi că figura în listele de apuntamente ale efectivului trupei aflate în localităţile de pe malul stâng al Dunărei în timpul când s'au dat lupte. Faptul că figura în matricola unui corp de trupă care a trecut Dunărea sau care a luat parte la luptele de pe malul stâng al Dunărei nu dă drept funcţionarului de a i se socoti la pensiune îndoit timpul petrecut în campanie ca grad inferior.

Cei cari au făcut campania peste Dunăre, dar din diferite împrejurări nu posedă brevetul crucei „Trecerea Dunărei'' va face probă cu certificatul Curţei de conturi în modul cerut pentru cei cari au luat parte la luptele de pe malul stâng al Dunărei.

IX.— Mitropoliţii, Episcopii şi Arhiereii cari beneficiază de pensiunile prevăzute la § 5, nu pot să primească în acelaş timp şi pensiunile ce li s'ar cuveni în condiţiunile generale ale legii potrivit cu timpul servit de dânşii, sau recompensele naţionale ce au dobândit, acestea fiind cuprinse în pensia ce li se acordă în baza § 5 de sub art. 2 din lege.

Pensiunile acordate de acest paragraf urmând a fi servite numai pe cât timp pensionarul se va supune regulelor monahale, rezultă de aci că prin nerespectarea acestor regule, pensiunea se suspendă.

X.— Primul aliniat al § 6 prevăzând o excepţiune dela regula generală relativă la stabilirea cuantumului de pensiuni rezultă că magistraţii cari vor să beneficieze de această dispoziţiune, trebuie să declare aceasta formal chiar prin cererea de regulare a drepturilor la pensiune.

XI.— Există o categorie de funcţionari cari au servit după anexarea Dobrogei în această provincie şi nu li s'au făcut reţineri din salariu, aceasta în baza unei legi cari îi scuteau de reţineri, Ori această lege excepţională nu fusese făcută cu intenţiune de ai lipsi de dreptul lor de pensiune,

ci numai în scop de a le servi retribuţiunea întreagă pentru ai îndemna să primească funcţiuni în noua provincie.

Prin art. 2, § 7 se dă drept acestor funcţionari să li se socotească la pensiune acel timp, fără a fi obligaţi să verse Casei pensiunilor reţinerile aferente.

Jurisprudenţă. I.— Art. 2, § 1 din legea dela 1902 se aplică numai ofiţerilor şi asimilaţilor lor cari au făcut campania din 1877—1878.

Funcţionarii civili în serviciul armatei nefiind asimilaţii cu ofiţerii după legile organice militare, nu au dreptul a invoca beneficiul acestui text chiar dacă au făcut campania. (Cas. s. II, dec. No. 125 din 1903; Cas. s. II după devergință dec. No. 345 din 1904).

II.— Criteriile asimilărei unui funcţionar civil în serviciul armatei, nu consistă numai în egalitatea soldei sau egalitatea de poziţie, precum prevede legea poziţiei ofiţerilor, ci trebuie să fie asimilarea declarată anume prin lege.

Astfel grefierii consiliilor de războiu, nefiind asimilaţi în grad cu ofiţerii prin legea pentru înaintare în armată, în care se arată anume funcţionarii cari sunt asimilaţi, ei nu pot beneficia de dispoziţiile legii de pensiuni militare, chiar dacă ar fi făcut cererea de pensiune înaintea promulgărei legii din 1902, dacă nu ar fi apucat să-şi reguleze dreptul sub vechea lege. (Cas. s. II, dec. No. 557 din 22 Septembrie 1904, B. p. 1360).

III.— Sporul de doi ani acordat prin art. 2, § 3 din legea generală de pensiuni a fost prevăzut de legiuitor în scopul numai de a se mări proporţia la sută în calcularea pensiei sau de a fi dispensaţi ofiţerii de condiţia vârstei cerută pentru pensie, iar nici de cum pentru a se considera acei doi ani ca timp servit efectiv în armată spre a putea beneficia de dispoziţiunile excepţionale ale art. 2, § 6 bis, din legea generală de pensiuni şi a pretinde o pensie excepţională. Această dispoziţie creând un avantaj prin acordarea unui spor efectiv, nu se poate întinde aplicarea ei dincolo de scopul pentru care legiuitorul a prevăzut această dispoziţiune de favoare, care ca atare este de cea mai strictă interpretare. Legiuitorul pentru a acorda o pensie excepţională de $^{3}/_{4}$ din mijlocia soldelor pe ultimii trei ani de serviciu, a prevăzut în mod formal condiţiunea de a fi servit timp de 35 ani în armată, această condiţiune nu se poate zice că o îndeplinesc

acei ce efectiv au servit în armată mai puţin de 35 ani. (Decis. Cas. III No. 682/916).

CAPITOLUL II

Pensiuni pentru răniri şi infirmităţi

Art. 3.— Pensiuni pentru răniri şi infirmităţi se acordă în următoarele cazuri:

a) Când un funcţionar, printr'un act de curaj sau de devotament al său pentru Stat, sau din cauza unui accident la care s'a expus în îndeplinirea serviciului, a căpătat răniri, leziuni sau infirmităţi grave care îl pun în imposibilitate permanentă şi absolută de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă, el are drept la o pensiune, care se va stabili după timpul servit, adăugându-se 5 ani. In orice caz pensiunea nu va fi mai mică de 75$^0/_0$ din ultima retribuţiune a funcţionarului, oricare ar fi fost timpul servit.

Dacă rănirile, leziunile sau infirmităţile grave provenite din cauzele de mai sus, pun în imposibilitate pe funcţionar numai de a-şi continua serviciul său, fără a-l face impropriu de orice fel de muncă, el va avea drept la o pensiune egală cu 40$^0/_0$ din ultima sa retribuţiune, dacă avea mai puţin de 15 ani de serviciu; pentru fiecare an ce trece peste 15, pensiunea i se va spori cu 4$^0/_0$;

b) Când funcţionarul, suferind de infirmităţi, deşi nu provenite din accidente sau din acte de devotament excepţional, ci totuşi dobândite din cauza serviciului, ar fi pus în imposibilitate permanentă şi absolută de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă, el va avea drept la pensiune, cu condiţiune să fi îndeplinit 10 ani de serviciu. Cotitatea pensiu-

nii, în acest caz, va fi de 20% din ultima retribuţiune, dacă are minimum 10 ani de serviciu; pensiunea se va spori cu lei 4% pentru fiecare an ce trece peste 10;

c) Când funcţionarul a dobândit infirmităţi cari îl fac impropriu serviciului, fie că sunt sau nu provenite din cauza lui, el va avea drept la pensiune conform art. 1, cu condiţiune să fi îndeplinit 15 ani de serviciu.

Pentru toate aceste cazuri *(a, b* şi *c)* pensiunea nu poate întrece maximul anual de 9.000 lei; pentru cazurile de sub lit. *a* şi *b,* nu va putea întrece nici cătimea ultimei retribuţiuni, iar pentru cazurile de sub lit. *c,* nici media reetribuţiunii pe 5 ani. **(Art. reg. 173, 174, 175, 176, 179).**

Comentarii. I.— Art. 3, lit. *a,* prevede o pensiune excepţională minimum 75% din ultimul salariu şi fără nici un stagiu de serviciu— deci o liberalitate extraordinară— pentru acte de devotament, curaj sau accidente cari au pricinuit răniri, leziuni sau infirmităţi grave, provocând funcţionarului imposibilitatea permanentă şi absolută de a munci.

Din expunerea de motive a legii rezultă că în ambele aliniate ale art. 3, lit. *a,* nu pot intra decât acele cazuri de răniri, leziuni sau infirmităţi cari sunt efectele unor cauze extraordinare. Acestea, prin natura lor, nu pot avea loc decât în împrejurări tot extraordinare şi în situaţiuni anormale şi neprevăzute în cari un funcţionar se poate afla în îndeplinirea serviciului său, cum ar fi de exemplu: infirmităţile în cari este căzut un militar în timp de război, sau şi în timp de pace, precum printr'o exploziune care l-a orbit sau i-a sfărâmat braţul drept, o rănire gravă primită în luptă pentru menţinerea ordinei publice, sau pentru prinderea unor făcători de rele; infirmităţile unui funcţionar al căilor ferate, dobândite cu ocazia unui accident de drum de fer, dacă se găsea în îndeplinirea serviciului, asemenea şi ale unui agent al forţei publice care ar fi fost rănit în luptă cu făcătorii de rele, sau în încercarea de a salva vieaţa cuiva, etc.

Pensiunile, prevăzute în aceste două aliniate se acordă nu pe bază de reţineri sau ani serviţi, ci pe baza devotamentului funcţionarului pentru serviciul şi a condiţiunii excepţionale de sacrificiu în care l-a adus îndeplinirea serviciului. Nu este nici de cum echitabil a se trata deopotrivă funcţionarul devenit infirm printr'un accident rezultat din îndeplinirea serviciului cu acela devenit infirm, deşi cu ocaziunea serviciului, dar printr'o cauză independentă de serviciu, datorită poate neglijenţei, constituţiei sale sau a unei predispuneri naturale.

II.— Cazurile de devotament şi de accident prevăzute la art. 3, lit. *a*, prin natura lor, ies din cadrul ordinar al lucrurilor, şi, deci, în aprecierea lor, trebuie să se ţină seamă şi de intenţiunea legiuitorului nu numai de textul legii.

Devotamentul pe care fiecare funcţionar trebuie să-l pună în îndeplinirea funcţiunii sale diferă în totul de actele de devotament la cari se referă art. 3, lit. *a*. Acestea din urmă dovedesc din partea autorului actului o abstracţiune complectă de sine şi de interesele sale mai presus decât orice devotament al funcţiunii.

De asemenea accidentul nu se consideră ca rezultând din funcţiune decât dacă este provenit printr'un fapt anormal şi neprevăzut şi dacă are o corelaţiune cu funcţiunea.

Astfel se explică în Franţa actele de devotament şi de accident şi aceeaş interpretare urmează să se dea şi la noi, deoarece această dispoziţiune a art. 3 este luată din legiuirea franceză.

III.— Pentru cazurile prevăzute la art. 3, lit. *a*, pensiunea se acordă din momentul suprimării retribuţiunii (art. 28 din lege).

IV.— Funcţionarul care se găseşte într'unul din cazurile prevăzute la art. 3 trebuie să ceară ministerului de finanţe (direcţia pensiunilor), o constatare medicală, în termenele prevăzute de art. 26 din lege.

V.— Văduva şi urmaşii unui funcţionar încetat din vieaţă din una din cauzele prevăzute la art. 3 vor cere constatarea împrejurărilor şi cauzelor care au provocat moartea autorului lor, cel mai târziu în termen de o lună dela încetarea din vieaţă a autorului, sub pedeapsa pierderei dreptului de a cere pensiune în condiţiunile art. 3.

VI.— Când funcţionarul a dobândit infirmităţi cari îl fac impropriu serviciului, fie că sunt sau nu provenite din cauza

lui, el va avea drept la pensiune, conform art. 1, cu condiţiune să fi îndeplinit 15 ani de serviciu. Aceste infirmităţi cari dau drept la dispensa de vârstă trebuie să îndeplinească condiţiunea de a fi dobândite în timpul serviciului.

Nu se va aplica acest articol funcţionarilor cari, reluând serviciul după o întrerupere, se constată că infirmitatea a contractat-o în timpul când nu se afla în funcţiune.

Jurisprudenţă.— I.— Art. 3, lit. *a*, prevede o pensiune extraordinară pentru acte de devotament cari au pricinuit răniri şi leziuni atât de grave încât provoacă imposibilitatea permanentă de muncă. Actele acestea trebuie, prin natura lor, să fie săvârşite în momente critice, cari periclitează vieaţa şi sănătatea acelui ce le face, ca în timp de războiu, de revoluţiuni, după cum rezultă şi din exemplele date de art. 174 din regulament şi din faptul alocării unei pensiuni minimum de 75$^0/_0$ din salariul ultim, fără nici un stagiu de timp servit, liberalitate extraordinară care nu se poate adresa decât la situaţiuni şi devotamente tot aşa de extraordinare.

Când situaţiunea prin ea însăşi este lipsită de acel element de pericol imediat şi pipăit şi când urmarea dăunătoare sănătăţei se datoreşte unor alte împrejurări străine de situaţiune şi prevăzute în condiţiunile ordinare ale lucrurilor, nu mai poate fi vorba de aplicarea alin. *a* din art. 3.

Apoi alin. *a* nici nu admite infirmităţi, ci numai răniri şi leziuni, aşa că atunci când se constată o infirmitate nu poate fi vorba de aplicarea lui. (Bucureşti, s. II, 263 din 1902).

II.— Pentru a se putea obţine o pensiune în cazurile prevăzute de art. 3, alin. *a* din lege, trebuie dovedit că infirmitatea sau moartea se datoreşte unui act de devotament, unui act de curaj sau unui accident.

Astfel faptul că o persoană în îndeplinirea funcţiunei sale a fost surprins de ploaie, în urma căreia căzând bolnav de răceală, a încetat din vieaţă, acest caz nu intră în nici unul din cele prevăzute în art. 3, alin. *a*, întru cât ploaia nu este decât un fenomen natural de prevăzut şi în potriva căruia oricine poate lua măsuri.— (C. Buc. s. II-a, 151/909.— C. Jud. 77/909).

III.— Oricât de largă interpretare s'ar da art. 3, lit. *c.*, care deschide dreptul la pensiune pentru infirmităţi ce nu sunt dobândite din cauza serviciului, nu se poate admite că

alcoolismul să constituie o infirmitate în sensul cerut de acest articol.

Dreptul de a eşi la pensiune pentru infirmităţi fiind o favoare excepţională acordată funcţionarilor cari independent de voinţa lor sunt obligaţi a înceta serviciul, nu poate fi acordat acelora care prin voinţa lor şi prin viţiu se pun singuri în imposibilitate de a mai sluji. Aceşti funcţionari nu au fost vizaţi de legea pensiunilor prin art. 3, şi nu merită nici o solicitudine din partea legiuitorului, oricare ar fi consecinţele viţiului de care sunt stăpâniţi. (Comis. pens. decis. No. 460 din 1910).

IV.—Viţiul alcoolismului nu constitue prin el însuşi o inmitate în sensul art. 3 lit. *c*, din legea generală de pensiuni, ci el este mai mult o rea deprindere, voluntară, o anomalie în modul de conduită a vieţei, care împiedecă pe cel atins de el de a-şi exercita în mod normal ocupaţiunile sale zilnice şi de care printr'o sforţare de voinţă ar putea scăpa. Cel atins de o asemenea infirmitate nu poate beneficia de dispoziţiunile art. 3, lit. *c* din lege, adică de a-şi regula drepturile la pensiune mai înainte de a împlini vârsta de 57 ani cerută de lege, altfel ar fi să se acorde un premiu de încurajarea imoralităţei şi vieţei neregulate, ceeace n'a putut să fie în intenţia legiuitorului când a acordat dispoziţiunea de favoare a scutirei de vârstă în caz de infirmitate. (Decis. Cas. s. III, No. 134/1914).

Art. 4.— Ofiţerii şi asimilaţii lor, atinşi de infirmităţi incurabile în timpul şi din cauza războiului, vor primi o pensiune egală cu solda gradului din momentul dobândirii infirmităţii, sporită cu adausul de $^1/_5$, prevăzut de legea soldelor pentru timp de război.

Aceeaşi pensiune se va acordà ofiţerilor din serviciul de navigaţiune aeriană militară, atinşi de infirmităţi incurabile, provenite în timpul şi din cauza acestui serviciu, fie în timp de pace, fie în timp de răsboiu.

Aceeaş pensiune, însă fără sporul de $^1/_5$, se va acordà celor indicaţi la alin. 1 de mai sus, rămaşi

infirmi în timpul și din cauza unui serviciu comandat în timp de pace.

In caz de moarte din cauzele prevăzute în cele trei aliniate de mai sus, drepturile urmașilor se vor lichida pe aceleași baze, potrivit dispozițiunilor art. 6 și următorii din această lege.

Prin „serviciu comandat în timp de pace" se înțelege numai următoarele zece feluri de servicii și accidente:

1. Potolirile de răscoale și de tot felul de rebeliuni cari ar amenința ordinea și siguranța publică;
2. Urmăririle de tâlhari și păzirea ori escortarea arestaților;
3. Stingerile de incendii și intervenirile în cazuri de inundațiuni;
4. Exploziunile;
5. Accidentele de cale ferată, bastimente, automobile, biciclete sau trăsuri, în cazuri de transporturi militare;
6. Accidentele de călărie provenite în timpul exercițiilor militare;
7. Serviciul în spitale și în caz de epidemii;
8. Serviciul de îngrijire a cailor bolnavi și a remonților, precum și în caz de epizootii;
9. Serviciul de laboratoare și expertize ordonate;
10. Accidentele de navigațiune aeriană militară survenite personalului civil din acest serviciu, în timpul și din cauza acestui serviciu.

Drepturile la pensiune, în baza dispozițiunilor acestui articol, se prescriu dacă cei interesați nu vor fi cerut ministerului finanțelor constatarea cauzelor infirmităților sau morței, precum și înscrierea la pensiune în timp de un an, socotit dela data trecerii armatei de pe picior de răsboiu pe cel de pace, sau în timp de trei luni dela data accidentului sau infir-

mităţii, survenite cu ocazia executării unui serviciu comandat în timp de pace.

Sunt de asemenea prescrise drepturile la pensie în baza dispoziţiunilor acestui articol, în caz când cei interesaţi nu vor fi produs toate actele necesare pentru lichidarea drepturilor în termen de un an dela datele prevăzute în aliniatul precedent.

Ofiţerii pensionari, chemaţi în răsboiu, dacă vor rămâne infirmi în timpul şi din cauza răsboiului, şi dacă infirmităţile vor fi incurabile, vor avea drept la rectificarea pensiei, în aceleaşi condiţiuni, socotită însă pe baza soldei, fără spor, a gradului imediat superior aceluia pe care l-au avut în momentul ieşirii din serviciul activ al armatei, dacă după această dată au obţinut înaintări în grade.

In caz de moarte, urmaşii vor avea aceleaşi drepturi în proporţiile şi condiţiunile prevăzute la art. 6 şi următorii.

Rectificările pensiunilor se vor face de comisiunea de pensiuni, dela data cererii.

In toate cazurile prevăzute la acest articol, constatarea cauzelor, naturii şi urmărilor rănirilor, infirmităţilor sau morţei, se va face în conformitate cu dispoziţiunile prevăzute la art. 5 şi 26.

In caz când un ofiţer mobilizat a fost pus în retragere, pentru boale sau infirmităţi preexistente răsboiului, dar cari, în timpul şi din cauza răsboiului s'au agravat până în aşa grad încât au devenit incurabile şi au provocat scoaterea lui din rândurile armatei, va avea drept la pensiunea prevăzută de art. 3 lit. a, alin. I din legea generală de pensiuni, fără ca această pensiune să poată fi mai mică de 75 la sută din solda sporită cu $^1/_5$ a gradului ce avea în momentul decretării mobilizării.

In caz de moarte, din aceleaşi cauze, drepturile

urmaşilor se vor lichida potrivit dispoziţiunilor art. 6 şi următorii.

(Vezi decretele-legi No. 1637 din 30 Decembrie 1917 şi No. 1179 din 17 Mai 918 la finele volumului).

Notă.— Complectări la dispoziţiunile art. 4 din lege sunt cuprinse în următoarele decrete legi publicate la finele acestui volum şi anume:

1. Decretul No. 778 din 25 Iulie 1917 prin care preoţii mobilizaţi la trupele şi serviciile armatei de operaţiuni şi pe cât timp vor face efectiv serviciu în acele corpuri, fiind asimilaţi cu grade ofiţereşti, se bucură de dispoziţiunile de sub art. 4, în caz când sunt rămaşi infirmi din cauza evenimentelor răsboiului. Urmaşii celor morţi din aceleaşi cauze beneficiază şi ei de aceleaşi dispoziţiuni.

2. Decretul No. 925 din 19 August 1917 care prevede dispoziţiuni excepţionale, în favoarea văduvelor şi copiilor minori ai ofiţerilor morţi în timpul şi din cauza evenimentelor răsboiului.

3. Decretele No. 978 din 4 Septembrie 1917 şi No. 1379 din 16 Noembrie 1917 privitor la acordarea de pensiuni militarilor şi personalului civil aparţinând misiunilor franceze în România.

Comentarii. — Prin Inaltul decret-lege No. 1637 din 30 Decembrie 1917 s'a introdus la art. 4 din legea generală de pensiuni,—sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare— un aliniat nou, după care ofiţerii puşi în retragere pentru maladii sau infirmităţi preexistente răsboiului dar agravate în timpul şi din cauza evenimentelor răsboiului, au drept la pensiunea prevăzută de art. 3 lit. *a,* alin. I din lege.

Aplicarea acestui text care stabileşte că pensiunea se calculează după timpul servit, adăogându-se 5 ani fără a putea fi mai mică de 75 la sută din ultima retribuţiune, ar fi avut consecinţa că parte din ofiţerii aflaţi în acest caz şi cari au obţinut înaintări în grad după decretarea mobilizărei, să beneficieze de o pensiune mai mare,— fiind calculată la solda ultimului grad,— decât ofiţerii cari au fost atinşi de infirmităţi incurabile în timpul şi din cauza răsboiului,—

pentru aceştia din urmă art. 4 din lege prevăzând dreptul la o pensiune egală cu solda gradului din momentul dobândirei infirmităţei, sporită cu adausul de 1/5 pentru timp de răsboiu.

Ministerul de finanţe sesizat de ministerul de răsboi şi pentru a înlătura posibilitatea unei asemenea deosebiri de tratament la pensiune,— inadmisibilă, şi nejustificată,— în favoarea primei categorii de ofiţeri, deosebire pe care dispoziţiunea introdusă prin înaltul decret citat n'a avut intenţia de a o face, după cum rezultă de altfel şi din raportul d-lui ministru de răsboiu No. 57771/917 către ministrul de finanţe prin care s'a propus această dispoziţiune, s'a întocmit Decretul No. 1179/917 prin care—sub rezerva ratificărei ulterioare a corpurilor legiuitoare,— această dispoziţiune s'a modificat (Vezi raportul anexat la decretul No. 1179 din 17 Mai **1918**).

Art. 5.— Cauzele, natura şi urmările rănirilor sau infirmităţilor vor fi stabilite în modul prevăzut prin un regulament de administraţie publică.

Drepturile de pensiune prevăzute la acest capitol se pot exercita, oricare va fi etatea. (Art. reg. 173).

Comentarii.— In virtutea textului acestui articol, regulamentul legii generale de pensiuni are putere de lege în ce priveşte modul stabilirei cauzelor, naturei şi urmările rănirilor sau infirmităţilor funcţionarilor.

Jurisprudenţă. I.— Puterea regulamentară conferită prin art. 93 din Constituţie şefului puterii executive, consistă în dreptul de a dezvolta şi completa în detaliu regulele şi principiile stabilite de lege pentru a asigura executarea ei. Astfel, prin forţa lucrurilor, şeful puterei executive, interpretează într'o măsură oarecare prin regulamentul ce face, legea la care se referă acel regulament. Deşi este adevărat, în principiu, că şeful puterei executive în virtutea art. 93 din Constituţie, nu poate modifica legile prin regulamentele sale, totuş uneori Şeful Statului primeşte prin lege o delegaţiune specială din partea puterei legislative şi dispoziţiunile pe care le ia în limitele acelei delegaţiuni au un caracter legislativ. (Trib. Ilfov, s. II, No. 752 din 1903, Dr. 22 din 1904).

II.— Dispozițiunile din regulament relative la modul constatărei accidentelor și infirmităților, a cauzei, naturii și urmării lor, cele relative la procedura și termenele de respectat, precum și la modul de procedare al instanțelor de fond, chemată a face lichidarea, fac în virtutea art. 5, parte integrantă din lege. (Cas. s. II, după divergință, 244 din 1904).

TITLUL II

Drepturile urmașilor

Art. 6.— Văduva pensionarului sau funcționarului încetat din vieață va avea drept la pensiune în condițiunile următoare: dacă a trăit cu soțul său ca funcționar până la maximum 2 ani, va primi 26% din pensiunea ce s'ar fi cuvenit acestuia.

Pentru fiecare an împlinit în căznicie cu soțul ca funcționar peste termenul de doi ani, se va adăuga câte 8%, fără a se putea însă întrece jumătatea pensiunei ce s'ar fi cuvenit soțului.

Când un funcționar încetează din vieață din cauzele specificate la art. 3 înainte de a-și fi regulat drepturile la pensiune, drepturile văduvei și ale copiilor se stabilesc pe baza normelor fixate la art. 3, în condițiunile și cuantumurile specificate mai sus.

Dacă sunt copii minori născuți din căsătoria cu funcționarul, se va adăuga la pensiunea cuvenită văduvei încă un supliment de pensiune determinat astfel: pentru un copil 20% din pensiunea cuvenită tatălui; pentru doi copii 35%; pentru trei sau mai mulți 50% din acea pensiune.

Când văduva vine la pensiune cu copii soțului dintr'o altă căsătorie, maximul său de pensiune nu poate întrece 30% din pensiunea cuvenită soțului;

dacă este un singur copil, acesta primeşte 40⁰/₀ din pensiunea cuvenită tatălui; dacă sunt doi copii, ei primesc 55⁰/₀; dacă sunt trei sau mai mulţi copii, ei primesc 70⁰/₀. **(Art. reg. 128, 129, 130, 132, 177, 180, 181, 186, 187, 198).**

Notă.— *Pensiunea văduvei ofiţerului, sau asimilatului căzut în război se regulează conform următoarei dispoziţiuni a art. 3 din legea pentru modificarea unor condiţiuni şi simplificarea formalităţilor privitoare la liquidarea pensiunilor din 17 Martie 1917, publicată la finele volumului: Art. 3. „Văduvele ofiţerilor şi asimilaţilor căzuţi în răsboi, vor avea drept la maximum de jumătate din pensiunile cuvenite acestora, oricare ar fi timpul de convieţuire în căsnicie, cu respectarea dispoziţiunilor din art. 6 al. final şi art. 12 din legea generală de pensiuni. Această dispoziţiune se va considera intrată în vigoare dela 14 August 1916".*

Comentarii. I.— Dacă femeia fără copii minori a trăit cu soţul său funcţionar doi ani sau mai puţin (chiar o singură zi), va primi 26⁰/₀ din pensiunea ce s'ar fi cuvenit soţului pentru timpul servit. Pentru fiecare an împlinit ce trece peste doi se adaugă la cota de mai sus câte 8⁰/₀ până ce ajunge la jumătate din pensiunea cuvenită soţului, peste care nu poate trece. Femeia care a trăit cu soţul său funcţionar cinci ani, va ajunge deci să primească 50⁰/₀ din pensiunea cuvenită soţului pentru anii serviţi.

Văduva cu copiii minori va primi peste aceste cote suplimentele cuvenite pentru copii minori.

Se face însă excepţie la această regulă pentru văduvele ofiţerilor şi asimilaţilor decedaţi în răsboi, acestea având dreptul la maximum de jumătate din pensiunea ce s'ar fi cuvenit soţului, oricare ar fi timpul de convieţuire în căsătorie ţinând seamă că aceste văduve au drept la solicitudine deosebită şi că asemenea cazuri sunt cu totul excepţionale

II.— Văduva şi urmaşii funcţionarului decedat din una din cauzele prevăzute la art. 3 păstrează drepturile de pensiune ce decurg din acel articol, calculul pensiunii făcându-se bine înţeles conform dispoziţiunilor legii relative la drepturile urmaşilor.

III.— In cazul când funcţionarul a avut copii şi din o

altă căsătorie, cari nu se găsesc în îngrijirea văduvei, aceasta este datoare să depună, pe lângă cererea sa şi extractele de pe actele de naştere ale acestor copii, sau, în caz de imposibilitate, va arăta prin petiţiune că mai există copii şi dintr'o altă căsătorie a soţului său, câţi sunt şi sub a cui îngrijire se găsesc.

In caz de ascundere a adevărului, văduva rămâne răspunzătoare băneşte pentru toate sumele primite pe nedrept.

IV.— Drepturile la pensiune ale văduvei şi copiilor încep din ziua morţei soţului sau părintelui lor, dacă au făcut cerere în timp de un an dela data morţei soţului sau părintelui lor şi dacă în acelaş interval au produs actele cerute de regulament pentru constatarea drepturilor lor.

Dacă cererea, însoţită de toate actele necesare, s'a prezentat ministerului finanţelor după trecerea termenului de un an de mai sus, drepturile lor vor curge din momentul cererii cu care îşi complectează toate actele.

V.— Văduva funcţionarului încetat din vieaţă care ar avea drept la pensiune, va trebui să prezinte direcţiunei pensiunilor, pentru regularea drepturilor sale la pensiunea cuvenită după urma soţului, următoarele acte:

a) Certificatul Curţii de Conturi pentru anii serviţi de soţ;

b) Certificat de concediile avute de soţ în tot timpul serviciului;

c) Extract de pe actul de căsătorie, legalizat de preşedintele tribunalului judeţului în care a avut loc căsătoria, sau, în lipsă, sentinţa judecătorească obţinută conform art. 48 din lege;

d) Un certificat al primăriei comunei unde s'a oficiat căsătoria, doveditor că nu s'a desfăcut căsătoria prin despărţenie;

e) Extract de pe actul de moarte al soţului;

f) Un certificat liberat de primăria comunei unde domiciliază, prin care să ateste că văduva este în vieaţă şi nu s'a remăritat.

VI.— Dacă văduva are şi copii minori din căsătoria cu funcţionarul decedat, va prezenta, pe lângă actele arătate mai sus, şi următoarele:

a) Extracte de pe actele de naştere ale copiilor, legalizate de preşedintele tribunalului judeţului în care a avut

loc naşterea, sau, în lipsă, sentinţele judecătoreşti, obţinute conform art. 48 din lege;

b) Certificat al primăriei comunei unde domiciliază, prin care să se dovedească că copiii sunt în vieaţă, că locuiesc împreună cu mama lor în comună, indicându-se anume, strada şi No. casei sau locul unde au fost aşezaţi.

Jurisprudenţă. I.— Deciziunile Curţilor de apel se consideră definitive, dar cu rezerva de a fi supuse recursului în casaţiune, iar în caz de ar fi casate, ele se socotesc ca şi cum n'ar fi fost şi numai au nici o putere.

Astfel fiind, instanţa de fond, face o greşită aplicaţiune a principiului autorităţei lucrului judecat şi a textelor de lege cari prevăd dispoziţiunile de mai sus, când recunoaşte văduvei unui pensionar dreptul la jumătate din pensiunea defunctului ei soţ, pe baza unei deciziuni care recunoaşte dreptul la pensiune al soţului, deciziune care însă a fost casată contradictoriu, după recursul făcut de ministerul de finanţe. (Cas. s. III, deciz. No. 78 din 17 Martie 1908).

II.— După art. 17 al legii pensiunilor, pensiunea fiind un drept personal, conferit în vederea calităţilor şi în favoarea unor anumite persoane, pensiunea cuvenită văduvei unui pensionar şi transmisă acesteia pe baza unei hotărâri definitive nu mai poate fi transmisă la a doua persoană, care se pretinde a fi tot soţia legitimă a aceluiaş soţ decedat pe câtă vreme nu se dovedeşte, printr'o hotărâre rămasă definitivă, că a doua căsătorie a decedatului pensionar, care astfel era bigam, a fost anulată. (C. Iaşi s. II, decizia No. 85 din 3 Noembrie 1911. Dreptul No. 77/911).

Art. 7.— Văduvelor şi copiilor minori, pentru serviciile soţului sau tatălui lor, prevăzute la art. 2, § 3, li se vor socoti anii de serviciu ai tatălui sporiţi cu 35%, fără ca acest spor să poată trece peste 5 ani. (Art. reg. 188).

Art. 8.— Când, din diferite cauze, copii minori ai funcţionarului sau pensionarului s'ar pune sub o altă tutelă decât aceia a văduvei lor mame, atunci pensiunea cuvenită mamei nu va putea întrece 30% din pensiunea cuvenită soţului, iar pentru copii se

va adăuga, la proporţiunile arătate în alin. 3 al art. 6 de mai sus, 20% din pensiunea tatălui lor.
(Art. reg. 189).

Art. 9.— Văduva unui pensionar sau funcţionar cu drept la pensiune, dacă ea însăşi are drept la pensiune ca fostă funcţionară, nu va putea cumula cele două pensiuni; va avea însă dreptul la pensiunea cea mai mare.

Această dispoziţie se va aplica şi pensiunilor stabilite înainte de 22 Februarie 1902.

Dacă văduva are copii, suplimentul prevăzut la art. 6, alin. 3, se va lua din pensiunea cuvenită tatălui. (Art. reg. 207)

Comentarii.— In cazul când pensiunea văduvei, după serviciile sale personale, este mai mare decât aceia ce i se cuvine ei şi copiilor după urma soţului, atunci va primi pensiunea sa personală, iar copii vor primi din pensiunea cuvenită tatălui lor suplimentul prevăzut la art. 6, alin. 3 din lege, adică pentru un copil 20%, pentru doi copii 35%, pentru trei sau mai mulţi 50%.

Art. 10.— Orfanii de tată şi de mamă au drept la o pensiune determinată astfel:

Pentru un copil 50% din pensiunea tatălui; pentru doi copii 65%; pentru trei sau patru 75%; pentru mai mulţi de patru, întreaga pensiune ce se cuvenea tatălui.

Copiii a căror mamă s'a remăritat se vor trata ca orfani.

Orfanilor de tată şi de mamă, pentru serviciile tatălui lor, prevăzute la art. 2, § 3, li se vor socoti anii de serviciu ai tatălui sporiţi cu 35%, fără ca acest spor să poată trece peste 5 ani.

Orfanele nemăritate ale pensionarilor, a căror pensiune a fost lichidată conform dispoziţiunilor Regulamentului organic, vor avea dreptul, la moartea

mamelor lor, la o pensiune egală cu 50$^0/_0$ din pensiunea tatălui lor.

Această dispozițiune se va aplica cu efect retroactiv la toate cazurile ce s'au prezentat dela 22 Februarie 1902, fie că cele interesate au făcut cereri și li s'au respins de instanțele în drept, fie că n'au făcut nici o cerere.

Pensiunea cuvenită nu se va lichida decât dela data cererii și în nici un caz înainte de 1 Aprilie 1906.

(Art. reg. 131, 190, 191, 193, 194).

Comentarii. I.— Orfanii de tată şi de mamă vor prezenta, prin tutorii lor, următoarele acte:

a) Certificatul Curții de conturi pentru anii serviți cu rețineri pentru pensiune;

b) Certificatul de concedii;

c) Certificatul autorităţii unde autorii lor au servit în ultimul timp, cu indicaţiunea motivelor ieșirei din funcţiune;

d) Extract de pe actul de căsătorie al părinților, legalizat de tribunalul judeţului unde a avut loc căsătoria;

e) Extracte de pe actele de deces ale părinților;

f) Extracte de pe actele de naştere ale orfanilor, legalizate de președintele tribunalului județului unde s'au născut.

In caz de lipsa actelor de stare civilă se vor prezenta sentinţele judecătoreşti, obţinute conform art. 48 din lege;

g) Extract după actul de tutelă;

h) Certificat de identitatea orfanilor;

i) Un act doveditor de vârsta ce avea în momentul decesului părintele care a fost funcționar.

II.— Numai orfanele nemăritate ale pensionarilor a căror pensiuni au fost regulate conform Regulamentului organic al Valachiei au drept la moartea tatălui lor sau a văduvei lui la o pensiune egală cu 50$^0/_0$ din pensiunea tatălui, de oarece numai acel Regulament prevedea dispoziţia după care fetele majore se bucurau de pensiunea tatălui lor până la măritiş; Regulamentul organic al Moldovei și nici o altă lege nu prevedeau o asemenea dispozițiune.

Art. 11.— Orfanii, ai căror părinți au fost ambii funcționari, au dreptul a lua din pensiunea cea mai

mare proporţiunile arătate în art. 10, alin. 1. (Art. reg. 192).

Art. 12.— Copiii din diferite căsătorii vor avea drepturi egale din aceeaş pensiune, tratându-se ca orfani. Dacă văduva trăieşte, ea va lua numai o pătrime din pensiunea soţului. (Art. reg. 195).

Comentarii.— Când, din diferite cauze (majorat, căsătorie sau moarte), încetează dreptul la pensiune al copiilor din diferite căsătorii, partea lor de pensiune nu reîntregește pătrimea văduvei, astfel ca ea să poată ajunge la cuantumul de pensiune cuvenit unei văduve fără copii minori, aceasta în baza principiului, că dreptul la pensiune este personal şi partea unuia nu poate să profite celuilalt, legea neprevăzând nicăieri un asemenea acrescământ. Pentru acelaş raţionament, nici pensiunea văduvei care se remărită sau moare nu profită copiilor orfani ai soţului din alte căsătorii.

Jurisprudenţă.— Drepturile la pensiune ale văduvei și minorilor fiind personale, ele se fixează odată pentru totdeauna la epoca naşterii lor, adică la moartea funcţionarului sau pensionarului, pentrucă legea nu prevede nicăieri vreun acrescământ, în cazul când ulterior s'ar schimba situaţiunea în care au fost urmașii legali ai funcţionarului sau pensionarului la epoca morţii acestuia.

Astfel, văduva și minorii din a doua căsătorie regulați odată la pensiune, nu pot pretinde şi pensiunea la care fusese regulat un alt copil minor din prima căsătorie, devenit major. (Deciz. Cas. s. III, No. 125 din 4 Aprilie 1907. B. pag. 736).

Art. 13.— Văduva are drept la pensiune până la moarte sau până la remăritare.

Copiii au drept la pensiune până la majoritate sau până la căsătorie, dacă ea are loc înaintea majorităţii. (Art. reg. 196, 197).

Art. 14.— Numai copiii legitimi sau legitimaţi au drept la pensiune. (Art. reg. 185).

Comentarii. — Copiii minori adoptivi nu au dreptul la pensiunea celui care i-au adoptat, acest drept fiind exclusiv rezervat numai copiilor legitimi sau legitimaţi.

Art. 15. — Văduva nu are drept la pensiune dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut după regularea la pensiune a soţului.

Văduvele căsătorite cu pensionari înainte de 22 Februarie 1902 se vor bucura de drepturile la pensiune, cu condiţie de a fi trăit în căsătorie cu soţii lor 5 ani. Cuantumul se va stabili ca pentru văduvele cari au trăit cu soţii lor funcţionari 5 ani.

In toate cazurile prevăzute aci, dacă s'au născut copii din acea căsătorie, ei vin la pensiune cu drepturile lor de minori, şi dacă mama nu are drept la pensiune, se vor trată ca orfani. (Art. reg. 182, 183, 184).

Comentarii. I.— Acest articol avea un aliniat în cuprinderea următoare:

„Dacă celebrarea căsătoriei a avut loc înainte de înscrierea la pensiune a funcţionarului care în acel moment avea mai mult de 50 ani, văduva nu va avea drept la pensiune decât dacă ar fi trăit cu soţul cel puţin patru ani''. Prin legea dela 27 Martie 1909 abrogându-se acest aliniat, văduvele căsătorite în condiţiunile de mai sus se pot bucura de cuantumul de pensiune prevăzut la art. 6, fără a li se mai pretinde să fi trăit în căsătorie cu soţul acel termen.

II.— Copiii legitimaţi la căsătoria unui pensionar n'au nici un drept la pensiune fie că această căsătorie a fost contractată înainte de 22 Februarie 1902, fie după această dată, întru cât legiuitorul a supus acest drept condiţiunei exprese a *naşterei lor* din acea căsătorie.

Art. 16.— Copiii orfani ai ofiţerilor şi asimilaţilor au dreptul de a fi primiţi în şcolile militare ale Statului, cu preferinţă şi fără plată, dacă satisfac condiţiunile de admisibilitate.

TITLUL III

Dispozițiuni generale

Art. 17.— Pensiunea este personală. Ea este viageră, afară de cazurile în cari prezenta lege hotărăşte altfel.

Comentarii.— Prin acest articol se stabileşte principiul că pensiunea este personală, prin urmare, legată de persoana care beneficiază de ea. Drepturile urmaşilor nu sunt deci drepturi de transmisiune, ci drepturi proprii izvorâte din aceiaş necesitate socială ca şi acelea ale funcţionarilor.

Jurisprudenţă. I.— Legea declarând că pensiunea este personală, aceasta înseamnează că plata ei nu poate fi făcută decât titularului în condiţiunile legii şi regulamentului. Pensiunea unui declarat absent nu poate să fie plătită soţiei nici personal, nici ca tutore sau mamă a minorilor, drepturile soției nefiind născute și tutela nefiind deschisă prin simpla declaraţiune a absenţei. (Trib. Ilfov, s. IV, 219 bis din 1902; Bucureşti, s. III, 44 din 1903 cu opinie).

II.— Nici starea de absenţă declarată, nici autorizarea dată de tribunal de a administra provizoriu averea absentului şi a-i încasa pensiunea, nu îndreptăţeşte pe acest administrator provizoriu a cere plata pensiunei datorite absentului, pentru că el nu poate face dovada existenței persoanei absentului, dovadă indispensabilă pentru exercițiul unui drept eminamente personal cum este pensiunea (Bucureşti, s. III, 44 din 1903; (Casaţie, s. I. 453 din 1903).

III.— Nu trebuie confundat dreptul la pensiune dobândit cu exerciţiul acestui drept. Dacă pensiunea odată lichidată constitue un drept câştigat care nu se mai poate schimba sau diminua, modul de a exercita dreptul este supus tutulor condiţiunilor cerute de legile posterioare lichidărei, oricare ar fi legea sub care pensiunea a fost dobândită. (Bucureşti, s. III, 44 din 1903; Casaţie s. I. 453 din 1903).

IV.— Drepturile urmaşilor la pensiunea autorului sunt drepturi personale, nu de moștenire, ele se pot exercita nu-

mai în limitele prevăzute de legea de pensiuni, chiar în cazul când urmaşii renunţă la succesiunea autorului lor. (Bucureşti. s. III, 246 din 1903; Trib. Ilfov din 13 Oct. 1898, Dr. 3/1899).

V.— Deşi dreptul la pensiune este personal, aceasta nu împedică pe moştenitorii legali ai pensionarului decedat, de a cere pensiunea exigibilă cuvenită defunctului pe care însă defunctul, pentru o împrejurare oarecare, nu o încasase. (Ocol. I, Galaţi, 1.339 din 1901).

VI.— Administratorul numit de justiţie asupra averei unui absent, nu poate reclama pensiunea cuvenită acestuia, fără a dovedi existenţa titularului pensiunei.

Dreptul de pensiune fiind eminamente personal, atât dobândirea acestui drept cât şi exerciţiul ulterior al dreptului dobândit, e subordonat condiţiunei existenţei titularului.

Pensionarul care dispare, fie că a fost sau nu declarat absent de justiţie, se pune tocmai în poziţiunea de a nu putea dovedi nici el, nici altul pentru el, că el este încă în vieaţă, şi ca consecinţă, cel ce datoreşte o pensiune unui dispărut, este în drept a o refuza cât timp nu se face dovada că titularul pensiunei trăieşte.

Creanţa pensiunei fiind subordonată existenţei titularului, prin natura ei chiar, nu importă sub care lege titularul şi-a regulat dreptul la pensiune, căci nici legile vechi de pensiuni, nici legea cea nouă, nu dispune că pensiunea trebuie plătită fără a se face dovada existenţei pensionarului. (Decizia Cas. s. I, No. 520 din 29 Octombrie 1903. B. p. 1246).

Art. 18.— Au drept la pensiune toţi funcţionarii cari au primit o retribuţiune lunară, fie leafă, fie diurnă, cu condiţiune însă să li se fi făcut reţinerile prevăzute prin prezenta lege şi alocaţiunile din cari au fost plătiţi să fie prevăzute în articole speciale prin bugetele de cheltueli ale diferitelor servicii, separat de orice cheltueli de altă natură. **(Art. reg. 152).**

Comentarii. I.— Numai funcţionarii cari au primit o retribuţiune lunară, prevăzută în articole speciale prin bugetele de cheltuieli ale diferitelor servicii, separat de orice altă cheltuială, şi cărora li s'au făcut reţinerile prevăzute de lege

pentru Casa generală de pensiuni sau pentru Casele desființate au dreptul la pensiune.

II.— Funcționarii plătiți din fonduri globale (ale căror retribuții nu sunt precizate în bugete), nu au drept la pensiune. Cu începere dela 1 Aprilie 1909 s'au dispensat asemenea diurne de reținerea de $10^0/_0$.

Art. 19.— Pentru determinarea pensiunii nu se vor ține în seamă diurnele, chiriile și orice alte indemnități ce se plătesc ca accesorii pe lângă retribuție. (Art. reg. 153).

Comentarii.— Diurnele, chiriile şi orice alte indemnizări ce se plătesc ca accesorii pe lângă retribuțiune, chiar de vor fi servite lunar, nu se vor ține în seamă la calcularea pensiunii.

Art. 20.— Când funcționarul a ocupat la Stat în acelaş timp mai multe funcțiuni retribuite deosebit, şi pentru cari s'au făcut rețineri, calculul pentru pensiune se va face numai asupra retribuțiunii celei mai mari. (Art. reg. 147).

Comentarii.— In cazul prevăzut la acest articol calculul pentru pensiune se va face numai asupra retribuțiunii celei mai mari, chiar atunci când la serviciul unde a avut retribuțiunea cea mai mare ar fi avut concedii mai mari de două luni pe an, depăşind $^1/_{20}$ din anii serviți cu retribuțiune.

Art. 21.— Funcționarul care a ocupat funcțiuni la epoce diferite, la Stat, județe, comune urbane și la administrațiile de utilitate publică prevăzute în prezenta lege, își va regula dreptul la pensiune pe baza legii de față, ținându-se în seamă și adunându-se timpul servit în acele funcțiuni, dacă retribuțiunile lor au fost supuse la rețineri pentru pensiune.

Regularea drepturilor la pensiune se va face de

Casa pensiunilor unde s'au făcut funcționarului ultimele rețineri. Celelalte Case vor contribui proporțional cu suma totală a retribuțiunilor plătite și din cari s'au făcut rețineri.

Medicii, profesori la facultățile de medicină, cari în acelaş timp sunt şi medici la spitalele administrațiilor de utilitate publică, pot să-și reguleze drepturile la pensiune la fiecare Casă de pensiuni unde a vărsat reținerile și să primească acolo acele pensii (Stat, Eforia spitalelor civile din Bucureşti şi Epitropia Sf. Spiridon din Iaşi), fără a fi obligați să opteze pentru una din pensiuni. (Art. reg. 169, 170).

Comentarii.— Legea din 7 Martie 1907 înglobând la Casa generală de pensiuni a Statului toate Casele de pensiuni județene și comunale, anii serviți în timp deosebit la Stat, județ și comună urbană, se întrunesc pentru pensiune dând dreptul la o singură pensiune pentru întregul timp de serviciu. Pensiunea se va plăti din Casa generală de pensiuni.

Art. 22.— Funcționarii cari au servit la Stat, județ și comună urbană, și au fost plătiți din articole bugetare speciale, separat de orice alte cheltueli, cu retribuțiune lunară, dar fără rețineri pentru Casa pensiunilor, pot a-și socoti acești ani la pensiune, cu condițiune însă de a vărsà Casei pensiunilor suma reținerilor prevăzute la art. 50, alin. *a, b* și *c* al legii de față, însă pentru întreg timpul servit fără rețineri și cu condițiune ca dânșii să declare în scris la Casa generală de pensiuni, în termen de 6 luni dela punerea în aplicare a prezentei legi, că înțeleg să profite de acest drept.

Plata reținerilor se va face în termen de 5 ani dela punerea în aplicare a prezentei legi, sub pedeapsă de a nu se socoti timpul servit fără rețineri.

In orice caz, drepturile la pensiune nu se vor lichidà decât după ce funcţionarii, văduvele sau urmaşii lor vor fi achitat integral toate reţinerile datorite. Cu aceste reţineri se va urma ca cu toate reţinerile funcţionarilor publici.

Perceptorii fiscali cari au servit minimum 10 ani neîntrerupţi la Stat cu remiză, şi continuă azi serviciul, fiind plătiţi cu retribuţiune fixă, se vor bucura de dispoziţiunile prezentului articol dacă vor vărsa reţinerile pe întreg timpul servit cu remiză. Reţinerile se vor calcula după retribuţia de azi, nu la remizele primite.

Funcţionarii cari au servit la Creditul agricol mai înainte de 31 Decembrie 1892 au dreptul să beneficieze de dispoziţiunile acestui articol.

Funcţionarii Statului vizaţi de legea din 16 Iulie 1892 pentru pensiunile funcţionarilor tehnici plătiţi din fonduri speciale şi cari n'au vărsat reţinerile conform acelei legi, se pot bucura şi ei de dispoziţiúnile de mai sus.

Au dreptul de a vărsa reţinerile în condiţiunile stipulate mai sus şi portăreii numiţi în baza legii de organizare a serviciului portăreilor, însă numai pentru timpul dela 1 Aprilie 1904 până la 1 Aprilie 1908 cât au fost plătiţi cu salariu fix lunar din bugetul special al fondului portăreilor votat de Adunarea Deputaţilor. **(Art. 171, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282).**

Notă.— Termenul prevăzut de art. 22 din lege pentru vărsarea reţinerilor pe trecut se prelungeşte până la un an după încheerea păcei, conform dispoziţiunilor art. 5 din legea dela 17 Martie 1917 publicată la finele acestei lucrări.

Comentarii. I.— Funcţionarii plătiţi din fonduri globale, fără lefuri precizate în bugete, nu se pot bucura de dispo-

ziţiunile acestui articol, întru cât chiar cei ce au suferit reţineri din diurnele cu cari au fost plătiţi nu au drept la pensiune. Aceste reţineri au fost făcute în scop de a alimenta Casa pensiunilor în sensul reţinerilor cari se fac azi din indemnizările de chirii şi alte indemnizări (cari nu dau vreun drept la pensiune), iar nu pentru a le crea vreun drept de pensiune.

II.— Legea din 7 Martie 1907 pentru contopirea Caselor de pensiuni judeţene şi comunale urbane cu Casa generală de pensiuni prevedea prin art. 2 dispoziţiunea ca toţi funcţionarii judeţeni şi comunali cărora nu li se făcuse reţineri din retribuţii să aibă dreptul a vărsà Casei generale de pensiuni reţinerile cuvenite pentru întregul timp servit fără reţineri spre a li se putea socoti la pensiune şi acel timp.

La 1909 aducându-se oarecari modificări legii generale de pensiuni s'a întins acest drept şi la funcţionarii Statului pe care legiuitorul din 1907 îi omisese, nefiind drept ca funcţionarii judeţeni şi comunali să se bucure de mai multe drepturi decât funcţionarii Statului. Prin art. 22 din lege care prevede condiţiunile vărsărei reţinerilor se pune obligaţiune tutulor funcţionarilor cari voiesc să beneficieze de dispoziţiunile acestui articol, să facă o declaraţiune în acest sens, în termen de şase luni, socotit dela 1 Aprilie 1909, iar vărsarea reţinerilor să o efectueze în termen de cinci ani socotiţi tot dela 1 Aprilie 1909.

La 1912 modificându-se art. 22 prin întinderea dreptului de a vărsa reţinerile la funcţionarii Creditului agricol cari n'au fost numiţi cu decret regal şi la portărei, s'a votat şi promulgat din nou întreg articolul 22. De aci rezultă că celor cari au pierdut la 1909 termenul de facerea declaraţiunei de vărsarea reţinerilor li se acordă un nou termen până la 1 Octombrie 1912, iar pentru plata acestor reţineri până la 31 Martie 1917.

Prin legea din 17 Martie 1917 ca măsură de dreptate reclamată de starea de răsboiu, termenul de 31 Martie 1917 pentru vărsarea reţinerilor, s'a prelungit până la un an după încheerea păcei. S'a avut în vedere că unii dintre funcţionari se găseau în teritoriul ocupat, iar alţii strâmtoraţi şi în neputinţă de a face faţă acestei plăţi.

III.— Funcţionarii, lucrătorii dela Imprimeria Statului şi oamenii de serviciu, cari se găsesc în condiţiunile art. 22 din lege şi voiesc să beneficieze de dreptul ce le acordă le-

gea, au fost obligaţi ca până la 1 Octombrie 1912 să facă o declaraţiune scrisă ministerului de finanţe, direcţia pensiunilor, arătând că înţeleg să profite de acest drept.

Declaraţiunea celor cari vor să facă vărsământul de îndată, va trebui să fie însoţită de un certificat al Inaltei Curţi de conturi, cu indicaţia:

1. Funcţiunea ocupată;
2. Timpul servit;
3. Salariul ce a primit.

IV.— Perceptorii fiscali şi funcţionarii Creditului agricol vor prezenta certificate din partea ministerului de finanţe, iar funcţionarii vizaţi de legea din 16 Iulie 1892, pentru pensiunile funcţionarilor tehnici plătiţi din fonduri speciale, vor prezenta certificate din partea ministerului lucrărilor publice.

V.— Ministerul finanţelor (direcţia pensiunilor), primind declaraţiunea, va calcula, după certificatele produse, reţinerile pe cari declarantul va trebui să le verse Casei pensiunilor.

Reţinerile vor consista:

1. Din $10^0/_0$ asupra salariilor;
2. Din $^1/_4$ din salariu în cele dintâiu două luni dela numirea în funcţiune;
3. Din sporul retribuţiunii dela o funcţiune la alta.

VI.— Reţinerile se vor vărsa de odată şi în întregul lor în termen de 5 ani, socotiţi dela 1 Aprilie 1912.

Nu se admite plata în rate sau reţineri din salariu.

VII.—Nefacerea declaraţiunii şi neplata reţinerilor în termenele arătate prin art. 22 din lege, ridică dreptul funcţionarilor de a beneficia de timpul servit fără reţineri din salariu.

VIII— Văduva şi urmaşii funcţionarilor cari cad sub prevederile acestui articol au acelaş drept ca şi soţul sau autorul lor.

IX.— Oamenii de serviciu cari după art. 22 din legea pentru înfiinţarea Casei de pensiuni a oamenilor de serviciu din administraţia finanţelor Statului şi Corpurilor legiuitoare, promulgată la 10 Martie 1907, erau scutiţi de a vărsà reţineri pentru anii anteriori serviţi în aceste administraţiuni, nu sunt supuşi obligaţiunii de a vărsa reţineri pe trecut, ci numai cu începere dela 10 Martie 1907. In caz când a ocupat anterior alte funcţiuni fără reţineri pentru pensiune, pentru a putea socoti la pensiune şi timpul petrecut în acele funcţiuni

trebuie să verse integral toate reținerile în termenul și condițiunile art. 22 din lege.

X.— Funcționarii cari au făcut declarații între 1 Aprilie și 1 Octombrie 1909, și li s'au calculat reținerile ce urmează să verse Casei pensiunilor, au fost obligați să verse aceste rețineri până la 1 Aprilie 1914, în baza legii din 27 Martie 1909.

XI.— Obligațiunea de a vărsa suma reținerilor se oprește la termenul maximal de 35 ani de serviciu, oricare ar fi timpul de serviciu fără rețineri, de oarece la 35 ani funcționarul poate obține maximul său de pensiune.

De asemenea nu se pretinde vărsarea reținerilor pentru anii cât funcționarul a fost minor, de oarece acest timp nu se socotește la pensiune, afară de cazul când a servit ca minor înainte de 22 Februarie 1902.

XII.— Drepturile la pensiune nu se vor lichida decât după ce funcționarii, văduvele sau urmașii lor vor fi achitat integral toate reținerile datorite.

Reținerile vărsate devin proprietatea Casei pensiunilor, ele nu se mai pot restitui, chiar dacă cei ce le-au vărsat nu vor fi înscriși la pensiune.

Art. 23.— Pensionarul care va primi o funcțiune sau delegațiune permanentă, retribuită altfel decât prin jetoane de prezență, de Stat, județ, comună sau stabiliment de utilitate publică prevăzută în prezenta lege, este dator să opteze între pensiune și retribuțiunea, diurna sau indemnizația funcțiunii sau delegațiunii sale.

In caz când ar opta pentru retribuțiunea, diurna sau indemnizația funcțiunii sau delegațiunii în care a fost chemat, la eșirea din această funcțiune reintră în drepturile sale anterioare de pensiune, fără ca anii serviți din nou să se poată adăuga la cei de mai înainte pentru a servi la mărirea pensiunii.

Această dispozițiune se aplică și funcționarilor, cari cu toate că și-au regulat drepturile la pensiune, nu și le-au exercitat, continuând încă a servi înainte.

Pensionarul, precum şi văduva şi orfanii unui pensionar sau funcţionar, pot cumula pensiunea cu o nouă retribuţiune sau diurnă dela Stat, judeţ, comună sau administraţiune de utilitate publică prevăzută în legea generală de pensiuni, cu condiţiune ca ambele întrunite să nu treacă de 300 lei lunar, fără deducerea reţinerilor.

In cazul când pensiunea întrunită cu retribuţiunea sau diurna întrece acest cuantum, pensiunea se va reduce numai cu suma cu care va întrece cifra de 300 lei.

Când s'ar dovedi cumuluri peste 300 lei, Casa pensiunilor, pe baza unei deciziuni ministeriale motivate, va urmari pe pensionar, fie în leafă, pensiune sau orice altă avere, ca să restitue suma incasată ilegal, plus pensiunea sa pe trei luni ca amendă.

In contra acestei deciziuni partea condamnată va avea dreptul de apel, în condiţiunile şi termenele prevăzute la art. 93 din legea de constatare şi percepere. **(Art. reg. 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 208, 209, 210)**

Comentarii. I.— In cazul când pensiunea ce primeşte văduva după urma soţului întrunită cu retribuţiunea sau diurna funcţiunii ce ea ocupă întrec 300 lei lunar, suma cu care întrece acest cuantum se va deduce numai din partea ei de pensiune, iar nu şi din pensiunea cuvenită copiilor şi pe care văduva o primeşte în calitate de tutoare.

Partea cuvenită copiilor din pensiunea tatălui lor, şi care parte se află înglobată în pensiunea văduvei, urmează a se servi integral. Această dispoziţiune este aplicabilă dela 1 Aprilie 1909 tuturor pensiunilor ori sub ce lege au fost ele dobândite.

II.— Pensionarul numit într'o funcţiune publică retribuită, sau care primeşte o delegaţiune permanentă, retribuită altfel decât cu jetoane de prezenţă, va trebui să facă direcţiunei pensiunilor din ministerul finanţelor declaraţiune de opţiune între retribuţiunea funcţiunii şi pensiune în termen de 10 zile dela numire. In caz contrariu, se va socoti de drept

că a optat pentru retribuţiune, iar pensiunea sa va rămâne economie.

III.— Pentru a se pune capăt diferitelor mijloace ce se întrebuinţează la unele administraţiuni pentru a eluda legea cumulului, prin regulamentul legii generale de pensiuni s'a prevăzut următoarele două dispoziţiuni în art. 208 şi 210.

Art. 208.— Ministerele şi serviciile dependinte de dânsele, judeţele, comunele şi administraţiunile de utilitate publică prevăzute de lege, cari numesc pe un pensionar al Statului într'o funcţiune retribuită în orice fel, sau cari îi dă o delegaţiune permanentă, retribuită altfel decât cu jetoane de prezenţă, vor comunica îndată serviciului pensiunilor din ministerul finanţelor acea numire, arătând data intrării în funcţiune.

In cazul când administraţiunile citate mai sus nu ar îndeplini această îndatorire şi se va constata în urmă că pensionarul a cumulat pensiunea cu retribuţiunea unei funcţiuni sau unei delegaţiuni permanente, şi ar fi depăşit maximul de 300 lei prevăzut la art. 203, se va aplica dispoziţiunile art. 206 de mai sus.

Art. 210.— Ministerele şi serviciile dependinte de dânsele, judeţele, comunele şi administraţiunile de utilitate publică prevăzute de lege, nu au dreptul, sub nici un motiv, de a micşora sau de a schimba retribuţiunea, diurna, etc., prevăzută în bugetul lor pentru funcţiunea sau delegaţia ce ar încredinţa unui pensionar, spre a face ca pensiunea întrunită cu retribuţiunea să rămână sub maximul de 300 lei bruto, prevăzut de lege, sau pentru a transforma retribuţiunea în jetoane de prezenţă.

In cazul contrariu, ministerul finanţelor va suspenda plata pensiunii cuvenită pensionarului său.

III.— Funcţionarii civili şi pensionarii ofiţeri de rezervă primesc, în caz de concentrare, cari nu-i ţine sub arme peste 30 zile, atât leafa funcţiunei sau pensiunea lor, cât şi solda şi celelalte prestaţiuni cuvenite gradului lor militar.

In caz de mobilizare sau în caz de concentrare care trece peste 30 zile, cu începere dela a treizeci şi una zi, funcţionarii civili sau pensionarii civili, ofiţeri de rezervă, au dreptul fie la leafa lor civilă sau pensiune, fie la solda gradului lor militar cu accesoriile ei, după a lor alegere. (Art. 18 alin. I şi II din legea specială autorizând luarea de măsuri ex-

cepţionale cu modificările ei din 5 Aprilie 1916 şi 25 Decembrie 1916).

IV.— Militarii pensionari mobilizaţi ca ofiţeri de rezervă, cu începere din ziua prezentărei lor la serviciul militar, încetează de a mai primi pensiunea la care sunt stabiliţi şi li se va aloca de corpuri sau servicii în aceeaş zi solda şi celelalte prestaţiuni cuvenite gradului lor. (Art. 18 alin. 8 din legea specială autorizând luarea de măsuri excepţionale cu modificările ei din 5 Aprilie 1916 şi 25 Decembrie 1916).

V.— Pensiunile ofiţerilor de rezervă, lefurile funcţionarilor civili cari au optat pentru solda militară, precum şi toate celelalte lefuri ale funcţionarilor civili, se vor vărsa lunar cu stat în regulă de autoritatea sau instituţiunea respectivă la tezaurul public pe contul ministerului de răsboi. (Art. 19 alin. I, din legea specială autorizând luarea de măsuri excepţionale cu modificările ei din 5 Aprilie 1916 şi 25 Decembrie 1916).

Jurisprudenţă. I.— Un funcţionar, odată regulat la pensiune, conform cu timpul servit în funcţiune, nu mai poate fi regulat la pensiune pentru alţi ani de serviciu făcuţi în urma regulării sale la pensiune. (Cas. s. III, decizia No. 561 din 19 Sept. 1907, B. p. 1426).

II.— Dreptul funcţionarului de a percepe întreaga remuneraţiune a funcţiunii pe care o ocupă, nu poate constitui un drept câştigat. Asemenea remuneraţiuni sunt supuse voinţei legiuitorului viitor, care are dreptul de a le mări, a le micşora, sau a le suprima odată cu funcţiunea. Aşa fiind, legiuitorul din 1906, reducând remuneraţiunea funcţionarului pensionar la o cifră ce împreună cu pensiunea să formeze un cuantum de 200 lei, nu a violat dreptul la pensiunea recunoscută pensionarului prin legea veche, ci a dispus numai de remuneraţiunea funcţiunei ocupată de pensionarul care voieşte să continue încă a servi Statul, judeţul sau comuna. (Cas. s. III, dec. No. 250 din 1 Octombrie 1908).

Art. 24.— Se socoteşte ca timp util pentru regularea drepturilor la pensiune timpul pentru care s'a operat reţineri sau pentru care funcţionarul a vărsat reţineri ulterior la diferite Case de pensiuni.

In nici un caz nu se va lua în considerare timpul

servit înainte de etatea de 21 ani pentru civili şi înainte de a deveni ofiţeri pentru militari.

La această dispoziţie fac excepţie funcţionarii intraţi în serviciu înainte de 22 Februarie 1902 şi cei ce se vor afla în prevederile art. 3; acestora li se vor ţine în seamă, la regularea drepturilor la pensiune, tot timpul servit pentru care li s'au făcut reţineri.

Timpul servit ca grad inferior în termen şi ca reangajat, în afară de anii din şcolile de ofiţeri, se va socoti la pensiune ofiţerilor şi asimilaţilor acestora.

Funcţionarilor civili în genere li se va socoti la pensiune din timpul servit în armată ca grad inferior numai timpul servit ca reangajat, dacă au devenit ofiţeri în activitate*).

Fracţiunile mai mici de un an se vor neglige.

Timpul petrecut în şcoli, atunci când nu se fac reţineri, nu se socoteşte la pensiune.

Timpul de retragere din oficiu şi de disponibilitate pentru ofiţeri nu se socoteşte la pensiune, afară de timpul de disponibilitate din oficiu pentru caz de boală, până la maximum şease luni.

Timpul de concediu nu se socoteşte la pensiune dacă totalul concediilor cari trec de 2 luni pe fiecare an depăşeşte $^1/_{20}$ din anii serviţi cu retribuţiune, afară de cazul când se îndeplineşte o însărcinare dată de Stat, sau când se exercită un mandat legislativ, numai pe timpul sesiunii.

Timpul de războiu se socoteşte îndoit pentru ofiţerii şi gradele inferioare cari devin ofiţeri prin continuare de serviciu. Acelaş drept îl au şi funcţionarii

*) *Notă.*—Aliniatele 3 şi 4 ale acestui articol introduse prin legea din 11 Aprilie 1913, fuseseră greşit intercalate după al. al doilea al acestui articol, în loc să le fi intercalat după al 3.

In textul prezentului art. s'a rectificat eroarea.

civili ai armatei; aceştia însă numai pentru timpul în care au îndeplinit serviciul în zona de operaţii a armatei. Se consideră ca timp de războiu intervalul din momentul decretării unei mobilizări, urmată de războiu, şi până la desconcentrarea trupelor mobilizate. **(Art. reg. 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167).**

Comentarii. I.— Dreptul de a se socoti la calculul pensiunei ofiţerilor şi asimilaţilor lor şi timpul servit ca grad inferior pe lângă cel de reangajare, a fost introdus în acest articol prin legea din 11 Aprilie 1913.

Până la acea dată, în condiţiunile generale ale legei pensiilor din 1902 nu li se socotea la pensie decât timpul de reangajare prin excluderea anilor serviţi ca grad inferior şi anii din şcolile militare.

II.— Se socoteşte ca timp util pentru regularea drepturilor la pensiune timpul pentru care s'a operat reţineri sau pentru care funcţionarul a vărsat ulterior, şi pe baza unei legi, reţinerile la Casa de pensiuni a administraţiunii unde a servit fără reţineri.

III.— In cazul când este a se aplica sporul de 35% la numărul anilor pentru timpul servit efectiv în anume funcţiuni de funcţionarii prevăzuţi la art. 2 § 3 din lege, acest spor nu se va calcula şi la anii serviţi ca minori, etc.

IV.— Anii serviţi înainte de etatea de 21 ani pentru civili şi înainte de a deveni ofiţeri pentru militari nu se vor ţine în seamă la calculul pensiunii. Sunt exceptaţi dela această dispoziţiune funcţionarii intraţi în serviciul înainte de 22 Februarie 1902 şi cei cari îşi regulează drepturile la pensiune conform art. 3 din lege. Acestora li se va ţine în seamă tot timpul servit pentru cari li s'a făcut reţineri.

V.— Timpul de disponibilitate cu sau fără soldă, pentru toţi funcţionarii Statului şi timpul de retragere din oficiu pentru ofiţeri, nu se socoteşte la pensiune. Timpul de disponibilitate pentru caz de boală se socoteşte la ofiţeri, însă numai până la maximum 6 luni.

VI.— Funcţionarilor cari au servit în Dobrogea dela 15 Noembrie 1878 până la 1 Aprilie 1880, fără reţineri pentru Casa pensiunilor, li se va socoti la pensiune acel timp, fără a fi obligaţi să verse reţinerile aferente.

Jurisprudenţă. I.— Art. 24, alin. 7 (fost 25, alin. 7) din legea generală de pensiuni din 1902, nu face nici o distincţiune în ceeace priveşte concediile acordate funcţionarilor din oficiu sau după cererea lor; exceptând numai cazul când funcţionarul îndeplineşte o însărcinare dată de Stat sau când se exercită un mandat legislativ de persoane cari nu domiciliază în Capitală. (Dec. Cas. s. III No. 1 din 9 Ianuarie 1906. B. pag. 127 şi Cas. s. III No. 184/906. B, pag. 1649).

II.— Dispoziţiunea din art. 25 relativă la scăderea timpului de concediu care trece peste $^1/_{20}$ din totalul timpului servit, se aplică chiar la concediile avute înainte de punerea în aplicare a legii din 1902, întrucât această lege prin art. 58 are în această privinţă efect retroactiv.

Timpul petrecut de un funcţionar în concediu pentru studiu, nu poate fi considerat ca făcut în îndeplinirea unei însărcinări date de Stat spre a înlătura aplicarea dispoziţiunei relativă la scăderea timpului de concediu ce trece peste $^1/_{20}$ din timpul servit. (Craiova s. I, dec. No. 213 din 1904). Decis. Cas. Secţiuni Unite No. 7 din Mai 1915.

Art. 25.— Pierd dreptul la pensiune, fie că sunt sau nu înscrişi:

a) Cei cari pierd calitatea de român;

b) Cei condamnaţi pentru crime;

c) Cei condamnaţi pentru delicte cari, după dreptul penal, atrag pierderea dreptului la pensiune;

d) Cei condamnaţi la închisoare pentru furt, excrocherie, înşelăciune, delapidare de bani publici, falş şi abuz de încredere.

In toate cazurile de mai sus, dreptul de pensiune se pierde în virtutea legii, chiar dacă n'ar fi prevăzut în hotărârea de condamnare.

Celor condamnaţi la închisoare pentru alte delicte decât cele arătate mai sus, se suspendă dreptul la pensiune în timpul condamnării. Pensiunile lor se fac venit Casei pensiunilor. **(Art. reg. 212, 213, 214, 215).**

Comentarii. I.— Pierderea dreptului la pensiune acelui

care a fost condamnat pentru crime sau delicte se resfrânge şi asupra soţiei şi copiilor săi.

II.— Parchetele tribunalelor, Curţilor de apel şi Curţii de casaţiune sunt obligate să trimită direcţiei pensiunilor, la finele fiecărei luni, listă de funcţionarii şi pensionarii cari ar cădea sub prevederile art. 212—213 din regulament, indicând instanţa dela care emană sentinţa, numărul şi data ei, şi motivele condamnării.

III.— Pierderea dreptului la pensiune fiind o consecinţă a faptului comis, nu se poate aplica la fapte petrecute sub o lege care nu prevedea o asemenea decădere întru cât o lege nouă care prevede o pedeapsă nu se aplică la cazurile întâmplate anterior punerei ei în aplicare.

Jurisprudenţă. I.— Dispoziţiunea din art. 25 după care drepturile la pensiune se pierd prin faptul condamnărei, este aplicabilă tutulor funcţionarilor sau pensionarilor cari au suferit sau vor suferi o condamnare în timpul dela punerea în aplicare a legii din 1902 şi aceasta independent de înscrierea la pensiune anterior punerei în aplicare a acestei legi. (Galaţi s. I, dec. No. 32 din 1904).

II.— Art. 21 din legea dela 1 Iulie 1889 pentru pensiuni militare, prevede că dreptul de a dobândi sau a se bucura de pensiune, se pierde prin împrejurările care fac a se ridica drepturile politice, iar art. 19 din legea electorală dela 9 Iunie 1884 prevede că sunt nedemni de a fi alegători cei ce au fost condamnaţi conform art. 334 c. p., că dar, pedeapsa principală dată în virtutea art. 332 şi 334 c. p., ca consecinţă atrage pierderea dreptului la pensiune ca pedeapsă accesorie. (Cas. s. III, decizia din 10 Iunie 1911).

III.— Dispoziţiunile art. 144 ult. al. codul penal, relative la ridicarea dreptului de pensiune unui condamnat, nu face nici o distincţie între pensiunea deja câştigată şi acea ce i se va recunoaşte, căci dreptul în sine la pensiune e ridicat, ca pedeapsă pentru anume fapte, după cum reese şi din art. 26 din legea pensiunilor din 1902. (Cas. s. II, dec. No. 265 din 2 Aprilie 1903. B. p. 559).

Art. 26.— Infirmităţile rezultând din cauzele prevăzute la art. 3, lit. *a*, se vor constata din oficiu, sau după cererea celor interesaţi, cel mai târziu în

termen de trei luni dela accident sau dela actul de curaj sau devotament, sub pedeapsa pierderii drepturilor cari decurg din asemenea infirmități.

Infirmitățile provenite din cauzele prevăzute la art. 3 lit. *b* și *c*, se vor constata, sub aceeaş sancțiune, cel mai târziu la retragerea din serviciu.

Funcționarii infirmi, puși în retragere din oficiu sau înlocuiți, vor cere constatarea infirmităților dobândite în timpul serviciului, sub pedeapsa pierderii drepturilor ce decurg din asemenea infirmități, cel mai târziu în termen de o lună dela data când au încetat efectiv serviciul.

Urmaşii unui funcționar încetat din viață în condițiunile art. 3 vor cere constatarea împrejurărilor și cauzelor cari au provocat moartea autorului lor cel mai târziu în termen de o lună dela încetarea din vieață a autorului, sub pedeapsa pierderii dreptului de a cere pensiune în condițiunile art. 3.

Constatarea infirmităților se va face, când funcționarul este în vieață, de o comisiune medicală; iar dacă funcționarul a încetat din vieață de o comisiune administrativă.

Comisiunea medicală se compune:

a) Pentru funcționarii civili și eclesiastici ai Statului, județelor și comunelor urbane și ai administrațiunilor de utilitate publică: de medicul curant al infirmului, un medic delegat al ministerului de finanțe, medicul primar de județ și un delegat administrativ al Casei pensiunilor.

b) Pentru militari, în timp de pace: de medicul curant, medicul delegat al ministerului de finanțe, un medic delegat al ministerului de războiu și delegatul administrativ al Casei pensiunilor;

c) Pentru militari, în timp de războiu: de medicul și șeful corpului de trupă;

d) Pentru funcționarii căilor ferate: de medicul curant, un medic delegat al C. F. R., medicul delegat al ministerului de finanțe și delegatul administrativ al Casei pensiunilor.

Dacă medicul curant este unul din medicii mai sus desemnați spre a face parte din oficiu în comisiune, el va fi înlocuit printr'un medic desemnat de direcțiunea generală a serviciului sanitar.

Comisiunea administrativă, în caz de moarte, se va compune din: șeful parchetului tribunalului local, medicul primar al județului, un delegat al autorității căreia aparținea funcționarul și un delegat al Casei pensiunilor.

Deciziunile comisiunilor medicale și administrative se vor da cu majoritate. Minoritatea își va exprima părerea motivat.

Comisiunile vor putea face orice investigațiuni sau cercetări ce vor crede necesare pentru a se putea pronunța în deplină cunoștință de cauză.

Persoanele cari au făcut cererea de constatare se vor putea chiema înaintea comisiunii spre a da cuvenitele explicațiuni.

Un regulament de administrație publică va arăta actele ce urmează a se depune comisiunilor, precum și modul de procedură al lor. **(Art. reg. 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128).**

Notă.—Din cauza stărei de războiu și ocuparea vremelnică a unei părți din teritoriul țărei, liquidarea pensiunilor ne mai putându-se face în condițiunile și cu observarea formalităților prescrise de lege și regulament, prin art. 1 al legei din 17 Martie 1917 se prevede simplificarea unora din formalitățile legei generale de pensiuni. Intre acestea se cuprinde și constatările comisiunilor medicale și administrative în cazurile prevăzute de art. 3 și 4 din legea generală de pensiuni

cari vor putea fi înlocuite cu orice alte acte menite să dovedească drepturile reclamate. (A se vedea legea din 17 Martie 1917 cu expunerea de motive publicată la finele volumului).

Comentarii. I.— In virtutea textului ultimului aliniat al articolului 26, regulamentul legii generale de pensiuni are putere de lege atât în ce priveşte actele ce trebuie să prezinte ministerului cei care cer convocarea comisiunilor medicale sau administrative, cât şi modul de procedură al acestor comisiuni.

II.— Comisiunile medicale şi administrative sunt competinte a constata, pe baza actelor prezentate, a examinărilor şi cercetărilor făcute, natura, cauza şi efectele rănirilor şi infirmităţilor, încheiând un proces-verbal motivat asupra tuturor faptelor şi cauzelor.

Procesele-verbale ale comisiunii administrative se vor dresa în dublu exemplar, din cari un exemplar se va reţine de autoritatea de care a depins funcţionarul, iar unul se va lua de delegatul Casei pensiunilor, care îl va înainta ministerului.

Procesele-verbale dresate de către comisiunile medicale se vor face în un singur exemplar care se va înainta ministerului.

Toţi membrii comisiunilor medicale şi administrative îşi vor expune părerile lor, cu justificările ce vor crede necesare. (Art. 125 reg.).

III.— Spre a obţine procesul-verbal de constatare al comisiunei medicale sau administrative, funcţionarul infirm sau persoana care-l reprezintă în mod legal va adresa ministerului de finanţe o petiţiune, cerând convocarea comisiunii medicale prevăzută de art. 26 din lege.

Prin cerere se va arăta unul din următoarele patru cazuri de răniri şi infirmităţi, care crede că îi este aplicabil, după specificarea din următoarele patru comentarii.

IV.— Dacă funcţionarul, printr'un act de curaj sau de devotament al său excepţional pentru Stat, sau din cauza unui accident la care s'a expus în îndeplinirea serviciului, a căpătat răniri, leziuni sau infirmităţi grave cari îl pun în imposibilitate permanentă şi absolută de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă, va arăta amănunţit în cererea de constatare medicală: natura infirmităţii de care suferă, cauzele anume cari a produs-o, serviciul cu ocaziunea căruia a căpătat-o, urmările ei, data la care s'a petrecut faptul şi

orice dovezi va crede pentru a face proba cerută de lege.

La această cerere se va anexa:

1⁰ Certificatul medicului curant al infirmului, care să cuprindă: data dela care infirmul se află în căutarea sa, a discriere amănunţită a infirmităţii, a cauzelor şi urmărilor din punctul de vedere medical, a gravităţii lor şi a oricăror consideraţiuni medicale relative la imposibilitatea absolută şi permanentă de a-şi mai câştiga existenţa prin orice fel de muncă.

2⁰ Certificatul autorităţii superioare de care depinde funcţionarul, în care să se arate amănunţit circumstanţele în cari s'a produs actul de curaj, devotament excepţional pentru Stat, sau accidentul provenit în timpul şi din cauza serviciului, cum şi orice alte fapte şi consideraţiuni din cari să rezulte că aceste acte s'au petrecut cu ocaziunea îndeplinirii serviciului şi că infirmitatea de care suferă îl pune pe funcţionar în imposibilitate permanentă nu numai de a continua serviciul, dar chiar de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă.

Acest certificat va fi liberat numai pe baza unui proces-verbal sau acte încheiate de autorităţile militare, judecătoreşti sau administrative, prin care s'a constatat cazul de devotament, curaj sau accident la care s'a expus funcţionarul, fie aceste procese-verbale sau acte încheiate din oficiu sau după cererea celor interesaţi. La certificat se va anexa şi copii de pe procesele-verbale sau actele cari au servit drept bază la liberarea lui.

V.—Dacă funcţionarul, printr'un act de curaj sau de devotament al său excepţional pentru Stat, sau din cauza unui accident la care s'a expus în îndeplinirea serviciului, a căpătat răniri, leziuni sau infirmităţi grave cari îl pun în imposibilitate numai de a continua serviciul, fără însă a-l pune în imposibilitate permanentă şi absolută de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă, va arăta amănunţit prin cererea de constatare medicală natura infirmităţii de care suferă, cauzele anume cari a produs-o, serviciul cu ocazia căruia a căpătat-o, data la care s'a petrecut faptul, urmările infirmităţii şi orice dovezi va crede pentru a face proba cerută de lege.

La această cerere se va anexa:

1⁰ Certificatul medicului curant al infirmului, care să cuprindă data dela care infirmul se află în căutarea sa, o de-

scriere amănunţită a infirmităţii, a cauzelor şi urmărilor ei din punctul de vedere medical, a gravităţei lor şi a oricăror consideraţiuni medicale relative la imposibilitatea de a mai continua serviciul.

2⁰ Certificatul autorităţii superioare de care depindea funcţionarul, în care să se arate amănunţit circumstanţele în cari s'a produs actul de curaj, devotament excepţional pentru Stat, sau accidentul, provenite în timpul şi din cauza serviciului, cum şi orice alte fapte şi consideraţiuni, din cari să rezulte că aceste acte s'au petrecut cu ocaziunea îndeplinirii serviciului şi că infirmitatea de care suferă îl pune pe funcţionar în imposibilitate de a-şi continua serviciul.

Acest certificat va fi liberat numai pe baza unui proces-verbal sau acte încheiate de autorităţile militare, judecătoreşti sau administrative, prin cari s'a constatat cazul de devotament, curaj sau accident la care s'a expus funcţionarul, fie aceste procese-verbale sau acte încheiate din oficiu sau după cererea celor interesaţi. La certificat se va anexa şi copii de pe procesele-verbale sau actele cari au servit drept bază la liberarea lui. (Art. reg. 105).

VI.— Dacă funcţionarul suferind de infirmităţi, deşi nu sunt provenite din acte de curaj, devotament excepţional pentru Stat, sau din accidente—ca în comentariu precedent—ar fi totuşi dobândite din cauza serviciului, aşa că ar fi pus în imposibilitate permanentă şi absolută de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă, va arăta amănunţit în cererea de constatare medicală natura infirmităţii de care suferă, cauzele anume cari a produs-o, serviciul cu ocazia căruia a căpătat-o, data anume de când este infirm, urmările infirmităţii şi orice dovezi va crede pentru a face proba cerută de lege.

La această cerere se va anexa:

1⁰ Certificatul medicului curant al infirmului, care va cuprinde data de când are pe bolnav în căutarea sa, descrierea amănunţită a infirmităţii, a cauzelor şi urmărilor ei din punct de vedere medical, a gravităţii ei şi a oricăror consideraţiuni medicale relative la imposibilitatea absolută şi permanentă de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă.

2⁰ Certificatul autorităţii superioare de care depinde funcţionarul, în care să se arate amănunţit funcţiunea ce îndeplinea, condiţiunile speciale în cari a fost silit să-şi îndeplinească serviciul, prin deosebire de ceilalţi funcţionari de aceeaş categorie, cum şi orice alte fapte şi consideraţiuni din

cari să rezulte că infirmitatea îl pune în permanentă şi absolută imposibilitate, nu numai de a continua serviciul, dar chiar de a-şi putea câştiga existenţa prin orice fel de muncă, şi că această infirmitate este provenită numai din cauza serviciului, iar nu şi din alte cauze în afară de serviciu, cum ar fi cele datorite neglijenţei sale, constituţiunii sale, predispunerei naturale, condiţiunilor neigienice în cari trăieşte, locuinţei insalubre şi altele.

Acest certificat va fi liberat numai pe baza unei cercetări ordonate de autoritatea superioară de care depinde funcţionarul, după cererea acestuia. Procesul-verbal ce se va încheia în urma cercetării va cuprinde detaliat elementele necesare autorităţii superioare, pentru a putea, pe baza lui, să prevadă în certificat toate punctele necesare stabilirii faptelor, astfel cum se arată în aliniatul de mai sus.

La certificat se va anexa şi copie de pe procesul-verbal de cercetare, care s'a avut de bază la eliberarea lui.

3⁰ Certificatul Curţii de conturi pentru anii serviţi, din care să rezulte că are cel puţin 10 ani de serviciu cu reţineri pentru Casa pensiunilor. (Art. reg. 106).

VII.— Dacă funcţionarul suferă de infirmităţi, fie că sunt sau nu provenite din cauza serviciului, dar care îl fac numai impropriu serviciului, fără însă a-l face impropriu şi oricărui fel de muncă spre a-şi putea câştiga existenţa, va arăta prin cererea de constatare medicală natura infirmităţii de care suferă şi cauzele pentru cari nu mai poate continua serviciul.

La această cerere se va anexa:

1⁰ Certificatul medicului curant al infirmului, care va cuprinde o descriere amănunţită, a infirmităţii şi a urmărilor ei din punct de vedere medical, a gravităţii ei şi a oricăror consideraţiuni medicale, relative la imposibilitatea de a mai continua serviciul.

2⁰ Certificatul autorităţii superioare de care depinde funcţionarul, în care să se arate faptele şi consideraţiunile pentru cari nu mai poate continua serviciul. La acest certificat se va anexa în copie şi raportul şefului serviciului unde îşi îndeplinea funcţionarul serviciul, în care se va arăta amănunţit faptele şi consideraţiunile pentru cari nu mai poate continua funcţiunea.

3⁰ Certificatul Curţii de conturi pentru anii serviţi, din

care să rezulte că are cel puţin 15 ani de serviciu cu reţineri pentru Casa pensiunilor. (Art. reg. 107).

VIII.— Pentru infirmităţile rezultând din cauzele prevăzute la art. 3, lit. *a* din lege, adică accident, act de devotament excepţional pentru Stat, ori de curaj, cererea de constatare se va face îndată după accident, actul de devotament ori de curaj, sau cel mai târziu în termen de trei luni din ziua săvârşirii faptului la care se referă, sub pedeapsa pierderii drepturilor ce decurg din asemenea infirmităţi atât pentru infirm, cât şi pentru urmaşii lui. (Art. reg. 108).

IX.— Văduva unui funcţionar încetat din vieaţă, în condiţiunile art. 3 din lege, va putea cere constatarea cauzelor cari au provocat moartea soţului său, conform dispoziţiunilor art. 104 şi 105 din regulament, şi anume:

a) Pentru cazul când soţul său a încetat din vieaţă din cauza unui act de curaj sau de devotament excepţional pentru Stat sau din cauza unui accident, la care s'a expus în îndeplinirea serviciului, va face o cerere ministerului de finanţe, cel mai târziu în termen de o lună dela încetarea din vieaţă a soţului funcţionar, prin care va arăta amănunţit cauza care a produs moartea, data la care s'a petrecut faptul şi orice alte dovezi posedă, precum şi următoarele acte:

1⁰ Certificatul medicului curant al defunctului său soţ, dat conform lit. *b*, No. 2 de mai jos.

2⁰ Certificatul autorităţii superioare de care a depins funcţionarul, în care se va arăta amănunţit circumstanţele în cari s'a produs actul de curaj sau devotament excepţional pentru Stat, sau accidentul care a provenit în timpul şi din cauza serviciului şi care a provocat moartea funcţionarului.

Acest certificat se va libera în conformitate cu dispoziţiunile art. 104 şi 111 din regulament.

3⁰ Extractul de pe actul de moarte al soţului;

b) Dacă soţul funcţionar a decedat în urma unei infirmităţi provenite în timpul serviciului şi din cauza lui, iar nu din acte de curaj, devotament excepţional pentru Stat sau dintr'un accident, văduva, odată cu cererea, va produce următoarele acte:

1⁰ Certificatul Curţii de conturi de anii serviţi de decedatul său soţ, cu indicaţiunea retribuţiunii pentru tot timpul servit, cu menţiunea expresă dacă s'au făcut sau nu reţineri

pentru pensiune şi din care să rezulte că soţul a servit cel puţin 10 ani cu reţineri pentru pensiune.

2⁰ Certificatul medicului curant al defunctului, care să cuprindă: data dela care soţul s'a aflat în căutarea sa, o descriere amănunţită a infirmităţii de care a suferit, a cauzelor acelei infirmităţi din punctul de vedere medical şi a oricăror consideraţiuni, tot din punct de vedere medical, pe care se întemeiază afirmaţiunea că moartea a provenit din acea infirmitate.

3⁰ Certificatul autorităţii superioare de care a depins funcţionarul, în care să se arate funcţiunea ce a îndeplinit, condiţiunile speciale în cari a fost silit să-şi îndeplinească serviciul prin deosebire de ceilalţi funcţionari de aceeaş categorie, cum şi orice alte fapte şi consideraţiuni din care să rezulte că infirmitatea a provenit numai din cauza serviciului, iar nu din alte cauze în afară de serviciu, cum ar fi cele datorite neglijenţei sale, constituţiunii sale, predispunerii naturale, condiţiunilor neigienice în cari a trăit, locuinţei insalubre, etc.

Acest certificat se va libera în conformitate cu dispoziţiunile art. 106 din regulament.

4⁰ Extractul de pe actul de deces al funcţionarului. (Art. reg. 109).

X.— Orfanii ai căror părinţi, foşti funcţionari, au încetat din vieaţă în condiţiunile art. 3 din lege, vor putea cere prin tutorele lor constatarea cauzelor care au provocat moartea părintelui lor, conform dispoziţiunilor art. 109 din regulament. (Art. reg. 110).

XI.— Certificatele autorităţilor, pentru a servi comisiunilor medicale sau administrative, nu se pot libera decât de ministerele de cari depinde funcţionarul şi numai în urma unei anchete în care să rezulte faptul din care se trage dovada că infirmitatea este dobândită din cauza serviciului.

Prin excepţie: direcţia generală a C. F. R., a poştelor, a regiei, a serviciului sanitar, a Casei de depuneri, a comunicaţiei pe apă, şi a porturilor, pot libera direct asemenea certificate, însă tot în urma unei anchete. (Art. reg. 111).

XII.— Pentru funcţionarii judeţeni şi comunali certificatele se vor libera tot de ministerul de interne şi tot în urma unei anchete. (Art. reg. 112).

XIII.— In caz de lipsa vreunuia din certificatele cerute de art. 102—113 din regulament, ministerul finanţelor nu va

putea convoca comisiunea medicală sau administrativă. (Art. reg. 113).

XIV.— Toate autorităţile vor fi obligate ca, dela 1 Aprilie 1912, să ţină dosare de toate actele de curaj, devotament excepţional sau accidente întâmplate funcţionarilor în timpul şi din cauza serviciului. (Art. reg. 114).

XV.— Toate rănirile şi infirmităţile care se refer la fapte petrecute după 1 Aprilie 1912 trebuiesc dovedite cu acte încheiate de autoritate cu ocaziunea întâmplării faptului. (Art. reg. 115).

XVI.— Avizul comisiunii medicale sau administrative, precum şi certificatul autorităţii dat în urma anchetei, făcută asupra cauzei şi naturei infirmităţilor funcţionarului, nu leagă instanţele chemate a face constatarea şi lichidarea drepturilor la pensiune, cari rămân în drept a deduce toate consecinţele ce rezultă din aceste acte.

Aceste instanţe însă nu vor putea ordona alte dovezi decât în forma şi modul celor prevăzute în legea pensiunilor, având dreptul a chema înaintea lor persoanele care au compus comisia medicală sau administrativă. (Art. reg. 116 şi 117).

XVII.— După convocarea comisiunii medicale sau administrative, funcţionarul infirm, văduva sau urmaşii nu-şi mai pot modifica cererea de constatare, pe motiv că ar intra cazul în altă categorie decât cea cerută a se constata; asemenea cereri nu vor fi ţinute în seamă nici de comisiunile medicale sau administrative, cari nu sunt competinte a se pronunţa decât asupra chestiunilor pentru cari au fost convocate. (Art. reg. 120).

XVIII.— Pentru constatările medicale ce sunt a se face în Bucureşti, comisiunile medicale vor fi instituite şi convocate prin îngrijirea direcţiei pensiunilor, iar examenul medical se va face la unul din spitalele Eforiei spitalelor civile din Bucureşti, încunoştiinţându-se şi infirmul de data şi locul unde va avea loc examinarea.

In caz de imposibilitate a infirmului de a părăsi domiciliul, examenul comisiunii medicale va avea loc la domiciliul său. (Art. reg. 121).

XIX.— Pentru convocarea comisiunii administrative, autoritatea de care depindea funcţionarul decedat este obligată ca, îndată ce va lua cunoştinţă de accidentul care a provocat moartea funcţionarului, sesizată de procurorul parchetului local, sau de persoanele interesate, să ceară direcţiei pensiuni-

lor convocarea imediată a comisiunii administrative pentru constatarea cazului, când va desemna şi pe delegatul său.

Comisiunea administrativă nu se va convoca decât după ce autoritatea respectivă va înainta direcţiei pensiunilor toate actele relative la accident, încheiate conform art. 114 şi 115 din regulament. (Art. reg. 123).

XX.— Comisiunile medicale şi administrative nu vor putea lucra decât cu toţi membrii cari le compun, exceptându-se la comisiunile medicale medicul curant.

In cazul când unul din membri, afară de medicul curant, va fi împiedicat de vre-o împrejurare de a lua parte în comisiune, autoritatea de care depinde, sau dânsul personal, va încunoştiinţa direcţia pensiunilor la timp spre a se amâna convocarea. (Art. reg. 124).

XXI.— Deciziunile comisiunilor medicale nu sunt valabile în folosul infirmului decât dacă vor fi date cu majoritate de trei, când comisiunea se compune din 4 membri, de doui când comisiunea este compusă din 3 şi în unanimitate când sunt numai 2 membri.

Rezultatele constatărilor făcute, fie de comisiunile medicale, fie de cele administrative, se vor depune comisiunii pentru constatarea şi aşezarea drepturilor la pensiune, care rămâne în drept a decide, aplicând legea. (Art. reg. 126).

XXII.— Pentru constatările medicale din judeţe, comisiunea medicală, instituită conform dispoziţiunilor precedente, va fi convocată prin îngrijirea administratorului financiar de judeţ, şi examinarea se va face la spitalul comunal sau judeţian din oraşul de reşedinţă sau, în caz de imposibilitate la domiciliul infirmului, dacă se află în acelaş oraş.

Toate actele prezentate de infirm ministerului de finanţe se vor remite comisiunii prin delegatul Casei pensiunilor. (Art. reg. 122).

XXIII.— Termenele în cari urmează a se face cererile de constatări medicale şi administrative, sunt următoarele:

a) Pentru infirmităţile rezultând din cauzele prevăzute la art. 3 lit. *a* din lege, cererea de constatare se va face îndată după accident sau după actul de devotament sau curaj, şi cel mult în termen de 3 luni dela acel act, din oficiu sau după cererea interesaţilor, sub pedeapsa pierderii drepturilor ce decurg din asemenea infirmităţi;

b) Pentru celelalte infirmităţi prevăzute la art. 3 lit. *b* şi *c* din lege, cererea şi constatarea se va face cel mai târziu

la retragerea din serviciu, tot sub pedeapsa pierderii drepturilor ce decurg din ele;

c) Pentru funcţionarii infirmi puşi în retragere din oficiu, destituiţi din funcţiune, sau înlocuiţi pur şi simplu, cererile şi constatarea infirmităţilor dobândite în timpul serviciului, se va face cel mai târziu în termen de o lună, dela data când au încetat efectiv serviciul;

d) Pentru văduve şi orfani, termenul în care urmează a face cererea şi constatarea împrejurărilor şi cauzelor cari au provocat moartea funcţionarului, este de o lună dela încetarea din vieaţă, sub pedeapsa pierderii drepturilor urmaşilor de a cere pensiuni în condiţiunile art. 3 din lege;

e) Pentru toate aceste cazuri, cererile necomplectate cu toate actele prevăzute la art. 102—113 din regulament în termenele specificate la art. 26 din lege nu vor fi ţinute în seamă. (Art. reg. 119).

XXIV.— In cazul când procesul-verbal al comisiunii medicale sau administrative nu va cuprinde toate elementele necesare rezolvării cazului, comisia de pensiuni poate decide trimiterea din nou la aceeaş comisiune medicală sau administrativă ca să constate şi să-şi dea avizul şi asupra punctelor omise sau nelămurite în primul proces-verbal de constatare. La aceleaşi comisiuni se vor referi şi Curţile de apel în caz de judecată, întrucât singurele organe legale competinte pentru constatarea infirmităţii funcţionarului sunt comisiunile prevăzute de art. 26 din legea pensiunilor. Ministerul finanţelor, primind încheierea comisiunii de pensiuni sau a Curţei de apel, va convoca din nou de urgenţă comisiunea medicală sau administrativă. (Art. reg. 127).

Jurisprudenţă. I.— După art. 26, (fost 27) din legea geaceeaş lege, dau drept la pensiunea prevăzută de acest text nerală de pensiuni, constatarea infirmităţilorcari, după art. 3, de lege, se face de o comisiune anume prevăzută de legiuitor şi constatările ei sunt suverane, neputând fi combătute prin nici un mijloc înaintea instanţelor de judecată, cari sunt chemate numai a fixa, conform acelor constatări, cuantumul pensiunii ce s'ar cuveni după legea de pensiuni. (Cas. s. III, dec. No. 325 din 3 Decembrie 1907, B. pag. 1941). Idem Cas. s. III No. 209 din 9 Iunie 1914.

II.— In materie de drept public şi de drept administrativ înfiinţarea, în puterea unor anume legi, de jurisdicţiuni deosebite şi speciale, în afară de jurisdicţiunile ordinare, este

permisă de Constituţie prin art. 104; că odată admis că într'o materie s'a înfiinţat în puterea unei legi o jurisdicţiune specială, instanţele judecătoreşti ordinare nu mai pot avea nici o competinţă în cercetarea cauzelor diferite şi rezervate anume prin acea lege altor autorităţi. (C. s. III, dec. No. 120 din 20 Mai 1908).

III.— Pentru ca o pensiune să poată fi acordată în virtutea art. 3, al. b, din legea generală de pensiuni, fie funcţionarului fie urmaşilor şi văduvei sale, constatarea infirmităţilor rezultând din accidente, se face numai de comisiunea medicală specială prevăzută de art. 26, (fost 27) din lege, şi orice alt mod de probaţiune a acestor infirmităţi este neadmisibil.

Astfel proba testimonială cerută fie de funcţionarul rămas infirm şi impropriu serviciului, fie de urmaşii săi, spre a dovedi că infirmităţile sau rănirile care au făcut pe funcţionar impropriu a-şi continua serviciul, sau i-au cauzat moartea, i-au provenit în exerciţiul funcţiunii şi din cauza ori cu ocaziunea serviciului, este neadmisibilă. (Cas. s. II-a, dec. No. 450 din 11 Iunie 1904. B. p. 1038).

IV.— Comisia medicală fiind o comisie de experţi, concluziunile ei nu sunt absolut decisive, ci pot fi combătute atât la comisia de pensiuni, cât şi dinaintea Curţii de apel, şi acest drept îl au părţile interesate atât în ce priveşte constatările comisiunei cât şi legalitatea compunerii comisiunei. (Cas. s. II-a, dec. No. 431 din 1 Iunie 1904, B. p. 989).

V.— Din întreaga economie a legii de pensiuni din 1902, rezultă, că, pentru a se înlătura abuzurile ce se făceau în trecut cu proba cu martori sau cu certificate medicale date de complezenţă, a hotărât ca pentru dovedirea infirmităţii unei persoane, singura în drept a constata infirmitatea este comisiunea medicală instituită conform art. 26 (fost 27) din lege, excluzând orice alt mod de dovedire, cum ar fi martori, prezumţiuni şi altele; deci o constatare a comisiunii medicale, instituită în mod legal, nu poate fi niciodată înlăturată şi înlocuită cu alte constatări de fapt. (Cas. s. II-a, dec. No. 553 din 21 Septembrie 1904. B. p. 1349).

VI.— După art. 26 (fost 27) din legea pensiunilor din 1902, modificată la 1906, infirmităţile provenite din cauza serviciului, trebuiesc a fi constatate cel mai târziu la retragerea din serviciu a funcţionarului, sub pedeapsa pierderei drepturilor care decurg din asemenea infirmităţi.

La acest principiu general legiuitorul nu a admis decât o singură excepție, pentru cazul când funcționarul infirm a fost înlocuit sau pus în retragere din oficiu, acordându-i în asemenea caz, termen de o lună dela încetarea efectivă a serviciului pentru constatarea infirmității. (Cas. s. III-a, dec. No. 651 din 6 Octombrie 1908. B. p. 1727).

VII.— Dacă art. 26 (fost 27), al. IV dă drept urmașilor unui funcționar, încetat din vieață în condițiunile art. 3, de a cere constatarea împrejurărilor și cauzelor cari au provocat moartea autorului lor, în termen de cel mult de o lună dela încetarea din vieață a autorului, această dispozițiune nu se poate înțelege altfel decât, că dacă funcționarul a murit în cursul celor trei luni dela accident fără a se fi făcut constatarea, urmașii au încă termen de o lună dela încetarea din vieață, ca continuare a termenului de trei luni, pentru a face constatarea.

Prin urmare, odată ce funcționarul este decăzut din dreptul la pensiune, decurgând din accident pentru că a lăsat să treacă trei luni fără a-l constata, nu se poate concepe ideia că acest drept la pensiune odată stins, ar renaște în persoana urmașilor după un timp mai îndelungat.

(Cas. s. III-a, dec. No. 369 din 2 Decembrie 1909. B. p. 1494).

Art. 27.— Statul poate, având avizul conform al unei comisiuni medicale, constituită potrivit art. 26, să recheme în aceeaș funcțiune, sau în una echivalentă, pe un pensionar înscris pentru infirmități pe baza prezentei legi sau a celor anterioare.

In caz de refuz, pensiunea se revoacă și funcționarul va urma să-și constate drepturile la pensiune conform regulelor generale.

După reintrarea în serviciu, pensiunea se pierde de drept. Anii mai înainte serviți se vor adăuga însă la cei din urmă pentru a obține o nouă pensiune pe baza prezentei legi, fie pentru vechime, fie pentru infirmități.

Dispozițiunile acestui articol nu sunt aplicabile ofițerilor și asimilaților acestora, cari nu vor putea

fi rechemați în serviciul activ al armatei decât în cazurile prevăzute de art. 16 din legea ofițerilor în rezervă. (Art. reg. 216, 217, 218, 219).

Comentarii. I.— Un pensionar a cărui pensiune a fost obţinută pe bază de infirmităţi şi cu dispensă de etate, luând o funcţiune publică, nu poate invoca dispoziţiunile acestui articol pentru a i se anula pensiunea, iar timpul servit în urmă să i se considere pentru obţinerea unui alt drept de pensiune, fie pentru vechime de serviciu, fie pe baze de infirmităţi, dacă mai târziu survin altele sau revin cele pentru cari a obţinut prima pensiune. Beneficiul art. 27 constitue o favoare numai pentru Stat, de oarece, după cum rezultă atât din expunerea de motive, cât şi din discuţiunile parlamentare, această dispoziţiune a fost introdusă în lege numai în scopul de a pedepsi pe acei funcţionari cari, pentru a lua pensiune mai curând, simulează infirmităţi, şi după ce au fost trecuţi la pensiune se găsesc că sunt foarte sănătoşi. Este drept, deci, ca să nu se încurajeze căpătare de pensiuni în mod neregulat şi necinstit.

II.— Pensionarul care urmează să fie rechemat în serviciu în baza acestui articol va fi invitat de ministerul finanţelor, sub luare de dovadă, să se înfăţişeze, la data ce i se va indica, înaintea comisiunii medicale pentru a fi examinat.

In caz de refuz de a se prezenta fără cauză bine justificată, sau când pensionarul va refuza funcţiunea în care a fost rechemat, pensiunea se revoacă de drept şi funcţionarul va urma să-şi constate drepturile la pensiune pentru anii serviţi la împlinirea vârstei cerute, conform regulelor generale.

După reintrarea în serviciu, pensiunea se pierde de drept, şi anii serviţi mai înainte se vor adăuga la cei din urmă, pentru a obţine o nouă pensiune, fie pentru vechime de serviciu, fie pentru noi infirmităţi.

III.— Această dispoziţiune fiind în contradicţie cu legile militare, cari nu permit ca un ofiţer ieşit din activitate şi regulat la pensiune sau trecut în rezervă să mai poată fi rechemat din nou în activitate, prin legea din 1906, s'a pus în concordanţă art. 27 cu legile militare, introducându-se ultimul aliniat, prin care dispoziţiunile acestui articol nu sunt aplicabile ofiţerilor. S'a prevăzut însă o excepţiune pentru

cazurile prevăzute de art. 16 din legea ofiţerilor de rezervă, care are următoarea cuprindere: *„Ofiţerii de rezervă cari vor fi citaţi prin ordin de zi pe armată pentru fapte strălucite în faţa inamicului, vor câştiga prin aceasta dreptul de a rămâne definitiv în serviciul activ al armatei"*.

Art. 28.— Drepturile la pensiune pentru vechime sau infirmităţi, încep dela data înscrierii, conform art. 45.

Drepturile la pensiune pentru accidente, încep din ziua suprimării retribuţiunii.

Drepturile la pensiune ale văduvelor şi orfanilor, încep din ziua morţii soţului sau părintelui lor, dacă au făcut cererea în timp de un an dela moartea soţului sau părintelui; iar dacă n'au prezentat cererea în termen de un an, drepturile vor curge din momentul prezentării cererii. (Art. reg. 83, 84, 180, 181).

Comentarii.— Pensiunile regulate şi aprobate, după ce vor fi decretate, se înscriu în registrul general al pensionarilor, şi se plătesc astfel:

Pensiunile pentru vechime de serviciu şi pentru infirmităţi, dela 1 Aprilie a anului în care s'a admis cererea;

Pensiunile funcţionarilor inamovibili civili, puşi în retragere din oficiu pentru limită de vârstă, din ziua punerii în retragere;

Pensiunile funcţionarilor puşi în retragere din oficiu, cu sau fără limită de vârstă, destituiţi sau înlocuiţi între 1 Aprilie şi 1 Octombrie, dela 1 Octombrie al acelui an;

Pensiunile acordate pentru cazurile prevăzute la art. 3, lit. *a*, alin. 1, din ziua suprimării retribuţiunii;

Pensiunile văduvelor şi orfanilor, din ziua morţii soţului sau părintelui lor, dacă au făcut cererea în termen de un an dela moartea soţului sau autorului lor, şi dacă în acelaş interval au produs actele cerute de regulament pentru constatarea drepturilor lor;

Dacă cererea împreună cu toate actele necesare, n'a fost prezentată ministerului în termenul de un an prevăzut mai sus, drepturile la pensiune ale văduvelor şi orfanilor vor

curge din momentul cererei cu care își complectează toate actele. (Art. 83 din reg.).

Jurisprudență.— In materie de pensiune, nu s'a admis ca dreptul să înceapă din oficiu, adică din momentul ce funcționarul a îndeplinit condițiunile cerute de lege; din contră, s'a stabilit că dreptul nu poate lua naștere decât din momentul când reclamantul îl va valorifica înaintea instanțelor competinte și atunci chiar, numai dela data fixă a anului, 1 Aprilie. (Buc. C. s. II, dec. No. 225 din 1904).

Art. 29.— In timp de războiu, ofițerii de activitate, a căror demisiune a fost acceptată, fără a mai fi trecuți în elementul rezervei, vor putea cere și obține înscrierea lor la pensiune pe prima zi a lunei următoare aceleia în cursul căreia demisiunea le-a fost acceptată,— dacă au împlinită etatea prevăzută de lege spre a fi înscriși la pensiune pentru vechime de serviciu și întrunesc și celelalte condițiuni cerute de legea generală de pensiuni pentru timpul de pace.

Comentarii.— Vechea redacțiune a art. 29 din lege era: „In timp de războiu retragerea la pensiune este suspendată pentru militari".

In urma corespondenței urmată între ministerul de răsboiu și cel de finanțe asupra întinderei și înțelesului acestui articol se stabilise că numai înscrierile la pensiuni a militarilor demisionați în timp de răsboiu sunt suspendate până la terminarea campaniei iar nu și înscrierile celor puși din oficiu în retragere sau a urmașilor celor morți, aceștia putând fi așezați la pensie și în cursul răsboiului ca și în timp de pace.

Cu toate acestea sunt cazuri în cari, chiar în timp de răsboiu, interesele armatei cer a se accepta demisiunea din armată a unui ofițer activ fără a mai fi trecut în cadrele de rezervă și deci implicit a-l demobiliza. Și cum aceasta poate avea loc în virtutea art. 16 din legea asupra pozițiunei ofițerilor, rezultă că ofițerul aflat în această categorie nu putea fi înscris la pensiune din cauza menționatului articol din le-

gea pensiilor, care nu permitea înscrierea lui la pensiune decât după terminarea campaniei.

Prin noua redacţiune dată art. 29, prin decretul No. 926 din 19 August 1917, s'a pus capăt acestei inconsequenţe.

Jurisprudenţă.— Ministerul de războiu are în totdeauna dreptul de a primi sau refuza demisiunea unui ofiţer. Un militar nu poate pretinde că prin simplul fapt al prezentării demisiunii a dobândit dreptul de a-şi lichida pensiunea sub imperiul legii sub care şi-a prezentat demisiunea, pentru că dacă demisiunea nu i-a fost primită, el trebuie şi este obligat a servì. (Buc. C. s. I, dec. No. 254 din 1903. Dr. 80 din 1903).

Art. 30.— Retragerile din oficiu din armată se dau în conformitate cu legea asupra poziţiunii ofiţerilor.

Art. 31.— *Text interpretativ.*— Pensiunea urmaşilor poate fi urmărită până la $^1/_3$ pentru despăgubirea de sumele delapidate sau furate de autorii lor dela Stat sau dela una din administraţiunile prevăzute în legea generală de pensiuni dela 22 Februarie 1902.

Această dispoziţiune se aplică şi asupra pensiunilor lichidate sub legile anterioare. (**Art. reg. 44**).

Comentarii. I.— In afară de urmăririle cari se pot face asupra pensiunii funcţionarilor şi cari sunt prevăzute de art. 409 şi 410 din procedura civilă, prin art. 32 s'a prevăzut o nouă măsură, ca Statul să se despăgubească de banii delapidaţi sau furaţi de funcţionarii cari mor mai înainte de a fi fost condamnaţi. S'a crezut de legiuitor că ar fi prea mult ca după ce Statul serveşte pensiune văduvei şi copiilor unui funcţionar necinstit să nu se poată despăgubi din această pensiune de sumele delapidate de autorul lor, cu atât mai mult, cu cât dacă funcţionarul necinstit ar fi trăit şi ar fi fost condamnat, dreptul de pensiune se pierdea şi pentru urmaşi. Oricât s'ar invoca personalitatea pensiunii văduvei şi

copiilor, totuş este incontestabil că dreptul la pensiune are ca bază tot serviciile funcţionarului.

II.— De asemenea poate fi urmărită până la $^1/_3$ parte pentru despăgubiri către ministerul de războiu sau diferite comandamente militare pensiunea foştilor militari şi a urmaşilor, lor, dacă foştii militari îndeplineau funcţiuni de mânuitori de bani sau de efecte militare şi gestiunea lor se soldase cu pagube pentru veriuna din asemenea autorităţi. Aceeaş dispoziţie urmează a se aplica şi celor responsabili solidar de faptele mânuitorilor de bani sau efecte. Urmărirea, bine înţeles, nu se poate face decât pe baza proceselor-verbale sau deciziunilor de constatarea deficitului date de autorităţile competinte după legi de a face asemenea constatări. (Reg.).

Jurisprudenţă.— Pensiunile militarilor acordate prin legea dela 1886 sunt şi rămân supuse în privinţa condiţiunilor de urmărire dreptului comun, şi ca atari urmăribile, potrivit art. 409 din procedura civilă. (Cas. s. I-a, dec. No. 71 din 25 Februarie 1904, B. p. 184).

Art. 32.— Străinii cari au servit Statului, judeţelor şi comunelor, şi cărora li s'au făcut reţineri din retribuţiuni în timpul serviciului lor, pot să-şi exercite dreptul la pensiune şi fără a fi cerut împământenirea. (Art. reg. 133).

Comentarii.— De aceleaşi drepturi şi în aceleaşi condiţiuni se bucură şi femeia străină şi minorii unui asemenea străin.

Art. 33.— Dispoziţiunile prezentei legi sunt aplicabile şi femeilor funcţionare.

Comentarii. I.— Dreptul la pensiune al femeei funcţionare se transmite numai asupra copiilor săi. Acest drept nu se pierde prin căsătorie, fiind un drept al său propriu pentru exercitarea căruia legiuitorul nu prevede nici o îngrădire.

II.— Art. 14 prevăzând că numai copii legitimi sau legitimaţi au drept la pensiune, rezultă de aci implicit că copiii

naturali şi adoptivi ai femeii funcţionare sau pensionare n'au dreptul la pensiunea mamei lor.

III.— Văduva care primeşte pensiune pentru timpul servit de ea ca funcţionară, nu pierde dreptul de pensiune remăritându-se.

Art. 34.— Orice reţinere din retribuţiunea funcţionarului în profitul Casei pensiunilor devine proprietatea Casei de pensiuni, şi funcţionarul nu are nici un drept să ceară restituirea; el are dreptul numai la pensiune dacă îndeplineşte condiţiunile legii. **(Art. reg. 220).**

Comentarii. I.— Acest articol consacră principiul contribuţiunii obligatorii a funcţionarilor cu caracter de impozit la fondul Casei pensiunilor. El pune astfel capăt cererilor de înapoere a reţinerilor pentru acei cari au părăsit serviciul înainte de a avea drept la pensiune sau acei cari dintr'o altă cauză nu-şi pot exercita dreptul la pensiune.

II.— Reţinerile cari s'au efectuat în mod ilegal se pot restitui în limita termenului de prescripţie prevăzut de legea contabilităţii publice.

Jurisprudenţă. I.— Sub regimul legii generale de pensiuni din 1902, reţinerile pentru pensiuni făcute unui funcţionar plătit de comună, pentru serviciul ce îndeplinea la Stat, nu au a fi restituite. (Cas. s. III, dec. No. 169 din 1908).

II.— Funcţionarii comunali cari cer restituirea reţinerilor făcute din salariu pentru pensiune, în urma legii de unificarea pensiunilor, au a se judeca numai cu ministerul de finanţe. (Cas. s. III, dec. No. 48 din 11 Februarie 1908).

III.— Potrivit dispoziţiunilor art. 125, alin. 2 din legea contabilităţii publice, orice restituire de sume rău încasate se prescrie prin 5 ani.

Aceeaş prescripţiune se aplică şi la reţinerile din retribuţiunea funcţionarului în profitul Casei pensiunilor. (Cas. s. III, dec. No. 63 din 27 Februarie 1907, B. pag. 370).

IV.— Art. 34 (fost 36) din legea pensiunilor dela 1902 consacră principiul contribuţiunii obligatorie a funcţionarilor cu caracter de impozit la fondul Casei pensiunilor, şi anume:

că toţi funcţionarii cari primesc o retribuţiune fixă pentru serviciul ce sunt chemaţi a face, sunt datori a contribui cu o parte alicotă oarecare, numită de lege reţinere, la fondul destinat a răsplăti serviciul făcut în anumite condiţiuni şi independent de faptul că ei au sau nu a se bucura mai târziu de această răsplată, şi numai în caz când reţinerile sunt făcute ilegal, adică în afară de condiţiunile legii, sau în lipsă de lege, restituirea lor este admisibilă ca făcută fără cauză. (Cas. s. III, dec. No. 217 din 1 Octombrie 1907, B. pag. 1565).

V.— Prin art. 1 şi 8 ale regulamentului pentru pensionarea funcţionarilor primăriei municipalităţii Iaşi se stabileşte că toţi funcţionarii numiţi şi salariaţi de comuna Iaşi au dreptul, îndeplinind condiţiunile prescrise printr'însul, la o pensiune pe toată vieaţa, şi că fondul din care se serveşte pensiunea se compune din reţinerile de $5^0/_0$ şi $10^0/_0$ făcute asupra salariului acelor funcţionari. Acest regulament constituind legea părţilor, nici primăria, nici funcţionarii cari au servit conformându-se lui, nu-i pot tăgădui puterea obligatorie, căci din nimic nu reese că acest regulament ar viola vreun text de lege.

Prin urmare, reţinerile făcute nefiind ilicite, instanţele judecătoreşti nu pot să ordone restituirea lor, fără a comite un exces de putere. (C. s. III, dec. No. 48 şi 49 din 11 Februarie 1908).

VI.— Obligaţiunea sub condiţiune suspensivă nu devine perfectă, decât după îndeplinirea evenimentului ce părţile au în vedere, că atunci când în contract nu se prevede timpul în care evenimentul se va îndeplini, condiţiunea nu poate fi considerată ca căzută, decât când este sigur că evenimentul nu se va mai întâmpla. Astfel convenţiunea intervenită între un funcţionar şi primărie, ca primăria să-i dea funcţiunea ce solicită, iar dânsul să verse în fondul pensiunilor $10^0/_0$ din apuntamente spre a-i servi pensiune în virtutea unei legi viitoare, constitue o obligaţiune sub condiţiune suspensivă, şi dreptul funcţionarului de a cere restituirea reţinerilor nu putea lua naştere decât din momentul ce legea la cari părţile se referea nu se vota sau promulga, iar nu şi atunci când legea votându-se, funcţionarul nu se găsea în nici unul din cazurile prevăzute de lege pentru a obţine pensiune, caz, în care el nu are dreptul a cere restituirea reţinerilor, întru

cât ele nu sunt făcute fără cauză. (Cas. s. III, dec. No. 33 din 31 Ianuarie 1907. B. pag. 185).

VII.— Reţinerile făcute din lefile funcţionarilor nu le pot constitui decât un drept eventual la pensiune supus condiţiunei de a îndeplini cerinţele legii în vigoare, atunci când dânşii îşi exercitează un asemenea drept. Funcţionarul care nu îndeplineşte aceste condiţiuni, nu poate cere restituirea reţinerilor. (Casaţie s. I, dec. No. 324 din 1903).

VIII.— Legea pensiunilor în art. 1 a întrebuinţat cuvântul de funcţionar ca să cuprindă într'însul pe toţi care fac parte dintr'un serviciu public, oricare ar fi el, al Statului, judeţelor sau comunelor.

Conductorul de maşini dela Imprimeria Statului, făcând parte dintr'un serviciu public, trebue să fie considerat ca funcţionar, şi deci, reţinerile ce i s'au făcut asupra retribuţiunei lunare în vederea pensiunei, nu se pot restitui. (Cas. s. III Dec. No. 399/909, C. Jud. 12/1911).

IX.— Potrivit art. 125, alin. II, din legea contabilităţei publice, se prescriu şi sunt considerate cu desăvârşire stinse, orice sume rău încasate sau percepute, prin trecere de cinci ani dela data încasării sau perceperii.

Aşa dar, cererea pentru restituirea unor reţineri pentru pensiune, este tardivă, dacă nu a fost făcută în intervalul de cinci ani dela data reţinerii. (Cas. s. III-a, dec. No. 706 din 28 Noembrie 1907. B. p. 1858).

X.— Funcţionarul care a intrat în serviciul primăriei Capitalei în urma ordonanţei cu No. 2720 din 27 Aprilie 1887, şi prin care primăria supune pe orice funcţionar al său la reţineri pentru fondul pensiunilor, şi care a declarat că se supune acestei ordonanţe, nu poate cere restituirea reţinerilor ce i s'au făcut din retribuţiunea sa, reţineri la care de bună voe s'a supus. (Cas. s. I-a, dec. No. 337 din 11 Mai 1904. B. p. 764).

XI.— Reţinerile făcute din lefurile funcţionarilor nu le pot constitui decât un drept eventual la pensiune, supus condiţiunilor şi cerinţelor legii în vigoare, atunci când dânşii îşi exercită drepturile la pensiune.

Astfel un funcţionar care a făcut vărsămintele cerute de legea Casei de pensiuni a funcţionarilor judeţeni şi comunali din 1897, dar care nu şi-a regulat dreptul la pensiune sub acea lege, iar sub legea nouă nu are drept la pensiune, nu

poate cere restituirea reţinerilor, întrucât ele fiind făcute pe temeiul unei legi, cată a rămâne în folosul Casei pensiunilor. (Cas. s. I-a, dec. No. 377 din 20 Iunie 1904. B. p, 837).

Art. 35.— Fracţiunile mai mici ca un leu la stabilirea pensiunii lunare se neglijează în favoarea Casei pensiunilor. (Art. reg. 154).

Jurisprudenţă.— O hotărâre care acordă, în contra dispoziţiunilor art. 35, o pensiune compusă şi din fracţiuni mai mici de un leu, nu este casabilă, ci supusă numai rectificărei pe baza art. 292 pr. civ. (Cas. s. II, dec, No. 40 din 1904).

Art. 36.— Pensiunile până la 30 lei lunar vor fi scutite de orice reţineri în folosul Casei; cele dela 30 până la 40 vor fi supuse la 3 la sută; cele dela 40 la 50 la 6 la sută şi tot astfel se va spori din zece în zece cu câte 3 la sută până la maximum reţinerilor prevăzute prin lege. (Art. reg. 6 lit. *h*).

Comentarii.— Aplicarea reţinerilor la pensiuni de 5, 10 şi 20 lei fiind neomenoasă prin faptul că, după ce aceste pensiuni sunt atât de neînsemnate să mai fie reduse şi de reţineri, prin legea din 27 Martie 1909 s'a dispus ca pensiunile până la 30 lei lunar inclusiv să nu fie supuse la nicio reţinere. Pentru cele dela 30 lei lunar în sus se va aplica reţinerile specificate în acest articol.

TITLUL IV

Despre administrarea serviciului pensiunilor, constatarea, lichidarea şi plata lor

Art. 37.— Serviciul pensiunilor face parte din serviciile ministerului de finanţe. El se administrează sub autoritatea ministrului, de şeful serviciului pensiunilor.

El va ține ștatele de servicii ale tuturor funcționarilor, cu indicațiunea stării lor civile, a retribuțiunii ce primesc și a reținerilor ce li se fac. **(Art. reg. 1, 2, 3, 43-62).**

Comentarii. I.— In urma modificărei adusă legii de organizare a finanţelor Statului în 1910, serviciul pensiunilor formează o direcţiune în ad-ţia centrală a ministerului de finanţe şi se administrează sub autoritatea ministrului de directorul pensiunilor. Această organizaţiune ad-tivă a fost motivată de marea dezvoltare ce a luat serviciul pensiunilor prin faptul contopirei la Casa generală de pensiuni a Statului a tutulor Caselor de pensiuni judeţene, comunale şi a numeroaselor Case de pensiuni speciale ce funcţionau independent de Casa generală pe lângă diferite ministere.

II.— Organizarea şi retribuţiunile personalului sunt acele prevăzute prin legea de organizare a ministerului de finanţe.

III.— Atribuţiunile direcţiei pensiunilor sunt următoarele:

a) Pregătirea bugetului serviciului pensiunilor şi punerea lui în executare după ce a dobândit aprobarea Adunării deputaţilor;

b) Priveghерea şi urmărirea încasării veniturilor şi efectuarea cheltuelilor;

c) Verificarea provizorie a plăţilor de pensiuni ale casierului central şi ale administratorilor financiari de judeţe;

d) Ţinerea contabilităţii direcţiei pensiunilor, a registrului general de pensionari, încheierea conturilor şi înaintarea lor în verificarea Inaltei Curţi de conturi;

e) Inscrierea în registrul general de pensionari a funcţionarilor admişi la pensiune de către comisiunea instituită de lege în acest scop sau de către justiţie;

f) Primirea cererilor relative la pensiuni şi pregătirea lucrărilor cari trebuiesc depuse comisiunii pentru constatarea şi regularea drepturilor celor cari solicită aşezarea lor la pensiune;

g) Ţinerea ştatelor generale ale tutulor funcţionarilor Statului, cu indicaţiunea stării lor civile, a retribuţiunii ce primesc şi a reţinerilor ce li se fac, după ştiinţele ce li se vor comunica de fiecare administraţiune;

h) Conducerea proceselor relative la pensiuni;

i) Administrarea fondului inalienabil al Casei pensiunilor

şi efectuarea operaţiunilor relative la înlocuirea efectelor ieşite la sorţi, la cumpărări şi preschimbări de efecte şi incasarea cupoanelor;

j) Conducerea şi priveghierea incasărilor din taxe militare şi taxele pentru amânare de serviciul militar;

k) Efectuarea tuturor lucrărilor trebuincioase pentru bunul mers al serviciului şi pentru apărarea drepturilor şi intereselor lui.

Art. 38.— Serviciul pensiunilor are un buget special al său, pregătit şi votat în fiecare an odată cu bugetul Statului.

In termenele hotărâte de legea contabilităţii generale şi de legea Inaltei Curţi de conturi, ministerul finanţelor va înainta Inaltei Curţi conturile speciale ale serviciului pensiunilor. (Art. reg. 4, 5).

Comentarii. I.— Bugetul serviciului pensiunilor face parte din bugetul general al Statului.

II.— Toate dispoziţiunile prevăzute în legea contabilităţii generale a Statului, relative la întocmirea, controlul, executarea şi regularea definitivă a bugetului Statului, precum şi cele relative la deschideri de credite, repurtări, prescripţiuni, etc., şi cele privitoare la cazul când acest buget nu se votează la timp de Adunarea deputaţilor, se aplică şi bugetului serviciului pensiunilor.

III.— Pe lângă contul de gestiune încheiat la 31 Martie al fiecărui an, se va anexa:

1⁰ Un cont al situaţiunii rămăşiţelor din exerciţii închise.

2⁰ Un cont al situaţiunii creditelor repurtate, cu indicaţiunea creditelor ce urmează a se anula definitiv, conform art. 116 din legea contabilităţii generale a Statului.

3⁰ Situaţiunea fondului inalienabil al Casei pensiunilor.

Art. 39.— Constatarea drepturilor la pensiune se va face de către o comisiune compusă din:

Primul-preşedinte al tribunalului Ilfov, unul din advocaţii ministerului finanţelor, un delegat al minis-

terului de războiu, un delegat al ministerului de lucrări publice și de șeful serviciului pensiunilor.

Delegațiunile sunt anuale și se vor da prin decret regal cu 15 zile înainte de sesiunea ei ordinară de 1 Martie a fiecărui an. (Art. reg. 67, 68, 69, 134).

Comentarii. I.— Comisiunea pentru constatarea şi aşezarea drepturilor la pensiune se compune din:

Primul-preşedinte al tribunalului Ilfov sau din preşedintele care îi ţine locul, unul din advocaţii ministerului finanţelor delegat de acest minister, un delegat al ministerului de războiu, un delegat al ministerului lucrărilor publice şi directorul pensiunilor.

Şeful biuroului lichidării pensiunilor va asista la şedinţele comisiunii, dând toate explicaţiunile necesare şi contrasemnând deciziunile comisiunii ca secretar.

II.— Delegaţiunile sunt anuale: ele se dau cu decret regal prin îngrijirea ministerului de finanţe, cu 15 zile înainte de sesiunea ei ordinară, de 1 Martie a fiecărui an.

Primul-preşedinte al tribunalului Ilfov şi directorul pensiunilor fac de drept parte din comisiune, fără a fi trebuinţă a li se da o nouă delegaţiune în fiecare an.

III.— Atât pentru sesiunea de Aprilie, cât și pentru celelalte sesiuni din cursul anului, convocarea se va face la timp de către ministerul finanţelor.

IV.— In timpul ocupaţiunei militare străine a unei părţi din teritoriul ţărei, comisiunea de pensiuni lucrând la Iaşi, s'a prevăzut prin art. 2 al legei din 17 Martie 1917, că în această comisiune primul-preşedinte al tribunalului Ilfov să fie înlocuit cu primul-preşedinte al trib. Iași, iar ca delegat al ministerului de finanţe să fie un avocat al Statului. (Vezi legea la finele volumului).

Art. 40.— Comisiunea va fi prezidată de primul-preşedinte al tribunalului Ilfov sau de magistratul care îi ține locul. Ea va putea lucra cu minimum trei membri; deciziunile însă nu se vor putea lua decât cu majoritatea din numărul total al membrilor comisiunei; minoritatea își va exprima opiniunea motivat.

Procedura înaintea comisiunii va fi scrisă şi necontradictorie.

Comisiunea va putea ordona aducerea oricăror acte necesare pentru rezolvarea cererii. (Art. reg. 70, 71, 72, 73, 74).

Comentarii. I.— Cererile de regulare la pensiune se vor prezenta comisiunii prin îngrijirea directorului pensiunilor.

II.— Procedura înaintea comisiunii este scrisă şi necontradictorie.

Comisiunea va putea decide prezentarea oricăror acte complimentare ce ea va crede necesare.

III.— Deciziunile comisiunii se dau cu majoritate din numărul total al membrilor din comisiune, încheiându-se o deciziune pentru fiecare caz în parte, iar lucrările fiecărei şedinţe se înscriu în rezumat într'un registru special şnuruit şi parafat de ministerul finanţelor.

Minoritatea îşi exprimă opiniunea motivat.

IV.— Comisiunea nu poate lucra decât cu minimum trei membrii.

Primul-preşedinte al tribunalului Ilfov, în caz când nu va putea lua parte în comisie, va delega pe unul din preşedinţii acelui tribunal spre ai ţine locul, comunicând şi ministerului de finanţe.

V.— Pentru timpul cât comisiunea de pensiuni a lucrat la Iaşi a fost prezidată de Primul-preşedinte al trib. Iaşi în baza art. 2 din legea dela 17 Martie 1917. (Vezi legea la finele volumului).

Art. 41.— Ministerul are drept, în termen de o lună dela pronunţarea lor, să infirme în total sau în parte deciziunile de admitere ale comisiunii; el nu va putea însă ordona înscrierea, în caz când comisiunea a respins cererea.

Infirmarea deciziunii comisiunii de către ministru se comunică părţii prin îngrijirea administraţiunii finanţelor.

Deciziunile de admitere la pensiune se vor supune de ministrul de finanţe aprobării Regelui. (Art. reg. 75, 76, 77, 78).

Comentarii. I.— Deciziunile comisiunii pot fi sau de admitere sau de respingere. De oarece această comisiune are mai mult caracter administrativ și deciziunile ei de înscriere se supun aprobării Regelui, urmează ca ministrul să aibă drept să modifice aceste deciziuni. S'a limitat însă acest drept numai la infirmarea în total sau în parte a deciziunii comisiunii, atunci când ea a admis cererea. Nu s'a dat însă drept ministrului să ordone înscrierea atunci când comisiunea a respins cererea. In primul caz, ministrul lucrează în interesul Statului și este răspunzător ca atare; în al doilea caz s'a dat instanțelor ordinare dreptul de a se pronunța asupra nemulţumirii petiţionarului.

II.— A se vedea şi nota de sub art. 43.

Art. 42.— Apelurile contra deciziunilor comisiunii sau ale ministrului se vor judeca de Curțile de apel conform dreptului comun.

Competința Curții va fi determinată de domiciliul părții care reclamă regularea dreptului său la pensiune.

Termenul de apel va fi de o lună dela data comunicării deciziunii atacate.

Pentru pensiunile mai mici de 300 lei pe lună procedura va fi gratuită.

Recursul se va judeca de secția II-a a Curții de casație.

Termenul de recurs va fi de o lună dela data comunicării deciziunii.

Comunicarea hotărârilor se va face conform dreptului comun.

Cauza se va judeca în apel și recurs de urgență.
(Art. reg. 75, 79, 80, 81).

Notă.— A se vedea nota de sub art. 43.

Comentarii. I.— In termen de o lună dela data comunicării deciziunilor, cei nemulţumiţi pe deciziunile comisiunii sau ale ministrului, vor avea drept de a face apel la Curtea

de apel determinată de domiciliul părţii care reclamă regularea dreptului la pensiune.

II.— Procedura înaintea Curţilor de apel este gratuită pentru pensiunile mai mici de 300 lei. Cauza se va judeca de urgenţă conform dreptului comun.

III.— Termenul de recurs va fi de o lună dela data comunicării deciziunii, după dreptul comun.

Recursul se va judeca de urgenţă de secţiunea III a Curţei de casaţie. Procedura pentru pensiunile mai mici de 300 lei va fi de asemenea gratuită.

IV.— Din faptul că apelul se judecă după dreptul comun, rezultă că în apel nu se poate face o cerere nouă, adică care n'a fost făcută înaintea comisiunii de pensiuni, deci se aplică şi aci dispoziţiunile art. 327 din procedura civilă.

Jurisprudenţă. I.— Deciziunile Curţilor de apel pronunţate în materie de pensiune, nu sunt susceptibile de a fi atacate pe calea revizuirei, de oarece legea generală de pensiuni indicând mijloacele de atac ale deciziunilor comisiunei de pensiuni, nu indică între aceste căi şi calea extraordinară a revizuirei. (Curtea de apel din Bucureşti, secţia IV, dec. No. 79 din 24 Mai 1911).

II.— Art. 42 din legea pensiunilor prevede că, apelurile contra deciziunilor comisiunei, se judecă de Curtea de apel conform dreptului comun, iar art. 327 procedura civilă opreşte de a se face în apel o cerere nouă, afară de acelea care servesc ca mijloace de apărare.

Astfel prezentarea în apel a recepisei de vărsarea reţinerilor pe timpul servit de un funcţionar care cerea regularea sa la pensiune, nu poate constitui o cerere nouă, ci un mijloc de a se susţine cererea, adică acordarea pensiunei. (Cas. s. III, dec. No. 89 din 18 Februarie 1905).

III.— Dreptul de pensiune este un drept personal şi se exercită de către văduva funcţionarului decedat, întru cât în persoana sa sunt întrunite atât drepturile ei cât şi ale minorilor, şi numai în caz când din diferite împrejurări minorii ar fi puşi sub o altă tutelă decât a mamei lor, legiuitorul a prevăzut ca pensiunea să se despartă, încasându-se partea minorilor prin tutorele lor dativ.

Prin urmare, comunicarea unei singure copii după deciziunea comisiunei de pensiuni făcută tutoarei legală, este legală şi în conformitate cu dispoziţiile art. 187 din proce-

dura civ. (Cas. s. III, dec. No. 151 din 9 Iunie 1909. B, p. 854).

IV.— Legea de pensiuni a făcut o excepţiune la legea timbrului numai pentru pensiunile mai mici de 300 lei. pentru care a acordat procedura gratuită, iar pentru acelea care întrec această sumă, se aplică dreptul comun după care apelul contra hotărârilor se face cu plata taxei speciale de una sută lei. (Buc. C. s. I, dec. din 13 Ianuarie 1911. C. Jud. 33/911).

V.— Dreptul de opoziţie fiind o cale de reformare de drept comun, există în materie de pensiune, întru cât nici un text din legea pensiunilor n'a ridicat în mod expres acest drept. (Cas. s. III, dec. No. 677 din 11 Septembrie 1906. B, p. 1454).

VI.— Termenul de apel, de o lună în materie de pensiune se calculează conform art. 730 pr. civ. (Galaţi, C. s. II, dec. No. 115 din 1903).

Articolul 42 (fost 44) din legea pensiunilor prevăzând că apelurile în contra decisiunilor Comisiunei se vor judeca de Curţile de apel conform dreptului comun se vor aplica principiile conţinute în art. 327 pr. c., adică nu se va putea face în apel nici o cerere nouă, afară de acelea care servesc ca mijloace de apărare. (Cas. s. II, după diverginţă dec. No. 73 din 1905).

VII.— Când pensiunea cerută este de 300 lei, apelul trebue să fie timbrat conform legii timbrului. In instanţă apelantul nu poate fi autorizat a depune taxa întreită, decât dacă apelul este făcut pe timbru legal de 20 lei. (Galaţi C. s. II, dec. No. 118 din 1903).

VIII.— Apelul în materie de lichidare a drepturilor la pensiune judecându-se după dreptul comun şi fiind devolutiv, se pot produce în instanţă acte şi dovezi noui. (Buc. C. s. III, dec. No. 53, din 1901; Craiova C. s. I, dec. No. 158 din 1900; Casaţie s. II, dec. No. 76 din 1901; Buc. C. s. II, dec. No. 263 din 1902; Galaţi, C. s. I, dec. No. 177 din 1903; Curtea Iaşi, s. I, dec. No. 137 din 1904; Cas. s. II după diverginţă „dec. No. 73 din 18 Februarie 1905.

IX.— In apel, în contra unei deciziuni a comisiunii de pensiuni, partea interesată nu poate face o cerere nouă, ea poate produce numai acte noui constatatoare de fapte cerute şi deduse în prima instanţă şi anterioare pronunţărei decisiu-

nei comisiunei de pensiuni. (Galaţi, C. s. I, dec. No. 91 din 1900).

X.— Nu este admisibil apelul în contra unei dispoziţiuni a ministrului de finanţe care suspendă o pensiune, cel interesat are însă o acţiune principală pentru a forţa pe minister să execute deciziunea comisiunei de pensiuni. (Galaţi, C. s. II, dec. No. 44 din 1903).

XI.— Nu se pot propune direct în Casaţie motive ce nu au fost propuse şi discutate la instanţa de fond. (Cas. s. III, dec. No. 523 din 11 Oct. 1905, B. p. 1316).

XII.— Art. 42 din legea pensiilor prevăzând că apelurile în contra deciziunilor comisiunei se vor judeca de Curţile de apel conform dreptului comun, Curtea de apel dă o greşită interpretare art. 327 din proc. civilă când crede că în materie de pensie apelul este devolutiv de instanţă în sensul că se pot aduce acte noi şi când crede că partea poate să prezinte în apel orice act nou care să-i servească ca mijloc de apărare, căci în această materie orice act nou care ar modifica cuantumul pensiei deja stabilite de comisiunea pensiilor ar constitui o cerere nouă care nu poate fi făcută direct în apel. In acest caz pe de o parte dispoziţiunile art. 47 din lege şi 96 din regulament nu ar mai avea nici o raţiune de a fi, iar pe de alta, dacă în materie de pensie s'ar admite principiul că în apel se pot prezenta acte noi, ar rezulta că oricine ar putea să eludeze atât prima instanţă, comisiunea de pensiuni ca şi termenele fatale de introducerea cererilor şi complectarea actelor ceeace desigur n'a fost în intenţia legiuitorului când a dispus că nedepunerea lor până la o dată fixată atrage după sine respingerea cererei. (Decis. Cas. s. III, No. 343/1915).

Art. 43.— Deciziunile comisiunii de pensiuni rămase definitive au autoritatea lucrului judecat.

Ele se vor învesti cu formula executorie de tribunalul locului unde a lucrat comisiunea.

(Art. reg. 82).

Notă.— Din cauza stărei de război şi ocupărei vremelnice a unei părţi din teritoriul ţărei, liquidarea pensiunilor ne mai putându-se face în condiţiunile şi cu observarea formalităţilor prescrise de legea generală de pensiuni şi regu-

lamentul ei de punere în aplicare, prin faptul greutăţei de a se procura actele necesare cum ar fi certificatele Curţei de conturi, actele de stare civilă etc., cum şi de a se face diferitele constatări medicale şi administrative, prin înaltul decret regal No. 56, publicat în Monitorul Oficial No. 253 din 30 Ianuarie 1917 s'au prevăzut măsuri pentru simplificarea formalităţilor privitoare la liquidarea pensiilor.

Prin legea din 17 Martie 1917 s'a ratificat dispoziţiunile decretului No. 56 complectându-l şi cu alte dispoziţiuni.

Ar fi fost nedrept după cum se exprimă legiuitorul în expunerea de motive, ca mare parte din cei care solicită pensiuni să fie obligaţi să aştepte sfârşitul răsboiului spre a-şi primi pensiunea care poate să fie adeseaori singurul lor mijloc de existenţă.

In acest scop s'a dispus că actele cerute de legea generală de pensiuni şi de regulamentul ei de aplicare să poată fi înlocuite cu alte acte cari să facă dovada drepturilor reclamate, bine înţeles numai în cazurile în care procurarea actelor legale nu ar fi posibilă, lăsându-se comisiunei de pensiuni, care este o instanţă prevăzută de lege, latitudinea de apreciere.

Este bine înţeles că în aceste condiţiuni se înlesneşte liquidarea drepturilor la pensie, dar se pot strecura erori mai cu înlesnire decât în sistemul legei în vigoare de aceea art. 1 al. I al legei din 17 Martie 1917 prevede că: *„In tot timpul răsboiului şi un an după încheierea păcei, lichidările şi transmiterile de pensiuni se vor face cu titlul provizoriu şi nu vor putea fi atacate în justiţie"*.

Iar art. 4 al aceleaşi legi prevede că:

„După expirarea termenului prevăzut la art. 1, lichidările şi transmiterile provizorii de pensiuni se vor revizui din oficiu de comisiunea de pensiuni pe baza actelor prescrise de legea generală de pensiuni şi de regulamentul ei de aplicare. Aceste acte vor trebui prezentate ministerului finanţelor de titularii pensiunilor provizorii în timp de un an dela încheerea păcei sub pedeapsa suprimărei pensiunilor acordate şi a restituirei sumelor plătite".

„Revizuirea pensiunilor provizorii va fi parţială sau totală, iar deciziunile de revizuire vor fi date în conformitate cu legea generală de pensiuni. Sumele plătite pe nedrept se vor urmări şi încasa cu aplicarea legei de urmărire".

Deciziunile de revizuire vor fi supuse apelului şi recursului conform legei şi numai astfel pensiunile recunoscute vor fi definitive.

Comentarii.— Sub regimul vechei legiuiri s'a discutat foarte mult caracterul deciziunilor comisiunii de pensiuni. Actuala lege, prin acest articol, a pus capăt repetirilor continue ce se făceau de unii petiţionari, atunci când li s'a respins cererea de comisiune şi, pentru a împiedicà orice controversă asupra acestui punct, a prevăzut că deciziunile comisiunii au autoritatea lucrului judecat.

Tot prin acest articol s'a stabilit că deciziunile comisiunii de pensiuni vor fi învestite, cu formula executorie de către tribunalul locului unde a lucrat comisiunea. Necesitatea acestei învestiri este necesară mai ales atunci când la acordarea unei pensiuni ar contribui şi alte Case de pensiuni, cum de exemplu: Eforia spitalelor civile din Bucureşti sau Epitropia Sf. Spiridon din Iaşi.

Se poate întâmpla, în asemenea cazuri, ca una din Case, obligată la o cotă-parte, să nu voiască a o plăti, lăsând în acelaş timp să treacă termenul de apel. Executarea nu se va putea face pe cale administrativă, căci se găsesc în faţa administraţiunii cu oarecare autonomie. Era natural, deci, ca la această executare să contribue ca în dreptul comun şi puterea judecătorească.

Jurisprudenţă.— Deşi în materie de pensiuni, comisia de pensiuni are dreptul de jurisdicţie şi sentinţele ei au autoritatea lucrului judecat de câte ori se pronunţă în mod definitiv, într'un fel sau altul, asupra unei cereri de pensiune însă ori de câteori cauza în privinţa căreia s'a pronunţat întâia oară, diferă de cauza ce i se deferă în urmă, autoritate de lucru judecat nu poate exista. (Cas. s. II, dec. No. 298 din 30 Aprilie 1903. B. p. 625).

Art. 44.— Drepturile la pensiunile lichidate şi înscrise conform dispoziţiunilor legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902, cu modificările ei, sunt definitive.

Dacă se constată în urmă erori de fapt cu privire la timpul servit, la persoană, vârstă sau retribuţiune,

atât pensionarul cât şi administraţia Casei pensiunilor pot cere reformara deciziunii comisiunii la tribunalul de prima instanţă al domiciliului pensionarului. Judecarea se va face după dreptul comun.

Rectificarea nu se va putea întinde niciodată la epoca anterioară cererii, decât în cazul când se va constata că s'a făcut o eroare de lichidare pe baza actelor ce s'au avut în vedere, sau în cazul când acele acte s'au constat a fi eronate sau falşe.

Casa pensiunilor va putea, odată cu cererea de rectificare, să suspende în total sau în parte plata pensiunii.

Cererile de rectificare se vor judeca cu precădere asupra tuturor celorlalte cauze. (Art. reg. 85, 86, 87).

Notă.— A se vedea nota de sub art. 43.

Comentarii.— Dacă, în urma înscrierii la pensiune, se vor constata erori de fapt, cu privire la persoana, la câtimea pensiunei, la timpul servit, la retribuţiune, la reţineri, la vârsta pensionarului ori la calculul pensiunei, atât Casa pensiunilor cât şi pensionarul, pot cere reformarea deciziunii asupra celorlalte cauze.

Judecarea se va face după dreptul comun, cu precădere la tribunalul de prima instanţă al domiciliului pensionarului.

Jurisprudenţă. I.— Acţiunea în rectificarea unei pensiuni, pentru erori comise la lichidare, se adresează numai tribunalului domiciliului pensionarului şi fără plată de taxe, când pensiunea (a cărei rectificare se cere este mai mică de 300 lei). (Galaţi C. s. I, dec. No. 48 din 1905).

II.— Pensiunile lichidate înainte de 1 Aprilie 1902 de Casele speciale existente în acel timp pot fi rectificate pentru erori, însă tot în modul arătat prin art. 44 (fost 46), adică prin acţiune intentată la tribunalul domiciliului pensionarului. (Galaţi, C. s. I, dec. No. 48 din 1905).

III.— Nu există eroare în sensul art. 44 (fost 46) din legea pensiunilor, care să dea drept la rectificarea unei pensiuni, când reclamantul a obţinut dela instanţa chemată a face lichidare tot ceeace a solicitat, punctele de fapt ne puse

de dânsul în discuţiunea instanţei de lichidare nu-i dau dreptul a cere rectificarea pensiunei pentru eroare. (Galaţi, C. s. I, dec. No. 48 din 1905).

IV.— 1⁰ O hotărâre ce are de obiect fixarea unei pensiuni poate fi rectificată, conform art. 44 (fost 46) din legea pensiunilor, când se dovedeşte în fapt că s'a comis o eroare, fie în ce priveşte timpul servit de funcţionar, fie asupra cuantumului retribuţiunii, fie în ce priveşte vârsta; iar această rectificare se poate face pe cale ordinară şi după regulele dreptului comun.

2⁰ Pentru a se dovedi eroarea de fapt prevăzută de art. 44 (fest 46) din legea pensiunilor, este neapărat necesar ca elementele din cari decurge eroarea să fi fost aduse în desbaterile instanţei ce a statuat asupra pensiunei, şi că acea instanţă, prin inadvertenţă, printr'un calcul greşit sau neştiind că aceste elemente ascund un neadevăr, să le fi luat de temeiu a hotărârii sale; apoi mai trebuie ca o asemenea eroare să fi avut de efect de a diminua dreptul funcţionarului ce reclamă pensiunea sau de a agrava sarcina Statului.

Deci este inadmisibilă cererea făcută de un funcţionar lichidat la pensiune de a se rectifica şi spori pensiunea pe motivul că dânsul a contractat o infirmitate cu ocazia şi din cauza serviciului, motiv pe care nu l-a dedus în judecată cu ocazia lichidării pensiunii sale.

3⁰ Când tribunalul şi-a declinat competinţa, iar Curtea de apel, statuând că tribunalul era competent, evoacă fondul şi respinge pretenţiunea reclamantului, faptul că s'a inserat din eroare cuvintele: „confirmă sentinţa apelată'', în dispozitivul Curţii care respinge acţiunea, nu viţiază însă şi hotărârea Curţii care se menţine cu suficienţă prin considerantele ce-i servesc de bază. (Cas. s. III, dec. No. 27 din 22 Ianuarie 1907, B. pag. 173).

V.— O hotărâre de rectificare, în materie de pensiune, are efect retroactiv până la data lichidării pensiunei, astfel că cel ce a incasat o pensiune mai mare este dator să restitue sumele încasate în plus. (Cas. s. III, deciz. No. 158 din 9 Iunie 1908).

VI.—1⁰ Dreptul la pensiune are a fi regulat după legea în vigoare în momentul când se face constatarea şi înscrierea lui, iar nu după aceea care era în vigoare în momentul când s'a făcut cererea de regulare la pensiune.

2⁰ Prin art. 44 (fost 46) din legea generală de pensiuni

se prevede că dacă, în urma lichidării definitive a pensiunei, se constată erori de fapt cu privire la timpul servit, la retribuţiune sau la vârstă, atât pensionarul cât şi administraţia Casei pensiunilor pot cere rectificarea erorilor la tribunalul de prima instanţă al domiciliului pensionarului.

Faţă cu dispoziţiunile acestui text de lege, erorile de fapt relative la cuantumul pensiunei nu pot forma obiectul unui motiv de casare, ci partea urmează a se adresa la tribunalul de prima instanţă spre a cere rectificarea erorii ce pretinde că s'a făcut. (Cas. s. III, dec. No. 225 din 17 Septembrie 1908).

VII.— Prin art. 24 din legea pensiunilor dela 10 Mai 1890 prevăzându-se dreptul de rectificare a pensiunilor prin judecată pe cale ordinară, fără de a se arăta cui se acordă acel drept de a cere rectificarea, şi nici limitele până la cari se poate schimba regularea pensiunei deja efectuată, precum nici mijloacele de probare şi de motivare a necesităţii legale de rectificare a pensiunilor, urmează virtual că dreptul de a cere rectificarea îl au atât pensionarii cât şi Statul şi că rectificarea se poate întinde chiar şi asupra dreptului întreg de pensiune, atunci când s'ar constata că nu era caz de a se acorda un asemenea drept de pensiune, iar constatarea aceasta se poate face prin toate mijloacele de probe legale, pe cale de judecată ordinară, ceeace însemnează că pentru regularea dreptului la pensiune legiuitorul a prevăzut pentru părţile interesate dreptul de revizuire a regulării deja efectuate, prin o nouă şi nelimitată judecată pe cale ordinară, spre a se putea rectifica erorile făcute în privirea ori căror condiţii cerute de lege pentru acordarea dreptului de pensiune.

Prin urmare, instanţele de fond chemate a face o asemenea rectificare pot să-şi facă convingerea din diferitele acte prezentate de ministerul de finanţe, că data naşterii pensionarului nu este aceea care a fost stabilită de dânsul la comisiunea regulării drepturilor la pensiune printr'un jurnal al tribunalului, ci o alta care rezultă din acele acte, căci după textul şi sensul citatului articol, instanţele de fond au dreptul de a constata erorile făcute la regularea dreptului la pensiune prin toate mijloacele de probe legale pentru stabilirea faptelor, iar nu numai prin descoperire şi constatare de acte falşe, sau alte manopere frauduloase, întrucât legea nu pre-

vede asemenea restricţiune. (Cas. s. III, dec. No. 245 din 30 Septembrie 1908).

VIII.— Sentinţele pronunţate asupra rectificărei în materie de pensiuni, au în privinţa efectelor lor, acelaş caracter ca şi hotărârile de rectificare şi revizuire după dreptul comun. (Craiova C. s. II, dec. din 12 Septembrie 1909. C. Jud, 9 din 1910).

IX.— Legiuitorul admiţând principiul rectificărei pensiunei definitiv lichidată, din cauza erorilor comise de instanţele de lichidare, sau din cauză că actele care au servit de bază deciziei de lichidare sunt eronate sau falşe, consecinţa logică şi raţională a acestei rectificări este că efectele nouei hotărâri să se întindă şi în trecut până la data lichidării pensiunei, tocmai pentru că hotărârea de rectificarea trebuind să se substituie hotărârei rectificate, ambele constituesc o singură hotărâre indivizibilă, menită a stabili dreptul la pensiune cu începere dela data când pensionarul a fost înscris la pensiune.

Deci, este admisibilă cererea Statului, în asemenea caz, de a se restitui sumele plătite fără cauză. (Cas. s. III, dec. No. 490, din 9 Iunie 1908. B. p. 1247).

X.— După art. 3 din legea pentru unificarea caselor de pensiuni judeţene şi comunale din 8 Martie 1907, Casele de pensiuni înfiinţate prin legea dela 25 Februarie 1897 pe lângă fiecare consiliu judeţean sau comunal urban, pentru funcţionarii lor respectivi, au fost desfiinţate pe ziua de 1 Aprilie 1907 şi trecute la Stat împreună cu fondul respectiv, aşa că, dela acea dată, primăriile comunelor urbane, ca şi judeţul, nu mai au interes a figura în instanţe, ci numai Statul (Cas. s. III Dec. No. 132 din 11 Februarie 1908, B. p. 363).

Art. 45.— Constatarea şi aşezarea drepturilor la pensiune ale funcţionarilor pentru vechime de serviciu şi pentru infirmităţi se va face pe ziua de 1 Aprilie pentru bugetul exerciţiului începător în aceiaş zi.

Pentru funcţionarii inamovibili civili, constatarea şi aşezarea la pensiune se va face imediat după punerea în retragere din oficiu, pentru limită de vârstă.

Pentru toţi funcţionarii puşi în retragere din oficiu,

cu sau fără limită de vârstă destituiţi sau înlocuiţi între 1 Aprilie și 1 Octombrie, constatarea și așezarea drepturilor la pensiune se va face și pe ziua de 1 Octombrie.

Constatarea drepturilor la pensiune ale funcționarilor pentru accidente, precum și acelea ale văduvelor și orfanilor, se va face și în alte epoce decât cele fixate mai sus și cari se vor indicà în regulamentul de punere în aplicare a legii. (Art. reg. 63, 64, 65, 66, 83).

Comentarii.— Constatarea şi aşezarea drepturilor la pensiune ale funcţionarilor puşi în retragere din oficiu, destituiţi sau înlocuiţi între 1 Aprilie şi 1 Octombrie, se va face pe ziua de 1 Octombrie al anului în curs, dacă îndeplinesc condiţiunile cerute de lege pentru a se putea regula drepturile la pensiune.

Funcționarii demisionaţi nu pot ieşi la pensiune pe ziua de 1 Octombrie.

Punerea în retragere din oficiu, destituirea sau înlocuirea trebuie să fie făcută în intervalul dela 1 Aprilie— 1 Octombrie a anului în care se face cererea pentru ieșirea la pensiune. Un funcţionar destituit înainte de 1 Aprilie, poate veni la pensiune și la 1 Octombrie, imediat următor destituirii.

Jurisprudenţă.— Dispoziţiunea că funcţionarii puşi în retragere din oficiu, destituiţi sau înlocuiţi între 1 Aprilie și 1 Octombrie pot, conform al. 3 al art. 45 din lege a-şi regula drepturile la pensiune pe ziua de 1 Octombrie, fiind o dispoziţie de favoare introdusă în lege în scop de a nu face pe acești funcţionari să piardă un an întreg pentru pensie, trebuie aplicată în sens strict. De aci rezultă că funcţionarul care nu profită de sesiunea de 1 Octombrie a anului când a fost pus în retragere, destituit sau înlocuit, reintră în regula generală şi pensiunea nu i se poate acorda decât pe ziua de 1 Aprilie următor cererei sale, însoţită de actele cerute de regulament. (Decis. Cas. s. III, No. 342 din Maiu 1915).

Art. 46.— Nici o înscriere la pensiune nu se poate face decât după ce funcționarul va dovedi că a fost pus în retragere sau că a demisionat din toate funcțiunile ce ocupa la data cererii.

Orice funcționar public care face parte dintr'o administrație a cărei lege organică nu prevede limită de vârstă, poate să fie pus din oficiu în retragere la vârsta de 52 ani spre a-și putea regula drepturile la pensiune, dacă administrația de care depinde găsește că aceasta este în interesul serviciului și dacă funcționarul are minimum 15 ani de serviciu, dintre cari cei din urmă 5 ani neîntrerupți în administrația din care face parte. (Art. reg. 100, 101).

Comentarii. I.— Când un funcționar ocupă mai multe funcțiuni publice, este obligat ca, pe ziua în care urmează a fi înscris la pensiune, să fie demisionat din toate funcțiunile ce ocupă, iar nu numai din aceea pentru care cere regularea drepturilor sale la pensiune.

II.— Simpla dovadă de prezentarea demisiunii nu este suficientă, trebuie să se arate și că demisiunea a fost primită.

III.— Nici o înscriere la pensiune nu se poate face decât dacă funcționarul va dovedi că a fost pus în retragere sau a demisionat din toate funcțiunile ce ocupa la data când urmează a fi înscris la pensiune.

IV.— Ministerele și administrațiile dependinte de dânsele, precum și județele și comunele urbane, sunt obligate să comunice imediat direcției pensiunilor din ministerul de finanțe cazurile în cari au revenit asupra primirii demisiunii funcționarilor cărora li se liberase certificate de primirea demisiunii.

Pensiunile noui acordate nu se vor plăti decât după ce titularii vor proba cu acte că nu au ocupat nici o funcțiune dela data înscrierii până în momentul cererii de a i se achita pensiunea; această dispoziție nu se va aplica urmașilor pensionarilor, afară de cazurile cari cad sub prevederile legii cumulului;

V.— Dacă în urma regulării dreptului la pensiune se va dovedi că funcționarul, care a prezentat certificat că i s'a

Art. 47.— Cererile pentru pensiuni, însoţite de toate actele ce se vor arătà în regulamentul de punere în aplicare a legii, se vor adresa ministerului de finanţe.

Pentru cazurile de vechime de serviciu şi pentru infirmităţi, cererile vor fi luate în considerare numai dacă vor fi prezentate cel mult până la 1 Martie din fiecare an.

In tot timpul lucrărilor comisiunii şi cel mai târziu până la 31 Martie se va da drept petiţionarului de a-şi completa actele trimise în neregulă.

Pentru toate cazurile în cari constatarea şi aşezarea drepturilor la pensiune se va face în cursul anului, cererile şi actele, spre a putea fi luate în considerare, trebuiesc să fie prezentate cel mai târziu în ajunul începerii lucrărilor comisiunii. (Art. reg. 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 102, 198).

Pentru militari, notificările ministerului de răsboiu către cel de finanţe, privitoare la încetarea serviciului activ, vor ţine loc de cerere de înscriere la pensiune; aceasta însă nu dispensează pe militari de a-şi completà singuri şi în termen actele cerute de legea de faţă şi de regulamentul ei.

Notă.— (A se vedea nota de sub art. 43).

Comentarii. I.— Funcţionarii, văduvele şi orfanii cari vor voi să-şi reguleze drepturile la pensiune, vor adresa ministerului de finanţe o cerere personală sau prin persoanele cari îi reprezintă în mod legal, pe lângă care se va alătura şi actele cerute de regulament enumerate în articolele corespunzătoare.

Prin cerere se va arăta numele şi pronumele petiţionarului, domiciliul sau funcţiunile şi anii de serviciu pentru cari cere pensiune, dispoziţiunile legale după cari înţelege a se constata drepturile sale, serviciile de pensiuni la cari a lăsat reţinerile în timpul funcţiunii, precum şi dacă pensiunea ur-

mează a se servi numai de Casa de pensiuni a Statului sau şi de alte Case (Epitropia Sf. Spiridon din Iaşi şi Eforia spitalelor civile din Bucureşti).

Dacă cei ce solicită înscrierea la pensiune cred că au facultatea să beneficieze de oarecari dispoziţiuni excepţionale prevăzute în lege, ei trebuie să declare aceasta prin chiar cererea de regulare la pensiune; în lipsa acestei declaraţiuni din cererea de regulare li se vor aplica dispoziţiunile comune ale legii.

II.— Cererile pentru vechime de serviciu sau pentru infirmităţi se vor adresa ministerului de finanţe cel mult până la 1 Martie exclusiv al fiecărui an, pentru a fi luate în examinare de către comisiunea competinte a constata drepturile pe ziua de 1 Aprilie. Cele adresate peste acest termen vor fi examinate de comisiunea anului următor.

III.— Cererile funcţionarilor puşi în retragere din oficiu, prevăzuţi la art. 65, se vor adresa ministerului de finanţe cel mai târziu la 1 Octombrie al aceluiaş an.

Cele adresate peste acest termen, vor fi examinate în sesiunea de 1 Aprilie următor.

IV.— Demisiunea ofiţerilor şi asimilaţilor lor, aprobată de ministerul de războiu, şi punerea lor în retragere, precum şi punerea în retragere din oficiu de ministerul instrucţiunii publice, a personalului didactic, conform legilor învăţământului, a magistraţilor inamovibili pentru limită de vârstă de către ministerul justiţiei, a personalului ministerului de finanţe, al ministerului lucrărilor publice şi al direcţiunii generale C. F. R., de către aceste autorităţi, ţin loc de cererea de înscriere la pensiune.

Aceasta nu dispensează pe funcţionarii menţionaţi mai sus de a prezenta ministerului de finanţe, direcţia pensiunilor, în termenele prevăzute de art. 95 şi 96 din regulament actele necesare însoţite de cerere.

Ministerele de războiu, instrucţiune publică, justiţie şi serviciile ministerului de finanţe, ministerul lucrărilor publice şi direcţiunea C. F. R., vor încunoştiinţa direcţia pensiunilor, în termenele prevăzute la art. 92 şi 93 din reg., de toate demisiunile primite şi punerile în retrageri din oficiu hotărâte.

V.— Când cererea nu a fost însoţită de toate actele cerute de regulament sau actele depuse nu au fost în regulă, peti-

ţionarul sau reprezentantul legal are dreptul să şi le complecteze şi să le pună în regulă cel mai târziu până la 31 Martie a anului.

Cererile necomplectate până la această dată se vor respinge, rămânând ca cei în drept să prezinte o nouă cerere comisiunei anului viitor. Drepturile la pensiune în acest caz vor curge dela 1 Aprilie al anului în care cererea a fost făcută în mod regulat.

VI.— Pentru sesiunea de 1 Octombrie, actele se vor prezenta până la 15 Octombrie; în caz de necomplectare până la această dată, cererea se va respinge, rămânând ca cei interesaţi să facă o nouă cerere la comisiunea de 1 Aprilie următor.

VII.— Funcţionarii inamovibili civili, puşi în retragere din oficiu pentru limită de vârstă, trebuie să prezinte actele cel mai târziu în ajunul începerii lucrărilor comisiunii.

VIII.— Pentru cazurile prevăzute de art. 3, lit. *a*, alin. 1 din lege, cum şi pentru văduve şi orfani, cererile şi actele, spre a se putea lua în consideraţie, trebuie să fie prezentate cel mai târziu până în ajunul începerii lucrărilor comisiunii, cu sancţiunea prevăzută de art. 83, ultimul alin. din reg.

IX.— Actele ce urmează a depune funcţionarul care solicită pensiune pentru vechime de serviciu sunt:

1⁰ Certificatul Curţii de conturi pentru anii serviţi, cu indicaţiunea retribuţiunii pentru tot timpul servit şi cu menţiunea expresă că pentru tot acest timp s'au făcut sau nu reţineri pentru pensiune.

Pentru funcţionarii căilor ferate, certificatul de mai sus se va libera de direcţiunea generală a C. F. R. pentru anii serviţi până la 1 Aprilie 1902, iar dela această dată tot dela înalta Curte de conturi, care va păstrà listele de plată şi apuntamentele personalului căilor ferate române.

2⁰ Extract de pe actul de naştere sau sentinţa judecătorească dată conform articolului 48 din lege. Funcţionarii cari sunt dispensaţi de condiţiunea vârstei pentru că au 35 ani de serviciu, nu sunt obligaţi să-şi dovedească vârsta. Nu se vor ţine în seamă sentinţele pentru constatarea vârstei de nu vor fi fost date cu prezentarea tuturor actelor şi conform prescripţiunilor legii de pensiuni, şi de nu vor fi fost rămase definitive la epoca prezentării cererii de înscriere la pensiune,

sau cel mult până la datele acordate pentru complectări de acte.

3⁰ Certificatul autorităţii unde funcţionarul a servit în ultimul timp, cu indicaţiunea motivelor ieşirii sale din funcţiune. In caz de retragere prin demisiune, certificatul va arăta că demisiunea a fost primită.

4⁰ Un certificat din partea autorităţilor unde funcţionarul a servit, cu arătarea de concediile avute în tot timpul serviciului.

Pentru funcţiunile prevăzute la art. 2 § 3 din lege, un certificat de timpul efectiv petrecut în asemenea funcţiuni, şi cu menţiunea expresă dacă funcţionarul a exercitat asemenea funcţiuni, sau, fiind detaşat, a servit în biurouri. Acest certificat se va libera de autoritatea superioară de care a depins funcţionarul.

5⁰ Un certificat liberat de primăria comunei unde reclamantul domiciliază, constatator că este în viaţă.

X.— Pentru cazurile de accidente, pentru văduve şi orfani, cererile şi actele, spre a se putea lua în consideraţie, trebuie să fie prezentate cel mai târziu până în ajunul începerii lucrărilor comisiunii. (Reg.).

Jurisprudenţă. I.— Prin art. 39 din legea generală a pensiunilor se dispune că comisiunea întocmită pentru constatarea drepturilor şi pentru infirmităţi, va începe lucrările sale în ziua de 1 Martie a fiecărui an.

Prin urmare, această zi fiind exclusă de legiuitor din termenul acordat funcţionarilor pentru a face cerere de înscriere la pensiune, urmează că o cerere făcută în ziua de 1 Martie este introdusă peste termenul fixat de lege. (Bucureşti C. s. I-a, dec. No. 50 din 23 Martie 911. Drep. 37 din 911).

II.— Art. 91 (actualul 92) din regulamentul legii de pensiuni care are putere de lege, prescrie ca cererile de pensiuni adresate peste termenul de 1 Martie, vor fi examinate de comisiunea anului următor.

Prin urmare, când o asemenea cerere este făcută după 1 Martie, ea nu trebuie respinsă, ci amânată pentru a fi examinată de comisia ce va funcţiona la 1 Martie a anului viitor, neavând căderea să cerceteze în fond temeinicia ei. (Buc. C. s. I. dec, din 23 Martie 1911. C. Jud. 62 din 91).

III.— Motivul întemeiat pe faptul introducerei neregulate a unei cereri, se poate ridica din oficiu de instanţa chemată

să judece în apel o asemenea cerere chiar dacă partea interesată nu a obiectat nimic în această privință, și chiar dacă prima instanță a respins cererea pe alte considerațiuni, de oarece instanța e datoare mai înainte de a proceda la judecată să constate dacă cererea ce i se supune este regulat introdusă.

Prin urmare, cu drept cuvânt Curtea de apel a declarat că nu poate intra în cercetarea unui apel relativ la deciziunea comisiunei de pensiuni, în urma constatării făcută de dânsa că cererea introdusă era neregulată. (Cas. s. II, dec. No, 687 din 30 Noembrie 1904. B. p. 1738).

IV.— Conform art. 49, al. 3 din legea pensiunilor, cei ce solicită înscrierea lor la pensiune, trebuie ca până la 31 Martie a anului în care urmează a fi înscriși la pensiune, să completeze și să depue la comisiune toate actele cerute de art. 81 din regulamentul legii.

Prin urmare, cu drept cuvânt, instanțele de fond resping o cerere de regulare la pensiune, când constată că petiționarul nu a depus toate aceste acte în termenul sus arătat. (Cas. s. II, dec. No. 30 din 11 Ianuarie 1905. B. p, 71).

Art. 48.— In cazurile în cari cei în drept nu vor prezenta extracte de pe actele de stare civilă, liberate conform art. 32 din codul civil, constatarea nașterii, a căsătoriei sau a morții se va face în audiență publică, contradictoriu cu Casa pensiunilor, prin martori și prezumțiuni.

Reclamantul va comunica prin portărei Casei pensiunilor, sub pedeapsă de nutilitate a acțiunii, cu cel puțin două luni înainte de introducerea ei la tribunal, pretențiunile sale, faptele ce voiește a stabili, copii de pe actele scrise ce posedă, și, în lipsă, numele și pronumele, domiciliul și profesiunea martorilor ce va invoca. Prin această comunicare reclamantul va fi dator să arate în ce școli și în ce timp a făcut studiile, ce diplome sau certificate a obținut, ce acte de serviciu militar posedă, când s'a căsătorit și înaintea cărui ofițer de stare civilă.

In acelaş timp reclamantul va fi obligat să depună la grefa tribunalului toate diplomele şi certificatele de şcoli, actele de stare civilă, actele de serviciul militar, afară de cazul când va proba că este împiedicat printr'un caz de forţă majoră.

Aceiaşi procedură se va urma şi în cazul când se va cere rectificarea actelor stării civile pentru lichidarea drepturilor la pensiune.

In toate cazurile de mai sus, sentinţele nu vor putea face dovadă decât după ce vor fi rămas definitive şi vor fi învestite cu titlul executoriu.

Pentru militari, vârsta va fi cea înscrisă în controalele armatei. (Art. reg. 224).

Notă.— A se vedea nota de sub art. 43.

Comentarii. I.— Cei ce solicită lichidarea drepturilor la pensiune, dacă nu posedă extractele de pe actele de stare civilă, liberate conform art. 32 din codul civil, vor fi datori a cere constatarea stării lor civile înaintea tribunalului domiciliului lor, contradictoriu cu Casa pensiunilor.

In acest scop, vor face, înainte de a se adresa tribunalului, o notificare prin portărei ministerului de finanţe, direcţia pensiunilor, în care vor expune lămurit pretenţiunile lor, faptele ce voiesc a stabili, arătând în ce şcoli şi în ce timp au făcut studiile, ce diplome sau certificate au obţinut, ce acte de serviciu militar posedă, când s'au căsătorit şi înaintea cărui ofiţer de stare civilă.

La această notificare se va alătura în copii, scrise pe hârtie simplă şi certificate de parte pentru conformitate, toate actele de cari va voi să se servească în justiţie, precum şi numele, pronumele, profesiunea şi domiciliul martorilor propuşi în dovedirea pretenţiunilor sale.

După două luni dela data primirii notificărei la ministerul de finanţe, reclamantul se va adresa tribunalului domiciliului lui printr'o cerere în care va arăta cele ce voieşte să se constate, cerând citarea ministerului de finanţe, direcţia pensiunilor, în şedinţă publică, pentru termenul ce se va fixa. Odată cu cererea va depune la grefă originalele actelor de cari

voieşte să se servească şi pe cari le-a comunicat ministerului de finanţe odată cu notificarea.

In caz când nu va depune nici un act oficial din care să rezulte etatea ce are, va trebui să probeze cu acte că nu a făcut serviciul militar, n'a făcut studii la nici o şcoală şi nici n'a fost căsătorit.

Tribunalul va constata starea civilă a reclamantului în audienţă publică după actele şi probele aduse de părţi.

Sentinţa tribunalului se va comunica de parte ministerului de finanţe, direcţia pensiunilor, şi nu se va putea invoca pentru cele constatate decât dacă va fi rămas definitivă şi va fi învestită cu titlul executoriu.

In caz de rectificare de acte de stare civilă sau de constatare a identităţii de nume în acte relative la aceeaş persoană sau între acte şi persoană, toate regulele de mai sus vor fi aplicabile.

II.— Dacă se va obţine sentinţa pentru constatarea etăţii unui funcţionar numai pe baza de depuneri de martori şi în urmă ministerul va descoperi acte din cari să rezulte altă vârstă decât aceea constatată, se va sesiza parchetul, în afară de acţiunea pentru anularea titlului de pensiune. Pensiunea, în acest caz, va fi suspendată, pe tot timpul procesului, conform art. 44 din legea generală de pensiuni.

III.— Militarii nu sunt supuşi la aceste formalităţi numai în ceeace priveşte vârsta, care pentru ei va fi aceea înscrisă în controalele armatei.

Art. 49.— Când urmează a contribui mai multe Case la plata unei pensiuni, în comisiunea Casei care constată şi aşează dreptul la pensiune vor fi reprezentate şi celelalte Case prin câte un delegat.

Contra încheierilor comisiunii se poate face apel şi recurs, conform art. 42, după ce s'au comunicat hotărârile tuturor părţilor, conform dreptului comun.

(Art. reg. 38, 89, 90).

Comentarii. I.— Când mai multe Case de pensiuni vor avea să contribuie la plata unei pensiuni, fiecare din Case vor fi reprezentate prin câte un membru în comisiunea pentru

constatarea şi regularea drepturilor la pensiune, care va semna împreună cu ceilalţi membrii deciziunea ce se va da. (Reg.).

II.— Serviciile cari vor avea să delege membrii în comisiuni pentru constatări şi aşezări de pensiuni vor fi avizate de către Casa pensiunilor la care s'a prezentat cererea de înscriere cu cel puţin 10 zile mai înainte de ziua în care urmează să se examineze acea cerere, să-şi trimită membrii lor în comisiune. (Reg.).

III.— In contra încheierilor comisiunii se poate face apel şi recurs, conform art. 42 din lege, după ce s'au comunicat copii legalizate de pe deciziuni tuturor părţilor, conform dreptului comun.

Orice deciziune dată fără respectarea dispoziţiunilor de mai sus, nu este opozabilă Caselor de pensiuni, cari nu au fost reprezentate în comisiune.

TITLUL V

Veniturile și cheltuelile serviciului pensiunilor

Art. 50.— Veniturile serviciului pensiunilor sunt:

a) Reținerile de 10% din lefurile, diurnele, și orice alte indemnizări accesorii la retribuțiuni ale funcționarilor plătiți lunar, precum și ale lucrătorilor dela tipografia Statului, asemenea plătiți lunar;

Se excepteazâ indemnizările de locuință, cari nu vor fi supuse la aceste rețineri.

b) Reținerile de 5% ce se fac oamenilor de serviciu (ușieri, odăiași, servitori) până la leafa maximală de 100 lei inclusiv,— lefurile dela 100 lei în sus fiind supuse la rețineri de 10 la sută.

Reținerile nu se aplică diurnelor de 50 lei lunar sau mai mici când nu sunt ca accesorii pe lângă leafă, precum și diurnelor funcționarilor plătiți din fonduri globale, iar nu din articol special de personal.

Se exceptează inginerii, conductorii și funcționarii plătiți lunar în serviciile de construcțiuni și lucrări publice făcute din credite speciale, cu obligațiunea pentru autoritățile cari fac asemenea lucrări să trimeată în fiecare an pentru control ministerului de finanțe un ștat de personalul ce întrebuințează cu rețineri pentru pensiune;

c) Câte o pătrime din retribuțiune sau diurnă, dacă aceasta este mai mare de 50 lei și nu este accesorie pe lângă leafă, în primele două luni dela cei numiți din nou în serviciu, sau reintrați după o întrerupere de serviciu;

d) Sporul retribuțiunii pe o lună a celor înaintați, chiar când sporirea s'a făcut pe loc sau prin buget;

e) Economiile din funcțiunile vacante, împreună cu diurnele și orice accesorii inerente funcțiunii, afară de economiile provenind la căile ferate din funcțiunile nesupuse la rețineri pentru Casa pensiunilor;

f) Pensiunile ofițerilor cari au făcut în mod efectiv campania peste Dunăre sau pe malul Dunărei la 1877—1878 nu sunt supuse la nici un fel de reținere în profitul Casei generale de pensiuni.

Aceiași dispoziție se aplică și ofițerilor cari au fost în activitate din categoria de mai sus și cari și-au regulat drepturile la pensiune ca funcționari civili.

Văduvele și copiii ofițerilor din ambele aceste categorii vor profita de asemenea de suprimarea reținerilor din pensiunile lor.

Toate celelalte pensiuni sub orice denumire sunt supuse la rețineri de 10%, afară de excepțiunile prevăzute la art. 36.

Suprimarea reținerilor din pensiunile ofițerilor veterani și urmașilor lor, precum și reducerea reține-

rilor dela 12$^0/_0$ la 10$^0/_0$ asupra tutulor pensiunilor, se vor aplica cu începere dela 1 Aprilie 1912;

g) Procentele capitalului disponibil al fondului Casei generale de pensiuni;

h) Venitul taxelor militare;

i) Amenzile disciplinare aplicate tuturor funcţionarilor prevăzuţi la art. 1 din lege;

j) Legatele şi donaţiunile eventuale;

k) Subvenţiunea de 1$^0/_0$ asupra venitului brut ordinar al judeţelor şi comunelor urbane;

l) Subvenţiunea din partea Statului, care în nici un caz nu va întrece suma de 7.300.000 lei şi care se va da pe măsura trebuinţei numai în cazul când veniturile prevăzute la aliniatele de mai sus nu vor fi îndestulătoare pentru acoperirea cheltuielilor Casei. **(Art. reg. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28).**

Comentarii. I.— Veniturile afectate fondului pensiunilor sunt:

a) Reţinerile de 10$^0/_0$ din lefile, diurnele, şi orice alte îndemnizări ale funcţionarilor plătiţi lunar, precum şi ale lucrătorilor dela tipografia Statului, asemenea plătiţi lunar, afară de îndemnizaţiile de chirie.

b) Reţinerile de 5$^0/_0$ din lefile sau diurnele notarilor, jandarmilor rurali, reangajaţilor din armată, sergenţilor de oraş, personalului poştal rural, cantonierilor, şefilor-cantonieri, pădurari, confinişti, gardieni din serviciul pescăriilor; lefurile sau diurnele acestor categorii de funcţionari cari trec de 100 lei lunar sunt supuse la reţineri de 10$^0/_0$;

c) Reţinerile de 5$^0/_0$ din lefile sau diurnele oamenilor de serviciu (uşieri, odăiaşi, portari, servitori, etc.), dela 50 lei până la 100 lei lunar. Lefurile sau diurnele ce trec de 100 lei lunar sunt supuse la reţineri de 10$^0/_0$. Diurnele de 50 lei sau mai mici nu vor fi supuse la reţineri;

d) Câte o pătrime din retribuţiune sau diurnă, în primele două luni dela cei numiţi din nou în serviciu, sau reintraţi după o întrerupere de serviciu;

e) Sporul retribuţiunii sau diurnei pe o lună a celor înaintaţi, chiar când sporirea s'a făcut pe loc sau prin buget;

f) Reţinerile de 10%, 5%, pătrimea şi sporul prevăzute la aliniatele de mai sus, nu se aplică funcţionarilor şi oamenilor de serviciu plătiţi cu diurne lunare de 50 lei sau mai mici; de asemenea nici funcţionarilor sau oamenilor de serviciu plătiţi din fonduri globale, iar nu din articole speciale de personal, oricare ar fi cuantumul retribuţiunii lunare ce primesc.

Se exceptează: notarii, jandarmii rurali, sergenţii de oraş, reangajaţii din armată, personalul poştei rurale, cantonierii şefi cantonierii, pădurari, confiniştii şi gardienii din serviciul pescăriilor, cari vor fi supuşi la reţineri chiar când cuantumul lefii, soldei sau diurnei ce primeşc ar fi de 50 lei lunar sau mai mic;

g) Economiile din funcţiunile vacante, împreună cu diurnele, îndemnizările şi orice accesorii inerente funcţiunii, afară de economiile provenind la căile ferate române din funcţiunile cu retribuţiune mai mică de 95 lei lunar, nesupuse la reţineri pentru serviciul pensiunilor;

h) Reţinerile de 3% asupra pensiunilor dela 30 la 40 lei inclusiv lunar; asupra pensiunilor mai mari de 40 lei, reţinerile se sporesc cu 3% din 10 în 10 până la maximum reţinerilor prevăzute prin lege pentru fiecare categorie de pensiuni;

i) Reţinerile de 10 % asupra tutulor, pensiunilor, afară de pensiunile ofiţerilor cari au făcut efectiv campania din 1877—1878 peste Dunăre, sau au luat parte la luptele ce s'au dat în localităţile de pe malul stâng al Dunărei, cărora nu li se face nici o reţinere.

Prin campania făcută efectiv se înţelege să fi trecut Dunărea în timpul campaniei sau să fi luat parte la luptele ce s'au dat pe malul stâng al Dunărei. Prima probă se va face cu brevetul Crucei „Trecerea Dunărei", iar a doua cu certificatul Curţii de conturi că figura în listele de apuntamente ale efectivului trupei, aflate în localităţile de pe malul stâng al Dunărei, în timpul când s'au dat lupte. Faptul că figura în matricula unui corp de trupă care a trecut Dunărea sau a luat parte la luptele de pe malul stâng al Dunărei, nu dă dreptul militarilor să beneficieze de scutirea de reţineri. Cei ce nu posedă brevetul Crucei „Trecerea Dunărei" vor face

proba prin certificatul Curţii de conturi în modul cerut pentru cei care au luat parte la luptele după malul stâng al Dunărei;

Aceiaşi dispoziţie se aplică şi ofiţerilor de activitate din categoria de mai sus cari şi-au regulat drepturile la pensiune ca funcţionari civili. De asemenea şi văduvelor şi copiilor ofiţerilor din ambele categorii;

j) Amenzile disciplinare aplicate tuturor funcţionarilor Statului ale căror retribuţiuni sunt supuse la reţineri pentru Casa pensiunilor.

Asemenea amenzi nu se pot restitui decât dacă au fost încasate în cursul anului bugetar în care se cere restituirea;

k) Procentele fondului inalienabil al Casei pensiunilor;

l) Venitul taxelor militare şi taxelor de amânare pentru serviciul militar înfiinţate prin legea de recrutare;

m) Legatele şi donaţiunile eventuale;

n) Subvenţia de 1% asupra venitului brut ordinar, înscris în bugetele judeţelor şi comunelor urbane;

o) Subvenţia anuală din partea Statului, care în nici un caz nu va întrece suma de 7.300.000 lei şi care se va da pe măsura trebuinţei, numai în cazul când veniturile prevăzute la aliniatele de mai sus nu vor fi îndestulătoare pentru acoperirea cheltuielilor Casei.

II.— Incasarea veniturilor şi plata cheltuielilor privitoare la serviciul pensiunilor Statului se va face prin casieria centrală a tezaurului public şi prin administraţiunile financiare de judeţe.

III.— Diversele categorii de venituri, ale serviciului pensiunilor se vor calcula, reţine şi încasa la *acest serviciu* în modul specificat mai jos.

IV.— Reţinerile de 10% se vor efectua:

10 Dela toate lefile, diurnele, şi orice alte îndemnizări ale funcţionarilor civili, militari şi eclisiastici ai Statului, judeţelor şi comunelor urbane, exceptându-se diurnele de 50 lei lunar sau mai mici, când nu sunt ca accesorii pe lângă leafă, precum şi îndemnizările cari sunt plătite prin jetoane de prezenţă şi acelea pentru lucrări excepţionale, precum: delegaţiuni, misiuni în ţară şi în străinătate, despăgubiri de cheltuieli de transport şi deplasare, prime de echipare şi alte asemenea.

Indemnizările de locuinţă nu sunt supuse la reţineri de 10% chiar când sunt plătite trimestrial, semestrial sau anual;

2⁰ Dela toate retribuţiunile sau diurnele ce trec peste 100 lei lunar ale oamenilor de serviciu, (adică: portari, camerişti dorobanţi, lipcani, rândaşi, lopătari, cantaragii, gardieni; păzitori, vizitii şi alţi de acest fel) din serviciul Statului, judeţelor şi comunelor urbane.

V.— Reţinerea de 10⁰/₀ se va aplica şi asupra sumelor prevăzute ca retribuţiune în contractele cu cari sunt angajaţi în serviciul oricărei autorităţi diferiţi funcţionari, chiar când în contract se specifică contrariul.

VI.— Reţinerile de 5⁰/₀ se vor efectua:

1⁰ Dela toate lefile, diurnele sau soldele notarilor, gradelor inferioare reangajate din armată, jandarmilor rurali, sergenţilor de oraş, personalului poştal rural, cantonierilor, şefilor-cantonieri, pădurarilor, confiniştilor, şi gardienilor din serviciul pescăriilor, când aceste lefuri, diurne sau solde nu trec de 100 lei lunar. Cele cari trec peste această cifră, sunt supuse la reţineri de 10⁰/₀;

2⁰ Dela toate lefile sau diurnele oamenilor de serviciu specificaţi, la art. 9, alin. II de mai sus, când aceste lefuri sau diurne nu trec de 100 lei lunar. Diurnele de 50 lei sau mai mici ale oamenilor de serviciu nu sunt supuse la nici un fel de reţineri, aceştia neavând drept de pensiune.

VII.— Funcţionarilor şi oamenilor de serviciu, chemaţi pentru prima oară în serviciu, după scăderea reţinerii de 10⁰/₀ sau 5⁰/₀ din totalul brut al lefii sau diurnei, li se va reţine în primele două luni câte o pătrime din suma netă a lefii sau diurnei.

VIII.— Pătrimea din leafă sau diurnă pe primele două luni se va reţine şi funcţionarilor în disponibilitate fără soldă, celor înlocuiţi pur şi simplu sau demisionaţi, şi cari vor fi rechemaţi în serviciu, precum şi acelora cari, trecând dintr'o funcţiune în alta, vor avea o întrerupere de serviciu, fiind socotiţi ca noui numiţi.

IX.— De asemenea pensionarii rechemaţi în serviciu, numiţi într'o funcţiune sunt supuşi reţinerii de o pătrime din retribuţiunea sau diurna funcţiunii pe primele două luni.

X.— Funcţionarii aflaţi în serviciul unei administraţiuni, care ar trece în funcţiune la o altă administraţiune, cu serviciu deosebit de pensiune, lasă în folosul acestui serviciu câte o pătrime din leafa sau diurna pe primele două luni, fie că

vor avea dreptul de a cumula anii pentru pensiune dela ambele servicii sau nu.

XI.— Funcţionarilor înaintaţi în funcţiune, precum şi acelora cari, prin orice împrejurare, dobândesc o sporire de leafă sau diurnă, pe lângă reţinerea de 10⁰/₀, li se va mai reţine şi sporul pe o lună a lefii sau diurnei ce dobândesc.

Este bineînţeles că sporul la diurne se va lua numai atunci când diurna care se sporeşte formează singura retribuţie a funcţionarului, diurnele accesorii pe lângă leafă oricât ar fi sporite, nu li se aplică decât reţinerea de 10⁰/₀.

XII.— Diurnele mai mici de 50 lei şi cari nu sunt accesorii la leafă, nu li se aplică reţinerea de 10⁰/₀ pătrimea şi sporul afară de excepţiunile prevăzute la art. 6, lit. *f*, alin. II din regulamentul legii generale de pensiuni.

XIII.— Toate reţinerile specificate mai sus se vor efectua prin însăşi ordonanţele de plată ce se emit de către diferite administraţii.

XIV.— Cu începere dela 1 Aprilie 1909 nu se mai aplică reţineri pentru Casa pensiunilor din retribuţiunile funcţionarilor, plătiţi din fonduri globale, adică acei fără retribuţii precizate în bugete, aceştia ne mai având drept de pensiune dela acea dată.

Se exceptează inginerii, conductorii şi funcţionarii plătiţi lunar în serviciile de construcţiuni şi lucrări publice făcute din credite speciale, cu obligaţiunea pentru autorităţi cari fac asemenea lucrări să trimită în fiecare an, pentru control ministerului de finanţe, un ştat de personalul ce întrebuinţează cu reţineri pentru pensiune.

Deosebit de trimiterea ştatelor, aceste autorităţi sunt obligate să ţină un registru special, în care să treacă întreg personalul plătit din asemenea credite, cu specificarea datei intrării în serviciu, retribuţiunilor avute, data ieşirii din serviciu, reţinerile efectuate pentru Casa pensiunilor, numărul recipisei şi administraţia financiară care a făcut venit la Stat acele reţineri.

XV.— Reţinerile vor fi prevăzute prin ştatele şi listele de apuntamente, cari vor cuprinde pe toţi funcţionarii împărţiţi pe diferitele servicii.

Funcţiunile ce s'ar găsi vacante, se vor trece de asemenea în aceste ştate iar sumele cuvenite pe zilele în cari funcţiunea

a fost vacantă se va trece în coloana specială: economii prin vacanţă.

XVI.— Casierii plătitori vor achita celor în drept suma netă de plată, iar reţinerile cuvenite se vor face venit pe seama Casei pensiunilor în aceeaş zi în care s'a plătit ordonanţa.

XVII.— Casierii comunali vor vărsa reţinerile cuvenite Casei pensiunilor, la administraţiunea financiară a judeţelor, casierul comunei Bucureşti la casieria centrală a tezaurului public. Vărsarea se va face la finele fiecărei luni. Declaraţiunea de vărsare va fi însoţită de copii de pe ştatele ce au fost anexate la ordonanţele de plată. Pentru reţinerile după ordonanţele de plată individuale se va produce un ştat recapitulativ.

XVIII.— Toate autorităţile publice vor trebui să prevadă în bugetele lor, prin articole speciale, în afară de orice cheltuială, leafa, diurna sau îndemnizarea funcţionarilor lor, spre a se putea cu înleznire constata şi încasa veniturile Casei pensiunilor.

XIX.— Reţinerile din lefile, diurnele şi îndemnizările funcţionarilor prevăzuţi prin bugetul administraţiunii căilor ferate se vor efectua în modul prevăzut mai sus, iar vărsarea lor la Casa pensiunilor Statului, se va face la fiecare finit de lună.

Pentru aceasta, contabilitatea generală a căilor ferate române va deschide conturi speciale pentru toate reţinerile de mai sus, cu cari se va încărca zilnic şi treptat cu plata listelor de apuntamente şi a ordonanţelor de retribuţiuni ce ar efectua; iar la finele lunei va forma un borderou de reţinerile încasate, pe care îl va înainta Casei pensiunilor Statului împreună cu suma cuvenită acestei Case.

Aceleaşi dispoziţiuni se aplică şi celorlalte administraţiuni ale Statului cari ar avea servicii deosebite de casierie, precum: Casa de depuneri, etc.

XX.— Judeţele şi comunele urbane sunt obligate a înscrie anual în bugetele lor o subvenţie de 1% asupra veniturilor lor brute ordinare, în cari nu intră şi bugetul drumurilor. Această subvenţie se va vărsa la fondul pensiunilor lunar, în primele zece zile ale fiecărei luni.

Nefacerea vărsămintelor în termenul stipulat mai sus atrage după sine sechestrarea veniturilor comunei sau judeţului.

Jurisprudenţă.— Orice funcţionar al Statului, care pri-

mește o retribuție dela Stat, sub orice denumire ar fi, trebuie să plătească rețineri în profitul Casei pensiunilor, independent de dreptul său la pensiune, întrucât din art. 34 din legea pensiunilor rezultă că reținerea nu este un corelativ al dreptului la pensiune, iar art. 50 supune la rețineri și diurnele plătite lunar, care nu dau nici un drept la pensiune.

Oricine primește o funcțiune salariată dela Stat, devine funcționar al Statului, ordecâteori îi aduce un serviciu în mecanizmul său complicat, și nu este locul a se distinge dacă serviciul adus are o mai mare sau o mai mică importanță și nici dacă funcționarul numit a depus sau nu jurământul, căci calitatea de funcționar o dă serviciul real adus Statului, iar nu importanță acestui serviciu sau jurământul depus. (Cas. s. III, dec. No. 36 din 911, C. judiciar No. 22 din 911).

Art. 51.— Casa de ajutor a căilor ferate, precum și Casa dotațiunii oastei cu fondurile lor speciale și cu taxele de amânare pentru serviciul militar, precum și Casa cantonierilor și a împiegaților inferiori dela ministerul lucrărilor publice și Casa de ajutor a lucrătorilor dela regia monopolurilor Statului, nu sunt cuprinse în legea de față și rămân sub regimul legilor și statutelor lor.

Art. 52. — Cheltuielile serviciului pensiunilor sunt:

a) Pensiunile de serviciu și de retragere dobândite până la punerea în aplicare a acestei legi, precum și cele ce se vor dobândi pe baza acestei legi;

b) Pensiunile viagere, recompensele naționale, indemnizațiile și compensațiunile constatate până în momentul punerii în aplicare a legii de față;

In caz de noui înscrieri de pensiuni viagere, de recompense naționale, de îndemnizări și compensațiuni, Casa pensiunilor nu este obligată să servească pensiunile ce se vor adăuga decât dacă se va spori cu o sumă egală subvențiunea servită de Stat;

c) Pensiunile şi ajutoarele prevăzute în legile din 1877 şi 1886;

d) Anuitatea împrumutului de lei 1.470.000 contractat în 1882 dela Casa de depuneri;

e) Subvenţiunea pentru plata personalului şi materialului serviciului pensiunilor;

f) Indemnitatea comisiunii însărcinată cu constatarea drepturilor la pensiune, care se fixează la 25 lei pe zi de şedinţă pentru fiecare membru, iar a membrilor comisiunilor medicale, afară de medicul curant, la 15 lei pe zi de şedinţă. (Art. reg. 6, 7, 30).

Comentarii. I.— Cheltuelile serviciului pensiunilor se aprobă de către ministerul finanţelor sau delegatul său, în marginea creditelor acordate prin buget.

Aceste cheltuieli sunt:

a) Pensiunile de serviciu şi de retragere dobândite până la punerea în aplicare a legii din 22 Februarie 1902, precum şi cele ce s'au dobândit şi de cele ce se vor dobândi pe baza acestei legi cu modificările ei;

b) Pensiunile viagere, recompensele naţionale, îndemnizaţiile şi compensaţiile constatate până în momentul punerii în aplicare a legii din 22 Februarie 1902;

c) Pensiunile şi ajutoarele acordate militarilor după legile din 1877, 1886 şi cea modificatoare din 1894;

d) Pensiuni şi ajutoare militarilor acordate în baza legilor din 1865, 1872 şi 1882;

e) Pensiunile acordate gradelor inferioare din armată (reangajaţi), notarilor, jandarmilor rurali, sergenţilor de oraş, personalului poştal rural, cantonierilor, şefilor-cantonieri, pădurarilor, confiniştilor şi gardienilor din serviciul pescăriilor;

f) Ajutoarele acordate văduvelor cu copii minori şi funcţionarilor decedaţi mai înainte de-a împlini minimum termen pentru pensiune, cantonierilor şi impiegaţilor inferiori ai ministerului lucrărilor publice, notarilor, sergenţilor de oraş, personalului inferior pendinte de ministerul domeniilor, personalului poştal rural, jandarmilor rurali şi militarilor în baza legii din 1894;

g) Indemnitatea de 25 lei de şedinţă a membrilor comisiunii pentru constatarea şi regularea drepturilor la pensiune. Şeful biuroului lichidării pensiunilor va primi o îndemnizaţie de 8 lei de şedinţă;

h) Indemnitatea de 15 lei de şedinţă a membrilor comisiunilor medicale şi administrative, afară de medicul curant. Plata îndemnizaţiei se va face de ministerul de finanţe.

Când examinarea medicală s'ar face în mai multe zile, îndemnitatea de 15 lei se acordă numai pentru şedinţa în care s'a dat deciziunea definitivă.

II.— Pentru fiecare ordonanţă de plată ce se va emite de direcţiunea pensiunilor se va libera Casei plătitoare un aviz, care se va înregistra la biuroul mişcării fondurilor din direcţia contabilităţii Statului.

III.— Se liberează tuturor pensionarilor câte un libret, în care se va nota cuantumul pensiunii, cu toate reţinerile ce se fac asupra ei. Acest libret va fi prezentat, în fiecare lună, de către titular direcţiei pensiunilor sau administraţiunii financiare care l-a liberat, spre a se nota în el data liberării bonului de pensiune.

Odată ce bonul s'a liberat şi s'a notat în libret data liberării lui, Casa pensiunilor n'are nici o răspundere dacă s'a liberat şi se achită sau nu în mâinile titularului, afară de cazul când direcţia pensiunilor sau administraţia financiară respectivă va fi fost încunoştiinţată în scris de pierderea sau sustragerea libretului sau bonului de pensiune mai înainte ca bonul să fi fost liberat şi achitat.

Pensionarul este obligat să observe dacă data liberării bonului a fost notată în libret în dreptul lunii pentru care îşi primeşte pensiunea. Orice reclamaţiune făcută mai târziu nu se va ţine în seamă.

Libretele pensionarilor cari îşi primesc pensiunea prin Casa centrală, se vor libera de direcţia pensiunilor din ministerul de finanţe; cele ale pensionarilor din judeţe se vor libera titularilor de către administraţiile financiare respective.

IV.— După 15 ale fiecărei luni, pensionarii din Bucureşti, primesc dela ministerul finanţelor, direcţia pensiunilor, iar cei din judeţe dela administraţiile financiare, bonuri de pensiuni individuale, indicând suma ce au să primească.

Pensionarii sunt datori a justifica în prima lună a fiecărui trimestru plata contribuţiunilor pe trimestrul curgător.

Nici un bon de pensiune nu se va libera și plăti dacă nu s'a făcut această justificare.

V.— Bonurile de pensiune emise de administrațiunea financiară a unui județ nu vor putea fi plătite de administrațiunea financiară a altui județ, afară de cazul când bonul va purta viza directorului punsiunilor din ministerul finanțelor.

VI.— Achitarea bonurilor de pensiune se va face numai în primirea titularilor sau procuratorilor lor; primirea se va constata prin semnătura celui în drept pe bon, pusă în momentul chiar al plății.

VII.— Casierii plătitori sunt obligați a cere pensionarilor sau procuratorilor lor să prezinte în momentul plății libretul în baza căruia a obținut bonul de pensiune ce se cere a se achita.

VIII.— Bonurile se emit totdeauna pe numele titularului pensiunii și se dau numai în primirea lui sau a mandatarului său împuternicit prin procură autentică specială, care se va reține la dosar.

IX.— Ceziunile de pensiuni fiind interzise de lege, procurile date de pensionari direct sau indirect la persoane reputate că fac împrumuturi de bani, nu sunt valabile.

X.— Procurile trebuie să fie speciale, anume pentru primirea pensiunei și să se arăte în ele durata lor.

Ele nu sunt valabile decât pentru lunile cuprinse în cursul unui an financiar. Administrația își rezervă dreptul de a suspenda efectele procurii și a cere prezentarea pensionarului oridecâteori crede de cuviință, fără arătare de motive.

XI.— In luna Aprilie a fiecărui an, pensionarii din București vor prezenta direcției pensiunilor, iar cei din județe administrațiunilor financiare, un certificat, liberat de primăria comunei unde domiciliază, prin care să se constate că sunt în vieață, că locuiesc în acea comună, specificându-se strada și No. casei, și că nu ocupă nici o funcțiune sau delegațiune permanentă, salariată de Stat, județ, comună sau altă administrațiune de utilitate publică.

Agenții care vor fi liberat certificate neadevărate sunt răspunzători bănește de sumele ce vor fi plătite pe nedrept, fără prejudițiul pedepselor penale, în cazul când s'ar dovedi că au fost de rea credință.

Văduva pensionară va dovedi în acelaș mod că este în vieață, specificându-se strada și No. casei, că ocupă sau nu

vre-o funcţiune, că nu s'a remăritat şi că copiii minori, de va fi având, sunt în vieaţă, trăesc împreună cu dânsa, sau în locul în care i-a aşezat şi că nu s'au căsătorit.

Tutorul orfanilor va dovedi de asemenea că copii puşi sub tutela sa se află în vieaţă, locul unde domiciliază, strada şi No. casei, că nu s'a căsătorit nici unul şi că nu ocupă vre-o funcţiune salariată de Stat, judeţ, comună sau altă administraţiune de utilitate publică.

Procuratorii, pentru pensionarii pe care îi reprezintă, vor trebui să producă un certificat cu menţiunile de mai sus,

Sub nici un motiv nu se va libera vre-un bon de pensiune acelora cari nu vor prezenta certificatul indicat mai sus.

XII.— Transferarea plăţii pensiunilor dela un judeţ la altul nu se poate face decât cu autorizarea direcţiei pensiunilor din ministerul finanţelor, căruia se va face cerere în scris. Aceste transferări nu se admit decât pentru schimbări de domiciliu şi în nici un caz mai mult decât o singură dată în cursul unui an. Pentru cazurile în cari pensionarii lipsesc 1—6 luni din localitatea unde sunt înscrişi, nu se admite transferarea pensiunei. In asemenea caz, pensionarul îşi poate primi pensiunea numai printr'un mandatar autorizat cu procură autentică, în condiţiunile art. 40 de mai sus.

XIII.— Pensionarii, văduvele şi tutorii orfanilor sunt datori să comunice de îndată ministerului finanţelor orice schimbări în starea lor civilă, din care ar rezulta o modificare a cătimii pensiunii.

In cazul când se va constata că s'a produs o schimbare şi nu s'a comunicat ministerului, sumele primite pe nedrept se vor reţine din primele sume ce i s'ar cuveni în viitor ca pensiune, s'au din orice avere personală, urmărindu-se conform legii de urmărire, independent de orice urmăriri penale.

XIV.— Pensiunile de tot felul se vor şterge din registre dacă nu vor fi reclamate în termen de trei ani, socotiţi de la întâia zi a anului financiar în care urmau a fi plătite.

Ele se vor înscrie din nou după cererea celor în drept şi vor începe a curge dela data cererii de reînscriere, fără să mai poată însă reclama plata şi pe trecut.

Această decădere se aplică şi moştenitorilor pensionarilor. (Art. 126, alin. 3 din legea contabilităţii Statului).

XV.— Dispoziţiunile art. 221 de mai sus nu se aplică în cazul când bonurile de pensiune nu au fost liberate sau plă-

tite în termenul de trei ani, din faptul chiar al administrațiunii sau din cauza judecăților ce s'au urmat înaintea instanțelor judecătorești.

Art. 53.— Retribuțiunile supuse la reținerea pentru pensiune se vor prevedea în articole speciale prin bugetele de cheltueli ale diferitelor servicii ale Statului, separat de orice cheltueli de altă natură.

Prin regulamentul de punere în aplicare a prezentei legi se va stabili modul cum se vor face reținerile din retribuțiunile funcționarilor, controlul ce Casa pensiunilor va urma să exercite pentru constatarea veniturilor sale și modul cum se vor efectua vărsămintele veniturilor Casei de pensiuni de către administrațiunile publice ale căror venituri și cheltuieli nu se efectuează prin administrațiunea generală a finanțelor. (Art. reg. 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31).

TITLUL VI

Dispoziții transitorii și finale

Art. 54.— Pensiunile deja constatate și înscrise în virtutea legilor anterioare, precum și a statutelor căilor ferate, fie că titularii și-au exercitat sau nu drepturile, vor continua a fi servite conform titlurilor ce posedă; totuși reținerile de 15%, 17%, 18%, 19%, 21% și 23% asupra pensiunilor lichidate înainte sau după 22 Februarie 1902, se reduc la 14%, cu începere dela 1 Aprilie 1910. (Art. reg. 261, 262).

Comentarii.— Până la 1 Aprilie 1910 pensiunile aflate deja înscrise la 1 Aprilie 1902 în virtutea legilor sau statutelor de pensiuni anterioare actualei legi de pensiuni, se ser-

veau titularilor cu reţinerile prevăzute de legile sub cari fuseseră acordate. Dela această dată însă, toate aceste variate reţineri au fost reduse la 14%, adică la reţinerea ce se aplică asupra reţinerilor acordate în baza legii din 1902. De atunci încoace orice scădere de reţineri s'a aplicat asupra tutulor pensiunilor fără nici o deosebire, astfel că dela 1 Aprilie 1912 toate pensiunile în genere sunt supuse numai la reţinerea de 10% pentru fondul pensiunilor.

Art. 55.— Funcţionarii civili ai Statului, judeţelor şi comunelor urbane cari, la 22 Februarie 1902, vor fi avut mai mult de 20 ani de serviciu, precum şi ofiţerii cari aveau la aceiaş dată 18 ani de serviciu, vor putea, când vor ajunge la vârsta prevăzută în prezenta lege, să-şi reguleze drepturile la pensiune pentru timpul servit înainte de 22 Februarie 1902, conform legilor şi statutelor de pensiuni anterioare şi pe baza retribuţiunii ce aveau atunci, socotindu-se reţinerile după acele legi şi statute, mai puţin 4%; iar pentru anii serviţi după 22 Februarie 1902 se va adăuga la cătimea pensiunii de mai sus, pentru fiecare an servit, un spor de 2,4% din retribuţiunea de mijloc ce va fi primit în cei din urmă cinci ani de serviciu, făcându-se asupra acestui spor reţinerea de 14% prevăzută la art. 50.

Această dispoziţiune nu este aplicabilă funcţionarilor cari cer aşezarea la pensiune pentru infirmităţi; asemenea văduvelor şi minorilor.

Pensiunea nu va putea întrece 9.000 lei, nici retribuţiunea de mijloc din ultimii cinci ani. (Art. reg. 172).

Comentarii. I.— Toţi funcţionarii Statului, judeţelor şi comunelor urbane cari, la 22 Februarie 1902, se aflau sau nu în funcţiune şi cari la acea dată aveau: civilii mai mult de 20 de ani de serviciu, iar militarii mai mult de 18 ani de serviciu, vor putea beneficia de dispoziţiunile acestui articol când

vor avea vârsta prevăzută la art. 1 şi 2 din prezenta lege (după cum funcţionarul este civil, militar sau eclesiastic).

II.— Acestor funcţionari li se vor ţine în seamă anii de minoritate şi nu li se vor face nici un scăzământ pentru timpul petrecut în concediu până la 22 Februarie 1902, dacă au primitt retribuţiuni şi li s'au făcut reţineri pentru pensiuni. (Reg.).

III.— Legile cari se aflau în vigoare până la 22 Februarie 1902 şi conform cărora urmează a se face calculul pensiunii sunt: legea pensiunilor militare din 1889 cu modificările ei; legea pensiunilor civile din 10 Mai 1890; statutele C. F. R. din 1896 şi legea pensiunilor judeţene şi comunale din 1897 (această din urmă lege se referă în privinţa cuantumurilor de pensiuni la legea pensiunilor civile din 10 Mai 1890).

IV.— Cuantumul pensiunii la cari au dreptul ofiţerii şi asimilaţii lor în baza legii din 1889 cu modificările ei, pentru timpul servit anterior datei de 22 Februarie 1902, se stabileşte astfel:

a) Pentru un serviciu de 18 ani împliniţi, pensiunea va fi egală cu $^1/_2$ din solda de mijloc a gradului ce va fi avut în cei din urmă doi ani de serviciu;

b) Pentru fiecare an servit mai mult dela 18 la 25 ani, va primi peste cuantumul fixat mai sus un adaus de $^1/_{30}$ din solda gradului ce a avut în momentul retragerii.

Pentru un serviciu de 25 ani împliniţi, pensiunea va fi de $^3/_4$ din mijlocia soldei gradului ce a avut în cei din urmă doi ani de serviciu.

Ofiţerii inferiori şi asimilaţii acestora, precum şi funcţionarii civili în serviciul armatei, vor primi, pentru fiecare an servit peste 25 ani un adaus de $^1/_{40}$ din solda gradului ce au avut în momentul retragerii, fără ca pensiunea să întreacă solda gradului.

Ofiţerii superiori şi ofiţerii generali, precum şi asimilaţii corespunzători, vor primi, pentru fiecare an servit peste 25 ani un adaus de $^1/_{60}$ din solda gradului ce a avut în momentul retragerei, fără ca pensiunea să poată întrece solda gradului.

La stabilirea cuantumului de pensiune se vor socoti numai anii de serviciu întregi.

Cuantumul pensiunii se stabileşte după solda propriu zisă

a gradului fără accesorii, oricare ar fi poziţiunea sau funcţiunea ce ar ocupa în momentul regulării drepturilor lor la pensiune.

V.— Cuantumul pensiunii la care au dreptul funcţionarii civili şi eclesiastici ai Statului, judeţelor şi comunelor urbane, în baza legii pensiunilor civile dela 10 Mai 1890 şi a legii pensiunilor judeţene şi comunale din 1897 pentru timpul servit anterior datei de 22 Februarie 1902, se stabileşte astfel:

a) Pentru un serviciu de 20 ani împliniţi, 60% din retribuţiunea de mijloc ce va fi primit în cei din urmă 5 ani de serviciu;

b) Pentru un serviciu de 25 ani împliniţi, 75% din retribuţiunea de mijloc ce va fi primit în cei din urmă 5 ani de serviciu;

c) Pentru un serviciu de 30 ani împliniţi, întreaga retribuţie de mijloc ce va fi primit în cei din urmă 5 ani de serviciu, socotindu-se în caz de cumul numai leafa funcţiunii celei mai bine remunerate.

In caz când retribuţia de mijloc a celor din urmă 5 ani înainte de 22 Februarie 1902 întrece retribuţia de mijloc a celor 5 ani de serviciu din urmă, socotiţi dela retragerea din serviciu, pensiunea se va calcula asupra celei din urmă medii.

Pensiunea nu va putea întrece 9.000 lei anual.

VI.— Cuantumul pensiunii la cari au dreptul funcţionarii căilor ferate, în baza statutelor de pensiuni din 1896, pentru timpul servit înainte de 22 Februarie 1902, se stabileşte astfel:

Pentru 20 ani de serviciu, 64%. Pentru fiecare an ce trece peste 20, se va adăuga 2,4% din retribuţia avută în ultimul an înainte de 22 Februarie 1902.

In orice caz, totalul pensiunii obţinută nu va putea întrece 9.000 lei anual, nici retribuţia de mijloc din ultimii 5 ani de serviciu cari au precedat retragerea din funcţiune.

Art. 56.— Toate înscrierile noui, chiar acelea ale funcţionarilor cari vor fi cerut regularea la pensiune înainte de punerea în aplicare a prezentei legi, se vor face conform dispoziţiunilor ei, fără a se putea invoca prescripţiunile legilor sau statutelor sub cari funcţionarii ar fi început sau şi-ar fi completat

termenele de serviciu, cu excepţiunile prevăzute în prezenta lege.

Se exceptează dela dispoziţiunea de mai sus:

a) Drepturile văduvelor şi orfanilor cari au făcut cerere conform legii din 22 Iunie 1901;

b) Funcţionarii comunali şi judeţeni cari şi-au constatat deja drepturile lor, conform legii Caselor de pensiuni ale funcţionarilor comunali şi judeţeni din 1897, deşi nu au fost înscrişi în bugetele respective. (Art. reg. 198, 263, 264).

Jurisprudenţă. I.— Cererile de lichidare făcute sub imperiul legii din 1902, trebuiesc rezolvate numai în conformitate cu această lege, dreptul la pensiune neconstituind de cât o simplă expectativă, care nu dă funcţionarului alte drepturi decât cele prevăzute în legea sub care se face lichidarea la pensiune. (Casaţie s. III, dec. No. 18 din 1905)

II.— In materie de pensiuni, are a se aplica legea în vigoare, în momentul când funcţionarul a cerut punerea sa la pensiune, căci punerea sa la pensiune fiind subordonată condiţiunilor de vârstă şi de anii serviţi, legiuitorul poate oricând să modifice aceste condiţiuni, fără să se poată pretinde vre un drept de cei ce au îndeplinit condiţiunile cerute de o altă lege anterioară. (Cas. s. II, decizia No. 576 din 21 Noembrie 1903. B. p. 1429).

III.— După dispoziţiunile art. 56 (fost 58) din legea pensiunilor din 1902, toate înscrierile noui se vor face conform dispoziţiunilor legii noui.

Singura excepţiune la această regulă este acea prevăzută de art. 55, care prescrie că funcţionarii cari la promulgarea legii din 1902, vor avea mai mult de 20 ani de serviciu, vor putea, când vor ajunge etatea de 60 ani, să-şi reguleze drepturile la pensiune conform cu legile anterioare. (Cas. s. III, decizia No. 740 din 2 Octombrie 1906, 1. B. p. 1643).

Art. 56 din legea generală de pensiuni stabilind principiul că cererea de pensiune se cercetează şi se lichidează nu după legea în vigoare în momentul când este făcută, ci după aceea în vigoare la data înscrierii; funcţionarul până în momentul

lichidărei pensiei nu are un drept câştigat intrat în patrimoniul său ci numai o expectativă. (Cas. s. III, No. 443/913).

Art. 57.— Pensiunile deja constatate şi aşezate în virtutea legilor şi statutelor anterioare se vor transmite dela pensionar la văduvă şi minori, sau dela văduvă la minori, conform dispoziţiunilor prezentei legi şi a regulamentului ei. (Art. reg. 263, 264)

Comentarii.— Pensiunile văduvelor sau minorilor se vor stabili conform legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902, cu modificările ei, oricare ar fi legea, statutele sau regulamentele după cari drepturile soţului sau părintelui pensionar au fost constatate;, se stabileşte deci principiul că, se aplică legea în vigoare la data când se naşte dreptul de transmitere a pensiunii.

Jurisprudenţă.— Transmisiunea unei pensiuni se regulează după legea în vigoare în momentul când se naşte dreptul de transmisiune, oricare ar fi legea sub care s'a lichidat pensiunea. (Cas. s. II, dec. No. 261 din 1903).

Art. 58.— Dispoziţiunile legii de faţă nu modifică întru nimic drepturile acordate în baza legilor dela 29 Decembrie 1877 şi 16 Aprilie 1886. (Art. reg. 270).

Comentarii.— Dispoziţiunea prevăzută în acest articol relativă la respectarea drepturilor acordate după legile din 29 Decembrie 1877 şi 16 Aprilie 1886, nu se poate referi decât la drepturile de pensiuni lichidate pe baza acestor legi, iar nu şi la drepturile de transmiterea acestor pensiuni urmaşilor lor, când aceste din urmă, drepturi au luat naştere după 22 Februarie 1902.

Din expunerea de motive a legii din 1902 rezultă în mod neîndoios, că, toate drepturile de pensiuni ce vor lua naştere dela promulgarea acestei legi, se vor regula numai pe baza ei, toate legile anterioare de pensiuni fiind abrogate. Dacă

era în intențiunea legiuitorului ca legea militară din 1877, 1886 și 1894 să mai aibă vre-o aplicare în viitor, ar fi explicat și condițiunile în cari urmează a le aplica cum a procedat cu excepțiunile prevăzute la art. 2 și 55 în cari reglementează cari anume dispozițiuni din legile anterioare se aplică în speță.

Pe de altă parte, dispozițiunile legilor din 1877, 1886 și 1894 devin și inaplicabile în urma punerii în aplicare a legii generale de pensiuni, care în art. 3 conține toate excepțiunile relative la infirmități, cauzele și consecințele lor, dispozițiuni cari sunt contrarii celor din legile speciale din 1877, 1886 și 1894.

Jurisprudență. I.— Văduva militarului sau pensionarului încetat din vieață cu drept la pensiune, conform legilor din 1877 și 1886, nu are drept la întreaga pensiune la moartea soțului decât dacă are copii minori. (Craiova C. s. I, dec. No. 54 din 1905).

II.— Dispozițiunile art. 58 (fost 60) prin cari se declară nemodificate drepturile acordate pe baza legilor din 1877 și 1886, nu se referă decât la respectarea drepturilor deja dobândite și lichidate pe baza acelor legi. (Casație s. III, dec. No. 10 din 1905).

III.— Văduva cu copii a pensionarului cu drept la pensiune conform legii din 1877 are drept la întreaga pensiune a soțului, chiar dacă copii sunt majori în momentul transmiterei pensiunei. (Cas. s. III, dec. No. 520 din 14 Decembrie 1911).

Art. 59.— Actualele Case de pensiuni pentru militari și pentru funcționarii căilor ferate rămân desființate pe ziua de 1 Aprilie 1902.

Ele vor înainta ministerului de finanțe toate actele și registrele privitoare la constatarea și plata pensiunilor în vigoare la aplicarea prezentei legi, împreună cu tabelele nominale ale pensionarilor, pensiunea, recompensa națională sau pensiunea viageră ce li se servesc, numărul și data decretului sau deciziunii care a confirmat înscrierea.

De asemenea rămân desfiinţate, pe ziua de 1 Aprilie 1909, actualele Case de pensiuni ale oamenilor de serviciu (uşieri, odăiaşi, servitori). Veniturile şi chieltuielile lor vor trece la Casa generală de pensiuni. (Art. reg. 257, 259, 260).

Art. 60.— Capitalul în efecte ce se posedă de actualele Case de pensiuni se va trece, deodată cu serviciul de plată al pensiunilor, sub administraţiunea ministerului de finanţe.

Fondul ce se va constata se declară inalienabil. Titlurile eşite la sorţi sau convertite se vor înlocui cu alte titluri de aceeaş valoare.

Diferenţele ce ar rezulta în numerar din cumpărarea titlurilor ieşite la sorţi sau convertite, precum şi excedentele eventuale ale exerciţiilor bugetare ale Casei pensiunilor, se vor capitaliza în efecte publice, cari se declară de asemenea inalienabile.

Cupoanele vor constitui un venit al Casei pensiunilor.

Soldul în numerar, ce se va constata la diferitele Case de pensiuni în ziua aplicărei legii, se va vărsa Casei pensiunilor, care va incasa în viitor toate sumele cuvenite acestei Case sub orice titlu ar fi.

Efectele publice prevăzute la acest articol pot fi înlocuite, în total sau în parte, prin obligaţii de ale Creditului judeţean şi comunal.

Negocierea se va face de către Casa pensiunilor direct. (Art. reg 283, 284).

Art. 61.— Pensiunile sau recompensele dobândite sub orice titlu, fie de foştii funcţionari, fie de văduvele sau de minorii lor, prin legi speciale, pentru servicii făcute Statului, se consideră ca definitiv stabilite; titularii, văduvele şi copii lor nu vor

mai avea dreptul la nici o modificare pe baza prezentei legi. (Art. reg. 258).

Jurisprudenţă.— Pensiunea se consideră ca definitiv lichidată şi ea nu poate fi modificată pe baza unei legi de pensiuni generală, după ce s'a dobândit o recompensă naţională sau o pensiune specială în virtutea unei legi. (Buc. C. s. III, dec. No. 200 din 1895. Dr. 67 din 1895).

Art. 62.— Articolele 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 şi 10 din legea pentru modificarea Caselor de pensiuni judeţene şi comunale, promulgată la 7 Martie 1907, rămân în vigoare. (Art. reg. 262, 265, 283).

Comentarii. I.— Dispoziţiunile cuprinse în art. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 şi 10 din legea pentru unificarea Caselor de pensiuni judeţene şi comunale urbane cu a Statului, rămase în vigoare, sunt următoarele:

Art. 3.— Actualele Case de pensiuni, înfiinţate prin legea dela 25 Februarie 1897 pe lângă fiecare consiliu judeţean şi comunal urban pentru funcţionarii lor respectivi, rămân desfiinţate pe ziua de 1 Aprilie 1907.

Ele vor înainta ministerului de finanţe toate actele şi registrele privitoare la constatarea şi plata pensiunilor în vigoare la aplicarea prezentei legi, împreună cu tabelele nominale ale pensionarilor, pensiunea ce li se serveşte, numărul şi data deciziunii şi încheierii care a confirmat înscrierea.

Toate pensiunile ce se servesc azi de aceste Case, precum şi cotele-părţi de pensiune înscrise în bugetele lor, trec cu începere dela 1 Aprilie 1907, în sarcina serviciului pensiunilor, care le va servi în condiţiunile legii generale de pensiuni, conform titlurilor ce posedă titularii şi cu reţinerile ce li se făceau la Casele respective.

Art. 4.— Capitalul în efecte sau numerar, ce se posedă de actualele Case de pensiuni judeţene şi comunale urbane, se va trece deodată cu serviciul de plata pensiunilor sub administraţia ministerului de finanţe. Fondul ce se va constata se declară inalienabil; el se va administra ca şi fondul inalienabil al Casei pensiunilor în conformitate cu legea generală de pensiuni.

Soldul în numerar ce se va constata la Casele de pensiuni județene și comunale urbane în ziua aplicărei prezentei legi se va da serviciului pensiunilor, care va încasa în viitor toate sumele sau veniturile de orice natură, cuvenite acestor Case sub orice titlu ar fi.

Art. 5.— Pensiunile viagere, recompensele și ajutoarele acordate de județe și comune, chiar foștilor funcționari, văduvelor sau urmașilor lor, rămân în sarcina administrațiunilor județene și comunale respective.

Art. 6.— Toate dispozițiunile din legea generală de pensiuni, aplicabile funcționarilor Statului, se vor aplica fără nici o excepție și funcționarilor județelor și comunelor urbane.

De asemenea toate dispozițiunile din legea generală de pensiuni aplicabile pensionarilor Statului, se vor aplica fără excepție actualilor pensionari ai județelor și comunelor urbane, precum și acelor cari vor deveni în viitor pensionari pe baza prezentei legi.

Art. 7.— Toate reținerile ce se fac pe baza legii generale de pensiuni funcționarilor Statului se vor face pe viitor și funcționarilor județeni și comunali.

Aceste rețineri se vor vărsa lunar de administrațiunile județene și comunale urbane Casei pensiunilor, căreia i se vor înainta ștatele lunare de serviciu și de plata tuturor funcționarilor.

Art. 8.— Pensiunile dobândite, fie de foștii funcționari ai Statului, județelor și comunelor urbane, fie de văduvele și urmașii lor, se consideră definitiv stabilite; titularii nu vor avea dreptul la nici o modificare pe baza prezentei legi.

Art. 9.—Se respectă drepturile funcționarilor județeni și comunali cari și-au constatat deja drepturile lor, conform legii, Caselor de pensiuni a funcționarilor comunali și județeni din 1897, deși nu au fost înscriși în bugetele respective.

Acești funcționari vor putea, făcând declarațiuni ministerului de finanțe în termen de 6 luni dela punerea în aplicare a prezentei legi, să renunțe la drepturile lor constatate la comunele și județele respective și, în consecință, să-și reguleze drepturile la pensiune din nou pentru toți anii serviți la Stat, județe și comune urbane, conform prezentei legi și a legii generale de pensiuni.

Art. 10.— Pensiunile constatate și înscrise după legile, sta-

tutele şi regulamentele anterioare, la Stat, judeţe şi comune urbane, se vor transmite dela pensionari la văduve şi urmaşi sau dela văduve la urmaşi, conform dispoziţiunilor legii generale de pensiuni.

II.— Toate pensiunile de serviciu, acordate în baza legilor şi regulamentelor anterioare legii generale de pensiuni, ce se serveau de Casele de pensiuni judeţene şi comunale la 7 Martie 1907, sunt în sarcina Casei generale de pensiuni, care le va servi în condiţiunile legii pensiunilor, conform titlurilor ce posedă titularii şi cu reţinerile cuvenite.

III.— Toate chestiunile relative la pensiuni, privitoare pe toţi funcţionarii civili, militari şi eclesiastici din serviciul Statului, judeţelor şi comunelor urbane, se vor rezolva numai de direcţia pensiunilor din administraţiunea generală a ministerului de finanţe. Se exceptează numai chestiunile relative la pensiunile personalului care face parte din Casa de ajutor de pe lângă direcţiunea generală a C. F. R., care se va conduce ca şi până acum tot de acea administraţie.

Art. 63.— Vărsarea reţinerilor prevăzute la art. 176 din legea sanitară va trebui să se facă în termen de cinci ani dela promulgarea prezentei legi, sub pedeapsa pierderii drepturilor.

Comentarii.— Acest articol nu mai are în prezent nici o aplicare, termenul acordat expirând încă dela 22 Februarie 1907.

Art. 64.— Un regulament de administraţie publică va determina modul punerii în aplicare a legii de faţă şi va prevedea actele ce urmează a se produce pentru constatarea, regularea şi transmisiunea drepturilor la pensiune. (Art. reg. 99, 102, 104—119, 128 129, 130, 131).

Comentarii.— In virtutea textului acestui articol, regulamentul legii generale de pensiuni are putere de lege în ce priveşte modul de punere în aplicare a legii şi actele ce urmează a depune funcţionarii sau pensionarii.

Jurisprudenţă. I.— Dovada timpului servit pentru regularea drepturilor la pensiune nu se poate face decât cu certificatul Curţii de conturi. Cerinţa formală a tuturor legilor de pensiuni în această privinţă exclude orice altă probă. (Bucureşti, C. s. I, dec. No. 272 din 1897, Dr. 11 din 1898; Bucureşti, C. s. II, dec. No. 130 din 1903).

II.— Drepturile la pensiune se constată şi se lichidează numai pe baza certificatelor liberate de Curtea de conturi, care, conform art. 27 din legea sa organică, are în atribuţiunile sale constatarea anilor de serviciu a tuturor funcţionarilor Statului, conform legilor de pensiuni. Când Curtea de conturi nu constată sau refuză de a constata o parte din timpul servit, nici comisiunea de pensiuni, nici Curtea de apel nu pot intra în discuţiunea timpului neconstatat de Curtea de conturi sau a motivelor ei de refuz. Instanţele de fond, în materie de pensiune nu pot deci acorda pensiune, decât pentru numărul de ani arătaţi ca serviţi cu reţineri în certificatul Curţii de conturi, prezentat de reclamant. (Galaţi, C. s. II, dec. No. 139 din 1902) (Casată).

III. — Curtea de conturi este obligată să arate în certificatele ce liberează funcţionarilor întregul timp servit, fără a putea refuza aceasta sub motiv că timpul ce se cere a se constata nu s'ar putea socoti după legile în vigoare pentru pensiune. (Casaţie s. u., dec. No. 10 din 1900; Casaţie, s. II, dec. No. 36 din 1901).

IV.— Puterea regulamentară conferită prin art. 93 din Constituţie şefului puterii executive, consistă în dreptul de a desvolta şi complecta în detaliu regulele şi principiile stabilite de lege pentru a asigura executarea ei. Astfel prin forţa lucrurilor, şeful puterii executive, interpretează în o măsură oarecare, prin regulamentul ce face, legea la care se referă acel regulament. Deşi este adevărat, în principiu că şeful puterii executive, în virtutea art. 93 din Constituţie, nu poate modifica legile prin regulamentele sale, totuşi uneori şeful Statului primeşte prin lege o delegaţiune specială din partea puterii legislative şi dispoziţiunile pe cari le ia în limitele acelei delegaţiuni au un caracter legislativ. (Trib. Ilfov, s. II, sent. No. 752 din 1903. Dr. 22 din 1904).

Art. 65.— Drepturile la pensiune ale funcționarilor, drepturile urmașilor, dispozițiile generale, procedura pentru Curțile de apel și casație, autoritatea lucrului judecat, epoca de constatarea și așezarea drepturilor la pensiune, constatarea naşterei, căsătoriei și a morței dispozițiile tranzitorii și finale, afară de art. 58, 59 și 60 din prezenta lege, se vor aplica și la administrațiile de utilitate publică, prevăzute în prezenta lege, cari au Case de pensiuni separate și ale căror bugete se votează de Corpurile legiuitoare. (Art. reg. 285, 286).

Comentarii.— Toate dispozițiunile din legea generală de pensiuni se aplică și Eforiei spitalelor civile din București și Epitropiei Sft. Spiridon din Iași, cari au Case de pensiuni separate și ale căror bugete se votează de Adunarea deputaților în marginile prevăzute de art. 65 din legea din 22 Februarie 1902, cu modificările ei, și în condițiunile următoare:

a) Administrațiunile serviciilor de pensiuni rămân sub autoritatea și privegherea autorităților de cari depind;

b) Bugetele acestor servicii se vor forma anual și se vor supune la aprobare, conform legilor organice speciale, odată cu bugetele lor ordinare;

c) Veniturile și cheltuielile vor fi cele din legea generală de pensiuni, afară de veniturile și cheltuelile speciale privitoare la serviciul de pensiuni al Statului, sau de veniturile și cheltuelile ce prin alte dispozițiuni legislative sau regulamentare ar reveni acestor administrațiuni;

d) Constatarea și așezarea drepturilor la pensiune se va face conform dispozițiunilor art. 45 din lege;

e) Membrii comisiunilor vor fi cei fixați prin legile organice sau regulamentele ce le țin locul;

f) Convocarea comisiunii se va face de fiecare autoritate în parte;

g) Cererile pentru regularea la pensiune și pentru constatarea infirmităților se vor adresa de asemenea la fiecare autoritate;

h) Dreptul de a rechema pe funcţionarii infirmi aşezaţi la pensiune, se va exercita în parte de fiecare serviciu de pensiuni pentru pensionarii ce ar fi înscrişi în trecut sau se vor înscrie în viitor;

i) Toate dispoziţiunile relative la procedura pentru comisiuni, reformarea deciziunilor acestor comisiuni, procedura înaintea justiţiei, se vor îndeplini de fiecare administraţiune în parte prin organele prevăzute de legea lor specială;

j) Formarea actelor de stare civilă se va face faţă cu administraţiunea la care funcţionarul urmează a-şi constata dreptul la pensiune.

Art. 66.— Dispozițiunile prezentei legi nu se aplică gradelor inferioare din armată, cantonierilor și împiegaților inferiori ai ministerului lucrărilor publice, precum și împiegaților dela căile ferate cu un salariu mai mic de 95 lei lunar. Actualele legi, regulamente ale Casei dotațiunii oastei, Casei generale de ajutor și pensiuni a lucrătorilor din stabilimentele Regiei monopolurilor Statului, precum și statutele Casei de ajutor a căilor ferate, al cantonierilor și al împiegaților inferiori ai ministerului lucrărilor publice rămân în vigoare pentru ei.

Funcționarii dela căile ferate cari fac parte din Casa de ajutor precum și cei dela Casa generală de ajutor și pensiuni a lucrătorilor din stabilimentele regiei monopolurilor Statului, vor putea trece la Casa de pensiuni, prin sporirea lefei peste 95 lei, dacă vor fi servit cel puțin 5 ani cu această retribuțiune. Acești funcționari, precum și cantonierii și împiegații inferiori ai ministerului lucrărilor publice, în aceleași condițiuni cu cei precedenți, vor trebui, în afară de dispozițiunile prevăzute în statutele Caselor de ajutor respective, să complecteze reținerile

de $10^0/_0$ pe timp cât au făcut parte din Casa de ajutor. (Art. reg. 287).

Aceste rețineri vor trebui vărsate într'un timp de 5 ani la Casele de ajutor. In caz de retragere la pensiune sau de deces, se va continua cu reținerile din pensiunea funcționarului sau a urmașilor.

Comentarii.— Casa de pensiuni a gradelor inferioare din armată şi Casa de pensiuni a cantonierilor și împiegaților inferiori ai ministerului de lucrări publice, au trecut sub administrația Casei generale de pensiuni de pe lângă ministerul de finanțe, prima dela 1 Aprilie 1910, iar a doua dela 1 Aprilie 1912. Dela aceleași date atât gradele inferioare cât și cantonieri au intrat sub regimul legei generale de pensiuni.

Art. 67.— Pensiunile dobândite, fie de foștii funcționari ai Statului, județelor, comunelor urbane și administrațiile de utilitate publică, fie de văduvele și urmașii lor se consideră definitiv stabilite; titularii nu vor avea dreptul la nici o modificare pe baza prezentei legi. Se exceptează numai cazurile de rectificări prevăzute la art. 2 din prezenta lege. (Art. reg. 288, 289).

Comentarii.— Pensiunile dobândite fie de foștii funcționari ai Statului, județelor, comunelor urbane și administrațiile de utilitate publică, fie de văduvele și urmașii lor, se consideră definitiv stabilite; titularii nu vor avea dreptul la nici o modificare pe baza legii din 14 Ianuarie 1906, 7 Martie 1907, 27 Martie 1909, 9 Aprilie 1910, 28 Februarie 1912 și legea pentru pensiunile notarilor, jandarmilor rurali, sergenților de oraş, reangajaților din armată, etc., din 16 Ianuarie 1912, afară de cazurile de rectificare prevăzute la art. 2, § 1 din legea dela 27 Martie 1909, art. 2, § 1, lit. *e*, art. 2, § 8 din legea dela 28 Februarie 1912 și rectificările pensiunilor reangajaților grade inferioare din armată și a jandarmilor rurali prevăzuți la art. 6 al legii din 16 Ianuarie 1912.

Art. 68.— Toate dispozițiunile din legile, regulamentele şi statutele de pensiuni generale şi speciale, precum şi cele din legile organice privitoare la pensiuni, contrarii prezentei legi, sunt şi rămân desființate. (Art. reg. 288, 289, 290).

III

CASE SPECIALE

LEGE

PENTRU PENSIUNILE NOTARILOR, JANDARMILOR RURALI, SERGENŢILOR DE ORAŞ, PERSONALULUI POŞTEI RURALE, CANTONIERILOR ŞI ŞEFILOR CANTONIERI, PERSONALULUI INFERIOR DEPENDINTE DE MINISTERUL AGRICULTURII ŞI DOMENIILOR (PADURARI. CONFINIŞTI ŞI GARDIENI DIN SERVICIUL PESCARIILOR) ŞI REANGAJAŢILOR DIN ARMATA.

(Publicată în *Monitorul Oficial* No. 230 din 19 Ianuarie 1912).

CAPITOLUL I

Administraţiunea Caselor

Art. 1.— Actualele Case de pensiuni şi ajutoare ale: notarilor, jandarmilor rurali, sergenţilor de oraş, personalului poştal rural, cantonierilor, şefilor cantonieri şi alţi împiegaţi inferiori ai ministerului lucrărilor publice şi a personalului inferior dependinte de ministerul agriculturii şi domeniilor trec, cu începere dela 1 Aprilie 1912, la Casa generală de pensiuni a Statului de sub administraţia ministerului de finanţe.

Art. 2.— Toate pensiunile şi ajutoarele ce se plătesc azi de aceste Case se vor plăti, dela 1 Aprilie 1912, prin Casa generală de pensiuni.

Art. 3.— Capitalul în efecte sau numerar va trece odată cu serviciul de plata pensiunilor şi aju-

toarelor sub administrația ministerului de finanțe. Fondul ce se va constata se declară inalienabil și se va administra ca și fondul inalienabil al Casei generale de pensiuni.

Soldul în numerar ce se va constata la 31 Martie 1912 va trece de asemenea la Casa generală de pensiuni, care va incasa în viitor toate sumele sau veniturile de orice natură cuvenite acestor Case sub orice titlu ar fi.

Art. 4.— Toate reținerile ce se fac, pe baza legii generale de pensiuni, funcționarilor Statului, se vor face pe viitor și funcționarilor prevăzuți la art. 1 al prezentei legi și gradelor inferioare din armată (reangajații), cu singura excepțiune că reținerile din lefurile sau diurnele până la 100 lei lunar vor fi de 5% în loc de 10%.

CAPITOLUL II

Drepturile de pensiune

Art. 5.— Notarii, jandarmii rurali, sergenții de oraș, personalul poștei rurale, cantonierii, șefii cantonieri și alți împiegați inferiori ai ministerului lucrărilor publice, personalul inferior dependinte de ministerul domeniilor și reangajații din armată intră sub regimul legii generale de pensiuni.

De asemenea toate dispozițiile din legea generală de pensiuni aplicabile pensionarilor Statului se vor aplica și actualilor pensionari ai Caselor prevăzute la art. 1 al legii de față și reangajaților pensionari, cum și celor ce vor deveni în viitor pensionari pe baza prezentei legi.

Art. 6.— La articolul precedent se fac următoarele excepţiuni:

A. Excepţiuni pentru reangajaţii din armată:

§ 1. Pentru vechime de serviciu reangajatul va putea fi aşezat la pensiune la împlinirea vârstei de 42 ani.

Vârsta va fi aceea cu care reangajatul se găseşte înscris în registrele matricule ale armatei, fără a i se putea aduce vreo modificare.

§ 2. Pentru un serviciu de 15 ani împliniţi pensiunea reangajatului va fi de 50% din mijlocia soldei primită în cei din urmă 5 ani de serviciu; iar pentru fiecare an servit în plus peste aceşti 15 ani se va adăuga un spor de 5%, calculat tot asupra mijlociei soldei din ultimii 5 ani.

§ 3. Ca timp util la pensiune se va socoti reangajatului tot timpul servit în armată ca grad inferior, atât ca reangajat cât şi înainte de reangajare.

Timpul de războiu se va socoti îndoit la pensiune.

§ 4. Pensiunile pentru infirmităţi ale reangajaţilor se vor regula astfel:

1. Pentru infirmităţi dobândite în timp de răsboiu, sau în timpul şi din cauza unui serviciu comandat în timp de pace, şi dacă infirmitatea pune pe suferind cu totul în imposibilitate de a-şi agonisi existenţa, pensiunea sa va fi cea indicată la art. 4 din legea generală de pensiuni.

Dacă infirmitatea a provenit în timpul şi din cauza serviciului de navigaţiune aeriană militară, pensiunea va fi egală cu solda gradului din momentul accidentului survenit, fie în timp de pace, fie în timp de răsboiu, sporită cu adausul de $^1/_5$ prevăzut pentru timpul de răsboiu.

Prin „serviciu comandat în timp de pace" se în-

ţelege numai cele 9 feluri de servicii și accidente enumerate la art. 4 din legea generală de pensiuni.

Se suprimă paragraful de sub litera *a*.

2. In cazul când infirmitatea dobândită în timp de răsboiu, sau în timpul și din cauza serviciului comandat în timp de pace, în cele 9 cazuri enumerate la art. 4 din legea generală de pensiuni, nu pune cu totul pe suferind în imposibilitate de a-şi agonisi existenţa, ci numai de a continua serviciul militar, în acest caz pensiunea sa va fi cea prevăzută la art. 3, lit. *a*, alin. II din legea generală de pensiuni.

3. Dacă infirmitatea dobândită în timpul şi din cauza serviciului comandat în timp de pace este provenită din altfel de accidente și servicii, în afară de cele 9 cazuri enumerate la art. 4 din legea generală de pensiuni, și dacă infirmitatea pune cu totul pe suferind în neputință de a se hrăni, în acest caz pensiunea sa va fi cea prevăzută la art. 3, lit. *b* din legea generală de pensiuni, însă chiar de nu ar avea împliniți cei zece ani de serviciu, cerut de acel paragraf.

Dacă însă infirmitatea nu-l pune cu totul în imposibilitate de a se hrăni, ci numai de a continua serviciul militar, în acest caz va primi tot pensiunea prevăzută la art. 3, lit. *b* din legea generală de pensiuni, însă numai dacă va avea împliniți 10 ani de serviciu.

4. Infirmitățile dobândite în timpul, însă nu din cauza serviciului, dau dreptul numai la pensiunea prevăzută la art. 3, lit. *c* din legea generală de pensiuni.

5. In cazul când reangajatul, fără a fi devenit infirm, a fost licențiat din serviciu pentru pierderea

calităților profesionale necesare, spre a continua serviciul de reangajat, din cauze independente de voința lui, va avea dreptul la pensiunea ce i se cuvine pentru anii serviți, dacă însă are împlinită etatea de 36 ani.

6. Constatarea incapacității profesionale prevăzută la art. 6, § 4, punctul 5, se va face de către o comisiune compusă din: șeful corpului, un ofițer superior și un comandant de companie, baterie sau escadron, altul decât acela sub ale cărui ordine directe și imediate se găsește reangajatul.

In timp de războiu constatarea se va face numai de către șeful corpului sau serviciului, ori al spitalului, și un medic militar.

Constatarea incapacității profesionale prevăzută la art. 6 se va face de către o comisiune compusă din: șeful corpului, un ofițer superior și un comandant de companie, baterie, sau escadron, altul decât acela sub ale cărui ordine directe și imediate se găsește reangajatul;

§ 5. Inscrierea la pensiune a reangajaților pentru vechime de serviciu se va face numai pe ziua de 1 Aprilie a fiecărui an.

Inscrierile la pensiuni pentru infirmități și pentru incapacitatea profesională prevăzute la § 4, alin. 5, se vor face pe ziua licențierii reangajatului din serviciul armatei.

In toate cazurile, notificările ministerului de războiu, către cel de finanțe țin loc de cerere de înscriere la pensiuni.

Aceasta nu dispensează pe reangajat de a prezenta ministerului de finanțe în termen toate actele cerute de lege pentru înscrierea sa la pensiune.

§ 6. Pentru timpul servit până la 1 Aprilie 1910,

reangajații sunt scutiți de vărsarea reținerilor anterioare.

§ 7. Pensiunile reangajaților nu se pot ceda nici în total nici în parte. Ele nu se pot urmări decât până la 1/3 și numai pentru datorii către Stat și pentru alimente datorite soției și copiilor.

In cazul când reangajatul pensionar ar avea în acelaș timp datorii atât la Stat cât și pentru alimente, treimea urmăribilă din pensiune se va împărți dându-se jumătate pentru Stat și jumătate pentru soție și copii.

§ 8. Pentru timpul servit ulterior de reangajatul pensionar în funcțiuni civile la Stat, județ sau comună cu rețineri pentru Casa generală de pensiuni, el va putea cere rectificarea pensiunii, însă numai la împlinirea etății de 57 ani și numai dacă va fi servit cel puțin 10 ani în asemenea funcțiuni civile.

Rectificarea va consta într'un adaus de 3,50% pentru fiecare an servit în funcțiuni civile, calculat la mijlocia salariului primit în cei din urmă 5 ani de serviciu.

§ 9. Reangajații cari, la data de 1 Aprilie 1912, aveau împliniți 18 ani de serviciu, sau se găseau în cursul ultimului termen de reangajare, la sfârșitul căruia vor avea împliniți 18 ani de serviciu, se vor putea înscri la pensie în condițiunile legii în vigoare până la acea dată.

Aceștia, însă, precum și cei cari la acea dată se vor găsi deja așezați la pensiune, nu vor putea cere rectificarea pensiunii pentru timpul servit ulterior în funcțiunile civile, decât în condițiunile stabilite prin § 8 din legea de față.

B. Excepțiuni pentru jandarmii rurali:

§ 1. Pentru vechime de serviciu, jandarmul rural

va putea fi înscris la pensiune la împlinirea vârstei de 48 ani.

Vârsta va fi cea cu care a fost înscris jandarmul în matriculele armatei, când şi-a făcut serviciul militar.

Pentru un serviciu de 15 ani împliniţi, pensiunea jandarmului va fi de 30% din mijlocia soldei primită în cei din urmă 5 ani de serviciu; iar pentru fiecare an servit în plus peste aceşti 15 ani, se va adăuga un spor de 5% calculat tot asupra mijlociei soldei din ultimii 5 ani.

§ 2. Ca timp util la pensiune se va socoti jandarmului şi timpul de serviciu militar obligatoriu.

§ 3. Pentru infirmităţi dobândite în timpul şi din cauza unui serviciu comandat şi dacă infirmitatea pune pe suferind cu totul în imposibilitate de a-şi agonisi existenţa, pensiunea sa va fi cea indicată la art. 3, § *a,* alin. I din legea generală de pensiuni.

Prin serviciu comandat se înţelege numai următoarele trei feluri de serviciu şi accidente:

a) Potolirile de răscoale şi de tot felul de rebeliuni cari ar ameninţa ordinea şi siguranţa publică;

b) Urmăririle de tâlhari, şi păzirea ori escortarea arestaţilor;

c) Accidente de călărie provenite în timpul exerciţiului militar obligatoriu.

In cazul când infirmităţile provenite în timpul şi din cauza unui serviciu comandat în cele trei cazuri specificate mai sus nu pun pe infirm în imposibilitate de a-şi agonisi existenţa, ci numai de a continua serviciul, în acest caz pensiunea va fi cea prevăzută la art. 3, § *a,* alin. II.

Pentru toate celelalte infirmităţi provenite din cauza unui serviciu comandat în afară de cele trei

cazuri specificate mai sus, pensiunile se vor regula în condițiunile art. 3, lit. *b* sau *c* din legea generală de pensiuni.

§ 4. Pentru timpul servit ulterior de jandarmul pensionar în funcțiuni civile la Stat, județ sau comună cu rețineri pentru Casa generală de pensiuni, el va putea cere rectificarea pensiunii, însă numai la împlinirea etății de 57 ani și numai dacă va fi servit cel puțin 10 ani în asemenea funcțiuni civile.

Rectificarea va consta într'un adaus de 3,50% pentru fiecare an servit în funcțiuni civile, calculat la mijlocia salariului primit în cei din urmă 5 ani de serviciu.

§ 5. Jandarmii rurali grade inferioare cari au servit 15 ani în corpul jandarmeriei și care se găseau în a treia reangajare la 31 Martie 1906, au dreptul la pensie în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensii. Acestora li se vor socoti la pensie întregul timp servit în jandarmerie, fie că au vărsat sau nu reținerile pentru anii serviți înainte de 1 Aprilie 1906.

Drepturile lor la pensie nu se pot dobândi decât la vârsta de 48 ani împliniți, cu începere însă numai dela data cererii și în nici un caz mai înainte de 1 Aprilie 1912.

De această dispozițiune vor beneficia și văduva și copii minori ai acestor jandarmi.

Art. 7.— Pensiunile dobândite, fie de foștii funționari ai Statului, județelor, comunelor urbane și reangajați ai armatei, fie de văduvele și urmașii lor, se consideră definitiv stabilite; titularii nu vor avea dreptul la nici o modificare pe baza prezentei legi.

Art. 8.— Ajutoarele ce se acordau de Casele spe-

ciale de pensiuni, prevăzute la art. 1 de mai sus, pentru cazuri de boală şi moarte, precum şi ajutoarele infirmilor fără drept la pensiune, văduvelor şi copiilor lor, vor continua a se acorda şi în viitor.

Condiţiunile şi cuantumul acestor ajutoare se vor prevede în regulamentul de punere în aplicare a legii.

Art. 9.— Regulamentul legii generale de pensiuni va determina şi modul punerii în aplicare a legii de faţă.

Art. 10.— Toate dispoziţiunile din legile, regulamentele şi statutele de pensiuni generale şi speciale, precum şi cele din legile organice relative la pensiuni, contrarii prezentei legi şi legii generale de pensiuni în vigoare, sunt şi rămân abrogate.

REGULAMENTUL
LEGEI GENERALE DE PENSIUNI

DECRETAT LA 2 APRILIE 1912 *)

CAPITOLUL I

Administrațiunea serviciului pensiunilor

Art. 1. — Serviciul pensiunilor face parte din administrațiunea generală a ministerului de finanțe.

El se administrează, sub autoritatea ministrului, de către directorul pensiunilor.

Art. 2. — Organizarea și retribuțiunile personalului vor fi acele prevăzute prin legea de organizare a ministerului de finanțe.

Art. 3.— Atribuțiunile serviciului pensiunilor sunt următoarele:

a) Pregătirea bugetului serviciului pensiunilor și punerea lui în executare după ce a dobândit aprobarea Adunării deputaților;

b) Priveghrea și urmărirea încasării veniturilor şi eféctuarea cheltuelilor;

NOTĂ: Legea generală de pensiuni primind oare-cari modificări după 22 Aprilie 1912 dată la care s'a decretat presentul regulament, este bine înţeles că toate dispoziţiunile lui contrarii legei în vigoare nu-şi mai au aplicare.

La nota de sub fie care articol din lege, se găsesc trecute toate dispoziţiunile din regulament rămase în vigoare, afară de cele relative la reţinerile din pensiuni desfiinţate în timpul imprimărei acestei broşuri.

c) Verificarea provizorie a plăţilor de pensiuni ale casierului central şi ale administratorilor financiari de judeţe;

d) Ţinerea contabilităţii direcţiei pensiunilor, a registrului general de pensionari, încheierea conturilor şi înaintarea lor în verificarea Inaltei Curţi de conturi;

e) Inscrierea în registrul general de pensionari a funcţionarilor admişi la pensiune de către comisiunea instituită de lege în acest scop sau de către justiţie;

f) Primirea cererilor relative la pensiuni şi pregătirea lucrărilor cari trebuesc depuse comisiunii pentru constatarea şi regularea drepturilor celor cari solicită aşezarea lor la pensiune;

g) Ţinerea ştatelor generale ale tuturor funcţionarilor Statului, cu indicaţiunea stării lor civile, a retribuţiunii ce primesc şi a reţinerilor ce li se fac, după ştiinţele ce li se vor comunica de fiecare administraţiune;

h) Conducerea proceselor relative la pensiuni;

i) Administrarea fondului inalienabil al Casei pensiunilor şi efectuarea operaţiunilor relative la înlocuirea efectelor ieşite la sorţi, la cumpărări şi preschimbări de efecte şi încasarea cupoanelor;

j) Conducerea şi privegherea încasărilor din taxe militare şi taxele pentru amânarea de serviciul militar;

k) Efectuarea tuturor lucrărilor trebuincioase pentru bunul mers al serviciului şi pentru apărarea drepturilor şi intereselor lui.

CAPITOLUL II

Budgetul serviciului pensiunilor

Art. 4.— Bugetul serviciului pensiunilor face parte din bugetul general al Statului.

Art. 5.— Toate dispozițiunile prevăzute în legea contabilității generale a Statului, relative la întocmirea, controlul, executarea și regularea definitivă a bugetului Statului, precum și cele relative la deschideri de credite, repurtări, prescripțiuni, etc., și cele privitoare la cazul când acest buget nu se votează la timp de Adunarea deputaților, se aplică și bugetului serviciului pensiunilor.

Art. 6.— Bugetul serviciului pensiunilor cuprinde veniturile și cheltuielile următoare.

Venituri

a) Reținerile de 10% din lefile, diurnele, indemnizările de locuință și orice alte indemnizări ale funcționarilor plătiți lunar, precum și ale lucrătorilor de la tipografia Statului, asemenea plătiți lunar;

b) Reținerile de 5% din lefile sau diurnele notarilor, jandarmilor rurali, reangajaților din armată, sergenților de oraș, personalului poștal rural, cantonierilor, șefilor-cantonieri, pădurari, confiniști, gardieni din serviciul pescăriilor; lefurile sau diurnele acestor categorii de funcționari cari trec de 100 lei lunar sunt supuse la rețineri de 10%;

c) Reținerile de 5% din lefile sau diurnele oamenilor de serviciu (ușieri, odăiași, portari, servitori, etc.) dela 50 lei până la 100 lei lunar. Lefurile sau diurnele ce trec de 100 lei lunar sunt supuse la reți-

neri de 10%. Diurnele de 50 lei sau mai mici nu vor fi supuse la rețineri;

d) Câte o pătrime din retribuțiune sau diurnă în primele două luni dela cei numiți din nou în serviciu, sau reintrați după o întrerupere de serviciu;

e) Sporul retribuțiunii sau diurnei pe o lună a celor înaintați, chiar când sporirea s'a făcut pe loc sau prin buget;

f) Reținerile de 10%, 5%, pătrimea și sporul prevăzute la aliniatele de mai sus, nu se aplică funcționarilor și oamenilor de serviciu plătiți cu diurne lunare de 50 lei sau mai mici; de asemenea nici funcționarilor sau oamenilor de serviciu plătiți din fonduri globale, iar nu din articole speciale de personal, oricare ar fi cuantumul retribuțiunii lunare ce primesc.

Se exceptează: notarii, jandarmii rurali, sergenții de oraș, reangajații din armată, personalul poștei rurale, cantonierii-șefi, cantonierii-pădurari, confiniștii și gardienii din serviciul pescăriilor, cari vor fi supuși la rețineri chiar când cuantumul lefii, soldei sau diurnei ce primesc, ar fi de 50 lei lunar sau mai mic;

g) Economiile din funcțiunile vacante, împreună cu diurnele, indemnizările și orice accesorii inerente funcțiunii, afară de economiile provenind la căile ferate române din funcțiunile cu retribuțiune mai mică de 95 lei lunar, nesupuse la rețineri pentru serviciul pensiunilor;

h) Reținerile de 3% asupra pensiunilor dela 30—40 lei inclusiv lunar; asupra pensiunilor mai mari de 40 lei, reținerile se sporesc cu 3% din 10 în 10 până la maximum reținerilor prevăzute prin lege pentru fiecare categorie de pensiuni;

i) Reținerile de 10% asupra tuturor pensiunilor,

afară de pensiunile ofițerilor cari au făcut efectiv campania din 1877—1878 peste Dunăre sau au luat parte la luptele ce s'au dat în localitățile de pe malul stâng al Dunărei cărora nu li se face nici o reținere.

Prin campania făcută efectiv se înțelege să fi trecut Dunărea în timpul campaniei sau să fi luat parte la luptele ce s'au dat pe malul stâng al Dunărei. Prima probă se va face cu brevetul Crucei „Trecerea Dunărei", iar a doua cu certificatul Curții de conturi că figura în listele de apuntamente ale efectivului trupei aflate în localitățile de pe malul stâng al Dunării în timpul când s'au dat lupte. Faptul că figura în matricula unui corp de trupă care a trecut Dunărea sau a luat parte la luptele de pe malul stâng al Dunării nu dă dreptul militarilor să beneficieze de scutirea de rețineri. Cei ce nu posedă brevetul Crucei „Trecerea Dunărei" vor face proba prin certificatul Curții de conturi în modul cerut pentru cei cari au luat parte la luptele de pe malul stâng al Dunărei;

Aceiaş dispoziție se aplică și ofițerilor de activitate din categoria de mai sus cari şi-au regulat drepturile la pensiune ca funcționari civili. De asemenea și văduvelor și copiilor ofițerilor din ambele categorii;

j) Amenzile disciplinare aplicate tuturor funcționarilor Statului ale căror retribuțiuni sunt supuse la rețineri pentru Casa pensiunilor.

Asemenea amenzi nu se pot restitui decât dacă au fost încasate în cursul anului bugetar în care se cere restituirea;

k) Procentele fondului inalienabil al Casei pensiunilor;

l) Venitul taxelor militare și taxelor de amânare pentru serviciul militar înființate prin legea de recrutare;

m) Legatele și donațiunile eventuale;

n) Subvenția de 1% asupra venitului brut ordinar înscris în bugetele județelor și comunelor urbane;

o) Subvenția anuală din partea Statului, care în nici un caz nu va întrece suma de 7.300.000 lei și care se va da pe măsura trebuinței numai în cazul când veniturile prevăzute la aliniatele de mai sus nu vor fi îndestulătoare pentru acoperirea cheltuielilor Casei.

Cheltueli

a) Pensiunile de serviciu și de retragere dobândite până la punerea în aplicare a legii din 22 Februarie 1902, precum și cele ce s'au dobândit și cele ce se vor dobândi pe baza acestei legi cu modificările ei;

b) Pensiunile viagere, recompensele naționale, indemnizațiile și compensațiile constatate până în momentul punerii în aplicare a legii din 22 Februarie 1902;

c) Pensiunile și ajutoarele acordate militarilor după legile din 1877, 1886, și cea modificătoare din 1894;

d) Pensiuni și ajutoare militarilor acordate în baza legilor din 1865, 1872 și 1882;

e) Pensiunile acordate gradelor inferioare din armată (reangajați), notarilor, jandarmilor rurali, sergenților de oraș, personalului poștal rural, cantonierilor, șefilor-cantonieri, pădurarilor, confiniștilor și gardienilor din serviciul pescăriilor;

f) Ajutoarele acordate văduvelor cu copii minori și funcționarilor decedați mai înainte de a împlini

minimum termen pentru pensiune, cantonierilor şi împiegaţilor inferiori ai ministerului lucrărilor publice, notarilor sergenţilor de oraş, personalului inferior pendinte de ministerul domeniilor, personalului poştal rural, jandarmilor rurali şi militarilor în baza legii din 1894;

g) Indemnitatea de 25 lei de şedinţă a membrilor comisiunii pentru constatarea şi regularea drepturilor la pensiune. Şeful biuroului lichidării pensiunilor va primi o indemnizaţie de 8 lei de şedinţă;

h) Indemnitatea de 15 lei de şedinţă a membrilor comisiunilor medicale şi administrative, afară de medicul curant. Plata indemnizaţiei se va face de ministerul de finanţe.

Când examinarea medicală s'ar face în mai multe zile, indemnitatea de 15 lei se acordă numai pentru şedinţa în care s'a dat deciziunea definitivă.

Incasarea veniturilor şi plata cheltuelilor

Art. 7.— Incasarea veniturilor şi plata cheltuielilor privitoare la serviciul pensiunilor Statului se va face prin casieria centrală a tezaurului public şi prin administraţiunile financiare de judeţe.

Art. 8.— Diversele categorii de venituri ale serviciului pensiunilor se vor calcula, reţine şi încasa la *acest serviciu* în modul specificat mai jos.

Art. 9.— Reţinerile de 10% se vor efectua:

1° Dela toate lefile, diurnele, indemnizările de locuinţă şi orice alte indemnizări ale funcţionarilor civili, militari şi eclesiastici ai Statului, judeţelor şi comunelor urbane, exceptându-se diurnele de 50 lei lunar sau mai mici când nu sunt ca accesorii pe lângă leafă, precum şi indemnizările cari sunt plă-

tite prin jetoane de presență și acelea pentru lucrări excepționale, precum: delegațiuni, misiuni în țară și în străinătate, despăgubiri de cheltueli de transport și deplasare, prime de echipare și alte asemenea.

Indemnizările de locuință sunt supuse la rețineri de 10%, chiar când sunt plătite trimestrial, semestrial sau anual;

2º Dela toate retribuțiunile sau diurnele ce trec peste 100 lei lunar ale oamenilor de serviciu (adică: portari, cameriști, dorobanți, lipcani, rândași, lopătari, cantaragii, gardieni, păzitori, vizitii şi alți de acest fel) din serviciul Statului, județelor și comunelor urbane,

Art. 10.— Reținerea de 10% se va aplica și asupra sumelor prevăzute ca retribuțiune în contractele cu cari sunt angajați în serviciul oricărei autorități diferiți funcționari, chiar când în contract se specifică contrariul.

Art. 11.— Reținerile de 5% se vor efectua:

1º Dela toate lefile, diurnele sau soldele notarilor, gradelor inferioare, reangajate din armată, jandarmilor rurali, sergenților de oraș, personalului poştal rural, cantonierilor, șefilor-cantonieri, pădurarilor, confiniștilor, și gardienilor din serviciul pescăriilor, când aceste lefuri, diurne sau solde nu trec de 100 lei lunar. Cele cari trec peste această cifră sunt supuse la rețineri de 10%;

2º Dela toate lefile sau diurnele oamenilor de serviciu specificați la art. 9, alin. II de mai sus, când aceste lefuri sau diurne nu trec de 100 lei lunar. Diurnele de 50 lei sau mai mici ale oamenilor de serviciu nu sunt supuse la nici un fel de rețineri, aceştia neavând drept de pensiune.

Art. 12.— Funcţionarilor şi oamenilor de serviciu, chemaţi pentru prima oară în serviciu, după scăderea reţinerii de 10% sau 5% din totalul brut al lefii sau diurnei, li se va reţine în primele două luni câte o pătrime din suma netă a lefii sau diurnei.

Art. 13.— Pătrimea din leafă sau diurnă pe primele două luni se va reţine şi funcţionarilor în disponibilitate fără soldă, celor înlocuiţi pur şi simplu, sau demisionaţi, şi cari vor fi rechemaţi în serviciu, precum şi acelora cari trecând dintr'o funcţiune în altă, vor avea o întrerupere de serviciu, fiind socotiţi ca noui numiţi.

Art. 14.— De asemenea pensionarii rechemaţi în serviciu, numiţi într'o funcţiune, sunt supuşi reţinerii de o pătrime din retribuţiunea sau diurna funcţiunii pe primele două luni.

Art. 15.— Funcţionarii aflaţi în serviciul unei administraţiuni, cari ar trece în funcţiune la o altă administraţiune, cu serviciu deosebit pe pensiune, lasă în folosul acestui serviciu câte o pătrime din leafa sau diurna pe primele două luni, fie că vor avea dreptul de a cumula anii pentru pensiune de la ambele servicii sau nu.

Art. 16.— Funcţionarilor înaintaţi în funcţiune, precum şi acelora cari, prin orice împrejurare, dobândesc o sporire de leafă sau diurnă, pe lângă reţinerea de 10% li se va mai reţine şi sporul pe o lună a lefii sau diurnei ce dobândesc.

Art. 17.— Diurnelor mai mici de 50 lei şi cari nu sunt accesorii la leafă; nu li se aplică pătrimea şi sporul prevăzute la art. 12 şi 16.

Art. 18. Toate reţinerile specificate mai sus se vor efectua prin însăşi ordonanţele de plată ce se emit de către diferite administraţii.

Art. 19.— Cu începere dela 1 Aprilie 1909 nu se mai aplică rețineri pentru Casa pensiunilor din retribuțiunile funcționarilor plătiți din fonduri globale, adică acei fără retribuții precizate în bugete, aceștia ne mai având drept de pensiune dela acea dată.

Se exceptează inginerii, conductorii și funcționarii plătiți lunar în serviciile de construcțiuni și lucrări publice făcute din credite speciale, cu obligațiunea pentru autorități cari fac asemenea lucrări să trimeată în fiecare an, pentru control ministerului de finanțe, un ștat de personalul ce întrebuințează cu rețineri pentru pensiune.

Deosebit de trimiterea ștatelor, aceste autorități sunt obligate să țină un registru special în care să treacă întreg personalul plătit din asemenea credite cu specificarea datei intrării în serviciu, retribuțiunilor avute, data ieșirii din serviciu, reținerile efectuate pentru Casa pensiunilor, numărul recipisei și administrația financiară care a făcut venit la Stat acele rețineri.

Art. 20.— Reținerile vor fi prevăzute prin ștatele și listele de apuntamente, cari vor cuprinde pe toți funcționarii împărțiți pe diferitele servicii.

Funcțiunile ce s'ar găsi vacante se vor trece de asemenea în aceste ștate; iar sumele cuvenite pe zilele în cari funcțiunea a fost vacantă se va trece în coloana specială: economii prin vacanță.

Art. 21. — Casierii plătitori vor achita celor în drept suma netă de plată, iar reținerile cuvenite se vor face venit pe seama Casei pensiunilor în aceiaș zi în care s'a plătit ordonanța.

Art. 22.— Casierii comunali vor vărsa reținerile cuvenite Casei pensiunilor la administrațiunea finan-

ciară a județelor, casierul comunei București la casieria centrală a tezaurului public. Vărsarea se va face la finele fiecărei luni. Declarațiunea de vărsare va fi însoțită de copii de pe ștatele ce au fost anexate la ordonanțele de plată. Pentru reținerile după ordonanțele de plată individuale se va produce un ștat recapitulativ.

Art. 23.— Toate autoritățile publice vor trebui să prevadă în bugetele lor, prin articole speciale, în afară de orice cheltuială, leafa, diurna sau îndemnizarea funcționarilor lor, spre a se putea cu înlesnire constata și încasa veniturile Casei pensiunilor.

Art. 24.— Reținerile din lefile, diurnele și îndemnizările funcționarilor prevăzuți prin bugetul administrațiunii căilor ferate se vor efectua în modul prevăzut de art. 18 de mai sus, iar vărsarea lor la Casa pensiunilor Statului se va face la fiecare finit de lună.

Pentru aceasta, contabilitatea generală a căilor ferate române va deschide conturi speciale pentru toate reținerile de mai sus, cu cari se va încărca zilnic și treptat cu plata listelor de apuntamente și a ordonanțelor de retribuțiuni ce ar efectua; iar la finele lunei va forma un borderou de reținerile încasate pe care îl va înainta Casei pensiunilor Statului împreună cu suma cuvenită acestei Case.

Aceleași dispozițiuni se aplică și celorlalte administrațiuni ale Statului cari ar avea servicii deosebite de casierie, precum Casa de depuneri, etc.

Art. 25.— Până la 31 Iulie al fiecărui an ministerele, direcțiunea generală a căilor ferate române, județele și comunele urbane vor forma pe diferitele articole bugetare, ștate recapitulative de funcțiunile vacante în exercițiul bugetar ce s'a închis provizoriu

la 31 Martie. Lefile, diurnele, chiriile şi orice alte îndemnizări ce nu s'au plătit, se vor vărsa Casei pensiunilor ca economii prin vacanţe, adică tot ce va prisosi până la completarea alocaţiei prevăzută prin buget.

In această regulă intră și funcțiunile creiate din nou, chiar dacă n'ar fi fost ocupate de loc.

Art. 26.— Reținerile din lefuri, prevăzute la art. 6 al regulamentului de față, nu se aplică împiegaților căilor ferate, cu retribuțiune mai mică de 95 lei lunar, lucrătorilor și servitorilor cari fac parte din Casa de ajutor a acestei administrații.

Statutele privitoare la acești împiegați sunt și rămân în vigoare pentru ei.

Art. 27.— Reținerile asupra pensiunilor de serviciu, pensiunilor de retragere, pensiunilor viagere, recompenselor naționale, îndemnizațiilor și compensațiilor, se vor face prin chiar bonurile de pensiune ce se liberează pensionarilor în fiecare lună, scăzându-se din suma brută de plată și încasându-se de casierii plătitori în contul bugetului Casei pensiunilor.

Art. 28.— Județele și comunele urbane sunt obligate a înscrie anual în bugetele lor o subvenție de 1% asupra veniturilor lor brute ordinare, în cari nu intră și bugetul drumurilor. Această subvenție se va vărsa la fondul pensiunilor lunar în primele zece zile ale fiecărei luni.

Nefacerea vărsămintelor în termenul stipulat mai sus atrage după sine sechestrarea veniturilor comunei sau județului.

Art. 29.— Ministerele și toate serviciile pendinte de dânsele, cari sunt autorizate a emite ordonanțe de plată, precum și județele și comunele urbane, sunt

obligate a trimite administrațiunii direcției pensiunilor, la ministerul finanțelor, la finele fiecărei luni, duplicate de pe ștatele și listele de apuntamente după cari s'au emis ordonanțele de plată, certificate în regulă.

Art. 30.— Cheltuelile serviciului pensiunilor se aprobă de către ministrul finanțelor sau delegatul său, în marginea creditelor acordate prin buget.

Art. 31.— Nici o sumă nu se va putea plăti de cât în virtutea unei ordonanțe de plată, semnată de ministru sau delegatul său și contrasemnată de directorul serviciului pensiunilor sau înlocuitorul său.

Totuș, plata pensiunilor de tot felul se va face pe baza unui bon special, liberat dintr'un registru cu matcă, semnat în București de către directorul serviciului pensiunilor sau înlocuitorul său; iar în județe de către administratorii financiari.

Art. 32.— Se va libera tutulor pensionarilor câte un libret, în care se va nota cuantumul pensiunii cu toate reținerile ce se fac asupra ei. Acest libret va fi prezentat, în fiecare lună, de către titular direcției pensiunilor sau administrațiunii financiare care l-a liberat, spre a se nota în el data liberării bonului de pensiune.

Odată ce bonul s'a liberat și s'a notat în libret data liberării lui, Casa pensiunilor n'are nici o răspundere dacă s'a liberat și se achită sau nu în mâinile titularului, afară de cazul când direcția pensiunilor sau administrația financiară respectivă va fi fost încunoștiințată în scris de pierderea sau sustragerea libretului sau bonului de pensiune mai înainte ca bonul să fi fost liberat și achitat.

Pensionarul este obligat să observe dacă data liberării bonului a fost notată în libret în dreptul lu-

nei pentru care își primește pensiunea. Orice reclamațiune făcută mai târziu nu se va ține în seamă.

Libretele pensionarilor cari își primesc pensiunea prin Casa Centrală se vor libera de direcția pensiunilor din ministerul de finanțe; cele ale pensionarilor din județe se vor libera titularilor de către administrațiile financiare respective.

Art. 33. — Pentru fiecare ordonanță de plată ce se va emite de direcția pensiunilor se va libera Casei plătitoare un aviz, care se va înregistra la biuroul mișcării fondurilor din direcția contabilității Statului.

Art. 34.— După 15 ale fiecărei luni, pensionarii din București primesc dela ministerul finanțelor, direcția pensiunilor, iar cei din județe dela administrațiile financiare, bonuri de pensiuni individuale, indicând suma ce-au să primească.

Pensionarii sunt datori a justifica în prima lună a fiecărui trimestru plata contribuțiunilor pe trimestrul curgător.

Nici un bon de pensiune nu se va libera și plăti dacă nu s'a făcut această justificare.

Art. 35.— Bonurile de pensiune emise de administrațiunea financiară a unui județ nu vor putea fi plătite de administrațiunea financiară a altui județ, afară de cazul când bonul va purta viza directorului pensiunilor din ministerul finanțelor.

Art. 36.— Achitarea bonurilor de pensiune se va face numai în primirea titularilor sau procuratorilor lor; primirea se va constata prin semnătura celui în drept pe bon, pusă în momentul chiar al plății.

Art. 37.— Casierii plătitori sunt obligați a cere pensionarilor sau procuratorilor lor să prezinte în

momentul plății libretul în baza căruia a obținut bonul de pensiune ce se cere a se achita.

Art. 38.— Dacă primitorul nu va ști carte sau se va găsi în imposibilitate de a subscrie, el este dator a aduce o persoană cunoscută care va subscrie ca martor, iar când suma de plată va fi mai mare de 500 lei, va produce o chitanță autentificată.

Art. 39.— Bonurile se emit totdeauna pe numele titularului pensiunii și se dau numai în primirea lui sau mandatarului său, împuternicit prin procură autentică specială, care se va reține la dosar.

Art. 40.— Procurile trebuie să fie speciale, anume pentru primirea pensiunii, și să se arate în ele durata lor.

Ele nu sunt valabile decât pentru lunile cuprinse în cursul unui an financiar. Administrația își rezervă dreptul de a suspenda efectele procurii și a cere prezentarea pensionarului ordecâteori crede de cuviință, fără arătare de motive.

Art. 41.— Cesiunile de pensiuni fiind interzise de lege, procurile date de pensionari direct sau indirect la persoane reputate că fac împrumuturi de bani, nu sunt valabile.

Art. 42.— Pierderea bonului sau libretului de pensiune se va notifica în scris ministerului de finanțe, direcția pensiunilor, sau administrațiunii financiare care le-a emis, și se va publica în *Monitorul Oficial* de către cel interesat.

Dacă, după trecere de 30 zile dela data publicațiunii, bonul sau libretul de pensiune nu se va găsi, el rămâne anulat și titularul va putea cere ministerului de finanțe, direcția pensiunilor, sau administrațiunii financiare care l-a emis, un duplicat de pe bon sau libret, depunând pe lângă cerere *Monitorul Ofi-*

cial în care s'a făcut publicațiunea pierderii bonului sau libretului.

Casierul central și administratorii financiari rămân responsabili pentru plata oricărui bon pierdut sau anulat, achitat după notificarea ce li s'a făcut de cel în drept sau de minister.

Art. 43.— Pensiunile nu se vor putea urmări de cât în marginile prevăzute de codul de procedură civilă sau de legile speciale și cu formele prescrise de aceste legi. In asemenea caz, partea de pensiune urmărită se va ordonanța printr'un bon separat.

Art. 44.— Pensiunea urmașilor poate fi urmărită până la $^1/_3$ pentru despăgubirea Statului, județelor și comunelor sau altor administrațiuni de utilitate publică, ale căror bugete se votează de Adunarea deputaților, pentru sumele delapidate sau furate dela dânsele de soțul sau părintele urmașilor.

De asemenea poate fi urmărită până la $^1/_3$ pentru despăgubiri către ministerul de război sau diferite comandamente militare pensiunea foștilor militari și a urmașilor lor, dacă foștii militari îndeplinise funcțiuni de mânuitori de bani sau de efecte militare și gestiunea lor se soldase cu pagube pentru vreuna din asemenea autorități.

Aceste dispozițiuni se aplică și asupra pensiunilor lichidate sub legile anterioare.

Art. 45.— Transferarea plății pensiunilor dela un județ la altul nu se poate face decât cu autorizarea direcției pensiunilor din ministerul finanțelor, căruia se va face cerere înscris. Aceste transferări nu se admit decât pentru schimbări de domiciliu și în nici un caz mai mult decât o singură dată în cursul unui an. Pentru cazurile în cari pensionarii lipsesc 1—6 luni din localitatea unde sunt înscriși nu se ad-

mite transferarea pensiunei. In asemenea caz, pensionarul își poate primi pensiunea numai printr'un mandatar autorizat cu procură autentică în condițiunile art. 40 de mai sus.

Art. 46.— In luna Aprilie a fiecărui an, pensionarii din București vor prezenta direcției pensiunilor, iar cei din județe administrațiunilor financiare, un certificat, liberat de primăria comunei unde domiciliază, prin care să se constate că sunt în vieață, că locuiesc în acea comună, specificându-se strada și No. casei, și că nu ocupă nici o funcțiune sau delegațiune permanentă salariată de Stat, județ, comună sau altă administrațiune de utilitate publică.

Agenții, cari vor fi liberat certificate neadevărate sunt răspunzători bănește de sumele ce vor fi plătite pe nedrept, fără prejudițiul pedepselor penale în cazul când s'ar dovedi că au fost de rea credință.

Văduva pensionară va dovedi în acelaș mod că este în vieață, specificându-se strada și No. casei, că ocupă sau nu vre-o funcțiune, că nu s'a remăritat și că copiii minori, de va fi având, sunt în vieață, trăiesc împreună cu dânsa sau în locul în cari i-a așezat și că nu s'au căsătorit.

Tutorul orfanilor va dovedi de asemenea că copii puși sub tutela sa se aflǎ în vieață, locul unde domiciliază, strada și No. casei, că nu s'a căsătorit nici unul și că nu ocupă vre-o funcțiune salariată de Stat, județ, comună sau altă administrațiune de utilitate publică.

Procuratorii, pentru pensionarii pe cari îi reprezintă, vor trebui să producă un certificat cu mențiunile de mai sus.

Sub nici un motiv nu se va libera vreun bon de pensiune acelora cari nu vor prezenta certificatul indicat mai sus.

CAPITOLUL III

Scripte și conturi

Art. 47.—Scriptele ce urmează a se ține de direcția pensiunilor sunt următoarele:

a) Jurnal de înscrierea veniturilor și cheltuielilor;

b) Registrul de partide la venituri și cheltuieli pe contabil și pe natură de venituri și cheltuieli, conform specificărilor din buget;

c) Jurnal pentru înscrierea ordonanțelor de plată și a bonurilor de pensiune ce se vor emite;

d) Registru de partide a ordonanțărilor, în care se va trece pe articole creditele acordate; ordonanțele de plată emise și plățile efectuate;

e) Registru pentru plata pensiunilor, ținut pe județe, în cari se va înscrie bonurile de pensiune emise și cele plătite, pe felul pensiunii.

Art. 48.— Deosebit de aceste registre, direcția pensiunilor va mai ține:

a) Câte un registru nominal de pensionarii civili, militari și de căi ferate, cu specificarea cătimii pensiunii, a decretului sau a actului pe baza căruia este înscris pensionarul, a anilor de serviciu, a etății ce avea la înscrierea la pensiune și a datei stingerii;

b) Un registru de opțiuni;

c) Un registru de stingerea, de suspendarea sau pierderea dreptului de pensiune;

d) Un registru de sechestrele, popririle, etc., aplicate asupra pensiunilor, conform legii;

e) Un registru pentru fondul inalienabil;

f) Registrele matricole ale taxelor militare;

g) Și, în fine, orice alte registre de cari se va simți nevoie pentru bunul și regulatul mers al serviciului.

Art. 49. — Ministerele și administrațiunile dependinte de dânsele, precum și județele și comunele urbane vor ține câte un registru al funcționarilor lor, în cari se vor înscrie toate schimbările provenite atât în starea civilă a funcționarilor, cât și a retribuțiunii ce primesc, a reținerilor ce li se fac, a înaintării în funcțiune și a concediilor avute și a ieșirii din serviciu.

Art. 50.— Scriptele ce vor fi îndatorate a ține casieria centrală a tezaurului și administrațiunile financiare de județe, sunt:

a) Un jurnal pentru înscrierea primirilor și plăților;

b) Un registru de partide pentru dezvoltarea veniturilor și cheltuielilor pe articole, după bugetul aprobat;

c) Administrațiunile financiare de județe vor mai ține și un registru al pensionarilor din cuprinsul județului lor.

Art. 51.— Modul de înregistrare al operațiunilor în aceste registre se va determina prin instrucțiuni ministeriale.

Art. 52.— In primele cinci zile ale fiecărei luni administrațiunile financiare de județe vor trimete direcției pensiunilor borderourile de bonurile achitate în cursul lunei anterioare, împreună cu borderouri recapitulative, cari vor fi întocmite în dublu exemplar pe exerciții și articole bugetare, spre a fi descărcate în registrele de partizi ale pensionarilor. Bonurile de pensiuni achitate se vor păstra ca justificare de plată.

Pe baza acestor borderouri verificate, direcția pensiunilor va emite ordonanțe pe numele administratorului financiar respectiv, cari se vor trece la cheltuieli chiar în luna în care se trimit. La aceste ordonanțe se

vor anexa borderoul verificat împreună cu bonurile de pensiuni rămase în păstrare la administrație.

Art. 53.— Casieria centrală va trimite în primele cinci zile ale fiecărei luni un singur borderou de bonurile achitate în cursul lunei anterioare şi un borderou recapitulativ pe exerciții și articole bugetare.

Bonurile de pensiuni achitate de casieria centrală se vor trimite și ele spre verificare, iar direcția pensiunilor va confirma prin adresă primirea lor, adresa va servi cu act justificativ.

După verificarea și descărcarea bonurilor prin partidă se va emite ordonanța de plată pe numele casierului central, la care se va anexa borderoul și bonurile verificate, spre a se trece la cheltuieli.

Art. 54.— Administrațiunile financiare de județe, precum și casieria centrală vor trece veniturile și cheltuielile pe articole bugetare într'un borderou special, care se va trimite în fiecare lună, odată cu borderourile prevăzute la art. 52, iar actele justificative se vor înainta direcțiunii contabilității odată cu contul general al Statului.

Art. 55.— Biuroul contabilității pensiunilor va înregistra și centraliza în jurnal și în registrul de partizi sumele constatate bune după verificarea şi controlul făcut cu biurourile de venituri și cheltuieli ale direcțiunii contabilității.

Art. 56.— Pentru încheierea conturilor provizorii și definitive biuroul contabilității pensiunilor va da elementele necesare serviciilor respective ale ministerului însărcinate cu întocmirea bugetului ministerului.

Art. 57.— La 31 Martie a fiecărui an direcția pensiunilor va întocmi, după scriptele sale, contul de

gestiune ale operaţiunilor săvârşite în cursul anului financiar. Acest cont se va înainta Curţii de conturi până la 30 Iunie, adică până în trei luni dela închiderea anului financiar.

Art. 58.— La 30 Septembrie al fiecărui an se va încheia contul definitiv al exerciţiului, care se va publica în expunerea situaţiunii financiare a tezaurului de direcţiunea contabilităţii.

Acest cont va cuprinde:

Pentru venituri:

Evaluările bugetare;
Drepturile constatate;
Incasările efectuate, şi
Sumele rămase de încasat (rămăşiţe).

Pentru cheltuieli:

Creditele acordate în cursul exerciţiului;
Drepturile constatate;
Plăţile efectuate, şi
Sumele rămase de plată (repurtări).

Art. 59.— La fiecare cinci ani se va publică un Anuar al pensionarilor, iar în fiecare an se vor publica înscrierile din nou şi stingerile de pensiuni în situaţiunea financiară a tezaurului public şi în *Monitorul Oficial.*

Anuarul va cuprinde şi pe pensionarii judeţelor, comunelor şi celorlalte administraţiuni de utilitate

publică ale căror bugete se votează de Adunarea deputaților.

Art. 60.— Sumele încasate din rămășițe și cele plătite din creditele repurtate se vor trece în conturi, la un articol special, în socoteala anului în curgerea căruia se vor incasà și plăti, conform art. 115 și 120 din legea contabilității generale a Statului.

Art. 61.— Contul definitiv al exercițiului se va înainta Curții de conturi cel mult nouă luni după închiderea exercițiului, conform art. 75 din legea Inaltei Curti de conturi.

Art. 62.— Pe lângă contul de gestiune încheiat la 31 Martie al fiecărui an se va anexa:

1⁰ Un cont al situațiunii rămășițelor din exerciții închise.

2⁰ Un cont al situațiunii creditelor repurtate, cu indicațiunea creditelor ce urmează a se anula definitiv, conform art. 116 din legea contabilității generale a Statului.

3⁰ Situațiunea fondului inalienabil al Casei pensiunilor.

CAPITOLUL IV

Constatarea și așezarea drepturilor la pensiune

Art. 63.— Constatarea și așezarea drepturilor la pensiune ale funcționarilor Statului, județelor și comunelor urbane, pentru vechime de serviciu și pentru infirmități, se face pe ziua de 1 Aprilie al fiecărui an de comisiunea prevăzută de art. 39 din lege.

Art. 64.— Constatarea și așezarea drepturilor la pensiune a funcționarilor inamovibili civili puși în retragere din oficiu pentru limită de vârstă, se va face pe ziua punerii în retragere.

Art. 65.— Constatarea și așezarea drepturilor la pensiune ale funcționarilor puși în retragere din oficiu, destituiți sau înlocuiți între 1 Aprilie și 1 Octombrie se va face pe ziua de 1 Octombrie al anului în curs, dacă îndeplinesc condițiunile cerute de lege pentru a se putea regula drepturile la pensiune.

Funcționarii demisionați nu pot eși la pensiune pe ziua de 1 Octombrie.

Punerea în retragere din oficiu, destituirea sau înlocuirea trebuie să fie făcută în intervalul dela 1 Aprilie—1 Octombrie a anului în care se face cererea pentru ieșire la pensiune.

Un funcționar destituit înainte de 1 Aprilie poate veni la pensiune și la 1 Octombrie, imediat următor destituirii.

Art. 66.— Constatarea și așezarea drepturilor la pensiune a funcționarilor pentru cazurile de accidente prevăzute la art. 3, lit. *a,* din lege, precum și acelea ale văduvelor și orfanilor funcționarilor sau pensionarilor, se va face în fiecare lună de către aceeași comisiune.

Art. 67.— Comisiunea pentru constatarea și așezarea drepturilor la pensiune se compune din:

Primul-președinte al tribunalului Ilfov sau din președintele care îi ține locul, unul din advocații ministerului finanțelor delegat de acest minister, un delegat al ministerului de război, un delegat al ministerului lucrărilor publice și directorul pensiunilor.

Șeful biuroului lichidării pensiunilor va asistă la

ședințele comisiunii dând toate explicațiunile necesare și contrasemnând deciziunile comisiunii ca secretar.

Art. 68.— Delegațiunile sunt anuale; ele se dau cu decret regal, prin îngrijirea ministerului de finanțe cu 15 zile înainte de sesiunea ei ordinară de 1 Martie a fiecărui an.

Primul-președinte al tribunalului Ilfov și directorul pensiunilor fac de drept parte din comisiune, fără a fi trebuință a li se da o nouă delegațiune în fiecare an.

Art. 69.— Atât pentru sesiunea de Aprilie cât și pentru celelalte sesiuni din cursul anului, convocarea se va face la timp de către ministerul finanțelor.

Art. 70.— Comisiunea va fi prezidată de primul-președinte al tribunalului Ilfov sau de președintele care îi va ține locul.

Art. 71.— Cererile de regulare la pensiune se vor prezenta comisiunii prin îngrijirea directorului pensiunilor.

Art. 72.— Procedura înaintea comisiunii este scrisă și necontradictorie.

Comisiunea va putea decide prezentarea oricăror acte complimentare ce ea va crede necesare.

Art. 73.— Comisiunea nu va putea lucra decât cu minimum trei membri.

Primul-președinte al tribunalului Ilfov, în caz când nu va putea lua parte în comisie va delega pe unul din președinții acelui tribunal spre a-i ține locul, comunicând și ministerului de finanțe.

Art. 74.— Deciziunile comisiunii se vor da cu majoritate din numărul total al membrilor din comisiune, încheiându-se o deciziune pentru fiecare caz în

parte, iar lucrările fiecărei ședințe se vor înscrie în rezumat într'un registru special, șnuruit și parafat de ministerul finanțelor.

Minoritatea își va exprima opiniunea motivat.

Art. 75.— Deciziunile date se vor comunica părții prin agenții administrativi, luându-se dovadă de primire.

In caz de refuz de a primi sau de imposibilitate de a remite deciziunea, agentul administrativ va încheia un proces-verbal conform dreptului comun, care va ține loc de dovadă de comunicare.

Art. 76.— Directorul pensiunilor supune încuviințărei ministerului de finanțe încheierile comisiunii.

Ministrul are drept, în termen de o lună, dela pronunțarea deciziunilor, să infirme în total sau în parte deciziunile de admitere ale comisiunii; el nu va putea însă ordona înscrierea în cazul când comisiunea a respins cererea.

Art. 77.—Infirmarea deciziunii comisiunii de către ministru se comunică părții prin agenții administrativi, luându-se dovadă de primire sau dresându-se proces-verbal în modul specificat la art. 75.

Art. 78.— Deciziunile de admitere la pensiune, încuviințate de ministrul de finanțe, se vor supune de către ministru aprobării M. S. Regelui.

Art. 79. —In termen de o lună dela data comunicării deciziunilor, cei nemulțumiți pe deciziunile comisiunii sau ale ministrului vor avea drept de a face apel la Curtea de apel determinată de domiciliul părții care reclamă regularea dreptului la pensiune.

Art. 80.— Procedura înaintea Curților de apel va fi gratuită pentru pensiunile mai mici de 300 lei.

Cauza se va judeca de urgență conform dreptului comun.

Art. 81.— Termenul de recurs va fi de o lună dela data comunicării deciziunii după dreptul comun.

Recursul se va judeca de urgență de secțiunea III a Curței de casație. Procedura pentru pensiunile mai mici de 300 lei va fi de asemenea gratuită.

Art. 82.— Deciziunile comisiunii de pensiuni rămase definitive au autoritatea lucrului judecat. Ele vor putea fi învestite cu formula executorie de tribunalul locului unde a lucrat comisiunea, după cererea părții interesate.

Art. 83.— Pensiunile regulate și aprobate în modul arătat mai sus se vor înscrie în registrul general al pensionarilor și se vor plăti astfel:

Pensiunile pentru vechime de serviciu și pentru infirmități, dela 1 Aprilie a anului în care s'a admis cererea;

Pensiunile funcționarilor inamovibili civili, puși în retragere din oficiu pentru limită de vârstă, din ziua punerii în retragere;

Pensiunile funcționarilor puși în retragere din oficiu, cu sau fără limită de vârstă, destituiți sau înlocuiți între 1 Aprilie și 1 Octombrie, dela 1 Octombrie al acelui an.

Pensiunile acordate pentru cazurile prevăzute la art. 3, lit. *a,* alin. 1 din ziua suprimării retribuțiunii;

Pensiunile văduvelor și orfanilor, din ziua morții soțului sau a părintelui lor, dacă au făcut cerere în termen de un an dela moartea soțului sau autorului lor și dacă în acelaș interval au produs actele cerute de regulament pentru constatarea drepturilor lor. Dacă cererea, împreună cu toate actele necesare, n'a fost prezentată ministerului în termenul de un an

prevăzut mai sus, drepturile la pensiune ale văduvelor și orfanilor vor curge din momentul cererii cu care își completează toate actele.

Art. 84.— Dispozitivul deciziunilor comisiunei va cuprinde expres data decând urmează a se înscrie și plăti pensiunile acordate.

Art. 85.— Dacă, în urma înscrierii la pensiune, se vor constata erori de fapt, cu privire la persoana, la cătimea pensiunei, la timpul servit, la retribuțiune, la rețineri, la vârsta pensionarului ori la calculul pensiunei atât Casa pensiunilor, cât și pensionarul, pot cere reformarea deciziunii la tribunanalul de prima instanță al domiciliului pensionarurului.

Judecarea se va face după dreptul comun, cu precădere asupra celorlalte cauze.

Art. 86.— Rectificarea nu se va putea întinde la o epocă anterioară cererii în justiție, decât dacă s'ar constata o eroare făcută chiar pe baza actelor ce s'au avut în vedere la lichidarea pensiunei, sau în cazul când acele acte s'au constatat a fi eronate sau false.

Art. 87.— Casa pensiunilor va putea, odată cu cererea de rectificare, să suspende în total sau în parte plata pensiunei.

Art. 88.— Când mai multe Case de pensiuni vor avea să contribuie la plata unei pensiuni, fiecare din Case vor fi reprezentate prin câte un membru în comisiunea pentru constatarea și regularea drepturilor la pensiune, care va semna, împreună cu ceilalți membri, deciziunea ce se va da.

Art. 89.— Serviciile cari vor avea să delege membrii în comisiuni pentru constatări și așezări de pensiuni vor fi avizate de către Casa pensiunilor,

la care s'a prezentat cererea de înscriere, cu cel puțin 10 zile mai înainte de ziua în care urmează să examineze acea cerere să-și trimită membrii lor în comisiune.

Art. 90.— In contra încheierilor comisiunei se poate face apel și recurs, conform art. 42 din lege, după ce s'a comunicat copii legalizate de pe deciziuni tuturor părților, conform dreptului comun.

Orice deciziune dată fără respectarea dispozițiunilor de mai sus nu este opozabilă Caselor de pensiuni cari nu au fost reprezentate în comisiune.

CAPITOLUL V

Modul lichidării pensiunilor

Art. 91.— Funcționarii, văduvele și orfanii cari vor voi a-și regula drepturile la pensiune, vor adresa ministerului de finanțe o cerere personală sau prin persoanele cari îi reprezintă în mod legal, pe lângă care se va alătura și actele cerute de regulamentul de față, enumerate în articolele din acest capitol.

Prin cerere se va arăta numele și pronumele petiționarului, domiciliul sau funcțiunile și anii de serviciu pentru cari cere pensiune, dispozițiunile legale după cari înțelege a se constata drepturile sale, serviciile de pensiuni la cari a lăsat reținerile în timpul funcțiunii, precum și dacă pensiunea urmează a se servi numai de Casa de pensiuni a Statului sau și de alte Case (Epitropia Sf. Spiridon din Iași și Eforia spitalelor civile din București).

Dacă cei ce solicită înscrierea la pensiune cred că

au facultatea să beneficieze de oarecari dispozițiuni excepționale prevăzute în lege, ei trebuie să declare aceasta prin chiar cererea de regulare la pensiune; în lipsa acestei declarațiuni din cererea de regulare li se vor aplica dispozițiunile comune ale legii.

Art. 92.— Cererile pentru vechime de serviciu sau pentru infirmități se vor adresa ministerului de finanțe cel mult până la 1 Martie exclusiv al fiecărui an, pentru a fi luate în examinare de către comisiunea competinte a constata drepturile pe ziua de 1 Aprilie. Cele adresate peste acest termen, vor fi examinate de comisiunea anului următor.

Art. 93.— Cererile funcționarilor puși în retragere din oficiu, prevăzuți la art. 65, se vor adresà ministerului de finanțe cel mai târziu la 1 Octombrie ale aceluiaș an.

Cele adresate peste acest termen vor fi examinate în sesiunea de 1 Aprilie următor.

Art. 94.— Demisiunea ofițerilor și asimilaților lor, aprobată de ministerul de război, și punerea lor în retragere, precum și punerea în retragere din oficiu de ministerul instrucțiunii publice a personalului didactic, conform legilor învățământului, a magistraților inamovibili pentru limită de vârstă de către ministerul justiției, a personalului ministerului de finanțe, al ministerului lucrărilor publice și al direcției generale C. F. R., de către aceste autorități, țin loc de cererea de înscriere la pensiune.

Aceasta nu dispensează pe funcționarii menționați mai sus de a prezenta ministerului de finanțe, direcția pensiunilor, în termenele prevăzute de art. 95 și 96 din acest regulament actele necesare însoțite de cerere.

Ministerele de război, instrucțiune publică, justi-

ție și serviciile ministerului de finanțe, ministerul lucrărilor publice și direcțiunea C. F. R. vor încunoștiința direcția pensiunilor, în termenele prevăzute la art. 92 și 93 de mai sus, de toate demisiunile primite și punerile în retrageri din oficiu hotărâte.

Art. 95.— Când cererea nu a fost însoțită de toate actele cerute de regulamentul de față, sau actele depuse nu au fost în regulă, petiționarul sau reprezentantul legal are dreptul să și le completeze și să le pună în regulă, cel mai târziu până la 31 Martie a anului.

Cererile necomplecte până la această dată se vor respinge, rămânând ca cei în drept să prezinte o nouă cerere comisiunii anului viitor. Drepturile la pensiune, în acest caz, vor curge dela 1 Aprilie al anului în care cererea a fost făcută în mod regulat.

Art. 96.— Pentru sesiunea de 1 Octombrie actele se vor prezenta până la 15 Octombrie; în caz de necomplectare până la această dată, cererea se va respinge, rămânând ca cei interesați să facă o nouă cerere la comisiunea de 1 Aprilie următor.

Art. 97.— Funcționarii inamovibili civili, puși în retragere din oficiu pentru limită de vârstă, trebuie să prezinte actele cel mai târziu în ajunul începerii lucrărilor comisiunii.

Art. 98.— Pentru cazurile prevăzute de art. 3 lit. *a,* alin. 1 din lege, cum și pentru văduve și orfani, cererile și actele, spre a se putea lua în considerație, trebuie să fie prezentate cel mai târziu până în ajunul începerii lucrărilor comisiunii, cu sancțiunea prevăzută de art. 83, ultimul aliniat.

Art. 99.— Actele ce urmează a depune funcționarul care solicită pensiune pentru vechime de serviciu, sunt:

1⁰ Certificatul Curţii de conturi pentru anii serviţi cu indicaţiunea retribuţiunii pentru tot timpul servit, şi cu menţiunea expresă că pentru tot acest timp i s'au făcut sau nu reţineri pentru pensiune.

Pentru funcţionarii căilor ferate, certificatul de mai sus se va libera de direcţiunea generală a C. F. R. pentru anii serviţi până la 1 Aprilie 1902, iar dela această dată tot dela Inalta Curte de conturi care va păstra listele de plată şi apuntamentele personalului căilor ferate române.

2⁰ Extract de pe actul de naştere sau sentinţa judecătorească dată conform art. 48 din lege. Funcţionarii cari sunt dispensaţi de condiţiunea vârstei pentrucă au 35 ani de serviciu, nu sunt obligaţi să-şi dovedească vârsta. Nu se vor ţine în seamă sentinţele pentru constatarea vârstei, de nu vor fi fost date cu prezentarea tuturor actelor şi conform prescripţiunilor legii de pensiuni, şi de nu vor fi fost rămase definitive la epoca prezentării cererii de înscriere la pensiune, sau cel mult până la datele acordate pentru completări de acte.

3⁰ Certificatul autorităţii unde funcţionarul a servit în ultimul timp, cu indicaţiunea motivelor ieşirii sale din funcţiune. In caz de retragere prin demisiune, certificatul va arăta că demisiunea a fost primită.

4⁰ Un certificat din partea autorităţilor unde funcţionarul a servit, cu arătarea de concediile avute în tot timpul serviciului.

Pentru funcţiunile prevăzute la art. 2, § 3 din lege, un certificat de timpul efectiv petrecut în asemenea funcţiuni, şi cu menţiunea expresă dacă funcţionarul a exercitat asemenea funcţiuni sau, fiind detaşat a servit în birouri. Acest certificat se va libera de au-

toritatea superioară de care a depins funcționarul.

5º Un certificat liberat de primăria comunei unde reclamantul domiciliază, constatator că este în vieață.

Art. 100.— Nici o înscriere la pensiune nu se poate face decât dacă funcționarul va dovedi că a fost pus în retragere sau a demisionat din toate funcțiunile ce ocupa la data când urmează a fi înscris la pensiune.

a) Ministerele și administrațiile dependinte de dânsele, precum și județele și comunele urbane, sunt obligate să comunice imediat direcției pensiunilor din ministerul de finanțe cazurile în cari au revenit asupra primirii demisiunii funcționarilor, cărora li se liberase certificate de primirea demisiunii.

Pensiunile noui acordate nu se vor plăti decât după ce titularii vor proba cu acte că nu au ocupat nici o funcțiune dela data înscrierii până în momentul cererii de a i se achita pensiunea; această dispoziție nu se va aplica urmașilor pensionarilor, afară de cazurile cari cad sub prevederile legii cumulului;

b) Dacă în urma regulării dreptului la pensiune se va dovedi că funcționarul, care a prezentat certificat că i s'a primit demisiunea sau că a fost pus în retragere din funcțiune, a continuat serviciul și după ziua pe care a fost înscris la pensiune, prin faptul revenirii asupra demisiunii sau retragerii din serviciu, Casa pensiunilor este în drept să-i intenteze acțiune pentru anularea titlului de pensiune, pe motiv că nu s'a îndeplinit condițiunile art. 46, alin. 1 din lege.

Art. 101.— Orice funcționar public, care face parte dintr'o administrațiune a cărei lege organică nu prevede limită de vârstă, poate să fie din oficiu trecut la pensiune la vârsta de 52 ani până la 57 ani,

dacă administrațiunea de care depinde găsește că aceasta este în interesul serviciului și dacă funcționarul are minimum 15 ani de serviciu, dintre cari cei din urmă 5 ani serviți neîntrerupt în administrația din care face parte, socotiți din ziua punerii în retragere.

Prin interesul serviciului se înțelege incapacitatea notorie de lucru sau de pricepere, bătrânețe precoce și scădere intelectuală; acela sau acelea dintre aceste motive cari vor fi invocate, pentru o trecere la pensiune la vârsta dela 52 până la 57 ani, vor trebui să fie arătate în deciziunea de trecere la pensiune, semnată de șeful departamentului sau administrațiunii respective.

Pe baza acestei deciziuni se va forma decretul regal de punere în retragere din oficiu, indicându-se însă ca motiv numai art. 46 din legea generală de pensiuni și articolul din legea organică a administrației din care făcea parte și în virtutea cărui se permite punerea în retragere.

Copie de pe deciziunea motivată care a servit de bază la punerea în retragere, conform art. 46 din legea pensiunilor, se va înainta confidențial direcției pensiunilor din ministerul de finanțe spre a se avea în vedere la regularea drepturilor la pensiune a funcționarului.

Punerea în retragere din oficiu, conform art. 46 din legea generală de pensiuni, pentru funcționarii a căror numire n'a fost făcută prin decret regal, se va face cu formele cu cari s'a făcut numirea în funcțiune.

Art. 102.— Funcționarul care solicită așezarea la pensiune pentru infirmități va trebui să prezinte Ministerului:

1⁰ Certificatul Curții de conturi pentru anii ser-

viți, cu indicațiunea retribuțiunii pentru tot timpul servit și cu mențiunea expresă dacă i s'au făcut sau nu rețineri pentru pensiuni.

Pentru funcționarii căilor ferate certificatul de mai sus se va libera de direcțiunea generală a C. F. R., cu restricțiunea dela art. 99, alin. 1.

2⁰ Certificatul autorității unde funcționarul a servit în ultimul timp, cu indicațiunea motivelor ieșirii sale din funcțiune. In caz de retragere prin demisiune, certificatul va arăta că demisiunea a fost primită.

3⁰ Un certificat din partea autorităților unde funcționarul a servit, cu arătare de concediile avute în tot timpul serviciului.

Pentru funcțiunile prevăzute la art. 2, § 3 din lege, un certificat în care se va specifica timpul efectiv petrecut în asemenea funcțiuni, cu mențiunea expresă dacă funcționarul a exercitat asemenea funcțiuni, sau fiind detașat a servit în biurouri. Acest certificat se va libera de autoritatea superioară de care a depins funcționarul.

4⁰ Un certificat liberat de primăria comunei unde domiciliază, doveditor că este în vieață.

5⁰ Copie de procesul-verbal de constatarea ce se va încheia de una din comisiunile prevăzute de lege la art. 26, obținut conform dispozițiunilor de mai sus.

Art. 103.— Spre a obține actul prevăzut la alin. 5 dela articolul precedent, funcționarul infirm sau persoana care îl reprezintă în mod legal va adresa ministerului de finanțe o petițiune cerând convocarea comisiunii medicale prevăzute de art. 26 din lege.

Prin cerere se va arăta unul din următoarele patru cazuri de răniri și infirmități, care crede că îi este

aplicabil, după specificarea din următoarele patru articole.

Art. 104.— Dacă funcționarul, printr'un act de curaj sau de devotament al său excepțional pentru Stat, sau din cauza unui accident la care s'a expus în îndeplinirea serviciului, a căpătat răniri, leziuni sau infirmități grave cari îl pun în imposibilitate permanentă și absolută de a-și câștiga existența prin orice fel de muncă, va arăta amănunțit în cererea de constatare medicală: natura infirmității de care suferă, cauzele anume cari a produs-o, serviciul cu ocaziunea căruia a căpătat-o, urmările ei, data la care s'a petrecut faptul și orice dovezi va crede pentru a face proba cerută de lege.

La această cerere se va anexa:

1⁰ Certificatul medicului curant al infirmului, care să cuprindă data dela care infirmul se află în căutarea sa, o descriere amănunțită a infirmității, a cauzelor și urmărilor din punctul de vedere medical, a gravității lor, și a oricăror considerațiuni medicale relative la imposibilitatea absolută și permanentă de a-și mai câștiga existența prin orice fel de muncă.

2⁰ Certificatul autorității superioare de care depinde funcționarul, în care să se arate amănunțit circumstanțele în cari s'a produs actul de curaj, devotament excepțional, pentru Stat, sau accidentul provenit în timpul și din cauza serviciului, cum și orice alte fapte și considerațiuni din cari să rezulte că aceste acte s'au petrecut cu ocaziunea îndeplinirii serviciului și că infirmitatea de care suferă îl pune pe funcționar în imposibilitate permanentă nu numai de a continua serviciul, dar chiar de a-și câștiga existența prin orice fel de muncă.

Acest certificat va fi liberat numai pe baza unui

proces-verbal sau acte încheiate de autoritățile militare, judecătorești sau administrative, prin cari s'a constatat cazul de devotament, curaj sau accident la care s'a expus funcționarul, fie aceste procese-verbale sau acte încheiate, din oficiu sau după cererea celor interesați. La certificat se va anexa și copii de pe procesele-verbale sau actele cari au servit drept bază la liberarea lui.

Art. 105. — Dacă printr'un act de curaj sau de devotament al său excepțional pentru Stat, sau din cauza unui accident la care s'a expus în îndeplinirea serviciului a căpătat răniri, leziuni sau infirmități grave care îl pun în imposibilitate pe funcționar numai de a continua serviciul, fără însă a-l pune în imposibilitate permanentă și absolută de a-și câștiga existența prin orice fel de muncă, va arăta amănunțit prin cererea de constatare medicală natura infirmității de care suferă, cauzele anume cari a produs-o, serviciul cu ocazia căruia a căpătat-o, data la care s'a petrecut faptul, urmările ei și orice dovezi va crede pentru a face proba cerută de lege.

La această cerere se va anexa:

1⁰ Certificatul medicului curant al infirmului, care să cuprindă data dela care infirmul se află în căutarea sa, o descriere amănunțită a infirmității, a cauzelor și urmărilor ei din punctul de vedere medical, a gravității lor și a oricăror considerațiuni medicale relative la imposibilitatea de a mai continua serviciul.

2⁰ Certificatul autorității superioare de care depindea funcționarul, în care să se arate amănunțit circumstanțele în cari s'a produs actul de curaj, devotament excepțional pentru Stat, sau accidentul, provenite în timpul și din cauza serviciului, cum și orice alte fapte și considerațiuni, din cari să rezulte că

aceste acte s'au petrecut cu ocaziunea îndeplinirii serviciului, şi că infirmitatea de care suferă îl pune pe funcţionar în imposibilitate de a-şi continua serviciul.

Acest certificat va fi liberat numai pe baza unui proces-verbal sau acte încheiate de autorităţile militare, judecătoreşti, sau administrative, prin cari s'a constatat cazul de devotament, curaj sau accident la care s'a expus funcţionarul, fie aceste procese-verbale sau acte încheiate din oficiu, sau după cererea celor interesaţi. La certificat se va anexa şi copiii de pe procesele-verbale sau actele cari au servit drept bază la liberarea lui.

Art. 106.— Dacă funcţionarul suferind de infirmităţi, deşi nu sunt provenite din acte de curaj, devotament excepţional pentru Stat, sau din accidente ca în articolul precedent, ar fi totuş dobândite din cauza serviciului, aşa că ar fi pus în imposibilitate permanentă şi absolută de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă, va arăta amănunţit în cererea de constatare medicală natura infirmităţii de care suferă, cauzele anume cari a produs-o, serviciul cu ocazia căruia a căpătat-o, data anume de când este infirm, urmările infirmităţii şi orice dovezi va crede pentru a face proba cerută de lege.

La această cerere se va anexa:

1° Certificatul medicului curant al infirmului, care va cuprinde data de când are pe bolnav în căutarea sa, descrierea amănunţită a infirmităţii, a cauzelor şi urmărilor ei din punct de vedere medical, a gravităţii ei şi a oricăror consideraţiuni medicale relative la imposibilitatea absolută şi permanentă de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă.

2° Certificatul autorităţii superioare de care depinde funcţionarul, în care să se arate amănunţit func-

țiunea ce îndeplinea, condițiunile speciale în cari a fost silit să-și îndeplinească serviciul prin deosebire de ceilalți funcționari de aceeaș categorie, cum și orice alte fapte și considerațiuni din cari să rezulte că infirmitatea îl pune în permanentă și absolută imposibilitate nu numai de a continua serviciul, dar chiar de a-și putea câștiga existența prin orice fel de muncă, și că această infirmitate este provenită numai din cauza serviciului, iar nu și din alte cauze în afară de serviciu, cum ar fi cele datorite neglijenței sale, constituțiunii sale, predispunerei naturale, condițiunilor neigienice în cari trăiește, locuinței insalubre și altele.

Acest certificat va fi liberat numai pe baza unei cercetări ordonate de autoritatea superioară de care depinde funcționarul, după cererea acestuia. Procesul-verbal ce se va încheia în urma cercetării va cuprinde detaliat elementele necesare autorității superioare, pentru a putea, pe baza lui, să prevadă în certificat toate punctele necesare stabilirii faptelor astfel cum se arată în aliniatul de mai sus.

La certificat se va anexa și copie de pe procesul-verbal de cercetare, care s'a avut de bază la eliberarea lui.

3⁰ Certificatul Curții de conturi pentru anii serviți, din care să rezulte că are cel puțin 10 ani de serviciu cu rețineri pentru Casa pensiunilor.

Art. 107.— Dacă funcționarul suferă de infirmități, fie că sunt sau nu provenite din cauza serviciului, dar cari îl fac numai impropriu serviciului, fără însă a-l face impropriu și oricărui fel de muncă spre a-și putea câștiga existența, va arăta prin cererea de constatare medicală natura infirmității de care suferă

şi cauzele pentru cari nu mai poate continua serviciul.

La această cerere se va anexa:

1⁰ Certificatul medicului curant al infirmului, care va cuprinde o descriere amănunţită a infirmităţii şi a urmărilor ei din punct de vedere medical, a gravităţii ei şi a oricăror consideraţiuni medicale relative la imposibilitatea de a mai continua serviciul.

2⁰ Certificatul autorităţii superioare de care depinde funcţionarul, în care să se arate faptele şi consideraţiunile pentru cari nu mai poate continua serviciul. La acest certificat se va anexa în copie şi raportul şefului serviciului unde îşi îndeplinea funcţionarul serviciul, în care se va arăta amănunţit faptele şi consideraţiunile pentru cari nu mai poate continua funcţiunea.

3⁰ Certificatul Curţii de conturi pentru anii serviţi, din care să rezulte că are cel puţin 15 ani de serviciu cu reţineri pentru Casa pensiunilor.

Art. 108.— Pentru infirmităţile rezultând din cauzele prevăzute la art. 3, lit. *a* din lege,adică accident, act de devotament excepţional pentru Stat, ori de curaj, cererea de constatare se va face îndată după accident, actul de devotament ori de curaj, sau cel mai târziu în termen de trei luni din ziua săvârşirii faptului la care se referă, sub pedeapsa pierderii drepturilor ce decurg din asemenea infirmităţi atât pentru infirm, cât şi pentru urmaşii lui.

Art. 109.— Văduva unui funcţionar încetat din vieaţă, în condiţiunile art. 3, din lege, va putea cere constatarea cauzelor cari au provocat moartea soţului său, conform dispoziţiunilor art. 104 şi 105 din regulament, şi anume:

a) Pentru cazul când soţul său a încetat din vieaţă din cauza unui act de curaj sau de devotament ex-

cepțional pentru Stat sau din cauza unui accident, la care s'a expus în îndeplinirea serviciului, va face o cerere ministerului de finanțe, cel mai târziu în termen de o lună, dela încetarea din vieață a soțului funcționar, prin care va arăta amănunțit, cauza care a produs moartea, data la care s'a petrecut faptul și orice alte dovezi posedă, precum și următoarele acte:

1⁰ Certificatul medicului curant al defunctului său soț, dat conform lit. *b*, No. 2 de mai jos.

2⁰ Certificatul autorității superioare de care a depins funcționarul, în care se va arăta amănunțit circumstanțele în care s'a produs actul de curaj sau devotament excepțional pentru Stat, sau accidentul care a provenit în timpul și din cauza serviciului și care a provocat moartea funcționarului.

Acest certificat se va libera în conformitate cu dispozițiunile art. 104 și 111 din acest regulament.

3⁰ Extractul de pe actul de moarte al soțului.

б) Dacă soțul funcționar a decedat în urma unei infirmități provenite în timpul serviciului și din cauza lui, iar nu din acte de curaj, devotament excepțional pentru Stat, sau dintr'un accident, văduva, odată cu cererea, va produce următoarele acte:

1⁰ Certificatul Curții de conturi de anii serviți de decedatul său soț, cu indicațiunea retribuțiunii pentru tot timpul servit, cu mențiunea expresă dacă s'au făcut sau nu rețineri pentru pensiune și din care să rezulte că soțul a servit cel puțin 10 ani cu rețineri pentru pensiune.

2⁰ Certificatul medicului curant al defunctului, care să cuprindă: data dela care soțul s'a aflat în căutarea sa, o descriere amănunțită a infirmității de care a suferit, a cauzelor acelei infirmități din punctul de

vedere medical și a oricăror considerațiuni, tot din punct de vedere medical, pe care se întemeiază afirmațiunea că moartea a provenit din acea infirmitate.

3⁰ Certificatul autorității superioare de care a depins funcționarul, în care să se arate funcțiunea ce a îndeplinit, condițiunile speciale în care a fost silit să-și îndeplinească serviciul prin deosebire de ceilalți funcționari de aceiași categorie, cum și orice alte fapte și considerațiuni din cari să rezulte că infirmitatea a provenit numai din cauza serviciului, iar nu din alte cauze în afară de serviciu, cum ar fi cele datorite neglijenței sale, constituțiunii sale, predispunerii naturale, condițiunilor neigienice în care a trăit, locuinței insalubre, etc.

Acest certificat se va libera în conformitate cu dispozițiunile art. 106.

4⁰ Extractul de pe actul de deces al funcționarului.

Art. 110.— Orfanii ai căror părinți, foști funcționari, au încetat din vieață în condițiunile art. 3 din lege, vor putea cere prin tutorele lor constatarea cauzelor cari au provocat moartea părintelui lor, conform dispozițiunilor art. 109 din acest regulament.

Art. 111.— Certificatele autorităților, pentru a servi comisiunilor medicale sau administrative, nu se pot libera decât de ministerele de cari depinde funcționarul, și numai în urma unei anchete în care să rezulte faptul din care se trage dovada, că infirmitatea este dobândită din cauza serviciului.

Prin excepție: direcția generală a C. F. R., a poștelor, a regiei, a serviciului sanitar, a Casei de depuneri, a comunicației pe apă, și a porturilor, pot libera direct asemenea certificate, însă tot în urma unei anchete.

Art. 112.— Pentru funcționarii județeni și comunali certificatele se vor libera tot de ministerul de interne și tot în urma unei anchete.

Art. 113.— In caz de lipsa vreunuia din certificatele cerute de art. 102—113 din regulamentul de față, ministerul finanțelor nu va putea convoca comisiunea medicală sau administrativă.

Art. 114.— Toate autoritățile vor fi obligate ca, dela 1 Aprilie 1912, să țină dosare, de toate actele de curaj, devotament excepțional sau accidentele întâmplate funcționarilor în timpul și din cauza serviciului.

Art. 115.— Toate rănirile și infirmitățile cari se refer la fapte petrecute după 1 Aprilie 1912, trebuiesc dovedite cu acte încheiate de autoritate cu ocaziunea întâmplării faptului.

Art. 116.— Avizul comisiunii medicale sau administrative, precum și certificatul autorității, dat în urma anchetei făcută asupra cauzei și naturei infirmităților funcționarului, nu leagă instanțele chemate a face constatarea și lichidarea drepturilor la pensiune, cari rămân în drept a deduce toate consecințele ce rezultă din aceste acte.

Art. 117.— Aceste instanțe însă nu vor putea ordona alte dovezi decât în forma și modul celor prevăzute în legea pensiunilor, având dreptul a chema înaintea lor persoanele cari au compus comisia medicală sau administrativă.

Art. 118.— Constatarea infirmităților și cauzelor lor se va face, când funcționarul infirm se află în vieață, de o comisiune medicală; iar când a decedat, de către o comisiune administrativă.

I. Comisiunile medicale se compun, după cum urmează:

a) Pentru funcționarii civili și eclesiastici ai Statului, județelor și comunelor urbane:

Medicul curant al infirmului, un medic delegat al ministerului de finanțe, medicul primar de județ și un delegat administrativ al Casei pensiunilor.

b) Pentru militari în timp de pace:

Medicul curant, medicul delegat al ministerului de finanțe, un medic delegat al ministerului de război și delegatul administrativ al Casei pensiunilor.

c) Pentru militari în timp de război:

Medicul și șeful corpului de trupă.

d) Pentru funcționarii căilor ferate:

Medicul curant, medicul delegat al ministerului de finanțe, un medic delegat al C. F. R. și delegatul administrativ al Casei pensiunilor.

Dacă medicul curant este unul din medicii mai sus desemnați spre a face parte din oficiu în comisiune, el va fi înlocuit printr'un medic delegat de consiliul sanitar superior.

II. Comisiunile administrative se compun din:

Șeful parchetului tribunalului local, medicul primar al județului, un delegat al autorității căreia aparținea funcționarul și un delegat al Casei pensiunilor.

Art. 119.— Termenele în cari urmează a se face cererile de constatări medicale și administrative, sunt următoarele:

a) Pentru infirmitățile rezultând din cauzele prevăzute la art. 3, lit. *a* din lege, cererea de constatare se va face îndată după accident sau după actul de devotament sau curaj, și cel mult în termen de 3 luni dela acel act, din oficiu sau după cererea interesaților, sub pedeapsa pierderii drepturilor ce decurg din asemenea infirmități;

b) Pentru celelalte infirmități prevăzute la art. 3, lit. *b* și *c* din lege, cererea și constatarea se va face cel mai târziu la retragerea din serviciu, tot sub pedeapsa pierderii drepturilor ce decurg din ele;

c) Pentru funcționarii infirmi puși în retragere din oficiu, destituiți din funcțiune sau înlocuiți pur și simplu, cererile și constatarea infirmităților dobândite în timpul serviciului se va face cel mai târziu în termen de o lună dela data când au încetat efectiv serviciul;

d) Pentru văduve și orfani termenul în care urmează a face cererea și constatarea împrejurărilor și cauzelor cari au provocat moartea funcționarului este de o lună dela încetarea din vieață, sub pedeapsa pierderii drepturilor urmașilor de a cere pensiuni în condițiunile art. 3 din lege;

e) Pentru toate aceste cazuri cererile necompletate cu toate actele prevăzute la art. 102—113 din prezentul regulament, în termenele specificate la art. 26 din lege, nu vor fi ținute în seamă.

Art. 120.— După convocarea comisiunii medicale sau administrative, funcționarul infirm, văduva sau urmașii nu-și mai pot modifica cererea de constatare pe motiv că ar intra cazul în altă categorie decât cea cerută a se constata; asemenea cereri nu vor fi ținute în seamă nici de comisiunile medicale sau administrative cari nu sunt competinte a se pronunța decât asupra chestiunilor pentru cari au fost convocate.

Art. 121. Pentru constatările medicale ce sunt a se face în București, comisiunile medicale vor fi instituite și convocate prin îngrijirea direcției pensiunilor, iar examenul medical se va face la unul din spitalele Eforiei spitalelor civile din București,

încunoştiinţându-se şi infirmul de data şi locul unde va avea loc examinarea.

In caz de imposibilitate a infirmului de a părăsi domiciliul, examenul comisiunii medicale va avea loc la domiciliul său.

Art. 122.— Pentru constatările medicale din judeţe, comisiunea medicală, instituită conform dispoziţiunilor precedente, va fi convocată prin îngrijirea administratorului financiar de judeţ, şi examinarea se va face la spitalul comunal sau judeţean din oraşul de reşedinţă sau, în caz de imposibilitate, la domiciliul infirmului, dacă se află în acel oraş.

Toate actele prezentate de infirm ministerului de finanţe se vor remite comisiunii prin delegatul Casei pensiunilor.

Art. 123.— Pentru convocarea comisiunii administrative, autoritatea de care depindea funcţionarul decedat este obligată, ca, îndată ce va lua cunoştinţă de accidentul care a provocat moartea funcţionarului sesizată de procurorul parchetului local, sau de persoanele interesate, să ceară direcţiei pensiunilor convocarea imediată a comisiunii administrative pentru constatarea cazului, când va desemna şi pe delegatul său.

Comisiunea administrativă nu se va convoca decât după ce autoritatea respectivă va înainta direcţiei pensiunilor toate actele relative la accident, încheiate conform art. 114 şi 115 de mai sus.

Art. 124.— Comisiunile medicale şi administrative nu vor putea lucra decât cu toţi membrii cari le compun, exceptându-se la comisiunile medicale, medicul curant.

In cazul când unul din membrii, afară de medicul curant, va fi împiedicat de vre-o împrejurare de a

lua parte în comisiune, autoritatea de care depinde, sau dânsul personal, va încunoştiinţa direcţia pensiunilor la timp, spre a se amâna convocarea.

Art. 125.— Comisiunile medicale și administrative sunt competinte a constata, pe baza actelor prezentate, a examinărilor şi cercetărilor făcute, natura, cauza și efectele rănirilor și infirmităților, încheiând un proces-verbal motivat asupra tuturor faptelor şi cauzelor.

Procesele-verbale ale comisiunii administrative se vor dresa în dublu exemplar, din cari un exemplar se va reţine de autoritatea de care a depins funcţionarul, iar unul se va lua de delegatul Casei pensiunilor, care îl va înainta ministerului.

Procesele-verbale dresate de către comisiunile medicale se vor face în un singur exemplar, care se va înainta ministerului.

Toţi membrii comisiunilor medicale și administrative își vor expune părerile lor, cu justificările ce vor crede necesare.

Art. 126.— Deciziunile comisiunilor medicale nu sunt valabile în folosul infirmului decât dacă vor fi date cu majoritate de trei, când comisiunea se compune din 4 membrii, de doi când comisiunea e compusă din 3 și în unanimitate când sunt numai 2 membri.

Rezultatele constatărilor făcute, fie de comisiunile medicale, fie de cele administrative, se vor depune comisiunii pentru constatarea şi aşezarea drepturilor la pensiune, care rămâne în drept a decide, aplicând legea.

Art. 127.— In cazul când procesul-verbal al comisiunii medicale sau administrative nu va cuprinde toate elementele necesare rezolvării cazului, comisia

de pensiuni poate decide trimiterea din nou la aceiaş comisiune medicală sau administrativă ca să constate şi să-şi dea avizul şi asupra punctelor omise sau nelămurite în primul proces-verbal de constatare. La aceleaşi comisiuni se vor referi şi Curţile de apel în caz de judecată, întrucât singurile organe legale competinte pentru constatarea infirmităţii funcţionarului sunt comisiunile prevăzute de art. 26 din legea pensiunilor. Ministerul finanţelor primind încheierea comisiunii de pensiuni sau a Curţei de apel, va convoca de urgenţă comisiunea medicală sau administrativă.

Art. 128.— Văduva funcţionarului încetat din vieaţă, care ar avea drept la pensiune, va trebui să prezinte serviciului pensiunilor pentru regularea drepturilor sale la pensiunea cuvenită după urma soţului, următoarele acte:

1º Extract de pe actul de căsătorie, legalizat de preşedintele tribunalului judeţului în care a avut loc căsătoria sau, în lipsă, sentinţa judecătorească obţinută conform art. 48 din lege.

2º Un certificat al primăriei comunei unde s'a oficiat căsătoria, doveditor că nu s'a desfăcut căsătoria prin despărţenie.

3º Extract de pe actul de moarte al soţului.

4º Un certificat liberat de primăria comunei unde domiciliază, prin care să se ateste că văduva este în vieaţă şi nu s'a remăritat.

Art. 129.— Dacă văduva are şi copii minori din căsătoria cu funcţionarul decedat, va prezenta, pe lângă actele dela articolul precedent, şi următoarele:

1º Extracte de pe actele de naştere ale copiilor, legalizate de preşedintele tribunalului judeţului în

care a avut loc naşterea, sau, în lipsă, sentinţele judecătoreşti, obţinute conform art. 48 din lege.

2⁰ Certificat al primăriei comunei unde domiciliază, prin care să se dovedească că copiii sunt în vieaţă, că locuiesc împreună cu mama lor în comună, indicându-se anume strada şi No. casei, sau locul unde au fost aşezaţi.

Art. 130.— In cazul când funcţionarul a avut copii și din o altă căsătorie, cari nu se găsesc în îngrijirea văduvei, aceasta este datoare să depună, pe lângă cererea sa, şi extractele de pe actele de naştere ale acestor copii, sau, în caz de imposibilitate, va arăta prin petiţiune că mai există copii și dintr'o altă căsătorie a soţului său, câţi sunt şi sub a cui îngrijire se găsesc.

In caz de ascundere a adevărului, văduva rămâne răspunzătoare băneşte pentru toate sumele primite pe nedrept.

Art. 131.— Orfanii de tată şi de mamă vor prezenta, prin tutorii lor, următoarele acte:

1⁰ Certificatul Curţii de conturi pentru anii serviţi cu reţineri pentru pensiune.

2⁰ Certificatul de concedii.

3⁰ Certificatul autorităţii unde autorii lor au servit în ultimul timp cu indicaţiunea motivelor ieșirii din funcţiune.

4⁰ Extract de pe actul de căsătorie al părinţilor, legalizat de tribunalul judeţului unde a avut loc căsătoria.

5⁰ Extracte de pe actele de deces ale părinţilor.

6⁰ Extracte de pe actele de naştere ale orfanilor, legalizate de preşedintele tribunalului judeţului unde s'au născut.

In caz de lipsa actelor dela alin. 2 şi 4, se vor

prezenta sentințele judecătoreşti, obținute conform art. 48 din lege.

7° Extract de pe actul de tutelă.

8° Certificat de identitatea orfanilor.

9° Un act doveditor de vârsta ce avea în momentul decesului părintele care a fost funcționar.

Art. 132.— Văduvele funcționarilor cari în momentul morței nu mai erau în funcțiune, trebuie să prezinte certificat din partea autorității unde a făcut ultimul serviciu, cu indicațiunea cauzelor ieșirii din funcțiune.

Art. 133.— Străinii cărora li s'au făcut rețineri din retribuțiune în timpul serviciului lor pot să-și exercite dreptul și fără a fi cerut împământenirea.

De aceleași drepturi și sub aceleaşi condițiuni se bucură și femeia străină și minorii unor asemenea străini.

Art. 134.— Comisiunea, întocmită conform art. 39 din lege, va examina toate cererile şi actele depuse și va statua pentru fiecare cerere, conformându-se legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902, cu modificările ei.

Art. 135.— Drepturile de recunoscut sunt următoarele:

a) Pentru un serviciu de 15 ani împliniți 30% din retribuțiunea de mijloc ce funcționarul va fi primit în cei din urmă 5 ani de serviciu.

Pentru fiecare an de serviciu ce trece peste 15 ani se va adăuga un spor de 3,50%, calculat tot la retribuțiunea de mijloc din ultimii 5 ani. Media retribuțiunii se va calcula asupra celor din urmă 60 de luni de serviciu.

Art. 136.— Aceste drepturi nu se pot recunoaște

dacă cei în drept nu justifică etatea de 57 ani, iar funcționarii eclesiastici etatea de 70 ani.

Sunt dispensați de condițiunea vârstei toți funcționarii Statului, dacă au 35 de ani de serviciu împliniți.

Se exceptează funcționarii eclesiastici, cari nu beneficiază de dispensă de vârstă, oricare va fi numărul anilor serviți.

Nu va intra în acest calcul decât timpul util servit prevăzut la art. 24 din lege pentru care se acordă drepturi la pensiune.

Art. 137.— Nici o pensiune nu poate fi mai mare de 9.000 lei anual, afară de excepțiunile prevăzute la art. 2, § 1, 5 și 6 din lege.

Art. 138.— Mecanicii dela căile ferate, cari vor avea 25 ani de serviciu împliniți pe locomotivă, vor primi ca pensiune pentru acest timp întreaga retribuțiune de mijloc ce au avut în ultimii 5 ani.

Numai în acest caz mecanicii sunt dispensați de condițiunea vârstei.

Art. 139.— In toate cazurile în cari mecanicii prevăzuți la articolul de mai sus nu vor avea împliniți 25 de ani de serviciu, ei își vor regula drepturile la pensiune în condițiunile prevăzute la art. 2, § 3 din lege și art. 148 din acest regulament.

Art. 140.— Dela toate dispozițiunile legii generale de pensiuni și dela cele coprinse în acest regulament sub articolele 135—136 se exceptează: ofițerii și asimilații lor cari au făcut campania din 1877—1878, precum și gradele inferioare cari au făcut campania și au devenit în urmă ofițeri.

Toți aceștia rămân, în ceeace privește regularea drepturilor lor la pensiune, sub regimul legii din 1889, cu toate modificările ei, afară de media solde-

lor la care se calculează cuantumul pensiunii, și anume:

a) Ofițerii generali și superiori și asimilații lor cari aveau mai mult de 40 ani de serviciu, și ofițerii inferiori și asimilații lor cari aveau mai mult de 35 ani de serviciu la 1 Aprilie 1901, vor primi, la retragerea lor, pensiunea calculată pe solda mijlocie a celor doi ani dinainte de 1 Aprilie 1901, afară numai dacă în decursul și după anul bugetar 1901—1902 vor fi obținut o înaintare în grad, în care caz vor primi la retragerea lor, pensiunea calculată pe media soldelor celor din urmă doi ani cari preced retragerea;

b) Ofițerii și asimilații lor cari, la 1 Aprilie 1901 aveau mai mult de 30 de ani de serviciu, vor primi la retragerea lor, pensiunea calculată pe media soldelor a soldei gradului dinainte de 1 Aprilie 1901 și a soldei gradului din momentul retragerii, afară numai dacă în decursul și după anul bugetar 1901—1902 vor fi obținut o înaintare în grad, în care caz vor primi la retragerea lor pensiunea calculată pe media soldelor celor din urmă doi ani cari preced retragerea.

Ofițerilor și asimilaților lor, prevăzuți la lit. *a* și *b*, li se vor socoti în anii de serviciu timpul petrecut în școalele de ofițeri sau de grad inferior ca timp de serviciu;

c) Ofițerii și asimilații lor cari, la 22 Februarie 1902 au avut cel puțin 18 ani de serviciu, vor primi pensiunea calculată pe media soldelor celor din urmă doi ani ce preced retragerea, ținându-li-se în seamă timpul din școalele de ofițeri sau de grad inferior ca timp de serviciu.

Art. 141.— Pentru toți ofițerii și asimilații lor, prevăzuți la art. 140 de mai sus, adausul, de $1/_{30}$,

$^1/_{40}$, $^1/_{60}$ dela art. 2 al legii din 1889, cu modificările ei, se va calcula tot la mediile specificate în articolele de mai sus.

Pensiunea astfel lichidată nu va putea întrece nici odată media asupra căreia s'a făcut calculul.

Art. 142.— Scăderea termenului dela 25 la 18 ani, prevăzută la alin. *d* de sub art. 2, § 1 din lege, precum și calcularea adausului de $^1/_{30}$, $^1/_{40}$, $^1/_{60}$, astfel cum s'a stabilit prin legea din 1906 asupra mediei soldelor, specificate la alin. *b*, *c* și *d* din acelaș articol, se va aplica cu efect retroactiv la toate cazurile ce s'au prezentat dela 22 Februarie 1902.

Rectificarea se va face de comisiunea de pensiuni după cererea celor interesați, însă numai cu începere dela data cererii, fără a putea pretinde vreo sumă pentru trecut. Cererile de rectificare se vor adresa ministerului de finanțe (direcția pensiunilor).

Art. 143.— Ofițerii și asimilații cari au făcut campania din 1877—1878 și li s'au regulat dreptul la pensiune între 1 Aprilie 1901 și 1 Aprilie 1910, au drept la rectificarea pensiunei lor, cu următoarele condițiuni:

Cuantumul pensiunei se va stabili tot asupra mediei soldei gradului ce au avut în cei din urmă doi ani ce au precedat retragerea din armată; calculul însă se va face asupra soldei gradului corespunzător, astfel cum era prevăzut în bugetul de cheltuieli al Statului pe anii 1900—1901.

Rectificarea se va face de comisia de pensiuni și va avea efect numai dela data cererii și în nici un caz înainte de 1 Aprilie 1912.

Art. 144.— Ofițerilor primiți în armata română, înainte sau după campania din 1877—1878, cu vechimea și gradul obținut într'o armată străină, li se

vor socoti pentru pensiune timpul servit ca ofiţeri în armata din care au venit.

Aceşti ofiţeri sunt însă obligaţi să verse reţinerile cuvenite Casei pensiunilor pentru tot timpul servit ca ofiţer în armata străină.

Reţinerile se vor calcula asupra soldelor gradelor corespunzătoare din armata română în timpul când ei erau în armata străină. Timpul servit în fiecare grad din armata străină se va dovedi cu un certificat liberat de ministerul de război, care va prevede vârsta la care au devenit ofiţeri şi datele la care au fost înaintaţi în diferite grade.

Vărsarea reţinerilor se va face în termen de 5 ani dela intrarea în armata română; iar pentru cei cari se găsesc deja înrolaţi, termenul de 5 ani va curge dela data promulgării legii din 1909, modificătoare a legii generale de pensiuni, adică dela 27 Martie 1909.

Art. 145.— Ofiţerii în retragere la pensie, angajaţi cu contract de ministerul instrucţiunii publice în baza legii instrucţiunii militare în şcoale, din 7 Martie şi 22 Iunie 1906, cari vor fi servit neîntrerupt în funcţiunea de instructor militar, au dreptul la o nouă regulare la pensie în următoarele condiţiuni:

a) Anii serviţi neîntrerupt până la licenţierea din serviciu sau cel mai târziu până la 1 Aprilie 1912, se va adăuga la anii serviţi în armata activă, pe baza cărora li s'au acordat pensie;

b) Calculul se va face asupra soldei ce a avut în momentul retragerii din armata activă, unită cu leafa supusă la reţineri pentru pensie, ce aceşti ofiţeri au primit ca instructori militari şcolari;

c) La stabilirea cuantumului pensiunei celei noui

se va avea în vedere dispozițiunile legii care s'a aplicat la prima lor regulare la pensie;

d) Regularea nouilor drepturi de pensiuni se va face tot de comisia de pensii cu începere dela data cererii, și în nici un caz mai înainte de 1 Aprilie 1912.

Art. 146.— Sunt considerați că au făcut campania din 1877—1878 ofițerii și asimilații lor, elevii școalei de ofițeri din București și gradele inferioare cari au devenit în urmă ofițeri, și cari se găseau înscriși în registrele matricule ale ministerului de război, ale corpurilor sau serviciilor, în intervalul dintre 29 Aprilie 1877, data punerii armatei pe picior de război, și 5 August 1878, data trecerii armatei pe picior de pace, și în condițiunile prevăzute prin înaltele decrete sub No. 412, 787 și 2.442 din 1877 și 1840 din 1878, și jurnalul consiliului de miniștri No. 24 din 1896.

Proba facerii campaniei în condițiunile arătate în acest articol servește ofițerilor și asimilaților numai în ce privește aplicarea legii pensiei militare din 1889.

In nici un caz nu se poate întinde pe cale de analogie la proba cerută de art. 50 din lege, ofițerilor pensionari pentru a nu li se aplica rețineri asupra pensiilor, întrucât acel articol pretinde campania făcută efectiv, iar nu în condițiunile articolului de mai sus.

Proba aceasta se va face în condițiunile art. 6, lit. *j* din acest regulament.

Art. 147.— Ofițerii și asimilații lor, puși la retragere din oficiu pentru limită de vârstă, se vor trece la pensiune în condițiunile următoare: cei inferiori

la etatea de 50 ani, maiorii la 54 ani și locotenenții-coloneli la 56 ani.

In caz de retragere din armată pentru orice alte motive, dreptul la pensiune nu se poate exercita decât la etatea de 57 ani.

Art. 148.— Funcționarii următori:

1⁰ Dela căile ferate:

a) Personalul atelierelor și al reviziei trenurilor, și anume: șefii și subșefii de ateliere, inginerii de ateliere, maeștrii și maeștrii-ajutori, mecanicii conducători de mașini fixe, revizorii de vagoane și lăcătușii de revizie;

b) Personalul diviziunilor de întreținere a liniilor cu secțiunile lor, și anume: șefii și sub-șefii de divizie, șefii de secție, inginerii-asistenți, picherii, șefii de echipă și revizorii însărcinați cu întreținerea aparatelor pentru manevra acelor.

c) Personalul inspecțiunilor de exploatare și mișcare cu stațiunile, serviciile trenurilor și întreținerea liniilor telegrafice și telefonice și anume: inspectorii și sub-inspectorii de exploatare și mișcare, controlorii de mișcare, șefii de gară cu serviciul la gară sau în rezervă la inspecție, împiegații de mișcare și exploatare, cari sunt cu serviciul la gară sau în rezervă la inspecție, telegrafiștii în serviciul stațiilor, șefii de tren, conductorii de tren, frânarii, șefii, și lucrătorii de manevre, șefii de magazii, casierii dela casele de bilete, de bagaje, și de mărfuri, împiegații definitivi întrebuințați în magaziile de mărfuri, magazinerii și supraveghetorii din serviciul mărfurilor, scriitorii de vagoane, acarii, împiegații însărcinați cu lucrările de întreținere a liniilor telegrafice și telefonice;

d) Personalul inspecțiunilor de tracțiune cu depozi-

tele de mașini și cu serviciul mașinilor și al pompelor de alimentare, și anume: inspectorii și subinspectorii de tracțiune, inginerii de tracțiune, controlorii de tracțiune, șefii și subșefii de depozite, maeștrii dela depozite, mecanicii conducători de locomotive și focarii lor, mecanicii de pompe de alimentare și de mașine fixe:

e) Personalul serviciilor magaziilor de materiale și magaziilor cu silozuri, și anume: administratorii și subadministratorii docurilor, maeștrii silosurilor cu ajutoarele lor, magazinerii, mecanicii, magazinerii supraveghetori și împiegații însărcinați cu distribuirea materialelor în serviciul depozitelor;

f) Personalul îmbarcat al serviciului maritim și al docurilor, și anume: mecanicii depe vasele și aparatele plutitoare dela docuri, maeștrii de dragă, căpitanii de dragă, și remorcher, căpitanii și ofițerii vapoarelor maritime, piloții, medicii de pe vapoare, șefii de echipaj, manipulanții, maeștrii, mecanicii, submecanicii, ungătorii.

2⁰ Dela ministerul de război: ofițerii de grăniceri și tot personalul îmbarcat din serviciul marinei militare.

3⁰ Dela serviciul navigației fluviale și dela serviciul hidraulic: tot personalul îmbarcat.

4⁰ Dela poștă și telegraf:

a) Conductorii curselor poștale cu diligența, cariola, vaporul, barca și trenul;

b) Personalul ambulanțelor, și anume: factorii, conductorii, împiegații, auxiliarii, elevii și oficianții pentru timpul servit în ambulanțele poștale până la gradul I de oficiant inferior inclusiv;

c) Personalul de revizie al telegrafelor și telefoanelor de pe linie, și anume: cantonierii, capii de can-

tonieri și constructorii cari construiesc și întrețin liniile telegrafice și telefonice;

d) Manipulanții telegrafo-poștali și telefonici până la gradul de oficiant inferior clasa I inclusiv, și anume: împiegații auxiliari, elevii, oficianții până la gradul I de oficiant inferior inclusiv;

e) Dela uzinele direcțiunii: mecanicii.

5⁰ Dela ministerul de finanțe:

Personalul de revizia fruntariilor și de urmărirea contrabandelor, și anume:

a) Foștii revizori guarzii și supraveghetorii vamali;

b) Revizorii, subrevizorii, agenții de urmărire ai contrabandelor materiilor monopolizate și agenții de cultură.

6⁰ Medicii și veterinarii în serviciul Statului, județelor, comunelor urbane, cum și cei dela spitalele Eforiei din București și Epitropia Sf. Spiridon din Iași.

7⁰ Dela Imprimeria Statului: șefii de ateliere cu ajutoarele, lucrătorii și corectorii.

Toți acești funcționari dela No. 1—7 au dreptul, pentru timpul servit petrecut efectiv în aceste funcțiuni, la un spor de 35⁰/₀ la numărul anilor, fără ca acest spor să treacă de 5 ani, precum și la o scădere tot de 35⁰/₀ asupra limitei de vârstă de 57 ani, fără ca această reducere să treacă peste 3 ani.

Pentru toate aceste funcțiuni, împiegații de birouri, șefii de serviciu, etc. dela serviciile mai sus enumerate, nu beneficiază de nici un spor asupra anilor de serviciu și nici de veri o reducere asupra maximului de 57 ani etate.

Art. 149.— In caz de demisie de bunăvoie, după o funcționare de cel puțin 5 ani, Mitropolitul se va bucura de o pensiune de 1.600 lei pe lună; fiecare

Episcop eparhiot de o pensiune de 1.000 lei și fiecare arhiereu de o pensiune de 300 lei până la sfârșitul vieții lor. In aceste cifre va fi cuprinsă și pensiunea ce li s'ar cuveni după legea pensiunilor, potrivit cu timpul servit de dânșii, precum și recompensele naționale pe cari le-ar fi având. Această pensiune se va servi pe cât timp pensionarul se va supune pe deplin regulelor monahale.

Art. 150.— Magistrații puși la retragere pentru limită de vârstă, cari n'ar îndeplini toate condițiunile legii pensiunilor pentru a avea drept la maximum pensiunii ce ea acordă, vor avea drept la o pensiune egală cu jumătatea lefii după 20 ani și cu două treimi din leafă după 25 ani de serviciu în funcțiuni judecătorești.

Art. 151.— Membrii Curții de casațiune puși la retragere pentru limită de vârstă, dacă vor fi servit în magistratură cel puțin 35 ani, dintre cari 10 ani în Curtea de casațiune, vor avea drept la următoarele pensiuni: primul-președinte și președinții de secțiune 1.200 lei lunar, iar consilierii 1.000 lei lunar.

Art. 152.— Numai funcționarii cari au primit o retribuțiune lunară, prevăzută în articole speciale prin bugetele de cheltuieli ale diferitelor servicii, separat de orice altă cheltuială, și cărora li s'au făcut reținerile prevăzute de lege pentru serviciul pensiunilor sau pentru Casele desființate, au dreptul la pensiune.

Art. 153.— Diurnele, chiriile și orice alte îndemnizații, ce se plătesc ca accesorii pe lângă retribuțiune, chiar de vor fi servite lunar, nu se vor ține în seamă la calcularea pensiunii.

Art. 154. Fracțiunile mai mici de un leu la sta-

bilirea cătimii pensiunii se neglijează în favoarea Casei pensiunilor.

Art. 155.— Se socotește ca timp util pentru regularea drepturilor la pensiune timpul pentru care s'a operat rețineri sau pentru care funcționarul a vărsat ulterior, și pe baza unei legi, reținerile la Casa de pensiuni a administrației unde a servit fără rețineri.

Art. 156.— Funcționarilor civili în genere, cari au făcut efectiv campania din 1877—1878 ca grad inferior, li se va socoti timpul de război îndoit.

Prin campania făcută efectiv se înțelege să fi trecut Dunărea în timpul campaniei sau să fi luat parte la luptele ce s'au dat pe malul stâng al Dunărei.

Prima probă se va face cu brevetul crucei „Trecerea Dunărei", iar a doua cu certificatul Curții de conturi, că figura în listele de apuntamente ale efectivului trupei aflate în localitățile de pe malul stâng al Dunărei, în timpul când s'au dat luptele.

Simpla probă că figura în matricula unui corp de trupă care a trecut Dunărea sau a luat parte la luptele pe malul stâng al Dunărei, nu dă dreptul funcționarului civil să i se considere la pensiune îndoitul timp de campanie.

Cei ce nu posedă brevetul crucei „Trecerea Dunărei", vor face probă prin certificatul Curții de conturi în modul cerut pentru cei cari au luat parte la luptele pe malul stâng al Dunărei.

Art. 157.— Funcționarilor cari au servit în Dobrogea dela 15 Noembrie 1878 până la 1 Aprilie 1880 fără rețineri pentru Casa pensiunilor, li se va socoti la pensiune acel timp, fără a fi obligați să verse reținerile aferente.

Art. 158.— Anii serviţi înainte de etatea de 21 ani pentru civili, şi înainte de a deveni ofiţeri, pentru militari, nu se vor ţine în seamă la calculul pensiunii.

In cazul când este a se aplica sporul de 35% la numărul anilor pentru timpul servit efectiv de funcţionarii prevăzuţi la art. 148 din acest regulament, acest spor nu se va calcula şi la anii serviţi ca minori.

Art. 159.— Fac excepţie la dispoziţiunile articolului precedent funcţionarii intraţi în serviciu înainte de 22 Februarie 1902 şi cei ce se vor afla în prevederile art. 3 din lege, acestora li se vor ţine în seamă la regularea drepturilor la pensiune tot timpul servit pentru care li s'au făcut reţineri, fie că au fost sau nu minori în acel timp.

Art. 160.— Reangajaţilor cari devin ofiţeri li se socoteşte, cu începere dela data reangajării, timpul servit în gradele inferioare, afară de anii din şcolile de ofiţeri.

Art. 161.— Fracţiunile mai mici de un an de serviciu se vor neglija.

Art. 162.— Timpul petrecut în şcoli, pentru care nu se face reţineri, nu se socoteşte la pensiune.

Art. 163.— Timpul de disponibilitate cu sau fără leafă, pentru toţi funcţionarii Statului, şi timpul de retragere din oficiu pentru ofiţeri nu se socoteşte la pensiune.

Timpul de retragere din oficiu şi de disponibilitate pentru ofiţeri nu se socoteşte la pensiune, afară de timpul de disponibilitate din oficiu pentru caz de boală până la maximum şase luni.

Art. 164.— Timpul de concediu nu se socoteşte la pensiune, dacă totalul concediilor cari trec peste

două luni pe an depăşeşte $^1/_{20}$ din anii serviţi cu retribuţiune, afară de cazul când funcţionarul îndeplineşte o însărcinare dată de Stat, sau când a exercitat un mandat legislativ, însă numai pe timpul sesiunii.

In cazul când este a se aplica sporul de $35^0/_0$ la numărul anilor pentru timpul servit efectiv de funcţionarii prevăzuţi la art. 148 din prezentul regulament, acest spor nu va putea fi calculat şi asupra timpului de concedii ce ar fi trecut peste două luni într'un an, dacă totalul acestor concedii depăşesc $^1/_{20}$ din anii serviţi.

Art. 165.— Timpul de război se socoteşte îndoit pentru ofiţeri, asimilaţi, gradele inferioare dela trupă şi elevii şcoalelor de ofiţeri cari devin ofiţeri prin continuare de serviciu fără întrerupere.

Art. 166.— Acelaş drept îl au funcţionarii civili ai armatei, aceştia numai pentru timpul în care au îndeplinit serviciul în zona de operaţii a armatei.

Dovada o vor face printr'un certificat liberat de ministerul de război.

Art. 167.— Timpul de război se consideră intervalul din momentul decretării mobilizării urmată de război şi până la desconcentrarea armatei.

Art. 168.— Când funcţionarul a ocupat la Stat în acelaş timp mai multe funcţiuni retribuite deosebit şi pentru cari i s'au făcut reţineri, calculul pentru pensiune se va face numai asupra retribuţiunii celei mai mari, chiar în cazul când la serviciul unde a avut retribuţiunea cea mai mare ar fi avut concedii mai mari de două luni pe an, depăşind $^1/_{20}$ din anii serviţi cu retribuţiune.

Art. 169.— Funcţionarul care a ocupat funcţiuni la epoce diferite, la Stat, judeţe şi comune urbane,

își va regula dreptul la pensiune pe baza legii generale de pensiuni cu modificările ei, ținându-se seamă și adunându-se timpul servit în acele funcțiuni, dacă retribuțiunile lor au fost supuse reținerii pentru pensiuni sau dacă a vărsat aceste rețineri ulterior pe baza legii.

Art. 170.— Medicii, profesorii la facultățile de medicină, cari în acelaș timp sunt și medici la spitalele administrațiilor de utilitate publică, pot să-și reguleze drepturile la pensiune la fiecare Casă de pensiuni unde a vărsat reținerile și să primească acolo acele pensiuni (Stat, Eforia spitalelor civile din București și Epitropia Sf. Spiridon din Iași) fără a fi obligați să opteze pentru una din pensiuni.

Art. 171.— Anii serviți în timp deosebit în serviciile civile, militare și eclesiastice ale Statului, județelor și comunelor urbane, precum și în administrațiunile de utilitate publică prevăzute în legea generală de pensiuni, se pot întruni pentru pensiune.

Art. 172.— Toți funcționarii Statului, județelor și comunelor urbane cari, la 22 Februarie 1902, se aflau sau nu în funcțiune și aveau la acea dată mai mult de 20 ani de serviciu, precum și ofițerii cari aveau la aceeaș dată 18 ani de serviciu, vor putea când vor ajunge la etatea prevăzută la art. 1 și 2, § 2 din lege, să-și reguleze drepturile la pensiune; pentru timpul servit înainte de 22 Februarie 1902, conform legilor și statutelor de pensiuni anterioare și pe baza retribuțiunii ce aveau atunci, sau a mediei retribuțiunii, dacă legile și regulamentele atunci în vigoare prevedeau o asemenea dispoziție, socotindu-li-se reținerile după acele legi și dacă sunt sub 10%; iar pentru anii serviți după 22 Februarie 1902 se va adăuga la cătimea pensiunii de mai sus, pen-

tru fiecare an servit sub legea actuală, un spor de 2,4% din retribuțiunea de mijloc ce va fi primit în cei din urmă 5 ani de serviciu, făcându-se asupra acestui spor reținerea de 10%.

Acestor funcționari li se vor ține în seamă anii de minoritate și nu li se vor face nici un scăzământ pentru timpul petrecut în concediu până la 22 Februarie 1902, dacă au primit retribuțiune și li s'au făcut rețineri pentru pensiune.

Această dispozițiune nu este aplicabilă funcționarilor cari cer așezarea la pensiune pentru infirmități, nici văduvelor și minorilor.

Pensiunea nu va putea întrece 9.000 lei anual, nici retribuția de mijloc din ultimii 5 ani.

Art. 173.— Drepturile la pensiune pentru răniri, leziuni sau infirmități se acordă fără condițiune de vârstă funcționarilor cari devin improprii serviciului ce ocupă, cu condițiune de a fi constatate conform art. 26 din lege.

Aceste drepturi se acordă în următoarele condițiuni:

Art. 174.— Când un funcționar, printr'un act de curaj sau de devotament excepțional al său pentru Stat sau din cauza unui accident la care s'a expus în îndeplinirea serviciului, a căpătat răniri, leziuni sau infirmități grave cari îl pun în imposibilitate permanentă și absolută de a-și câștiga existența prin orice fel de muncă, el are drept la o pensiune, care se va stabili după timpul servit, adăugându-se 5 ani. In orice caz, pensiunea nu va fi mai mică de 75% din ultima retribuțiune a funcționarului, oricare ar fi fost timpul servit.

Actele de devotament sau de curaj săvârșite de un funcționar, pentru a intra în prevederile art. 3,

lit. *a* din lege, trebuie să fie de natură neobişnuită şi cu totul excepţională, petrecute în momente critice, ca în timp de războiu, potoliri de răscoale, urmăriri de tâlhari şi alte asemenea, cari pun în pericol vieaţa şi sănătatea celui ce se expune lor. Accidentul trebuie să fie provenit printr'un fapt anormal şi fortuit care are o corelaţiune directă cu funcţiunea.

In toate cazurile, efectele acestor acte şi ale accidentelor trebuie să fie de o gravitate excepţională şi să producă în mod direct incapacitatea absolută şi permanentă a funcţionarului de a lucra.

Dacă rănirile, leziunile sau infirmităţile grave, provenite din cauzele de mai sus, pun în imposibilitate pe funcţionar numai de a-şi continua serviciul său, fără a-l face impropriu de orice fel de muncă, el va avea drept la o pensiune egală cu 40⁰/₀ din ultima sa retribuţiune, dacă avea mai puţin de 15 ani de serviciu; pentru fiecare an ce trece peste 15, pensiunea i se va spori cu 4⁰/₀.

Art. 175.—Când funcţionarul, suferind de infirmităţi, deşi nu provenite din accidente sau din acte de devotament excepţional, ci totuş dobândite din cauza serviciului, ar fi pus în imposibilitate permanentă şi absolută de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă, el va avea drept la pensiune, cu condiţiune să fi împlinit 10 ani de serviciu. Cotitatea pensiunii, în acest caz, va fi de 20⁰/₀ din ultima retribuţiune, dacă are minimum 10 ani de serviciu; pensiunea se va spori cu 4⁰/₀ pentru fiecare an ce trece peste 10.

Infirmităţile cari intră în prevederile acestui articol trebuie să fie dobândite din cauza şi cu ocaziunea îndeplinirii serviciului, deci nu se poate consi-

dera ca infirmități dobândite din cauza serviciului infirmitățile datorite neglijenței, constituțiunii slabe sau predispunerile naturale ale funcționarului, infirmitate agravată însă din cauza serviciului.

Art. 176.— Când funcționarul a dobândit infirmități cari îl fac impropriu serviciului, fie că sunt sau nu provenite din cauza lui, el va avea drept la pensiune, conform art. 1, cu condițiune să fi îndeplinit 15 ani de serviciu. Aceste infirmități cari dau drept la dispensa de vârstă trebuie să îndeplinească condițiunea de a fi dobândite în timpul serviciului.

Nu se va aplica acest articol funcționarilor cari, reluând serviciul după o întrerupere, se constată că infirmitatea a contractat-o în timpul când nu se afla în funcțiune.

Art. 177.—In caz de moarte a funcționarului din cauzele prevăzute la art. 3, drepturile urmașilor lui la pensiune se vor determina după normele stabilite prin articolele de mai sus, iar calculul pensiunii cuvenită lor se va face conform dispozițiunilor legii relative la drepturile urmașilor.

Art. 178.— Rănirile și infirmitățile contractate în timp de războiu dau drept la pensiunea prevăzută de art. 174 de mai sus, dacă vor fi incurabile și vor pune pe rănit în imposibilitate nu numai de a continua campania, ci și de a continua serviciul mai târziu.

Art. 179.— In cazurile prevăzute de art. 174—175 de mai sus, pensiunea nu poate întrece câtimea ultimei retribuțiuni, iar în cazul art. 176 nici media retribuțiunii pe ultimii 5 ani. In toate cazurile, însă, pensiunea nu poate întrece maximul anual de 9.000 lei.

CAPITOLUL VI

Drepturile urmașilor funcționarilor și ai pensionarilor

Art. 180.— Drepturile la pensiune ale văduvei și copiilor încep din ziua morței soțului sau părintelui lor, dacă au făcut cererea în timp de un an dela data morței soțului sau părintelui lor și dacă în acelaș interval au produs actele cerute de regulament pentru constatarea drepturilor lor.

Dacă cererea, însoțită de toate actele necesare, s'a prezentat ministerului finanțelor după trecerea termenului de un an de mai sus, drepturile lor vor curge din momentul cererii cu care își complectează toate actele.

Art. 181.— Constatarea drepturilor văduvei și copiilor funcționarului sau pensionarului se face de aceeaș comisiune și cu îndeplinirea acelorași formalități ca și constatarea drepturilor funcționarului.

Art. 182.— Văduva nu are drept la pensiune dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut după regularea la pensiune a soțului și după 22 Februarie 1902.

Art. 183.— Văduvele căsătorite cu pensionari înainte de 22 Februarie 1902, se vor bucura de drepturile la pensiune și de cuantumul prevăzut în legea dela 22 Februarie 1902 cu modificările ei, cu condițiune de a fi trăit în căsătorie cu soții lor 5 ani.

Cuantumul pensiunii se va stabili ca pentru văduvele cari au trăit cu soții lor funcționari 5 ani.

Art. 184.— In toate cazurile prevăzute de articolele 182—183 de mai sus, dacă s'au născut copii

din acea căsătorie, acești copii se bucură de drepturile la pensiune, acordându-li-se cătimea prevăzută de lege orfanilor de tată și de mamă.

Art. 185.— Numai copii legitimi sau legitimați prin căsătorie au drept la pensiune.

Art. 186.— Văduva va avea drept la pensiune în condițiunile următoare: dacă a trăit cu soțul său până la maximum 2 ani, va primi 26%$_0$ din pensiunea ce s'ar fi cuvenit acestuia. Pentru fiecare an împlinit în căsnicie cu soțul, peste termenul de doi ani, se va adăuga câte 8%$_0$, fără a se putea însă întrece jumătatea pensiunii ce s'ar fi cuvenit soțului.

Când un funcționar încetează din vieață din cauzele specificate la art. 3, înainte de a-și fi regulat drepturile la pensiune, drepturile văduvei și ale copiilor se stabilesc pe baza normelor fixate la art. 3, în condițiunile și cuantumurile specificate mai sus.

Dacă sunt copii minori născuți din căsătorie, se va adăuga la pensiunea cuvenită văduvei încă un supliment de pensiune determinat astfel: pentru un copil 20%$_0$ din pensiunea cuvenită tatălui, pentru doi copii 35%$_0$, pentru trei sau mai mulți 50%$_0$ din acea pensiune.

Art. 187.— Când văduva vine la pensiune cu copii soțului dintr'o altă căsătorie, maximul său de pensiune nu poate întrece 30%$_0$ din pensiunea cuvenită soțului; dacă este un singur copil, acesta primește 40%$_0$ din pensiunea cuvenită tatălui; dacă sunt doi copii, ei primesc 55%$_0$; dacă sunt trei sau mai mulți copii, ei primesc 70%$_0$.

Art. 188.— Văduvelor și copiilor minori, pentru serviciile soțului sau tatălui lor, prevăzute la art. 2, § 3 din lege, se vor socoti anii de serviciu ai

tatălui sau soțului sporiți cu 35$^0/_0$, fără ca acest spor să poată trece de 5 ani.

Art. 189.— Când din diferite cauze, copiii minori s'ar pune sub o altă tutelă decât aceia a văduvei lor mame, atunci pensiunea cuvenită mamei nu va putea întrece 30$^0/_0$ din pensiunea cuvenită soțului, iar pentru copii se va adăuga, la proporțiunile arătate în alin. 3 al art. 6 din lege, 20$^0/_0$ din pensiunea tatălui lor.

Art. 190.— Orfanii de tată și de mamă au drept la o pensiune determinată astfel:

Pentru un copil 50$^0/_0$ din pensiunea tatălui; pentru doi copii 65$^0/_0$; pentru trei sau patru 75$^0/_0$; pentru mai mulți de patru, întreaga pensiune ce se cuvenea tatălui.

Copiii a căror mamă s'a remăritat se vor trata ca orfani.

Orfanilor de tată și de mamă, pentru serviciile tatălui lor, prevăzute la art. 2, § 3, li se vor socoti anii de serviciu ai tatălui sporiți cu 35$^0/_0$, fără ca acest spor să poată trece peste 5 ani.

Art. 191.— Orfanele majore nemăritate ale pensionarilor, a căror pensiune a fost lichidată conform dispozițiunilor din Regulamentul organic al Valachiei, vor avea dreptul la moartea tatălui lor sau a văduvei lui la o pensiune egală cu 50$^0/_0$ din pensiunea cu care era înscris tatăl lor.

Această dispozițiune se va aplica cu efect retroactiv la toate cazurile ce s'au prezentat dela 22 Februarie 1902, fie că cele interesate au făcut cereri și li s'au respins de instanțele în drept, fie că n'au făcut nici o cerere.

Pensiunea acestora nu se va putea lichida decât

dela data cererii şi în nici un caz înainte de 1 Aprilie 1906.

Art. 192.— Orfanii ai căror părinţi au fost ambii funcţionari, au drept a lua din pensiunea cea mai mare proporţiunile arătate la art. 190 din regulament.

Art. 193.— Orfanilor de tată şi de mamă, pentru serviciile tatălui lor, prevăzute la art. 2, § 3 din lege, li se vor socoti anii de serviciu ai tatălui lor sporiţi cu 35$^0/_0$ fără ca acest spor să poată trece peste 5 ani.

Art. 194.— Copiii a căror mamă s'a remăritat se vor trata ca orfani.

Art. 195.— Copiii din diferite căsătorii au drepturi egale din aceeaş pensiune, tratându-se ca orfani.

Dacă văduva trăieşte, ea va luà numai o pătrime din pensiunea soţului.

Art. 196.— Văduva are drept la pensiune până la a ei remăritare.

Art. 197.— Orfanii au drept la pensiune până la majoritate sau până la căsătorie, dacă aceasta are loc înaintea majorităţii.

Art. 198. — Văduva şi tutorii orfanilor, odată cu cererea ce vor face, vor înaintà şi actele cerute la art. 112 şi următorii din acest regulament.

Art. 199. — Pensiunile văduvelor sau minorilor se vor stabili conform legii din 22 Februarie 1902, cu modificările ei, orcare ar fi legea, statutele sau regulamentul după care drepturile soţului sau părintelui pensionar ar fi fost constatate.

CAPITOLUL VII

Despre opțiuni, suspendarea și pierderea dreptului de pensiune

Art. 200.— Pensionarii Statului cari vor primi o funcțiune sau delegațiune permanentă, retribuită altfel decât prin jetoane de prezență, de Stat, județ, comună, sau altă administrațiune publică, al cărei buget se votează de Adunarea deputaților, sunt datori să opteze între pensiune și retribuțiunea, diurna sau orice altă îndemnitate servită lunar sau periodic a funcțiunii sau delegațiunii ce au primit.

Art. 201.— In cazul când ar opta pentru retribuțiunea, diurna sau îndemnitatea funcțiunii sau delegațiunii în care a fost numit, la ieșirea sa din funcțiune sau delegațiune reintră în drepturile sale anterioare de pensiune, fără ca anii serviți din nou să se poată adăuga la cei de mai înainte pentru a servi la mărirea pensiunii.

Art. 202.— Această dispozițiune se aplică și funcționarilor cari, cu toate că și-au regulat drepturile la pensiune, nu și le-au exercitat, continuând a servi înainte.

Art. 203.— Pensionarul, precum și văduva și orfanii unui pensionar sau funcționar, pot cumula pensiunea cu o nouă retribuțiune, diurnă sau îndemnizare a unei funcțiuni sau delegațiuni permanentă, retribuită altfel decât prin jetoane de prezență, de Stat, județ, comună sau administrațiune de utilitate publică, al cărei buget se votează de Adunarea deputaților, cu condițiune ca pensiunea întrunită cu

retribuțiunea, diurna sau îndemnizarea să nu treacă de 300 lei lunar bruto, adică fără deducerea reținerilor.

Art. 204.— Văduva unui pensionar sau funcționar cu drept la pensiune, ocupând ea însăși o funcțiune salariată, este obligată să opteze între pensiunea ce i se cuvine după urma soțului și între leafa diurna sau îndemnizarea funcțiunii ce ocupă, dacă ambele întrunite trec de 300 lei lunar, fără deducerea reținerilor.

Art. 205.— Când pensiunea întrunită cu retribuțiunea, diurna sau îndemnizația funcțiunii întrece 300 lei lunar bruto, pensiunea se va reduce numai cu suma cu care va întrece acest cuantum.

Art. 206.— Când s'ar dovedi cumuluri peste 300 lei bruto, lunar, Casa pensiunilor, pe baza unei deciziuni ministeriale motivate va urmări pe pensionar, fie în leafă, pensiune sau orice altă avere, ca să restituie suma încasată ilegal, plus pensiunea sa pe trei luni ca amendă.

In contra acestei deciziuni partea condamnată va avea dreptul de apel în condițiunile și termenele prevăzute la art. 93 din legea de constatare și percepere. Urmărirea pentru incasarea sumei primită ilegal și a amendei prevăzută mai sus se va face conform legii de urmărire.

Art. 207. — Văduva unui pensionar sau funcționar, cu drept la pensiune, dacă ea însăș are drept la pensiune ca fostă funcționară, nu va putea cumula cele două pensiuni; va avea însă dreptul să primească pensiunea cea mai mare.

Această dispozițiune se va aplica și pensiunilor stabilite înainte de 22 Februarie 1902.

Dacă din căsătoria lor au rezultat copii, văduva

va primi pensiunea sa personală, în cazul când aceastǎ pensiune este mai mare decât partea ce i s'ar cuveni din pensiunea soţului dimpreună cu copiii, iar aceştia vor primi din pensiunea cuvenită tatălui lor suplimentul prevăzut la art. 6, alin. 3 din lege.

Art. 208.— Ministerele şi serviciile dependinte de dânsele, judeţele, comunele şi administraţiunile de utilitate publică prevăzute de lege, cari numesc pe un pensionar al Statului într'o funcţiune retribuită în orice fel, sau cari îi dă o delegaţiune permanentă retribuită altfel decât cu jetoane de prezenţă vor comunica îndată serviciului pensiunilor din ministerul finanţelor acea numire, arătând data intrării în funcţiune.

In cazul când administraţiunile citate mai sus nu ar îndeplini această îndatorire şi se va constata în urmă că pensionarul a acumulat pensiunea cu retribuţiunea unei funcţiuni sau a unei delegaţiuni permanente şi ar fi depăşit maximul de 300 lei prevăzut la art. 203, se va aplica dispoziţiunile art. 206 de mai sus.

Art. 209.— Pensionarul numit într'o funcţiune publică retribuită, sau care primeşte o delegaţiune permanentă, retribuită altfel decât cu jetoane de prezenţă, va trebui să facă serviciului pensiunilor din ministerul finanţelor declaraţiune de opţiune între retribuţiunea funcţiunii şi pensiune în termen de 10 zile dela numire. In caz contrariu, se va socoti de drept că a optat pentru retribuţiune, iar pensiunea sa va rămâne economie.

Art. 210.— Ministerele şi serviciile dependinte de dânsele, judeţele, comunele şi administraţiunile de utilitate publică prevăzute de lege, nu au dreptul sub nici un motiv, de a micşora sau de a schimba retri-

buţiunea, diurna, etc., prevăzută în bugetul lor pentru funcţiunea sau delegaţia ce ar încredinţa unui pensionar, spre a face ca pensiunea întrunită, cu retribuţiunea să rămână sub maximul de 300 lei bruto, prevăzut de lege, sau pentru a transforma retribuţiunea în jetoane de prezenţă.

In cazul contrariu, ministerul finanţelor va suspenda plata pensiunii cuvenită pensionarului său.

Art. 211.— Prefecturile judeţelor, primăriile comunelor urbane şi rurale sunt obligate să comunice direct direcţiei pensiunilor din ministerul de finanţe ştiinţă de pensionarii încetaţi din vieaţă, arătând ziua morţei, precum şi dacă au rămas sau nu urmaşi cu drept la pensiune. De asemenea vor da ştiinţă de văduvele şi orfanii pensionari cari s'ar căsători, arătând data celebrării căsătoriei.

Art. 212.— Pierd dreptul la pensiune, fie că sunt sau nu înscrişi:

a) Funcţionarii sau pensionarii cari pierd calitatea de român;

b) Cei condamnaţi pentru crime;

c) Cei condamnaţi pentru delicte, cari, după codul penal, atrag pierderea dreptului la pensiune;

d) Cei condamnaţi la închisoare pentru furt, escrocherie, înşelăciune, abuz de încredere, fals şi delapidare de bani publici.

Art. 213.— In toate cazurile prevăzute la articolul precedent, dreptul la pensiune se pierde în virtutea legii, chiar dacă hotărârea condamnatoare nu ar prevedea această decădere.

Art. 214.— Pensiunile cuvenite pensionarilor condamnaţi la închisoare pentru alte delicte decât cele prevăzute la art. 212 de mai sus, sunt suspendate

pe timpul executării hotărârii și se fac venit la Casa pensiunilor.

Art. 215.— Parchetele tribunalelor, Curților de apel și Curții de casațiune vor trimite direcției pensiunilor, la finele fiecărei luni, listă de funcționarii și pensionarii cari ar cădea sub prevederile art. 212—213 de mai sus, indicând instanța dela care emană sentința, numărul și data ei și motivele condamnării.

Art. 216.— Statul poate, având avizul conform al unei comisiuni medicale, constituite potrivit art. 26 din lege, să recheme în aceeaș funcțiune, sau una echivalentă, pe un pensionar înscris pentru infirmități, oricare ar fi legea sau statutele după care i s'ar fi constatat dreptul la pensiune.

Art. 217.—Pensionarul va fi invitat de ministerul finanțelor, sub luare de dovadă, să se înfățișeze la data ce i se va indica, înaintea comisiunii medicale pentru a fi examinat.

In caz de refuz de a se prezenta fără cauză bine justificată, sau când pensionarul va refuza funcțiunea în care a fost rechemat, pensiunea se revoacă de drept și funcționarul va urma să-și constate drepturile la pensiune pentru anii serviți, la împlinirea vârstei cerută de lege conform regulelor generale.

Art. 218.— După reintrarea în serviciu, pensiunea se pierde de drept, și anii serviți mai înainte se vor adăuga la cei din urmă pentru a obține o nouă pensiune, fie pentru vechime, fie pentru noui infirmități.

Art. 219.— Ofițerii și asimilații lor ieșiți la pensiune ca infirmi nu vor putea fi rechemați în serviciul activ al armatei decât în cazurile prevăzute la art. 16 din legea ofițerilor de rezervă.

Art. 220.— Reținerile din retribuțiunea funcțio-

narilor în profitul serviciului pensiunilor devin proprietatea serviciului și funcționarul nu are drept să ceară restituirea lor; el are dreptul numai de a cere pensiune dacă îndeplinește condițiunile prescrise de lege.

Art. 221.— Pensiunile de tot felul se vor șterge din registre dacă nu vor fi reclamate în termen de trei ani, socotiți dela întâia zi a anului financiar în care urmau a fi plătite.

Ele se vor înscrie, din nou, după cererea celor în drept și vor începe a curge dela data cererii de reînscriere fără să mai poată însă reclama plata și pe trecut.

Această decădere se aplică și moștenitorilor pensionarilor. (Art. 126, alin. 3 din legea contabilității Statului).

Art. 222.— Dispozițiunile art. 221 de mai sus nu se aplică în cazul când bonurile de pensiune nu au fost liberate sau plătite în termenul de trei ani, din faptul chiar al administrațiunii sau din cauza judecăților ce s'au urmat înaintea instanțelor judecătorești.

Art. 223.—Pensionarii, văduvele și tutorii orfanilor sunt datori să comunice de îndată ministerului finanțelor orice schimbări în starea lor civilă din care ar rezulta o modificare a cătimii pensiunii.

In cazul când se va constata că s'a produs o schimbare și nu s'a comunicat ministerului, sumele primite pe nedrept se vor reține din primele sume ce i s'ar cuveni în viitor ca pensiune, sau din orice avere personală, urmărindu-se conform legii de urmărire, independent de orice urmăriri penale.

Art. 224.— Cei ce solicită lichidarea drepturilor la pensiune, dacă nu posedă extractele de pe actele

de stare civilă, liberate conform art. 32 din codul civil, vor fi datori a cere constatarea stării lor civile înaintea tribunalului domiciliului lor, contradictoriu cu Casa pensiunilor.

In acest scop, vor face, înainte de a se adresa tribunalului, o notificare prin portărei ministerului de finanțe, direcția pensiunilor, în care vor expune lămurit pretențiunile lor, faptele ce voiesc a stabili, arătând în ce școli și în ce timp au făcut studiile, ce diplome sau certificate au obținut, ce acte de serviciu militar posedă, când sau căsătorit și înaintea cărui ofițer de stare civilă.

La această notificare se va alătura în copii, scrise pe hârtie simplă și certificate de parte pentru conformitate, toate actele de care va voi să se servească în justiție, precum și numele, pronumele, profesiunea și domiciliul martorilor propuși în dovedirea pretențiunilor sale.

După două luni dela data primirii notificării la ministerul de finanțe, reclamantul se va adresa tribunalului domiciliului lui printr'o cerere în care va arăta cele ce voiește să se constate, cerând citarea ministerului de finanțe, direcția pensiunilor, în ședință publică, pentru termenul ce se va fixa. Odată cu cererea va depune la grefă originalele actelor de cari voiește să se servească și pe cari le-a comunicat ministerului de finanțe odată cu notificarea.

In caz când nu va depune nici un act oficial din care să rezulte etatea ce are, va trebui să probeze cu acte că nu a făcut serviciul militar, n'a făcut studii la nici o școală și nici n'a fost căsătorit.

Tribunalul va constata starea civilă a reclamantului în audiență publică după actele și probele aduse de părți.

Sentința tribunalului se va comunica de parte ministerului de finanțe, direcția pensiunilor, și nu se va putea invoca pentru cele constatate decât dacă va fi rămas definitivă și va fi învestită cu titlul executoriu.

In caz de rectificare de acte de stare civilă sau de constatare a identității de nume în acte relative la aceeaș persoană sau între acte și persoană, toate regulele de mai sus vor fi aplicabile.

Dacă se va obține sentința pentru constatarea etății unui funcționar numai pe baza de depuneri de martori și în urmă ministerul va descoperi acte din cari să rezulte altă vârstă decât acea constatată, se va sesiza parchetul, în afară de acțiunea pentru anularea titlului de pensiune. Pensiunea, în acest caz va fi suspendată pe tot timpul procesului, conform art. 44 din legea generală de pensiuni.

Militarii nu sunt supuși la aceste formalități numai în ceeace privește vârsta, care pentru ei va fi acea înscrisă în controalele armatei.

CAPITOLUL VIII

Excepțiuni pentru reangajații din armată grade inferioare și pentru jandarmii rurali

Art. 225.— Reangajaților din armată grade inferioare și jandarmilor rurali li se vor aplica toate dispozițiunile legii generale de pensiuni și ale regulamentului de față, cu următoarele excepțiuni:

Art. 226.— Pentru vechime de serviciu, reangajatul va putea fi așezat la pensiune la împlinirea vârstei de 46 ani.

Vârsta va fi acea cu care reangajatul se găsește înscris în registrele matricole ale armatei, fără a i se putea aduce vreo modificare.

Art. 227.— Pentru un serviciu de 15 ani împliniți pensiunea reangajatului va fi de 30% din mijlocia soldei primită în cei din urmă 5 ani de serviciu, iar pentru fiecare an servit în plus peste acești 15 ani se va adăuga un spor de 5%, calculat tot asupra mijlociei soldei din ultimii 5 ani.

Art. 228.— Ca timp util la pensiune se va socoti reangajatului tot timpul servit în armată ca grad inferior atât ca reangajat, cât și înainte de reangajare.

Timpul de război se va socoti îndoit la pensiune.

Art. 229.— Pensiunile pentru infirmități ale reangajaților se vor regula astfel:

1° Pentru infirmități dobândite în timp de război, sau în timpul și din cauza unui serviciu comandat în timp de pace, și dacă infirmitatea pune pe suferind cu totul în imposibilitate de a-și agonisi existența, pensiunea sa va fi cea indicată la art. 3 lit. *a*, alin, 1 din legea generală de pensiuni.

Prin „serviciu comandat în timp de pace" se înțelege numai următoarele nouă feluri de servicii și accidente:

a) Potolirile de răscoale și de tot felul de rebeliuni cari ar amenința ordinea și siguranța publică.

b) Urmăririle de tâlhari și păzirea ori escortarea arestaților;

c) Stingerile de incendii;

d) Exploziunile;

e) Accidentele de cale ferată, bastimente sau trăsuri, în caz de transporturi militare;

f) Accidentele de călărie provenite în timpul exercițiilor militare;

g) Serviciul în spitale și în timp de epidemii;

h) Serviciul de îngrijire a cailor bolnavi și a remonților, precum și în caz de epizootii;

i) Serviciu de laboratoare și expertize ordonate.

2⁰ In cazul când infirmitatea dobândită în timp de război, sau în timpul și din cauza serviciului comandat în timp de pace, în cele nouă cazuri specificate mai sus, nu pune pe suferind cu totul în imposibilitate de a-și agonisi existența, ci numai de a continua serviciul militar, în acest caz pensiunea sa va fi cea prevăzută la art. 3, lit. *a*, alin. 2 din lege.

3⁰ Dacă infirmitatea dobândită în timpul și din cauza serviciului comandat în timp de pace este provenită din altfel de accidente și servicii, în afară de cele nouă cazuri specificate mai sus, și dacă infirmitatea pune pe suferind cu totul în neputință de a se hrăni, în acest caz pensiunea sa va fi cea prevăzută la art. 3, lit. *b* din lege, adică 20⁰/₀ din ultima retribuțiune, chiar de nu ar avea împliniți cei 10 ani de serviciu ceruți de acel paragraf.

Dacă însă infirmitatea nu-l pune cu totul în imposibilitate de a se hrăni, ci numai de a continua serviciul militar, în acest caz va primi tot pensiunea prevăzută la art. 3, lit. *b* din lege, însă numai dacă va avea împliniți 10 ani de serviciu.

4⁰ Infirmitățile dobândite în timpul, însă nu din cauza serviciului, dau dreptul numai la pensiunea prevăzută la art. 3 lit. *c* din lege.

Art. 230.— In cazul când reangajatul, fără a fi devenit infirm, a fost licențiat din serviciu pentru pierderea calităților profesionale necesare spre a con-

tinua serviciul de reangajat, din cauze independente de voința lui, va avea dreptul la pensiunea ce i 'se cuvine pentru anii serviți, dacă însă are împlinită etatea de 40 ani.

Art. 231.— Constatarea infirmităților prevăzute la art. 229 se va face de către o comisiune compusă din șeful corpului sau serviciului de care depinde reangajatul, un medic militar și un delegat al ministerului de finanțe.

In timp de războı constatarea se va face numai de către șeful corpului sau serviciului, ori al spitalului, și un medic militar.

Art. 232.— Constatarea incapacității profesionale prevăzută la art. 230 se va face de către o comisiune compusă din: șeful corpului, un ofițer superior și un comandant de companie, baterie sau escadron, altul decât acela sub ale cărui ordine directe și imediate se găsește reangajatul.

Art. 233.— Inscrierea la pensiune a reangajaților pentru vechimea de serviciu se va face numai pe ziua de 1 Aprilie a fiecărui an.

Inscrierile la pensiuni pentru infirmități, prevăzute la art. 229, și pentru incapacitate profesională, prevăzută la art. 230, se vor face pe ziua licențierei reangajatului din serviciul armatei.

In toate cazurile, notificările ministerului de război către cel de finanțe țin loc de cerere de înscriere la pensiuni.

Aceasta nu dispensează pe reangajat de a prezenta ministerului de finanțe pentru înscrierea sa la pensiune următoarele acte:

1⁰ Certificatele corpurilor pentru anii serviți și soldele avute în ultimii 5 ani de serviciu pentru timpul servit până la 1 Aprilie 1910;

2⁰ Certificatul Curţei de conturi pentru timpul servit după 1 Aprilie 1910, arătând retribuţiunea avută dela acea dată şi dacă i s'au făcut sau nu reţineri pentru Casa pensiunilor;

3⁰ Certificatul de concediile avute în timpul serviciului, liberat de corpul unde şi-a făcut serviciul;

4⁰ Certificat de identitate dela primăria comunei unde domiciliază;

5⁰ Certificat din partea corpului, de vârsta cu care se află înscris în controalele armatei.

Art. 234.— Pentru timpul servit până la 1 Aprilie 1910, reangajaţii sunt scutiţi de vărsarea reţinerilor anterioare.

Art. 235.— Pensiunile reangajaţilor nu se pot ceda nici în total, nici în parte. Ele nu se pot urmări decât până la $^1/_3$ şi numai pentru datorii către Stat şi pentru alimente datorite soţiei şi copiilor.

In cazul când reangajatul pensionar ar avea în acelaş timp datorii atât la Stat cât şi pentru alimente, treimea urmăribilă din pensiune se va împărţi dându-se jumătate pentru Stat şi jumătate pentru soţie şi copii.

Art. 236.— Pentru timpul servit ulterior de reangajatul pensionar în funcţiuni civile la Stat, judeţ sau comună cu reţineri pentru Casa generală de pensiuni, el va putea cere rectificarea pensiunii, însă numai la împlinirea etăţii de 57 ani şi numai dacă va fi servit cel puţin 10 ani în asemenea funcţiuni civile.

Rectificarea se va face de comisia de pensiuni şi va consta într'un adaus de 3,50$^0/_0$ pentru fiecare an servit în funcţiuni civile, calculat la mijlocia salariului primit în cei din urmă 5 ani de serviciu.

Art. 237.— Reangajaţii cari la data de 1 Aprilie

1912 vor avea împliniți 18 ani de serviciu, vor putea cere și obține înscrierea lor la pensiune în condițiunile legilor ce au fost în vigoare până la acea dată.

Aceștia însă, precum și cei cari la acea dată se vor găsi deja așezați la pensiune, nu vor putea cere rectificarea pensiunii pentru timpul servit ulterior în funcțiuni civile decât în condițiunile stabilite prin art. 236 de mai sus.

Art. 238.— Pentru vechime de serviciu, jandarmul rural va putea fi înscris la pensiune la împlinirea vârstei de 48 ani.

Vârsta va fi cea cu care a fost înscris jandarmul în matricolele armatei când și-a făcut serviciul militar, fără a i se putea aduce vreo modificare.

Pentru un serviciu de 15 ani împliniți pensiunea jandarmului va fi de 30 % din mijlocia soldei primită în cei din urmă 5 ani de serviciu, iar pentru fiecare an servit în plus peste acești 15 ani se va adăuga un spor de 5% calculat tot asupra mijlociei soldei din ultimii 5 ani.

Art. 239.— Ca timp util la pensiune se va socoti jandarmului și timpul de serviciu militar obligatoriu.

Art. 240.— Jandarmul rural pentru a putea fi înscris la pensiune va prezenta următoarele acte:

1⁰ Certificatul comandamentului jandarmeriei de anii serviți și soldele avute în timpul serviciului;

2⁰ Certificatul de concediile avute în timpul serviciului;

3⁰ Certificatul de identitate dela primăria comunei unde domiciliază;

4⁰ Certificatul corpului unde și-a făcut serviciul militar, cu specificarea vârstei cu care a fost înscris în controalele armatei.

Art. 241.— Pentru infirmități dobândite în timpul și din cauza unui serviciu comandat, și dacă infirmitatea pune pe jandarm cu totul în imposibilitate de a-și agonisi existența, pensiunea sa va fi cea indicată la art. 3, lit. a, alin. 1 din legea generală de pensiuni.

Prin serviciu comandat se înțelege numai următoarele trei feluri de servicii și accidente:

a) Potolirile de răscoale și de tot felul de rebeliuni cari ar amenința ordinea și siguranța publică;

b) Urmăririle de tâlhari și păzirea ori escortarea arestaților;

c) Accidente de călărie provenite în timpul exercițiului militar obligatoriu.

In cazul când infirmitățile provenite în timpul și din cauza unui serviciu comandat, în cele trei cazuri specificate mai sus, nu pun pe infirm în imposibilitate de a-și agonisi existența, ci numai de a continua serviciul, în acest caz pensiunea va fi cea prevăzută la art. 3, lit. *a*, alin. 2 din lege.

Pentru toate celelalte infirmități provenite din cauza unui serviciu comandat în afară de cele trei cazuri specificate mai sus, pensiunile se vor regula în condițiunile art. 3 lit. *b* sau *c* din lege.

Art. 242.— Pentru timpul servit ulterior de jandarmul pensionar în funcțiuni civile la Stat, județ sau comună, cu rețineri pentru Casa generală de pensiuni, el va putea cere rectificarea pensiunii, însă numai la împlinirea etății de 57 ani și numai dacă va fi servit cel puțin 10 ani în asemenea funcțiuni civile.

Rectificarea va consta într'un adaus de 3,50% pentru fiecare an servit în funcțiuni civile, calculat la mijlocia salariului primit în cei din urmă 5 ani de serviciu.

CAPITOLUL IX

Ajutoare

Art. 243.— Casa pensiunilor poate acorda ajutoare vremelnice și anuale funcționarilor și copiilor lor în limitele mijloacelor disponibile ale Casei dacă se vor înscri în buget.

Art. 244.— In nici un caz aceste ajutoare nu constituie un drept pentru funcționari sau copiii lor oricât timp s'ar fi bucurat de dânsele.

Oportunitatea acordării ajutoarelor este exclusiv lăsată la aprecierea ministerului de finanțe, care se va pronunța numai în urma unei deciziuni a comisiunii de pensiuni, având în vedere cererea, actele, precum și cercetarea făcută în condițiunile prevăzute în prezentul regulament.

Art. 245.— Aceste ajutoare sunt:

a) Ajutoare timporare, acordate văduvelor sau tutorilor pentru copiii minori ai funcționarilor cari n'au 15 ani de serviciu cu rețineri pentru a putea beneficia de un drept de pensiune, dar cari au avut împliniți în momentul morței minimum 10 ani de serviciu cu rețineri pentru pensiune;

b) Ajutoare pentru înmormântare, boală și nașteri acordate numai notarilor, jandarmilor rurali, sergenților de oraș, cantonierilor și șefilor cantonieri, pădurarilor, confiniștilor și personalului poștei rurale sau urmașilor lor.

Art. 246.— Copii minori ai unui funcționar care a servit minimum 10 ani cu rețineri pentru Casa generală de pensiuni, pot obține un ajutor lunar în următoarele condițiuni:

a) Pentru un copil minor 10 $^0/_0$ din media retribuțiunii ce a avut părintele său în ultimii cinci ani de serviciu;

b) Pentru doi copii minori 15$^0/_0$ din media retribuțiunii ce a avut părintele lor în ultimii cinci ani de serviciu;

c) Pentru trei sau mai mulți 20$^0/_0$ din media retribuțiunii ce a avut părintele lor în ultimii cinci ani de serviciu.

Art. 247.— Cererile de ajutor ale copiilor minori se vor adresa prin reprezentanții lor legali ministerului de finanțe, direcția pensiunilor, și vor fi însoțite de următoarele acte:

1⁰ Certificatul Curței de conturi pentru timpul servit de părintele lor.

2⁰ Extractul de pe actul de deces al funcționarului.

3⁰ Extractul de pe actul de căsătorie.

4⁰ Extractele de pe actele de naştere ale copiilor.

5⁰ Certificat dela primărie, că după urma funcționarului n'a rămas niciun fel de avere pentru întreținerea copiilor.

6⁰ Act de paupertate, din care să rezulte că văduva și copiii n'au nici un fel de avere.

7⁰ Certificatul că minorii sunt în vieață.

Art. 248.— Ajutoarele prevăzute la art. 246 nu se acordă decât copiilor până la etatea de 15 ani împliniți și numai în caz de absolută necesitate.

In acest scop ministerul finanțelor primind cererea însoțită de actele menționate la art. 247 va proceda printr'un delegat al său la o anchetă asupra situațiunii materiale a copiilor funcționarilor.

Art. 249.— Reprezentanții minorilor vor prezenta în fiecare an, la 1 Aprilie, un certificat constatator,

că copii minori sunt în vieață și continuă a fi lipsiți de mijloace.

Art. 249.— Ministerul de finanțe va face o cercetare relativă la starea materială a copiilor în fiecare an și nu va menține ajutorul în limitele disponibilului înscris în buget decât dacă se va convinge că condițiunile în cari s'a acordat ajutorulsunt neschimbate.

Art. 251.— Ajutoarele pentru caz de moarte, boală și nașteri prevăzute pentru împiegații de la art. 245, alin. *b* din prezentul regulament vor putea fi acordate în următoarele împrejurări:

a) La încetarea din vieață a împiegatului văduva sau orfanii săi vor putea obține un ajutor de înmormântare care nu va putea trece de 100 lei. Dacă decedatul nu are familie, ei poate fi înmormântat prin îngrijirea șefului său în limita sumei de 100 lei;

b) Când pierde pe soția sau pe unul din copii săi, i se poate veni în ajutor la cheltuielile de înmormântare cu 50 lei pentru soție și 30 lei pentru un copil;

c) In caz de naștere a soției i se poate da un ajutor de 25 lei;

d) Impiegații atinși de infirmități grave, siliți să părăsească serviciul și cari nu se găsesc în condițiunile de a putea obține pensiune, vor putea obține un ajutor până la maximul unei sume egale cu leafa pe 2 luni.

Art. 252.— Aceste ajutoare se vor da în mod obligatoriu din alocația prevăzută anume în buget.

Art. 253.— Ajutoarele pentru copiii minori, prevăzuți la art. 245, alin. *a*, se vor acorda de comisia de pensiuni cu începere dela data cererii. Decisiunea de admitere sau respingere va fi supusă apro-

bării ministrului de finanțe. Cele aprobate se vor înscrie în registrul de ajutoare.

Art. 254.— Deciziunea de admitere sau de respingere nu se poate ataca pe nicio cale judecătorească, întrucât asemenea ajutoare nu formează un drept definitiv pentru copii, ele neputându-se plăti decât în limitele alocației prevăzute în fiecare an în bugetul pensiunilor și numai atunci când mijloacele Casei permit a se prevede în buget asemenea alocații.

Art. 255.— Aceste ajutoare se vor revizui în intervalul dela 1 Ianuarie la 1 Aprilie ale fiecărui an de către comisia de pensiuni în condițiunile și pe baza actelor arătate mai sus.

Art. 256.— Cererile de ajutoare pentru înmormântare, boală și nașteri se vor aproba de ministerul de care aparține funcționarul, după propunerea șefului de serviciu respectiv. Aceste aprobări se vor comunica ministerului de finanțe, direcția pensiunilor, care va ordonanța de urgență suma acordată.

CAPITOLUL X

Dispozițiuni tranzitori și finale

Art. 257.— Toate chestiunile relative la pensiuni, privitoare pe toți funcționarii civili, militari și eclesiastici din serviciul Statului, județelor și comunelor urbane, se vor rezolva numai de direcția pensiunilor din administrația generală a ministerului de finanțe. Se exceptează numai chestiunile relative la pensiunile personalului care face parte din Casa de ajutor de pe lângă direcțiunea generală a C. F. R., care se va conduce ca și până acum tot de acea administrație.

Art. 258.— Pensiunile sau recompensele dobândite sub orice titlu de foștii funcționari civili, militari, eclesiastici și ai căilor ferate, precum și de văduvele sau de minorii lor, după statutele și legile anterioare legii din 22 Februarie 1902, se consideră ca definitiv stabilite și vor fi plătite, cu începere de la 1 Aprilie 1902, de către ministerul de finanțe, direcția pensiunilor în București, prin casieria centrală a tezaurului public, iar în județe de administrațiunile financiare.

Art. 259.— Toate pensiunile de serviciu, acordate în baza legilor și regulamentelor anterioare legii generale de pensiuni, ce se serveau de Casele de pensiuni județene și comunale la 7 Martie 1907, sunt în sarcina Casei generale de pensiuni, care le va servi în condițiunile legii pensiunilor, conform titlurilor ce posedă titularii și cu reținerile cuvenite.

Art. 260.— Pensiunile viagere, recompensele și ajutoarele acordate de județe și comune chiar foștilor funcționari, văduvelor sau urmașilor lor, rămân cu începere dela 1 Aprilie 1907, în sarcina administrațiunilor județene și comunale respective.

Art. 261.— Pensiunile deja constatate și înscrise în virtutea legilor și statutelor anterioare legii din 22 Februarie 1902, fie că titularii și-au exercitat sau nu drepturile, vor continua a fi servite conform titlurilor ce posedă cei în drept și cu reținerile după legile, statutele și regulamentele după care s'au înscris. In nici un caz reținerile din aceste pensiuni nu vor putea întrece 10⁰/₀.

Art. 262.— Legea din 7 Martie 1907 pentru unificarea Caselor de pensiuni județene și comunale urbane cu a Statului rămân în vigoare:

1⁰ Actualele Case de pensiuni, înființate prin le-

gea dela 25 Februarie 1897 pe lângă fiecare consiliu județean și comunal urban, pentru funcționarii lor respectivi, rămân desființate pe ziua de 1 Aprilie 1907.

Ele vor înainta ministerului de finanțe toate actele și registrele privitoare la constatarea și plata pensiunilor în vigoare la aplicarea prezentei legi, împreună cu tabelele nominale ale pensionarilor, pensiunea ce li se servește, numărul și data deciziunii și încheierii care a confirmat înscrierea.

Toate pensiunile ce se servesc azi de aceste Case, precum și cotele-părți de pensiuni înscrise în bugetele lor, trec, cu începere dela 1 Aprilie 1907, în sarcina serviciului pensiunilor, care le va servi în condițiunile legii generale de pensiuni, conform titlurilor ce posedă titularii și cu reținerile ce se făceau la Casele respective.

2⁰ Capitalul în efecte sau numerar, ce se posedă de actualele Case de pensiuni județene și comunale urbane, se va trece deodată cu serviciul de plata pensiunilor sub administrația ministerului de finanțe.

Fondul ce se va constata se declară inalienabil; el se va administra, ca și fondul inalienabil al Casei pensiunilor, în conformitate cu legea generală de pensiuni.

Soldul în numerar, ce se va constata la Casele de pensiuni județene și comunale urbane în ziua aplicării prezentei legi, se va da serviciului pensiunilor, care va încasa în viitor toate sumele sau veniturile de orice natură cuvenite acestor Case sub orice titlu ar fi.

Pensiunile viagere, recompensele și ajutoarele acordate de județe și comune, chiar foștilor funcționari, văduvelor sau urmașilor lor, rămân în sarcina

administrațiunilor județene și comunale respective.

3⁰ Toate dispozițiunile din legea generală de pensiuni și regulamentului de față aplicabile funcționarilor Statului, se vor aplica fără nici o excepție și funcționarilor județelor și comunelor urbane.

De asemenea toate dispozițiunile din legea generală de pensiuni, aplicabile pensionarilor Statului, se vor aplica fără excepție actualilor pensionari ai județelor și comunelor urbane, precum și a celor cari vor deveni în viitor pensionari pe baza prezentei legi.

4⁰ Toate reținerile ce se fac pe baza legii generale de pensiuni funcționarilor Statului, se vor face pe viitor și funcționarilor județeni și comunali.

Aceste rețineri se vor vărsa lunar de administrațiunile județene și comunale urbane Casei pensiunilor, căreia i se vor înainta statele lunare de serviciu și de plata tuturor funcționarilor.

5⁰. Pensiunile dobândite, fie de foștii funcționari ai Statului, județelor și comunelor urbane, fie de văduvele și urmașii lor, se consideră definitiv stabilite; titularii nu vor avea dreptul la nici o modificare pe baza prezentei legi.

6⁰ Se respectă drepturile funcționarilor județeni și comunali cari și-au constatat deja drepturile lor conform legii Caselor de pensiuni a funcționarilor comunali și județeni din 1897, deși nu au fost înscriși în bugetele respective.

Acești funcționari vor putea, făcând declarațiuni ministerului de finanțe în termen de 6 luni dela punerea în aplicare a prezentei legi, să renunțe la drepturile lor constatate la comunele și județele respective și, în consecință, să-și reguleze drepturile la pensiune din nou pentru toți anii serviți la Stat, județe

şi comune urbane, conform prezentei legi şi a legii generale de pensiuni.

Pensiunile constatate şi înscrise după legile, statutele şi regulamentele anterioare, la Stat, judeţe şi comune urbane, se vor transmite dela pensionari la văduve şi urmaşi, sau dela văduve la urmaşi, conform dispoziţiunilor legii generale de pensiuni.

Art. 263.— Toate înscrierile noui la pensiune, chiar şi acelea ale funcţionarilor cari vor fi cerut aşezarea la pensiune înainte de punerea în aplicare a legii din 22 Februarie 1902, se vor face după această lege cu modificările ei.

Art. 264.— Inscrierile şi transmiterile de pensiuni la urmaşi şi pensiunile pentru punerile din oficiu sau pentru limită de vârstă la retragere, nelichidate până la 1 Aprilie 1912, se vor lichida şi regula conform legii generale de pensiuni, cu modificările ce i s'au adus la această dată.

Art. 265.— Drepturile de pensiune ale funcţionarilor comunali şi judeţeni, constatate conform legii Caselor de pensiuni a funcţionarilor comunali şi judeţeni din 1897, deşi nu au fost înscrise în bugetele respective, rămân neatinse, afară de cei cari au renunţat la ele, conform art. 9 din legea dela 7 Martie 1907.

Art. 266.— Casele de pensiuni şi ajutoare ale: notarilor, jandarmilor rurali, sergenţilor de oraş, personalului poştal rural, cantonierilor, şefilor cantonieri şi alţi împiegaţi inferiori ai ministerului lucrărilor publice şi a personalului inferior dependinte de ministerul agriculturii şi domeniilor, trec, cu începere dela 1 Aprilie 1912, la Casa generală de pensiuni a Statului de sub administraţia ministerului de finanţe.

Art. 267.— Toate pensiunile și ajutoarele ce se plăteau de aceste Case, se vor plăti, dela 1 Aprilie 1912, prin Casa generală de pensiuni.

Art. 268.— Capitalul în efecte sau numerar va trece odată cu serviciul de plata pensiunilor și ajutoarelor sub administrația ministerului de finanțe. Fondul ce se va constata se declară inalienabil și se va administra ca și fondul inalienabil al Casei generale de pensiuni.

Soldul în numerar ce se va constata la 31 Martie 1912 va trece de asemenea la Casa generală de pensiuni, care va incasa în viitor toate sumele sau veniturile de orice natură, cuvenite acestor case sub orice titlu ar fi.

Art. 269.— Cu începere dela 1 Aprilie 1912 notarii, jandarmii rurali, sergenții de oraș, personalul poștei rurale, contonierii, șefii cantonieri și alți împiegați inferiori ai ministerului lucrărilor publice, personalul inferior dependinte de ministerul domeniilor și reangajații din armată, intră sub regimul legii generale de pensiuni și prezentului regulament.

Toate dispozițiunile din legea generală de pensiuni aplicabile pensionarilor Statului se vor aplica și actualilor pensionari ai Caselor prevăzute la art. 266 al reg. de față și reangajaților pensionari, cum și celor ce vor deveni în viitor pensionari.

Art. 270.— Drepturile la pensiune acordate în baza legilor din 29 Decembrie 1877, din 16 Aprilie 1886 și cea modificătoare din 1894, nu sunt atinse prin legea din 22 Februarie 1902.

Art. 271.— Funcționarii cari au servit la Stat, județ, și comună urbană și au fost plătiți din articole bugetare speciale, separat de orice alte cheltuieli, cu retribuțiune lunară dar fără rețineri pentru

Casa pensiunilor sau numai cu reţineri parţiale, pot a-şi socoti aceşti ani la pensiune, cu condiţiune însă de a vărsa Casei pensiunilor suma reţinerilor prevăzute la art. 50, alin. *a, b* şi *c* ale legii, însă pentru întreg timpul servit fără reţineri şi cu condiţiune ca dânşii să declare în scris la Casa generală de pensiuni, în termen de şase luni dela punerea în aplicare a legii din 27 Martie 1909, că înţeleg să profite de acest drept.

Obligaţiunea de a vărsa suma reţinerilor se opreşte la termenul maximal de 35 ani de serviciu, la care funcţionarul are drept la maximul pensiunii, cu dispensă de vârstă.

Plata reţinerilor se va face în termen de 5 ani dela punerea în aplicare a menţionatei legi, sub pedeapsă de a nu se socoti timpul servit fără reţineri.

In orice caz, drepturile la pensiune nu se vor lichida decât după ce funcţionarii, văduvele sau urmaşii lor vor fi achitat integral toate reţinerile datorite. Cu aceste reţineri se va urma ca cu toate reţinerile funcţionarilor publici.

Perceptorii fiscali cari au servit minimum 10 ani neîntrerupţi la Stat cu remiză şi continuă azi serviciul, fiind plătiţi cu retribuţiune fixă, se vor bucura de dispoziţiunile prezentului articol, dacă vor vărsa reţinerile pe întreg timpul servit cu remiză. Reţinerile se vor calcula după retribuţia de azi, nu la remizele primite.

Funcţionarii cari au servit la Creditul agricol mai înainte de 31 Decembrie 1892, au dreptul să beneficieze de dispoziţiunile acestui articol.

Funcţionarii Statului vizaţi de legea din 16 Iulie 1892 pentru pensiunile funcţionarilor tehnici plătiţi din fonduri speciale şi cari n'au vărsat reţinerile con-

form acelei legi, se pot bucura și ei de dispozițiunile de mai sus.

Au dreptul de a vărsa reținerile în condițiunile stipulate mai sus și portăreii numiți în baza legii de organizare a serviciului portăreilor, însă numai pentru timpul dela 1 Aprilie 1904 până la 1 Aprilie 1908, cât au fost plătiți cu salariu fix lunar din bugetul special al fondului portăreilor votat de Adunarea deputaților.

Art. 272.— Funcționarii plătiți din articole bugetare, globale, adică din care se plătește și material, nu se pot bucura de dispozițiunile art. 22 din lege.

Art. 273.— Funcționarii, lucrătorii dela Imprimeria Statului și oamenii de serviciu, cari se găsesc în condițiunile art. 22 din lege și voiesc să beneficieze de dreptul ce le acordă legea, sunt obligați ca până la 1 Octombrie 1912 să facă o declarațiune scrisă ministerului de finanțe, direcția pensiunilor, arătând că înțeleg să profite de acest drept.

Declarațiunea celor cari vor să facă vărsământul de îndată, va trebui să fie însoțită de un certificat al Inaltei Curți de conturi, care va indica:

1. Funcțiunea ocupată;
2. Timpul servit;
3. Salariul ce a primit.

Art. 274.— Perceptorii fiscali și funcționarii Creditului agricol vor prezenta certificate din partea ministerului de finanțe, iar funcționarii vizați de legea din 16 Iulie 1892, pentru pensiunile funcționarilor tehnici plătiți din fonduri speciale, vor prezenta certificate din partea ministerului lucrărilor publice.

Art. 275.— Ministerul finanțelor (direcția pensiunilor), primind declarațiunea, va calcula după

certificatele produse, reținerile pe cari declarantul va trebui să le verse Casei pensiunilor.

Reținerile vor consista:

1. Din 10% asupra salariilor;

2. Din $^1/_4$ din salariu în cele dintâiu două luni dela numirea în funcțiune;

3. Din sporul retribuțiunii dela o funcțiune la alta.

Art. 276.— Funcționarii cari au făcut declarații între 1 Aprilie și 1 Octombrie 1909 și li s'au calculat reținerile ce urmează să verse Casei pensiunilor, nu vor putea beneficia de dispozițiunile articolului de mai sus, ei fiind obligați să verse aceste rețineri până la 1 Aprilie 1914 în baza legii din 27 Martie 1909.

Art. 277.— Reținerile se vor vărsa de odată și în întregul lor, în termen de 5 ani, socotiți dela 1 Aprilie 1912.

Nu se admite plata în rate sau rețineri din salariu.

Art. 278.— Oamenii de serviciu cari, după art. 22 din legea pentru înființarea Casei de pensiuni a oamenilor de serviciu din administrația finanțelor Statului și Corpurile legiuitoare, promulgată la 10 Martie 1907, erau scutiți de a vărsa rețineri pentru anii anteriori serviți în aceste administrațiuni, nu sunt supuși obligațiunii de a vărsa rețineri pe trecut, ci numai cu începere dela 10 Martie 1907. In caz când au ocupat anterior alte funcțiuni fără rețineri pentru pensiune, pentru a putea socoti la pensiune și timpul petrecut în acele funcțiuni trebue să verse integral toate reținerile în termenul și condițiunile art. 22 din lege.

Art. 279.— Biuroul lichidării pensiunilor va în-

ființa un registru special pentru înscrierea tuturor declarațiunilor primite.

Art. 280.— Nefacerea declarațiunii și neplata reținerilor în termenele arătate prin art. 22 din lege ridică dreptul funcționarilor de a beneficia de timpul servit fără rețineri din salariu.

Art. 281.— Drepturile la pensiune nu se vor lichida decât după ce funcționarii, văduvele sau urmașii lor vor fi achitat integral toate reținerile datorite.

Reținerile vărsate devin proprietatea Casei pensiunilor; ele nu se mai pot restitui chiar dacă cei ce le-au vărsat nu vor fi înscriși la pensiune.

Art. 282.— Cei cari nu-și pot procura certificatul necesar calculării reținerilor spre a-l depune odată cu declarațiunea prevăzută de art. 22 din lege, li se va ține în seamă declarațiunea făcută înăuntrul termenului acordat, cu condițiune însă de a prezenta și certificatul, cel mai târziu până la 31 Martie 1913.

Art. 283.— Sumele cuvenite Caselor de pensiuni județene și comunale, rămase neîncasate până la 31 Martie 1907, se vor urmări și încasa la fondul pensiunilor.

Art. 284.— Fondul inalienabil al Casei generale de pensiuni se va păstra la Casa de depuneri și consemnațiuni. Titlurile ieșite la sorți sau convertite se vor înlocui cu alte titluri de aceeaș valoare.

Diferențele ce ar rezulta în numerar din înlocuirea titlurilor ieșite la sorți sau convertite, precum și excedentele eventuale ale exercițiilor bugetare a serviciului pensiunilor, se vor capitaliza în efecte ale Statului.

Cupoanele fondului inalienabil vor constitui un venit al Casei pensiunilor.

Art. 285.— Toate dispozițiunile din prezentul

regulament se aplică și la administrațiunile de utilitate publică cari au Case de pensiuni separate și ale căror bugete se votează de Adunarea deputaților în marginile prevăzute de art. 66 din legea din 22 Februarie 1902, cu modificările ei, și în condițiunile următoare:

a) Administrațiunile serviciilor de pensiuni rămân sub autoritatea și privigherea autorităților de cari depind;

b) Bugetele acestor servicii se vor forma anual și se vor supune la aprobare, conform legilor organice speciale, odată cu bugetele lor ordinare;

c) Veniturile și cheltuielile vor fi cele din legea generală de pensiuni, afară de veniturile și cheltuielile speciale privitoare la serviciul de pensiuni al Statului, sau de veniturile și chieltuielile ce prin alte dispozițiuni legislative sau regulamentare ar reveni acestor administrațiuni;

d) Constatarea și așezarea drepturilor la pensiune se va face conform dispozițiunilor art. 45 din lege și art. 63—67 din acest regulament;

e) Membrii comisiunilor vor fi cei fixați prin legile organice sau regulamentele ce le țin locul;

f) Convocarea comisiunii se va face de fiecare autoritate în parte;

g) Cererile pentru regularea la pensiune și pentru constatarea infirmităților se vor adresa de asemenea la fiecare autoritate;

h) Dreptul de a rechema pe funcționarii infirmi, așezați la pensiune, se va exercita în parte de fiecare serviciu de pensiuni, pentru pensionarii ce ar fi înscriși în trecut sau se vor înscrie în viitor.

i) Toate dispozițiunile relative la procedura pentru comisiuni, reformarea deciziunilor acestor comi-

siuni, procedura înaintea justiției, se vor îndeplini de fiecare administrațiune în parte prin organele prevăzute de legea lor specială;

j) Formarea actelor de stare civilă se va face față cu administrațiunea la care funcționarul urmează a-și constata dreptul la pensiune.

Art. 286.— Fiecare din aceste administrațiuni va procede, în termen de cel mult șase luni, la formarea regulamentelor speciale pentru aplicarea legii din 22 Februarie 1902, cu modificările ei, conformându-se dispozițiunilor regulamentului de față.

Aceste regulamente vor fi decretate în forma regulamentelor de administrațiune publică, prin mijlocirea ministerului de finanțe.

Art. 287.— Actualele Case de ajutor dela căile ferate, Casa dotației oastei, Casa de pensiuni a meseriașilor civili în serviciul armatei și Casa de ajutor a lucrătorilor dela regia monopolurilor Statului rămân în vigoare și se vor conduce și funcționa conform legilor și regulamentelor existente.

Funcționarii dela căile ferate, care fac parte din Casa de ajutor, precum și cei dela Casa generală de ajutor și pensiuni a lucrătorilor din stabilimentele regiei monopolurilor Statului, vor putea trece la Casa de pensiuni prin sporirea lefei peste 95 lei, dacă vor fi participat cel puțin 5 ani la acea Casă. Ei vor fi datori să completeze reținerile de 10% pe timpul cât au făcut parte din Casa de ajutor, care va vărsa direcției pensiunilor reținerile ce a primit.

Acești funcționari vor beneficia de drepturile prevăzute la art. 2, § 3 din lege, dacă intră în enumerarea prevăzută la art. 148 din regulamentul de față.

Art. 288.— Dispozițiunile din legile organice,

cari prevăd scoaterea la pensiune din oficiu a funcționarilor pentru limită de vârstă sau ani de serviciu, sunt și rămân abrogate dacă vor fi contrarii dispozițiunilor legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902, cu modificările ei.

Art. 289.— Pensiunile dobândite fie de foștii funcționari ai Statului, județelor, comunelor urbane și administrațiile de utilitate publică, fie de văduvele și urmașii lor, se consideră definitiv stabilite; titularii nu vor avea dreptul la nici o modificare pe baza legii din 14 Ianuarie 1906, 7 Martie 1907, 27 Martie 1909, 9 Aprilie 1910, 28 Februarie 1912 și legea pentru pensiunile notarilor, jandarmilor rurali, sergenților de oraș, reangajaților din armată, etc. din 16 Ianuarie 1912, afară de cazurile de rectificare prevăzute la art. 2, § 1 din legea dela 27 Martie 1909, art. 2, § 1, lit. *e*, art. 2, § 8 din legea dela 28 Februarie 1912 și rectificările pensiunilor reangajaților grade inferioare din armată și a jandarmilor rurali prevăzuți la art. 6 al legii din 16 Ianuarie 1912.

Art. 290.— Toate dispozițiunile din legile, regulamentele și statutele de pensiuni generale și speciale, precum și orice alte dispozițiuni din legile organice cari s'ar referi la pensiuni și vor fi contrarii legii din 22 Februarie 1902, cu modificările ei din legile dela 9 Martie 1904, 14 Ianuarie 1906, 7 Martie 1907, 27 Martie 1909, 9 Aprilie 1910, 28 Februarie 1912 și legii pentru pensiunile notarilor, jandarmilor rurali, sergenților de oraș, reangajaților în armată, etc. din 16 Ianuarie 1912, sunt și rămân desființate.

FORMULARE ŞI INSTRUCŢIUNI

FORMULAR No. 1

Petițiune pentru funcționarii civili, militari și eclesiastici cari cer înscrierea la pensiune pe baza anilor de serviciu și având împlinită vârsta cerută de lege [1].

Domnule Ministru,

Având împlinită vârsta cerută de lege și.... ani de serviciu cu rețineri pentru Casa pensiunilor, vă rog să binevoiți a dispune înscrierea mea la pensiune pe ziua de 1 Aprilie....

Depun odată cu aceasta și actele prevăzute de regulamentul legii generale de pensiuni, și anume:

I. Certificatul înaltei Curți de conturi No. . . din . . . . pentru anii serviți cu rețineri pentru pensiuni [2].

II. Extractul de pe actul de naștere cu No. . . . liberat de . . . . . [3].

III. Certificatul No. . . . . liberat de [4] . . din care se constată concediile ce am avut în tot timpul serviciului.

IV. Certificatul No. . . . . . de retragere din serviciu, liberat de . . . . . . [5].

V. Certificatul de identitate No. . . . . . liberat de primăria comunei . . . . unde domiciliez.

Pensiunea ce mi se va acorda veți binevoi a dispune să mi se plătească prin administrația financiară a județului. . . . . . .

Primiți, vă rog, Domnule Ministru, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

(Semnătura și domiciliul petiționarului.)

INSTRUCȚIUNI

I.— 1) Petițiunea trebuie să fie înregistrată la direcția pensiunilor din ministerul finanțelor cel mai târziu la 28 Februarie a anului în care urmează a se face înscrierea la pensiune. Dacă până la acea dată funcționarul n'a putut să-și complecteze toate actele arătate mai sus, pentru a nu pierde termenul să depună, pe cele care le are iar pentru rest are drept să le complecteze până la 31 Martie. In caz când până la 28 Februarie n'a putut să-și întocmească nici un act, să depună numai petițiunea simplă, cu mențiunea că actele le va depune în termen.

2) Funcționarii C. F. R. pentru timpul servit până la 1 Aprilie 1902, vor prezenta în locul certificatului Curții de conturi, un certificat din partea direcțiunei generale a C. F. R. și numai pentru timpul servit peste această dată vor prezenta certificatul Curții de conturi.

Certificatul Curții de conturi se obține în urma unei cereri adresată președintelui acelei Curți. La cerere se va anexa certificatul de serviciu din partea autorității de care a depins funcționarul și o coală timbrată de un leu. In caz când funcționarul a ocupat funcțiuni la autorități pendinte de diferite ministere va anexa la cererea către președintele Curții de conturi, certificate de servicii dela fiecare minister sau autoritate pendinte în parte. In certificatul în care se cuprinde ultimii cinci ani de serviciu, se va specifica și salariul ce a avut.

3) Extractul de pe actul de naștere trebuie să fie legalizat, conform art. 32 din c. c., de tribunalul în jurisdicțiunea căruia se află primăria care l-a liberat.

In caz când funcționarul nu posedă extract de pe actul său de naștere, trebuie să prezinte în loc o sentință judecătorească dată în conformitate cu dispozițiunile art. 48 din legea generală de pensiuni.

Pentru formalitățile necesare obținerii unei asemenea sentințe a se vedea nota dela formularele No. 43 și 44.

Pentru ofițeri vârsta fiind acea cu care sunt înscriși în controalele armatei, vor prezenta un certificat dela ministerul de războiu pentru dovedirea etății.

Toți funcționarii (afară de cei eclesiastici), cari au 35 ani

de serviciu împliniţi cu reţineri, sunt dispensaţi de condiţiunea vârstei.

[4]) Autoritatea de care a depins funcţionarul.

[5]) Funcţionarii cari ocupă două sau mai multe funcţiuni trebuie să dovedească prin certificate că s'au retras din toate funcţiunile ce ocupau. La cei destituiţi se va arăta în certificat motivul destituirii.

II.— In calculul anilor de serviciu nu intră:

a) Anii de grad inferior în armată (afară de timpul dela reangajare pentru cei deveniţi ofiţeri);

b) Anii de şcoală atunci când nu se face reţineri;

c) Timpul de retragere din oficiu şi de disponibilitate, (afară de timpul de disponibilitate din oficiu la ofiţeri, pentru caz de boală până la maximum 6 luni);

d) Timpul de concediu, dacă totalul celor cari trec de 2 luni pe an întrece $^1/_{20}$ din totalul timpului servit (afară de concediul pentru îndeplinirea mandatului de deputat şi atunci numai pe timpul sesiunii).

III.— Funcţionarii puşi în retragere, destituiţi sau înlocuiţi între 1 Aprilie şi 1 Octombrie pot cere regularea drepturilor lor la pensiune şi pe ziua de 1 Octombrie al aceluiaş an dacă îndeplinesc şi condiţia vârstei cerută de lege.

Cei puşi în retragere sau înlocuiţi pentru caz de boală în acelaş interval pot de asemenea cere înscrierea lor la pensiune pe ziua de 1 Octombrie al aceluiaş an, iar dacă n'au vârsta de 57 ani împliniţi sau 35 ani de serviciu urmează să îndeplinească formalităţile prevăzute de unul din art. 105, 106 sau 107 din regulament după cazul în care se găseşte.

Toţi funcţionarii cari au drept a eşi la pensiune pe ziua de 1 Octombrie trebuie să facă cererile până la 30 Septembrie, iar actele şi le pot complecta cel mai târziu până la 15 Octombrie. In caz de necomplectarea actelor până la această dată, cererea se respinge, rămânând ca cei întârziaţi să-şi reguleze drepturile la pensiune pe ziua de 1 Aprilie viitor.

FORMULAR No. 2

Petiţiune pentru funcţionarii civili, militari şi C. F. R., cari beneficiază de sporul anilor de serviciu şi de reducerea limitei de vârstă cerută pentru inscrierea la pensiune, conform art. 2 § 3 din lege [1]).

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . . îndeplinind condiţiunile cerute de lege, vă rog să binevoiţi a dispune înscrierea mea la pensiune pe ziua de 1 Aprilie. . .

In sprijinul cererii mele depun următoarele acte:

I. Certificatul Inaltei Curţi de conturi cu No. . . pentru anii serviţi.

II. Certificatul [2]) . . . . . . cu No . . . din care se constată timpul cât am ocupat funcţiunea de . . . . care îmi dă dreptul la sporul de 35°/₀ prevăzut de art. 2 § 3 din lege.

III. Extractul de pe actul de naştere No. . . . liberat de [3]) . . . .

IV. Certificatul de retragere din funcţiune No. . liberat de [4]). . . . .

V. Certificatul No. . . liberat de . . . . . din care se constată concediile ce am avut în tot timpul serviciului.

VI. Certificatul de identitate No. . . . liberat de primăria comunei . . . . . unde domiciliez.

Primiţi, vă rog, Domnule Ministru, asigurarea distinsei mele consideraţiuni.

(Semnătura şi domiciliul petiţionarului).

INSTRUCŢIUNI

I.— 1) A se vedea art. 148 din regulament unde se enumără toate funcţiunile la cari se referă art. 2, § 3 din lege.

2) Acest certificat se liberează de autoritatea unde a servit funcţionarul; în el se va specifica denumirea funcţiunii, timpul cât a ocupat-o şi menţiunea expresă dacă acea funcţiune a fost exercitată în mod efectiv sau fiind detaşat a servit în birou.

Funcţionarii cari au ocupat una din funcţiunile prevăzute la art. 148 din regulament, dar nu le-a exercitat în mod efectiv, ci au fost detaşaţi la vreun birou, nu se pot bucura de sporul de ani de serviciu sau de reducerea limitei de vârstă prevăzută de art. 2, § 3 din lege.

In calculul celor 35 ani de serviciu cari dau dreptul la dispensă de condiţia vârstei intră şi sporul de ani adăogat conform art. 2 § 3 din lege.

Se menţionează însă că acest spor nu se calculează decât asupra anilor de serviciu buni pentru pensiune, adică nu intră în acest calcul:

a) Anii fără reţineri pentru Casa pensiunilor;

b) Timpul de concediu, dacă totalul celor cari trec de 2 luni în fiecare an întrece $^1/_{20}$ din totalul timpului servit.

3) Extractul după actul de naştere trebuie să fie legalizat conform art. 32 c. c., de tribunalul în jurisdicţiunea căruia se află primăria care l-a liberat. In caz când funcţionarul nu posedă extract după actul său de naştere, trebue să prezinte în loc o sentinţă judecătorească dată conform art. 48 din legea pensiunilor.

Pentru formalităţile necesare obţinerei sentinţei a se vedea formularele No. 43 şi No. 44.

4) In caz de destituire, se vor arăta motivele destituirii.

II.— Cererea de regularea drepturilor la pensiune se va adresa ministerului de finanţe cel mai târziu la 28 Februarie. In caz când funcţionarul nu şi-a complectat actele până la această dată, se va depune numai petiţiunea, iar actele cel mai târziu până la 31 Martie.

A se vedea şi partea III-a dela instrucţiunile de sub formularul No. 1.

FORMULAR No. 3

Petiţiune pentru ofiţerii cari au făcut campania din 1877—1878 şi cer a fi inscrişi la pensiune, fiind demisionaţi sau puşi în retragere din oficiu pentru limită de vârstă [1]).

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . . . demisionând din armată[2]), vă rog să binevoiţi a dispune înscrierea mea la pensiune pe ziua de[3]) . . . . . . în confor-

mitate cu dispozițiunile art. 2, § 1 din lege.

Alăturat aci depun următoarele acte:

I. Certificatul Inaltei Curți de conturi No. . . . pentru anii serviți în armată.

II. Extract de pe actul de naștere No. . . . liberat de 4) *. . . . .*

III. Certificatul No. . . . liberat de ministerul de războiu, din care se constată că am demisionat (sau pus în retragere din oficiu) pe ziua de . . .

IV. Certificatul de identitate No. . . liberat de primăria comunei . . . . . unde domiciliez.

Primiți, vă rog, Domnule Ministru, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

(Semnătura și domiciliul petiționarului).

INSTRUCȚIUNI

I.— 1) Toți ofițerii cari au făcut campania din 1877—1878 și au avut 18 ani de serviciu la 22 Februarie 1902, își reguleazǎ drepturile la pensiune conform legii pensiunilor militare din 1889 cu modificările ei. Acestor ofițeri nu li se aplică maximum de 9.000 lei anual.

2) Sau pus în retragere din oficiu.

3) Pe ziua de 1 Aprilie dacă ofițerul este demisionat sau pus în retragere între 1 Octombrie și 1 Aprilie, și pe ziua de 1 Octombrie dacă este pus în retragere între 1 Aprilie și 1 Octombrie. Demisionații nu se pot înscrie la pensiune decât pe ziua de 1 Aprilie.

4) In lipsa actului de naștere, ofițerul poate prezenta certificat dela ministerul de războiu din care să rezulte vârsta cu care este trecut în controalele armatei. Vârsta va fi aceea cerută de legea din 1889, adică 54 ani pentru ofițerii superiori și 50 ani pentru ofițerii inferiori. Ofițerii din această categorie cari au 30 ani de serviciu împliniți, sunt dispensați de condițiunea vârstei.

II.— Ofițerilor cari au făcut campania, socotindu-li-se, conform legii din 1889, timpul de grad inferior și timpul de concediu, nu li se pretinde certificat de concediile avute.

Această petițiune se va adresa ministerului de finanțe cel mai târziu la 28 Februarie pentru sesiunea de 1 Aprilie și cel mai târziu la 30 Septembrie pentru sesiunea de 1 Octombrie.

Când ofițerul până la aceste date nu-și are încă formate toate actele, poate depune numai o simplă petițiune rămânând ca actele să le depună cele mai târziu la 31 Martie pentru sesiunea de Aprilie și 15 Octombrie pentru sesiunea de Octombrie.

FORMULAR No. 4

Petițiune pentru funcționarii civili cari au avut 20 ani de serviciu la 22 Februarie 1902 și ofițerii cari au avut la aceeași dată 18 ani de serviciu și cer, conform art. 55 din lege, să fie înscriși la pensiune în baza legilor anterioare legei generale de pensiuni din 22 Februarie 1902 (adică legea pensiunilor militare din 1889, legea pensiunilor civile din 1890, statutele de pensiuni C. F. R. din 1896 și legea pensiunilor județene și comunale din 1897 [1]).

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . . vă rog să binevoiți a dispune înscrierea mea la pensiune pe ziua de 1[2]) . . . . anul . . . .

In acelaș timp declar că optez pentru legea[3]) . . în baza art. 55 din legea generală de pensiuni, urmând a mi se regula drepturile la pensiune pentru . . . ani serviți înainte de 22 Februarie 1902 și pentru . . . ani serviți după 22 Februarie 1902.

Depun alăturat aci, în sprijinul cererii mele, următoarele acte:

I. Certificatul Inaltei Curți de conturi No. . . pentru anii serviți Statului.

II. Extractul de pe actul de naștere No. . . . liberat de primăria comunei [4]) . . . . . .

III. Certificatul de retragere din funcțiune cu No. . . . . liberat de [5]) . . . . .

IV. Certificatul No. . . . din care se constată

concediile ce am avut dela 22 Februarie 1902 până la data retragerii mele din serviciu [6].

V. Certificatul de identitate No. . . liberat de primăria comunei . . . unde domiciliez.

Binevoiţi, vă rog, Domnule Ministru, etc.

(Semnătura şi domiciliul petiţionarului).

INSTRUCŢIUNI

1.— 1) Nu pot beneficia de dispoziţiunile art. 55 de cât funcţionarii cari vor avea împliniţi 57 ani la data când urmează a fi înscrişi la pensiune. Prin excepţiune, ofiţerilor inferiori li se cere vârsta de 50 ani, maiorilor 54 ani şi locotenenţilor-coloneli. 56. Funcţionarii eclesiastici trebuie să aibă 70 ani împliniţi.

2) Data de 1 Aprilie dacă este demisionat sau pus în retragere din oficiu pe această zi şi data de 1 Octombrie pentru cei puşi în retragere din oficiu pe această zi şi pentru cei destituiţi sau înlocuiţi în intervalul dela 1 Aprilie la 1 Octombrie.

3) Legile anterioare celei actuale pentru cari se poate opta sunt:

a) Funcţionarii civili şi eclesiastici ai Statului vor face obţiune pentru legea din 10 Mai 1890;

b) Militarii pentru legea pensiunilor militare din 1889 cu modificările ei;

c) Funcţionarii C. F. R. pentru statutele de pensiuni din 1896;

d) Funcţionarii judeţeni şi comunali pentru legea pensiunilor din 1897 (care prevede aceleaşi cuantumuri ca legea din 10 Mai 1890).

4) Extractul de pe actul de naştere trebuie să fie legalizat, conform art. 32 din codul civil, de tribunalul în jurisdicţiunea căruia cade primăria care l-a liberat.

In caz când funcţionarul nu posedă extract de pe actul său de naştere, trebuie să prezinte în loc o sentinţă judecătorească dată în conformitate cu dispoziţiunile art. 48 din legea generală de pensiuni.

Pentru procedura necesară obţinerii unei asemenea sentinţe, a se vedea nota dela formularele No. 43 şi 44.

[5]) Funcţionarii cari ocupă două sau mai multe funcţiuni trebuie să prezinte certificate prin cari să dovedească că s'au retras din toate funcţiunile ce ocupau.

[6]) Timpul de concediu înainte de 22 Februarie 1902 se socoteşte la pensiune chiar dacă totalul celor cari trec de 2 luni pe an întrec $^1/_{20}$ din totalul timpului servit.

II.— Petiţiunea trebuie să fie înregistrată la ministerul de finanţe cel mai târziu la 28 Februarie a anului în care urmează a se face înscrierea la pensiune.

Dacă până la acea dată funcţionarul n'a putut să-şi complecteze toate actele arătate mai sus, pentru a nu pierde termenul, poate să prezinte numai petiţiunea spre a fi înregistrată în termen, având dreptul a-şi depune actele până la 31 Martie al aceluiaş an.

A se vedea şi partea a III-a a instrucţiunilor dela formul. No. 1.

FORMULAR No. 5

Petiţiune prin care un grad inferior din armată (reangajat) cere înscrierea la pensiune pe baza anilor de serviciu şi având împlinită vârsta de 46 ani cerută de lege.

Domnule Ministru,

Fiind liberat din armată şi având împlinită vârsta cerută de lege şi . . . . anii de serviciu, vă rog să binevoiţi a dispune înscrierea mea la pensiune pe ziua de 1 Aprilie anul . . . .

Depun odată cu aceasta actele în sprijinul cererii mele, şi anume:

I. Certificatul No. . . . . liberat de[1]) *. . . pentru timpul servit în armată până la 1 Aprilie 1910.*

II. Certificatul Curţii de Conturi pentru timpul servit în armată după 1 Aprilie 1910.

III. Certificatul No. . . . de concediile avute în tot timpul serviciului.

IV. Certificatul No. . . . liberat de [2]) . . din care rezultă vârsta cu care sunt înscris în controalele armatei și data liberării din armată.

V. Certificat de identitate din partea comunei. . . . . . unde domiciliez, că nu ocup nici o funcțiune publică.

Binevoiți, vă rog, etc.

(Semnătura și domiciliul reangajatului).

INSTRUCȚIUNI

I.— [1]) Corpul unde și-a făcut serviciul. In caz când a servit la mai multe corpuri, va aduce certificat dela fiecare corp în parte.

[2]) Corpul unde și-a făcut ultimul serviciu.

[3]) Idem.

II.— Certificatul Curții de conturi se obține în urma unei cereri adresate președintelui acelei Curți. La cerere se va anexa certificatul corpului unde și-a făcut serviciul după 1 Aprilie 1910 și una coală timbru de un leu, întrucât dela 1 Aprilie 1912 nu se mai acordă reangajaților scutire de timbru.

III. Petițiunea prin care se cere pensiunea, trebuie să fie înregistrată la direcția pensiunilor din ministerul de finanțe, cel mai târziu la 28 Februarie a anului în care urmează a se face înscrierea la pensiune. In caz când până la acea dată nu sunt complecte toate actele, se va depune numai petițiunea, iar pentru acte se va îngriji a le depune cel mai târziu până la 31 Martie al aceluiaș an.

FORMULAR No. 6

Petițiune prin care un jandarm rural, cere înscrierea la pensiune pe baza anilor de serviciu și având împlinită vârsta de 48 ani cerută de lege.

Domnule Ministru,

Terminând ultimul termen de reangajare în Corpul jandarmeriei rurale și având împlinită vârsta

cerută de lege, şi . . . ani de serviciu, vă rog să binevoiţi a dispune înscrierea mea la pensiune pe ziua de 1 Aprilie anul . . . .

Depun odată cu aceasta şi următoarele acte în sprijinul cererii mele:

I. Certificatul No. . . . liberat de . . .[1]) din care se constată timpul de serviciu militar obligatoriu, data liberării şi vârsta cu care am fost înscris în controalele armatei.

II. Certificatul comandamentului jandarmeriei No. . . . de anii serviţi în acest corp şi soldele avute în timpul serviciului.

III. Certificatul aceluiaş comandament cu No. . . . de concediile avute în timpul serviciului.

IV. Certificatul de identitate din partea primăriei comunei . . . . unde domiciliez.

Primiţi, vă rog, Domnule Ministru, etc.

[Semnătura şi domiciliul jandarmului].

INSTRUCŢIUNI

I.— 1) Corpul unde şi-a făcut serviciul militar obligatoriu.

II.— Petiţiunea prin care se cere pensiunea trebuie să fie înregistrată la direcţia pensiunilor din ministerul de finanţe, cel mai târziu la 28 Februarie a anului în care urmează a se face înscrierea la pensiune. In caz când până la acea dată nu sunt complecte toate actele, se va depune numai petiţiunea, iar pentru acte se va îngriji a le depune cel mai târziu până la 31 Martie al aceluiaş an.

FORMULAR No. 7

Petiţiune prin care un funcţionar (de orice categorie) care din cauza unui act de curaj sau de devotament al său pentru Stat ori din cauza unui accident la care s'a expus în îndeplinirea serviciului său devenind infirm *şi în imposibilitate permanentă şi absolută de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă*, cere constatarea comisiunei medicale. (Caz prevăzut de art. 3, lit. *a*, alin. 1).

Domnule Ministru,

In termenul prevăzut de art. 26, alin. I din legea generală de pensiuni, vă rog să bine-voiţi a dispune instituirea comisiunei medicale în conformitate cu dispoziţiunile acestui articol spre a se constata că din cauza unui[1]) . . . . . am devenit infirm şi în imposibilitate permanentă şi absolută de a-mi câştiga existenţa prin orice fel de muncă.

Imprejurările în care s'a petrecut faptul au fost următoarele: [2]) . . . .

. . . .

. . . .

In sprijinul cererei mele depun odată cu aceasta următoarele acte:

I. Certificatul d-lui Dr. [3]) . . . . medicul meu curant.

II. Certificatul No. . . . liberat de [4]) . . .

Primiţi, vă rog, Domnule Ministru, etc.

[Semnătura şi domiciliul infirmului].

INSTRUCŢIUNI

I.— 1) Accident, devotament sau act de curaj.

2) Se va arăta amănunţit data la care s'a petrecut faptul, în ce a constat, natura infirmităţei de care sufere, cauzele anume care au produs-o, serviciul cu ocazia căruia a căpătat'o, urmările ei şi orice dovezi în sprijinul cauzei.

3) Certificatul medicului curant al infirmului trebuie să cuprindă data dela care infirmul se află în căutarea sa, o

descriere amănunţită a infirmităţei, a cauzelor şi urmărilor ei din punctul de vedere medical, a gravităţei lor şi a oricăror consideraţiuni medicale relative la imposibilitatea absolută şi permanentă de a-şi mai câştiga existenţa prin orice fel de muncă.

4) Autoritatea superioară de care depinde funcţionarul. In acest certificat trebuie să se arăte amănunţit circumstanţele în care s'a produs actul de curaj, devotament excepţional pentru Stat, sau accidentul provenit în timpul şi din cauza serviciului, cum şi orice alte fapte şi consideraţiuni din cari să rezulte că aceste acte s'au petrecut cu ocaziunea îndeplinirei serviciului şi că infirmitatea de care sufere îl pune pe funcţionar în imposibilitate permanentă şi absolută, nu numai de a continua serviciul, dar chiar de a-şi câştiga existenţa prin orice fel de muncă.

Acest certificat va fi liberat numai pe baza unui proces-verbal sau acte încheiate de autorităţile militare, judecătoreşti sau administrative, prin cari s'a constatat cazul de devotament, curaj sau accident la care s'a expus funcţionarul, fie aceste procese verbale sau acte încheiate din oficiu sau după cererea celor interesaţi.

La certificat se va anexa şi copii după procesele verbale sau actele cari au servit drept bază la liberarea lui.

II. Cererea de constatare însoţită de actele enumerate mai sus, se va adresa ministerului de finanţe (direcţia pensiunilor) îndată după accident, actul de curaj sau de devotament, sau cel mai târziu în termen de trei luni din ziua săvârşirei faptului la care se referă, sub pedeapsa pierderei drepturilor ce decurg din asemenea infirmităţi, atât pentru infirm cât şi pentru urmaşii lui.

FORMULAR No. 8

Petiţiune prin care un funcţionar [de orice categorie] care din cauza unui act de curaj sau de devotament al său pentru Stat, ori din cauza unui accident la care s'a expus în îndeplinirea serviciului său, devenind infirm şi în imposibilitate de a continua serviciul, cere constatarea comisiunei medicale. (Caz prevăzut de art. 3, lit *a*, alin. II).

Domnule Ministru,

In termenul prevăzut de art. 26, alin. I. din legea generală de pensiuni, vă rog să binevoiţi a dispune

instituirea comisiunii medicale în conformitate cu dispozițiunile acestui articol spre a constata că din cauza unui [1] . . . . am devenit infirm și în imposibilitate de a-mi continua serviciul.

Imprejurările în care s'a petrecut faptul au fost următoarele: [2]).

. . . .

. . . .

. . . .

In sprijinul cererei mele depun odată cu aceasta următoarele acte:

I. Certificatul d-lui Dr. [3]) . . . . medicul meu curant.

II. Certificatul No. . . . liberat de [4]) . . .

Primiți, vă rog, Domnule Ministru, etc.

[Semnătura și domiciliul infirmului].

INSTRUCȚIUNI

I.— 1) Accident, devotament sau act de curaj.

2) Se va arăta amănunțit data la care s'a petrecut faptul, în ce a constat, natura infirmității de care sufere, cauzele anume care au produs-o, serviciul cu ocazia căruia a căpătat'o, urmările ei și orice dovezi în sprijinul cauzei.

3) Certificatul medicului curant al infirmului trebuie să cuprindă data dela care infirmul se află în căutarea sa, o descriere amănunțită a infirmității, a cauzelor și urmărilor ei din punctul de vedere medical, a gravității lor și a oricăror considerațiuni medicale relative la imposibilitatea de a-și continua serviciul.

4) Autoritatea superioară de care depinde funcționarul. In acest certificat trebuie să se arăte amănunțit circumstanțele în care s'a produs actul de curaj, devotament excepțional pentru Stat, sau accidentul provenit în timpul și din cauza serviciului, cum și orice alte fapte și considerațiuni din cari să rezulte că aceste acte s'au petrecut cu ocaziunea îndepli-

nirei serviciului şi că infirmitatea de care sufere îl pune pe funcţionar în imposibilitate de a-şi continua serviciul.

Acest certificat va fi liberat numai pe baza unui proces-verbal sau acte încheiate de autorităţile militare, judecătoreşti sau administrative, prin cari s'a constatat cazul de devotament, curaj sau accident la care s'a expus funcţionarul, fie aceste procese verbale sau acte încheiate din oficiu sau după cererea celor interesaţi.

La certificat se va anexa şi copii după procesele verbale sau actele cari au servit drept bază la liberarea lui.

II. Cererea de constatare însoţită de actele enumerate mai sus, se va adresa ministerului de finanţe (direcţia pensiunilor) îndată după accident, actul de curaj sau de devotament, sau cel mai târziu în termen de trei luni din ziua săvârşirei faptului la care se referă, sub pedeapsa pierderei drepturilor ce decurg din asemenea infirmităţi, atât pentru infirm cât şi pentru urmaşii lui.

FORMULAR No. 9

Petiţiune pentru funcţionari (de orice categorie) deveniţi infirmi din cauza serviciului şi cari cer constatarea comisiei medicale, fiind puşi în imposibilitate permanentă şi absolută de a-şi câştigă existenţa prin orice fel de muncă. (Caz prevăzut de art. 3, lit. *b* din lege).

Domnule Ministru,

In termenul prevăzut de art. 26, vă rog să binevoiţi a dispune instituirea comisiunii medicale, în conformitate cu dispoziţiunile acestui articol, pentru a constata infirmităţile ce am dobândit în timpul şi din cauza serviciului şi cari m'au pus în imposibilitate permanentă şi absolută de a-mi câştiga existenţa prin orice fel de muncă.

Imprejurările în care am dobândit această infirmitate, sunt următoarele: [1])

. . . .

. . . .

In sprijinul cererei mele depun următoarele acte cerute de regulamentul legii pensiunilor:

I. Certificatul d-lui Dr. [2]) medicul meu curant.

II. Certificatul No. . . liberat de [3]) . . . . din care se constată că infirmitățile le-am contractat în timpul și din cauza serviciului.

III. Certificatul Curții de conturi pentru anii serviți [4]).

Primiți, vă rog, etc.

[Semnătura și domiciliul infirmului].

INSTRUCȚIUNI

I.— 1) Se va arăta amănunțit natura infirmităței de care suferă, cauzele anume care au produs-o, serviciul cu ocazia căruia a căpătat-o, data anume de când este infirm, urmările infirmităței și orice dovezi va crede pentru a face proba cerută de lege.

2) Certificatul medical va cuprinde data de când are pe bolnav în căutarea sa, descrierea amănunțită a infirmității, a cauzelor și urmărilor ei din punct de vedere medical, a gravităței ei și a oricăror considerațiuni medicale relative la imposibilitatea absolută și permanentă de a-și câștiga existența prin orice fel de muncă.

3) Autoritatea superioară de care depinde funcționarul. In certificat trebuie să se arate amănunțit funcțiunea ce îndeplinea, condițiunile speciale în care a fost silit să-și îndeplinească serviciul prin deosebire de ceilalți funcționari de aceeaș categorie, cum și orice alte fapte și considerațiuni din care să rezulte că infirmitatea îl pune în permanentă și absolută imposibilitate nu numai de a continua serviciul, dar chiar de a-și putea câștiga existența prin orice fel de muncă și că această infirmitate este provenită numai din cauza serviciului, iar nu și din alte cauze în afară de serviciu, cum ar fi cele datorite neglijenței, constituțiunii sale, predispunerei naturale, condițiunilor neigienice în care trăiește, locuinței insalubre și altele.

Acest certificat va fi liberat numai pe baza unei cercetări ordonate de autoritatea superioară de care depinde funcționarul după cererea acestuia. Procesul verbal ce se va încheia în urma cercetărei va cuprinde detailat elementele necesare

autorităţii superioare, pentru a putea, pe baza lui, să prevadă în certificat toate punctele necesare stabilirii faptelor, astfel cum se arată în aliniatul de mai sus.

La certificat se va anexa şi copie de pe procesul-verbal de cercetare care s'a avut de bază la liberarea lui.

4) Certificatul Curţii de conturi pentru anii serviţi, din care să rezulte că funcţionarul infirm are cel puţin 10 ani de serviciu cu reţineri pentru Casa pensiunilor. Dacă funcţionarul n'are cel puţin 10 ani de serviciu cu reţineri pentru pensiuni, nu se dă curs cererei de constatare medicală pentru că, oricare ar fi rezultatul, el nu poate beneficia de nici un drept de pensiune.

II.— Petiţiunea însoţită de toate actele arătate mai sus se va adresa ministerului de finanţe (direcţiunea pensiunilor), în termenele următoare:

1) Pentru funcţionarii demisionaţi, cel mai târziu la data când demisionează din funcţiune.

2) Pentru funcţionarii puşi în retragere din oficiu sau înlocuiţi, cel mai târziu în termen de o lună dela data când au încetat efectiv serviciul.

Nefacerea cererei în termenile arătate mai sus, atrage după sine pierderea drepturilor cari decurg pentru funcţionari din asemenea infirmităţi.

FORMULAR No. 10

Petiţiune pentru funcţionarii (de orice categorie) deveniţi infirmi şi improprii serviciului, fie că infirmităţile sunt sau nu provenite din cauza serviciului, şi cari cer constatarea comisiei medicale. (Caz prevăzut de art. 3 lit. c).

Domnule Ministru,

In termenul prevăzut de art. 26 din lege, vă rog să binevoiţi a convoca comisia medicală, în conformitate cu dispoziţiunile acestui articol, pentru a constata că sufăr de 1) . . . *infirmităţi ce am dobândit în timpul serviciului şi cari mă fac impropriu serviciului.*

In sprijinul cererii mele depun următoarele acte:

I. Certificatul d-lui Dr. [2]) . . . *medicul meu curant.*

II. Certificatul No. . . . *liberat de* [3]) . . . *din care rezultă că infirmitatea de care sunt atins mă face impropriu serviciului.*

III. Certificatul Curții de conturi pentru anii serviți [4]).

Primiți, vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul infirmului].

INSTRUCȚIUNI

I.— [1]) Se va arăta natura infirmităţii de care suferă.

[2]) Certificatul medical va coprinde o descriere amănunţită a infirmităţii de care suferă funcţionarul şi a urmărilor ei din punct de vedere medical, a gravităţei ei și a or cărora consideraţiuni medicale relative la imposibilitatea de a mai continua serviciul.

[3]) Autoritatea superioară de care depindea funcţionarul. Acest certificat trebuie să arate faptele şi consideraţiunile pentru cari nu mai poate continua serviciul. La acest certificat se va anexa în copie raportul şefului serviciului unde îşi îndeplinea funcţionarul serviciul, în care să se arate amănunţit faptele și considerațiunile pentru care nu mai poate continua funcţiunea.

[4]) Din certificatul Curţii de conturi trebuie să reese că funcţionarul are cel puţin 15 ani de serviciu cu reţineri pentru Casa pensiunilor, contrariu nu se poate da curs cererei de constatare medicală, întrucât o asemenea constatare ar fi inutilă, funcționarul ne putând beneficia de nici un drept de pensiune, dacă n'are cel puţin 15 ani de serviciu.

II.— Cererea de constatare medicală însoțită de actele enumărate mai sus se va adresa ministerului de finanțe (direcția pensiunilor), în termenele următoare:

1. Pentru funcţionarii demisionați, cel mai târziu la data când demisionează din funcţiune.

2. Pentru funcţionarii puşi în retragere din oficiu sau înlocuiți, cel mai târziu în termen de o lună dela data când au încetat efectiv serviciul.

Nefacerea cererei în termenele arătate, atrage după sine pierderea drepturilor cari decurg pentru funcționar din asemenea infirmități.

FORMULAR No. 11

Petițiune pentru funcționarii (de orice categorie) deveniți infirmi și cari cer a fi înscriși la pensiune, conform art. 3 din legea generală de pensiuni.

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . fiind examinat de comisiunea medicală instituită de d-voastră, conform art. 26 din lege, vă rog să binevoiți a-mi regula drepturile la pensiune, în conformitate cu dispozițiunile art. 3, lit. . . . alin. [1].., din legea generală de pensiuni, pe ziua de [2] . . . .

Depun totdeodată următoarele acte:

I. Certificatul Inaltei Curți de conturi No... pentru anii serviți cu rețineri pentru Casa pensiunilor.

II. Certificatul No. . . . de retragere din serviciu, liberat de [3] . . . . .

III. Certificatul de identitate No. . . . liberat de primăria comunei . . . . . unde domiciliez.

IV. Certificatul No. . . de concediile ce am avut în tot timpul serviciului, liberat de . . . .[4]

Primiți, vă rog, etc.

[Semnătura și domiciliul petiționarului].

INSTRUCȚIUNI

I.— 1) Se va menționa litera și aliniatul art. 3 din lege care urmează să i se aplice pe baza constatării din procesul verbal al comisiunei medicale care l-a examinat sau, în caz când nu e mulțumit pe acea constatare, va menționa ce anume aliniat al art. 3 din lege cere să i se aplice, spre a putea comisia de pensiuni să se pronunțe asupra pretenției ce are infirmul.

[2]) Pe ziua de 1 Aprilie pentru cei demisionaţi, puşi în retragere din oficiu şi cei destituiţi sau înlocuiţi între 1 Octombrie şi 1 Aprilie. Cei puşi în retragere din oficiu, destituiţi sau înlocuiţi între 1 Aprilie şi 1 Octombrie, pe ziua de 1 Octombrie. Pentru cazurile prevăzute de art. 3, lit. *a*, pe ziua suprimării retribuţiei.

[3]) Se va arăta în certificat motivele retragerii din serviciu.

[4]) Autoritatea unde a servit. Dacă a fost în serviciul mai multor autorităţi va prezenta câte un certificat dela fiecare autoritate în parte.

II.— Cererile pentru 1 Aprilie se vor adresa ministerului de finanţe cel mai târziu la 28 Februarie, iar actele se pot completa în cursul lunei Martie. Cele pentru 1 Octombrie se primesc până la această dată, iar actele se pot completa până la 15 Octombrie.

FORMULAR No. 12

Petiţiune prin care un grad inferior din armată devenit infirm din cauza unui serviciu comandat, cere înscrierea sa la pensiune.

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . fiind examinat de comisiunea prevăzută de art. 231 din regulamentul legii generale de pensiuni, vă rog să binevoiţi a-mi regula drepturile la pensiune în conformitate cu dispoziţiunile art. 229 alin. . . . [1]) *din acelaş regulament.*

In sprijinul cererii mele depun următoarele acte:

I. Procesul-verbal al comisiunii instituită conform art. 231 din regulament, din care se constată infirmitatea de care sufăr şi cauzele cari a provocat-o.

II. Certificatul . . . . [2]) *No. . de timpul servit în armată înainte de 1 Aprilie 1910.*

III. Certificatul Curţii de conturi No. . . pentru timpul servit după 1 Aprilie 1910.

IV. Certificatul No. . . . de concediile avute în tot timpul serviciului.

V. Certificat de identitate eliberat de primăria unde domiciliez.

Primiţi, vă rog, Domnule Ministru, etc.

[Semnătura şi domiciliul reangajatului infirm].

INSTRUCŢIUNI

I.— 1) Se va arăta aliniatul art. 229 din regulament, în care a fost clasat de comisiunea prevăzută de art. 231.

2) Corpul în care a servit.

II.— Petiţiunea se va înregistra la direcţiunea pensiunilor cel mai târziu la 28 Februarie a anului în care urmează a se face înscrierea la pensiune. Pentru sesiunea de Octombrie petiţiunea va trebui prezentată cel mai târziu la 30 Septembrie al aceluiaş an.

In caz când actele nu sunt complectate până la aceste date, se va depune numai petiţiunile, iar actele se pot depune cel mai târziu până la 31 Martie pentru sesiunea de Aprilie şi până la 15 Octombrie pentru sesiunea de Octombrie.

FORMULAR No. 13

Petiţiune prin care un grad inferior (reangajat) licenţiat din serviciu pentru pierderea calităţilor profesionale necesare spre a continua serviciul de reangajat, cere înscrierea la pensiune.

Domnule Ministru,

Subsemnatul reangajat . . . fiind licenţiat din serviciu pe ziua de . . . şi având împlinită vârsta de 40 ani cerută de lege, vă rog să binevoiţi a dispune înscrierea mea la pensiune pe ziua de 1 Aprilie . . . pentru . . ani de serviciu în armată.

In sprijinul cererii mele, depun următoarele acte:

I. Certificatul No. . . liberat de . . . 1) pentru timpul servit în armată până la 1 Aprilie 1910.

II. Certificatul Curței de conturi No. . . pentru timpul servit în armată după 1 Aprilie 1910.

III. Certificatul No. . . de concediile avute în tot timpul serviciului.

IV. Certificatul No. . . liberat de . . .[2]) din care rezultă vârsta cu care sunt trecut în controalele armatei și data liberării.

V. Certificat de identitate din partea primăriei. . . . . . . unde domiciliez.

Primiți, vă rog, Domnule Ministru, etc.

[Semnătura şi domiciliul reangajatului]

INSTRUCȚIUNI

I.— 1) Corpul unde și-a făcut serviciul. Dacă a fost în mai multe corpuri, se va libera dela fiecare corp în parte.

2) Corpul unde şi-a făcut ultimul serviciu.

II.— Petițiunea însoțită de acte trebuie să fie depusă la direcția pensiunilor din ministerul de finanțe şi înregistrată cel mai târziu la 28 Februarie, dacă înscrierea la pensiune urmează a se face pe ziua de 1 Aprilie și cel mai târziu la 30 Septembrie, dacă se cere înscrierea la pensiune pe ziua de 1 Octombrie. In caz când actele nu sunt complecte la aceste date, se va depune numai petițiunile în aceste termene, urmând ca actele pentru sesiunea de Aprilie să se complecteze până la 31 Martie, iar pentru sesiunea de Octombrie până la 15 Octombrie al aceluiaș an.

FORMULAR No. 14

Petițiune pentru toți funcționarii în genere (civili, militari şi eclesiastici) cari cer înscrierea la pensiune, fie pe bază de timp servit, fie pe bază de infirmități şi cari nu au actele complecte spre a le depune odată cu cererea[1]).

Domnule Ministru,

In termenul prevăzut de legea generală de pensiuni și de regulamentul ei de punere în aplicare, am o-

noare a face cerere pentru înscrierea mea la pensiune, pe ziua de . . . ., anul curent[2]).

Actele prevăzute în regulament le voiu depune cel mai târziu până la [3]) . . . . . .

Primiţi, vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul petiţionarului].

INSTRUCŢIUNI

[1]) *a)* Cererile pentru vechime de serviciu sau pentru infirmităţi se vor face cel mult până la 1 Martie ale fiecărui an, pentru a fi luate în examinare de comisiunea pentru constatarea drepturilor pe ziua de 1 Aprilie.

In acelaş termen, ministerele trebuie să încunoştiinţeze direcţia pensiunilor din ministerul finanţelor despre demisiunile primite sau punerile în retragere din oficiu pe ziua de 1 Aprilie a funcţionarilor dependinţi de ele.

Actele se vor depune cel mai târziu până la 31 Martie.

b) Cererile funcţionarilor puşi în retragere din oficiu, cu sau fără limită de vârstă, precum şi acelea ale funcţionarilor destituiţi sau înlocuiţi pur şi simplu între 1 Aprilie şi 1 Octombrie, se vor adresa cel mai târziu la 1 Octombrie.

Actele se vor prezenta până la 15 Octombrie.

Funcţionarii demisionaţi nu-şi pot regula drepturile la pensiune pe ziua de 1 Octombrie, ci numai pe ziua de 1 Aprilie al fiecărui an.

c) Cererile funcţionarilor inamovibili civili puşi în retragere pentru limită de vârstă se vor face imediat după ziua punerii în retragere din oficiu.

Actele se pot prezenta cel mai târziu în ajunul începerii lucrărilor comisiunii.

[2]) 1 Aprilie sau 1 Octombrie. Pentru funcţionarii inamovibili civili se va arăta ziua punerii în retragere din oficiu.

[3]) Data arătată mai sus pentru depunerea actelor complete, avându-se în vedere astfel cum se specifică la lit. *a, b* şi *c dela No. 1.*

FORMULAR No. 15

Petiţiunile pentru văduva funcţionarului fără copii minori care cere înscrierea la pensiune pentru anii serviţi de decedatul său soţ cu reţineri pentru Casa pensiunilor[1].

Domnule Ministru,

Subsemnata, soţie legitimă a defunctului[2]) . . . *fost funcţionar la* [3]) . . . . *vă rog să binevoiţi a dispune înscrierea mea la pensiune dela data decesului soţului meu, ca văduvă fără copii* minori.

Depun alăturat aci următoarele acte cerute de regulamentul legii generale de pensiuni:

I. Certificatul Inaltei Curţi de conturi No. . . . *din care se constată anii serviţi de decedatul meu soţ cu reţineri pentru Casa pensiunilor*[4]).

II. Certificatul No. . . *liberat de* . . . . *din care se constată concediile ce a avut în tot timpul serviciului.*

III. Extractul de pe actul meu de căsătorie cu No. . . . *liberat de*[5]) . . . .

IV. Certificatul No. . . . *liberat de oficiul stării civile a comunei* . . . . . *din care se constată că nu s'a desfăcut căsătoria prin vre-o hotărâre judecătorească.*

V. Certificatul No. . . . *liberat de primăria comunei* . . . . *unde domiciliez, constatator că sunt în vieaţă, nu m'am remăritat şi nu ocup nici o funcţiune salariată de Stat, judeţ, comună sau administraţiune de utilitate publică.*

VI. Extractul No. . . . *de pe actul de deces al soţului meu, liberat de primăria comunei* . . .

Binevoiţi, vă rog, Domnule Ministru, etc.

[Semnătura şi domiciliul petiţionarei].

INSTRUCŢIUNI

I.— 1) Văduva are drept la pensiune numai dacă soţul său a servit cel puţin 15 ani cu reţineri pentru Casa pensiunilor, afară de cazurile prevăzute la formularele No. 7, 8 şi 9.

2) Numele şi pronumele soţului.

3) Autoritatea unde a servit, sau gradul dacă soţul a fost ofiţer.

4) Prin excepţiune văduvele funcţionarilor C. F. R. vor prezenta certificate din partea direcţiunii C. F. R. pentru timpul servit de soţii lor până la 1 Aprilie 1902, iar pentru timpul servit după această dată vor prezenta certificate din partea Inaltei Curţi de conturi.

5) Extractul de pe actul de căsătorie trebuie să fie legalizat conform art. 32 din codul civil, de tribunalul în jurisdicţiunea căruia se află primăria care l'a eliberat.

In caz când văduva nu posedă extract de pe actul său de căsătorie, trebuie să prezinte în locu-i o sentinţă judecătorească pentru constatarea căsătoriei, dată în conformitate cu dispoziţiunile art. 48 din legea generală de pensiuni.

Pentru formalităţile necesare obţinerii unei asemenea sentinţe, a se vedea nota dela formularul No. 43 şi 44.

II.— Văduvele funcţionarilor cari au ocupat una din funcţiunile prevăzute de art. 148 din regulamentul legii pensiunilor, funcţiuni cari le dă drept la un spor de 35⁰/₀ asupra timpului servit, vor prezenta, în afară de actele enumerate mai sus, un certificat în condiţiunile prevăzute la nota No. 2 dela formularul No. 2.

Văduva funcţionarului care în momentul morţei nu mai era în funcţiune, trebuie să prezinte în afară de actele specificate mai sus, un certificat din partea autorităţei unde a făcut soţul său ultimul serviciu, cu indicaţiunea cauzelor eşirei lui din funcţiune.

FORMULAR No. 16

Petiţiune pentru văduva funcţionarului cu copii minori care cere înscrierea la pensiune pentru anii serviţi de decedatul său soţ, cu reţineri pentru pensiune [1].

Domnule Ministru,

Subsemnata soţie legitimă a defunctului [2]) . . . fost funcţionar la[3]) . . . . care a încetat din vieaţă în ziua de[4]) . . . . respectuos vă rog să binevoiţi a dispune înscrierea mea la pensiune dela data decesului soţului meu, ca văduvă cu copii minori, în conformitate cu dispoziţiunile legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902, cu modificările ei.

Alăturat aci depun actele cerute de regulamentul legii generale de pensiuni, şi anume:

I. Certificatul Inaltei Curţi de conturi No. . . . din care se constată anii serviţi de decedatul meu soţ cu reţineri pentru pensiuni[5]).

II. Certificatul No. . . . liberat de . . . din care se constată concediile ce a avut în tot timpul serviciului.

III. Extractul de pe actul meu de căsătorie No. . . liberat de[6]). . . . .

IV. Certificatul No. . . . liberat de . . . din care se constată că nu s'a desfăcut căsătoria prin vre-o hotărâre judecătorească.

V. Extracte de pe actele de naşterea minorilor mei copii, cu No. . . . liberate de[7]) . . . .

VI. Certificatul cu No. . . . liberat de primăria comunei . . . . unde domiciliez, din care se constată că nu m'am remăritat, că sunt în vieaţă cu copii mei minori, cari se află sub îngrijirea mea, precum şi că nu ocup nici o funcţiune salariată de-

Stat, judeţ, comună sau altă administraţie de utilitate publică.

VII. Extractul de pe actul de moarte al soţului meu cu No. . . . liberat de . . . . .

Binevoiţi, vă rog, etc.

[Semnătura petiţionarului şi domiciliul].

INSTRUCŢIUNI

I.— 1) Văduva cu minori nu are drept la pensiune dacă soţul nu va fi servit cel puţin 15 ani cu reţineri pentru pensiune.

2) Numele şi pronumele soţului.

3) Autoritatea unde a servit, sau gradul dacă soţul a fost ofiţer.

4) Data morţii soţului.

5) Pentru văduvele funcţionarilor C. F. R. se va lua în consideraţiune certificatele direcţiunii generale a C. F. R., pentru timpul servit până la 1 Aprilie 1902, iar pentru timpul servit după această dată, va produce certificate dela Inalta Curte de conturi.

6) Extractul de pe actul de căsătorie trebuie să fie legalizat de tribunal, conform art. 32 din codul civil. In lipsa extractului de pe actul de căsătorie, se va produce o sentinţă judecătorească, dată în conformitate cu art. 48 din legea generală de pensiuni (vezi formularele No. 43 şi 44).

7) Extractele de pe actele de naştere a copiilor trebuiesc să fie legalizate de tribunal, conform art. 32 din codul civil.

II.— Văduvele funcţionarilor cari au ocupat una din funcţiunile prevăzute de art. 148 din regulamentul legii pensiunilor, funcţiuni cari dau drept la un spor de 35% asupra timpului servit de soţii lor, vor prezenta, în afară de actele enumerate mai sus, un certificat în condiţiunile prevăzute la nota No. 2 dela formularul No. 2.

FORMULAR No. 17

Petiţiune pentru înscrierea la pensiune a unei văduve de funcţionar care a lăsat copii minori din altă căsătorie [1]).

Domnule Ministru,

Subsemnata, soţie legitimă din a doua căsătorie a defunctului[2]) . . . . fost funcţionar la[3]) . . . . care a încetat din vieaţă în ziua de[4]) . . . . . . respectuos vă rog să binevoiţi a dispune înscrierea mea la pensiune dela data morţii soţului meu ca văduvă[5]) . . . . . în conformitate cu dispoziţiunile legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902, cu modificările ei.

Alăturat aci depun actele cerute de regulamentul acestei legi, şi anume[6]):

. . . .

. . . .

Totdeodată vă încunoştiinţez că în urma defunctului meu soţ au rămas[7]) . . . copii minori din prima sa căsătorie, cari se află sub îngrijirea tutorelui lor[8]) . . . . . .

Binevoiţi, vă rog, etc.

[Semnătura petiţionarei şi domiciliul].

INSTRUCŢIUNI

1) Văduva nu are drept la pensiune dacă soţul nu va fi servit cel puţin 15 ani cu reţineri pentru pensiune.

2) Numele şi pronumele soţului.

3) Autoritatea unde a servit, sau gradul dacă soţul a fost ofiţer.

4) Data morţii soţului.

5) Se va arăta dacă e văduvă cu copii minori sau fără copii.

6) Va prezenta actele prevăzute la formularul No. 15 dacă e văduva fără copii, sau cele dela formularul No. 16 dacă are copii minori.

7) Numărul copiilor minori din prima căsătorie a soțului.

8) Numele tutorelui minorilor.

FORMULAR No. 18

Petițiunea unui tutore care cere înscrierea la pensiune a orfanilor unui funcționar[1]).

Domnule Ministru,

Subsemnatul[2]) . . . . . în calitate de tutore al orfanilor minori ai defunctului[3]) . . . . . . fost funcționar la[4]) . . . . . am onoare a vă ruga să binevoiți a dispune înscrierea la pensiune a acestor orfani cu începere[5]) . . . . în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902, cu modificările ei.

Alăturat aci depun actele cerute de regulamentul acestei legi, și anume:

I. Certificatul Inaltei Curți de conturi No. . . . din care se constată timpul servit de decedatul. . . . . . părintele orfanilor, cu reținere pentru pensiune.

II. Certificatul No. . . . liberat de . . . . din care se constată concediile ce a avut în tot timpul serviciului.

III. Extractul de pe actul de căsătorie a părinților cu No. . . liberat de[6]) . . . . .

IV. Extractele de pe actele de naștere a orfanilor cu No. . . . liberat de[7]) . . . . . .

V. Certificatul No. . . . liberat de primăria comunei . . . . din care se constată că orfanii sunt în vieață și se află sub îngrijirea mea.

VI. Copie de pe jurnalul tribunalului . . . . (sau judecătoriei) cu No. . . prin care sunt confirmat în calitate de tutore al acestor orfani.

VII. Extractul de pe actul de moarte a mamei orfanilor No. . . liberat de . . . .

VIII. Extractul de pe actul de moarte a tatălui orfanilor No. . . . liberat de . . . . . .

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura tutorelui şi domiciliul].

INSTRUCȚIUNI

1) Orfanii nu au drept la pensiune dacă părintele lor nu va fi servit cel puțin 15 ani cu rețineri pentru pensiuni.

2) Numele tutorelui.

3) Numele părintelui orfanilor.

4) Autoritatea unde a servit sau gradul, dacă tatăl a fost ofițer.

5) Data decesului părintelui orfanilor.

6) Extractul de pe actul de căsătorie a părinților trebuie să fie legalizat de tribunal, conform art. 32 din codul civil. In caz când nu se poate produce extract de pe actul de căsătorie, se va prezenta sentința judecătorească pentru constatarea căsătoriei, dată în conformitate cu dispozițiunile art. 48 din lege.

Pentru formalitățile necesare obținerii unei asemenea sentințe, a se vedea nota dela formularele No. 43 și 44.

7) Extractele de pe actele de naştere a orfanilor trebuie să fie legalizate de tribunal, conform art. 32 din codul civil.

FORMULAR No. 19

Petițiune prin care văduva unui funcționar, decedat din cauza unui act de curaj sau devotament al său pentru Stat sau din cauza unui accident la care s'a expus în îndeplinirea serviciului, cere constatarea legală a cauzelor cari au provocat decesul soțului său [1]).

Domnule Ministru,

Soțul meu[2]) . . . . . fost funcționar la[3]) . . . . . . decedând în ziua de . . . . . din

cauza[4]) . . . . *şi cum această maladie se datoreşte unui*[5]) . . . . *la care s'a expus în îndeplinirea serviciului său, vă rog să binevoiţi a dispune instituirea comisiunii administrative, prevăzută de art. 26 din lege, pentru constatarea faptelor.*

Imprejurările căror atribui decesul soţului meu, sunt următoarele:[6])

. . . .

In sprijinul celor afirmate mai sus, depun următoarele acte:

I. Certificatul d-lui Dr.[7]). . . . *medicul curant al decedatului.*

II. Certificatul No. . . . *liberat de*[8]) . . . *din care se constată că moartea soţului meu este atribuită*[9]) . . . .

III. Extractul No. . . . *de pe actul de deces al soţului meu.*

IV. [10]) . . . .

V. [11]) . . . .

Binevoiţi, vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul petiţionarei].

INSTRUCŢIUNI

1) Cererea însoţită de actele arătate în acest formular se va adresa ministerului de finanţe (direcţia pensiunilor), cel mai târziu în termen de o lună dela încetarea din vieaţă a soţului, sub pedeapsa pierderii dreptului de a cere pensiune în condiţiunile art. 3 din lege.

2) Numele şi pronumele soţului.

3) Administraţia unde a servit.

4) Maladia de care a murit.

5) Act de curaj, devotament sau accident.

6) Se va arăta amănunţit împrejurările cu ocazia cărora soţul său a făcut un act de curaj sau devotament pentru Stat sau i s'a întâmplat accidentul.

7) Certificatul va cuprinde o descriere amănunțită a maladiei care a cauzat moartea, a cauzelor acestei maladii și à urmărilor ei din punct de vedere medical.

8) Autoritatea de care depindea funcționarul.

9) Se va arăta circumstanțele în cari s'a produs accidentul sau infirmitatea, în ce constă actul de devotament sau de curaj pentru Stat, și orice alte fapte din cari să rezulte că infirmitatea sau accidentul care a provocat moartea sunt provenite din cauza sau cu ocaziunea îndeplinirii serviciului. Acest certificat se va libera în condițiunile arătate la art. 104 și 111 din regulamentul legei generale de pensiuni.

10) Se vor prezenta orice alte acte judecătorești sau administrative din cari să rezulte faptele ce voiește a constata.

11) Se poate propune și martori, în care caz se va arăta numele, profesiunea și domiciliul lor.

FORMULAR No. 20

Petițiune prin care văduva unui funcționar decedat în urma unei infirmități (sau maladii, contractată în timpul și din cauza serviciului, cere constatarea legală a cauzelor cari au provocat decesul soțului său[1]).

Domnule Ministru,

Soțul meu[2]) . . . . fost funcționar la [3]) . . . . decedând în ziua de . . . . și cum maladia care i-a provocat moartea a fost contractată în timpul și din cauza serviciului, vă rog să binevoiți a dispune instituirea comisiunii administrative, prevăzută de art. 26 din legea pensiunilor, pentru constatarea faptului.

Imprejurările în cari soțul meu a dobândit maladia de care a decedat, sunt următoarele[4]):

. . . .

In sprijinul celor afirmate mai sus depun următoarele acte:

I. Certificatul d-lui Dr.[5]) . . . . *medicul curant al decedatului.*

II. Certificatul No. . . . liberat de[6]) . . . *din care se constată că maladia de care a decedat soțul meu a fost contractată în timpul și din cauza serviciului.*

III. Extractul No. . . . de pe actul de deces al soțului meu.

IV. [7]) . . . .

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul petiţionarei].

INSTRUCȚIUNI

1) Cererea însoțită de actele arătate în acest formular se va adresa ministerului de finanțe (direcția pensiunilor), cel mai târziu în termen de o lună (art. 26, alin. IV) dela încetarea din vieață a soțului, sub pedeapsa pierderii dreptului de a cere pensiune în condițiunile art. 3 din lege.

2) Numele și pronumele soțului.

3) Administrația unde a servit în ultimul timp.

4) Se va arăta amănunțit împrejurările în cari s'a dobândit maladia, actele și faptele pe care își sprijină cererea.

5) Certificatul va cuprinde o descriere amănunțită a maladiilor de cari a suferit soțul petiționarei și a maladiei care i-a cauzat moartea, a cauzelor acestor maladii și a urmărilor lor din punct de vedere medical, și afirmațiunea expresă dacă maladia a fost contractată numai din cauza serviciului ce îndeplinea funcționarul. (A se vedea art. 109, lit. b, din regulament).

6) Autoritatea de care depindea funcționarul decedat. In certificat se va arăta dacă maladia de care a murit funcționarul a fost contractată în timpul şi din cauza serviciului şi motivele pe cari se sprijină. (A se vedea art. 109, lit. b, din reg.).

7) Numele, profesiunea și domiciliul martorilor ce voieşte să propună; nu este însă obligatorie propunerea martorilor.

FORMULAR No. 21

Petițiunea unei văduve de pensionar fără minor, care cere a se transmite asupra sa pensiunea ce i se cuvine de la decedatul său soț. [N. B].

Domnule Ministru,

Subsemnata . . . . . . soție legitimă a defunctului pensionar. . . . . . . respectuos vă rog, să binevoiți a dispune ca pensiunea ce mi se cuvine dela decedatul meu soț, ca văduvă fără copii minori, și pe care o primea prin administrația financiară a județului[1]*) . . . . să se transmită asupra mea, cu începere dela*[2]*) . . . . . în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902, cu modificările ei.*

Alăturat aci depun actele cerute de regulamentul acestei legi, și anume:

I. Extractul de pe actul de căsătorie No. . . . liberat de[3]*) . . . .*

II. Certificatul No. . . . . liberat de . . . din care se constată că nu s'a desfăcut căsătoria prin vreo hotărâre judecătorească.

III. Certificatul No. . . . . liberat de primăria comunei . . . . unde domiciliez, prin care se atestă că sunt în vieață, neremăritată și nu ocup nici o funcțiune salariată de Stat, județ, comună sau altă administrație de utilitate publică.

IV. Extractul de pe actul de moarte a soțului meu No. . . . liberat . . . . .

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura petiționarei și domiciliul].

INSTRUCȚIUNI

1) Sau casieria centrală, dacă soțul a fost înscris între pensionarii din București.

2) Data decesului soţului.

3) Extractul de pe actul de căsătorie trebuie să fie legalizat de tribunal, conform art. 32 din codul civil. In caz când nu se poate produce extract de pe actul de căsătorie, se va prezenta sentinţa judecătorească (vezi nota dela formularele No. 43 şi 44).

NB. Văduva nu are drept la pensiune dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut după regularea la pensiune a soţului şi după 22 Februarie 1902.

Văduvele căsătorite cu pensionarii civili, militari sau C. F. R. înainte de 22 Februarie 1902, se vor bucura de drepturi la pensiune cu condiţiune de a fi trăit în căsătorie cu soţii lor 5 ani.

FORMULAR No. 22

Petiţiunea unei văduve de pensionar cu copii minori care cere a se transmite asupra sa şi a minorilor pensiunea ce i se cuvine de la decedatul său soţ.

Domnule Ministru,

Subsemnata . . . . soţie legitimă a decedatului pensionar . . . . respectuos vă rog să binevoiţi a dispune ca pensiunea ce mi se cuvine dela defunctul meu soţ şi pe care o primea prin administraţiunea financiară a judeţului[1]) . . . . să se transmită asupra mea şi a minorilor mei copii, cu începere dela[2]) . . . . în conformitate cu dispoziţiunile legii generale de pensiuni dela 22 Februarie 1902, cu modificările ei.

Alăturat aci depun actele cerute de regulamentul acestei legi, şi anume:

I. Extractul de pe actul de căsătorie No. . . . liberat de[3]) . . . .

II. Certificatul No. . . . liberat de . . . din care se constată că nu s'a desfăcut căsătoria prin vreo hotărâre judecătorească.

III. Extractele de pe actele de naştere a minorilor mei copii cu No. . . . liberate de[4]*) . . . .*

IV. Certificatul No. . . . liberat de primăria comunei . . . . unde domiciliez prin care se atestă că nu sunt remăritată, că sunt în vieaţă împreună cu copii mei, cari se află sub îngrijirea mea, precum şi că nu ocup nici o funcţiune salariată de Stat, judeţ, comună sau altă administraţie de utilitate publică.

V. Extractul de pe actul de moarte al soţului meu No. . . . . liberat de . . . .

Binevoiţi, vă rog, etc.

[Semnătura petiţionarei şi domiciliul],

INSTRUCŢIUNI

1) Sau casieria centrală, dacă soţul a fost înscris între pensionarii din Bucureşti.

2) Data morţii soţului.

3) Extractul de pe actul de căsătorie trebuie să fie legalizat de tribunal conform art. 32 din codul civil. In caz când nu se poate produce extract de pe actul de căsătorie, se va prezenta sentinţa judecătorească (vezi nota dela formularele No. 43 şi 44).

4) Extractele de pe actele de naştere a minorilor trebuiesc legalizate de tribunal, conform art. 32 din codul civil.

NB.— Văduva nu are drept la pensiune dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut după regularea la pensiune a soţului şi după 22 Februarie 1902; copiii născuţi din asemenea căsătorii se vor trata ca orfani.

Văduvele căsătorite cu pensionarii civili, militari sau C. F. R. înainte de 22 Februarie 1902, se vor bucura de drepturi la pensiune cu condiţiune de a fi trăit în căsătorie cu soţii lor 5 ani. In cazul prevăzut aci dacă s'au născut copii din acea căsătorie, ei vin la pensiune cu drepturile lor de minori. Dacă văduva n'a trăit cinci ani în căsătorie, copiii se vor trata ca orfani de tată şi de mamă.

FORMULAR No. 23

Petiţiune pentru transmiterea pensiunii asupra unei văduve de pensionar care a lăsat şi copii minori din prima căsătorie.

Domnule Ministru,

Subsemnata, soţie legitimă din a doua căsătorie a defunctului pensionar . . . . respectuos vă rog să binevoiţi a dispune ca pensiunea ce mi se cuvine dela decedatul meu soţ, şi pe care o primea prin administraţiunea financiară a judeţului[1] . . . . să se transmită asupra mea cu începere dela [2] . . în conformitate cu dispoziţiunile legii generale de pensiuni din 22 Februarie 1902.

Alăturat aci depun actele cerute de regulamentul acestei legi, şi anume[3]:

. . . .

. . . .

Totdeodată am onoare a vă încunoştiinţa, Domnule Ministru, că în urma decedatului meu soţ au rămas şi[4]) . . . copii minori din prima sa căsătorie, cari se află sub îngrijirea tutorelui lor[5]) . . . .

Binevoiţi vă rog, etc.

[Semnătura petiţionarei şi domiciliul].

INSTRUCŢIUNI

1) Sau casieria centrală, dacă soţul a fost înscris între pensionarii din Bucureşti.

2) Data morţii soţului.

3) Va prezenta actele prevăzute la formularul No. 21 dacă văduva din a doua căsătorie nu are copii minori, iar dacă are copii minori, va prezenta actele prevăzute la formularul No. 22.

4) Numărul copiilor din prima căsătorie a soţului.

5) Numele tutorelui minorelor.

Vezi NB., dela formularul No. 22.

FORMULAR No. 24

Petițiunea unui tutore care cere transmiterea pensiunii asupra orfanilor minori ai unui pensionar decedat.

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . în calitate de tutore al orfanilor defunctului pensionar . . . respectuos vă rog să binevoiți a dispune ca pensiunea ce se cuvine acestor orfani dela decedatul lor tată să se transmită asupra lor cu începere dela . . .[1]), în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensiuni dela 22 Februarie 1902, cu modificările ei.

Anexat aci depun actele cerute de regulamentul acestei legi și anume:

I. Extractul de pe actul de căsătoria părinților orfanilor No. . . . liberat de . . . [2]).

II. Extractele de pe actele de nașterea orfanilor, No. . . . liberate de . . . . [3]),

III. Certificatul No. . . . liberat de primăria comunei . . . . prin care se atestă că orfanii sunt în vieață și se află sub îngrijirea mea.

IV. Copie de pe jurnalul tribunalului județului. . . . . . (sau judecătoria ocolului), prin care am fost confirmat în calitate de tutore al zișilor orfani.

V. Extractul de pe actul de moarte a mamei orfanilor No. . . . liberat de . . . . .

VI. Extractul de pe actul de moarte a tatălui orfanilor No. . . ., liberat de. . . . . . .

Binevoiți vă rog, etc.

[Semnătura tutorelui și domiciliul].

INSTRUCȚIUNI

1) Data morții tatălui sau a mamei.

2) Extractul de pe actul de căsătorie trebuie să fie legalizat de tribunal, conform art. 32 din codul civil. In caz când nu poate produce extract de pe actul de căsătorie al părinților orfanilor, se va prezenta sentința judecătorească (vezi nota dela formularele No. 43 și 44).

3) Extractele de pe actele de naștere trebuiesc legalizate de tribunal, conform art. 32 din codul civil.

Când pensiunea se transmite asupra orfanilor prin moartea mamei lor, care era înscrisă la pensiune ca văduvă cu minori, se va produce numai actele următoare:

Extractul de pe actul de moarte al mamei;

Certificatul de identitate a orfanilor, și

Copie de pe jurnalul tribunalului sau judecătoriei care a instituit tutela.

Actele celelalte fiind deja depuse cu ocaziunea înscrierii sau transmiterii pensiunii asupra văduvei și minorilor.

FORMULAR No. 25

Petițiunea prin care văduva care a fost înscrisă la pensiune împreună cu copii minori, și care a trecut în altă căsătorie, cere a se transmite asupra minorilor săi copii partea de pensiune ce li se cuvin de la decedatul lor tată.

Domnule Ministru,

Subsemnata[1]) . . . *fostă*[2]) . . . *trecând în a doua căsătorie cu d-l*[3]) . . . . *pe ziua de*[4]) . . . .*respectuos vă rog să binevoiți a dispune ca să se transmită asupra minorilor mei copiii din prima căsătorie partea de pensiune ce li se cuvine dela decedatul lor tată și care pensiune mi s'a servit mie și minorilor până la data recăsătoriei prin administrațiunea financiară a județului*. . . .

Alăturat aci depun actele următoare:

I. Extractul de pe actul de căsătorie, No. . . *li-*

berat de . . . din care se constată că am trecut în altă căsătorie în ziua de . . . .

II. Certificatul No. . . liberat de . . . prin care se atestă că minorii sunt în vieață.

III. Copie de pe jurnalul tribunalului județului . . . . (sau judecătoria ocolului . . .), din care se constată că minorii s'au lăsat sub tutela mea și după recăsătorire, precum și că actualul meu soț a fost numit cotutore al minorilor[5]).

Binevoiți vă rog, etc.

[Semnăturile tutoarei și a cotutorelui și domiciliul].

INSTRUCȚIUNI

1) Numele ce poartă în a doua căsătorie.
2) Numele ce a purtat în prima căsătorie.
3) Numele soțului din a doua căsătorie.
4) Data recăsătoriei.
5) Vezi art. 347 din codul civil.

FORMULAR No. 26

Declarațiune din partea funcționarilor plătiți cu retribuțiuni lunare (diurne), fără rețineri pentru Casa pensiunilor că vor să beneficieze de dreptul de a vărsa reținerile în termenul prescris de art. 22 din legea generală de pensiuni cu modificările ei [1]).

Domnule Ministru,

In termenul prevăzut de art. 22 din legea generală de pensiuni cu modificările ei, subsemnatul . . . . declar că voiesc să beneficiez de dreptul ce-mi acordă legea prin citatul articol de a vărsa reținerile cuvenite Casei pensiunilor pe întreg timpul servit fără rețineri din salariu, în următoarele funcțiuni[2]) . . . . .

Certificatul Curții de conturi[3]) *prin care dovedesc*

timpul servit și retribuțiunile ce am primit îl voiu depune odată cu cererea pentru calcularea sumelor ce urmează să vărs Casei pensiunilor.

Binevoiți vă rog, etc.

[Semnătura și domiciliul].

INSTRUCȚIUNI

1) Această declarațiune, în formă de petițiune cu timbru de 30 bani, se va adresa ministerului de finanțe (direcția pensiunilor) cel mai târziu până la finele lunii Septembrie 1912. Prin nefacerea declarațiunii în termenul stipulat mai sus, funcționarul pierde dreptul de a mai putea beneficia de dispozițiunile art. 22.

2) Se va enumera funcțiunile în cari a servit și de care administrații a depins.

3) Perceptorii fiscali și funcționarii Creditului agricol se vor servi de certificate din partea ministerului de finanțe, iar funcționarii din serviciile tehnice vizați de legea din 16 Iulie 1892 de certificate liberate de ministerul lucrărilor publice.

FORMULAR No. 27

Petițiune pentru funcționarii cari au făcut declarațiune în termenul prescris de art. 22 din lege și cer să li se calculeze reținerile ce urmează să verse Casei pensiunilor [1]).

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . . având declarațiune făcută în termen legal la acest minister (direcția pensiunilor) că voiesc să beneficiez de dispozițiunile art. 22 din lege, am onoare a depune certificatul cu No. . . . al Inaltei Curți de conturi[2]), din care se constată întregul timp servit fără rețineri din retribuțiune în folosul Casei pensiunilor, și vă rog

să binevoiţi a dispune să se calculeze şi să mi se comunice cuantumul reţinerilor cuvenite Casei pensiunilor, spre a putea face vărsământul în termen.

Binevoiţi vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul petiţionarului].

INSTRUCŢIUNI

1) Au drept a vărsa reţinerile toţi funcţionarii Statului, judeţelor şi comunelor urbane cari au fost plătiţi din articole bugetare speciale de personal, adică separat de orice alte cheltuieli. Cei plătiţi din fonduri globale nu au dreptul să verse reţinerile pe trecut, neavând drepturi la pensiune. Plata reţinerilor se va face până la 1 Aprilie 1917, sub pedeapsă de a nu se socoti timpul servit fără reţineri.

2) Certificatele vor indica funcţiunea ocupată, timpul servit şi salariul ce a primit.

Perceptorii fiscali şi funcţionarii Creditului agricol vor prezenta certificate din partea ministerului de finanţe, iar funcţionarii vizaţi de legea din 16 Iulie 1892, pentru pensiunile funcţionarilor tehnici plătiţi din fonduri speciale, vor prezenta certificate din partea ministerului lucrărilor publice.

NB. Reţinerile vor consista din 10⁰/₀ asupra salariilor, ¹/₄ din salariu în cele dintâiu două luni dela numirea în funcţiune şi din sporul retribuţiunii dela o funcţiune la alta, sau din sporul bugetar.

Dacă în timpul cât a servit fără reţineri funcţionarul era minor, are drept să ceară a nu se calcula reţinerile asupra timpului de minorat. In acest caz va face şi dovada vârstei ce are.

FORMULAR No. 28

Petiţiune prin care văduva unui funcţionar cere să i se calculeze reţinerile ce voeşte să verse Casei pensiunilor, conform art. 22 din lege, pentru timpul cât soţul său a servit în funcţiuni fără să i se fi făcut reţineri din salariu[1]).

Domnule Ministru,

Soţul meu . . . . decedat la[2]) . . . având . . . ani serviţi în calitate de[3]) . . . la[4]) . . . . fără să i se fi făcut reţineri pentru pen-

siune, după cum se constată din alăturatul certificat al Inaltei Curţi de conturi cu No. . . vă rog să binevoiţi a dispune să se facă calculul reţinerilor ce urmează să vărs Casei pensiunilor, conform art. 22 din lege, spre a mi se putea conta şi aceşti ani la regularea drepturilor mele la pensiune.

Binevoiţi vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul petiţionarei].

INSTRUCŢIUNI

1) Vărsarea reţinerilor se va face pentru întregul timp servit fără reţineri (afară de timpul servit ca minor). Ele vor trebui să fie integral vărsate atunci când se cere regularea drepturilor la pensiune. Nu se admite să se reţie din pensiune.

2) Data decesului soţului.

3) Funcţiunea ce a ocupat.

4) Administraţia unde a servit.

NB.— Vezi şi nota dela formularul No. 27,

FORMULAR No. 29

Declaraţiunile pentru vărsarea reţinerilor, conform art. 22 din lege de funcţionarii cărora s'a admis şi calculat de ministerul de finanţe, (direcţia pensiunilor), suma reţinerilor ce trebuie să verse Casei pensiunilor pentru timpul servit fără reţineri din salariu [1]).

Domnule [2]). . . . . . ,

In urma cererii ce am făcut ministerului de finanţe, (direcţia pensiunilor), calculându-se reţinerile ce urmează să vărs Casei pensiunilor, conform art. 22 din legea generală de pensiuni cu modificările ei, pentru timpul de . . ani, . . luni, . . zile, cât am servit în calitate de . . . fără reţineri pentru pensiuni, s'a constatat că trebuie să plătesc suma de lei . . . bani[3]) . . care reprezintă reţinerile cuvenite pe timpul arătat mai sus.

In consecință, am onoare a depune, pe lângă aceasta, suma de lei . . . bani . . și vă rog, să binevoiți a dispune încasarea ei la fondul respectiv, liberându-mi cuvenita recepisă.

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura și domiciliul petiționarului].

INSTRUCȚIUNI

1) Plata reținerilor se va face cel mai târziu până la 1 Aprilie 1914 pentru cei cari au făcut declarație până la 1 Octombrie 1909 și cel mai târziu până la 31 Martie 1917 pentru cei cari au făcut declarații între 1 Aprilie și 1 Octombrie 1912.

2) Casier central sau administratorul financiar al județului.

3) Se va trece suma prevăzută în referatul direcțiunii pensiunilor pentru calculul reținerilor.

FORMULAR No. 30

Petițiune prin care un pensionar, precum și văduva și orfanii pensionari numiți în funcțiune, declară că optează pentru leafa funcțiunei în care au fost numiți [1]).

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . . înscris între pensionarii din județul . . . . am onoare a vă încunoștiința că, pe ziua de . . . am fost numit în funcțiunea de . . . . retribuit cu suma brută de lei . . pe lună, și pentru a mă conforma dispozițiunilor art. 23 din legea generală de pensiuni cu modificările ei, declar că optez pentru leafa postului în care am fost numit.

Binevoiți vă rog, etc.

[Semnătura și domiciliul petiționarului].

INSTRUCȚIUNI

1) Cumulul pensiunii cu o retribuțiune sau diurnă este permis atunci când ambele sume brute întrunite nu trec de 300 lei lunar. Când trece de această sumă, pensiunea se va reduce numai cu suma ce trece peste 300 lei bruto lunar.

In cazul unei văduve pensionare cu copii minori, nu se socotește în calculul celor 300 de lei decât partea de pensiune cuvenită văduvei, iar nu și partea de pensiune a copiilor minori, această din urmă parte, văduva o primește întreagă în calitate de tutoare legală a copiilor.

NB. Nefacerea unei asemenea declarațiuni atrage după sine penalitatea prevăzută de art. 23 din lege și 206 din regulament.

FORMULAR No. 31

Petițiune prin care un pensionar care a ocupat funcțiune și a optat pentru leafă, diurnă sau indemnizare cere a i se plăti pensiunea fiind retras din funcțiune.

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . . înscris între pensionarii din județul . . . . fiind numit în funcțiunea de . . . . . . am optat, conform art. 23 din legea generală de pensiuni dela 22 Februarie 1902, cu modificările ei, pentru[1]) *. . . postului ce am ocupat și din care m'am retras pe ziua de . . . . după cum se constată din alăturatul certificat cu No. . . . liberat de*[2]) *. . .*

Prin urmare, vă rog să binevoiți a dispune să mi se plătească pensiunea dela data retragerii mele din funcțiune.

Binevoiți vă rog, etc.

[Semnătura petiționarului].

INSTRUCȚIUNI

1) Leafa, diurna sau indemnizarea.

2) Certificatul autorității unde a servit, prin care să se constate data retragerii din funcțiune.

FORMULAR No. 32

Petițiune pentru transferarea plății pensiunii dela un județ la altul.

Domnule Ministru,

Am onoare a vă ruga să binevoiți a dispune ca dela[1]) *. . . . . să se transfere plata pensiunii mele dela administrațiunea financiară a județului*[2]) *. . . . la administrațiunea financiară a județului*[3]) *. . . . . de oarece mi-am stabilit domiciliul în comuna*[4]) *. . . .*

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura petiționarului].

INSTRUCȚIUNI

1) Data de când cere transferarea plății pensiunii.

2) Administrația financiară unde a fost înscrisă.

3) Administrația financiară unde cere a i se plăti pensiunea.

4) Comuna unde domiciliază.

In caz când pensionarul domiciliază în comuna nereședință de județ, poate cere prin petițiune să i se plătească pensiunea prin perceptorul comunei respective.

Asemenea transferări nu se admit decât numai la schimbări de domiciliu și numai o singură dată într'un an financiar.

FORMULAR No. 33

Petiţiune pentru liberarea certificatelor de timpul servit efectiv de funcţionarii prevăzuţi la art. 2, § 3 din legea generală de pensiuni, cărora li se acordă un spor de 35%₀ la anii serviţi în anumite funcţiuni[1]

Domnule [2]) . . . .

Am onoare a vă ruga să binevoiţi a dispune să mi se libereze un certificat prin care să se constate că în timpul dela . . . până la . . . cât am servit în calitate de . . . . am exercitat în mod efectiv funcţiunile de . . . . fiindu-mi necesar la regularea drepturilor la pensiune, pentru a mi se acorda sporul de 35% la anii de serviciu petrecuţi efectiv în funcţiunile de mai sus, conform art. 2, § 3 din legea generală de pensiuni şi art. . . din regulamentul acestei legi.

Alătur o coală hârtie timbrată de un leu.

Binevoiţi, vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul].

INSTRUCŢIUNI

1) Acest spor se acordă următorilor funcţionari:

Dela C. F. R. funcţionarii prevăzuţi la art. 148, alin, 1, lit. *a, b, c, d; e* şi *f* din regulamentul legii generale depensiuni.

Dela Ministerul de Războí: funcţionarii prevăzuţi la art. 148, alin. 2, din regulamentul legii generale de pensiuni.

Dela serviciul navigaţiunii fluviale: funcţionarii prevăzuţi la art. 148, alin. 3 din regulamentul legii generale de pensiuni.

Dela poştă şi telegraf: funcţionarii prevăzuţi la art. 148, alin. 4, lit. *a, b, c, d* şi *e* din regulamentul legii generale de pensiuni.

Dela ministerul finanţelor: funcţionarii prevăzuţi la art. 148, alin. 5, lit. *a* şi *b* din regulamentul legii generale de pensiuni.

Medicii şi veterinarii prevăzuţi la art. 148, alin. 6 din regulamentul legii generale de pensiuni.

Dela Imprimeria Statului: funcţionarii şi lucrătorii prevăzuţi la art. 148, alin. 7 din regulamentul legii generale de pensiuni.

2) Petiţiunea se va adresa capului administraţiunii de care depinde funcţionarul.

FORMULAR No. 34

Petiţiune pentru liberarea certificatelor de concediile ce au avut funcţionarii în timpul serviciului.

Domnule[1]**. . . . . ,**

Am onoare a vă ruga să binevoiţi a dispune să-mi se libereze un certificat prin care să se constate concediile ce am avut în timpul dela . . . . . până la . . . . . cât am servit în calitate de . . . . . . fiindu-mi necesar la regularea drepturilor la pensiune.

Alătur o coală hârtie timbrată de un leu.

Binevoiţi, vă rog, etc.

[Semnătura funcţionarului].

INSTRUCŢIUNI

1) Petiţiunea se va adresa capului administraţiunii de care depinde funcţionarul sau de care a depins.

FORMULAR No. 35

Petiţiune pentru funcţionarii cari cer la Inalta Curte de conturi constatarea anilor de serviciu.

Domnule Preşedinte,

Am onoare a vă ruga să binevoiţi a dispune să mi se libereze un certificat, pe alăturata coală hârtie timbrată de un leu, prin care să se constate timpul

servit de subsemnatul, retribuțiunea ce am primit, precum și dacă mi s'au făcut rețineri pentru pensiune.

Pentru înlesnirea constatărilor D-voastră, anexez certificatele No. . . . liberate de[1]*) . . .*

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura și domiciliu].

INSTRUCȚIUNI

1) Autoritățile unde a servit.

In cazul când funcționarul nu poate prezenta certificate dela autoritățile unde a servit, va arăta pe contrapagină cererii funcțiunile ce a ocupat, indicând și timpul când a servit.

FORMULAR No. 36

Certificate de identitate ce urmează a prezinta pensionarii în lun Aprilie a fiecărui an, conform art. 46 din regulamentul legii generale de pensiuni.

CERTIFICAT

In urma cererii d-lui[1]*) . . . pensionar făcută prin petițiunea înregistrată la No. . . se certifică că d-sa este în vieață, locuiește în această comună (strada, No.) și nu ocupă nici o funcțiune salariată de Stat, județ, comună sau altă administrațiune de utilitate publică.*

[Semnătura primarului comunei unde domiciliază pensionarul].

INSTRUCȚIUNI

1) Numele pensionarului.

Sau :

DOVADĂ

Subsemnații, proprietari în comuna[1]) . . . *declarăm printr'aceasta că d-l*[2]) . . . *pensionar este în vieață, locuiește în această comună (strada, No.) și nu ocupă nici o funcțiune salariată de Stat, județ, comună sau altă administrațiune de utilitate publică.*

[Semnăturile a trei proprietari].
[Atestarea delegatului suburbiei unde domiciliază proprietarii].
[Legalizarea primăriei].

INSTRUCȚIUNI

1) Comuna unde domiciliază pensionarul.
2) Numele pensionarului.

FORMULAR No. 37

Certificate de identitate ce urmează a prezinta văduvele pensionarei în luna Aprilie a fiecărui an, conform art. 46 din regulamentul legii generale de pensiuni.

CERTIFICAT [1])

In urma cererii d-nei[2]) . . . . . *pensionară, făcută prin petițiunea înregistrată la No.* . . . . . *se certifică că d-sa este în vieață, nemăritată, locuiește în această comună (strada No.) și nu ocupă nici o funcțiune salariată de Stat, județ, comună sau altă administrațiune de utilitate publică.*

[Semnătura primarului comunei unde domiciliază pensionara

INSTRUCȚIUNI

1) Certificatul se va libera de primăria comunei unde domiciliază.
2) Numele pensionarei.

Sau:

DOVADĂ

Subsemnaţii proprietari în comuna . . . . [1]) declarăm printr'aceasta că d-na[2]) . . . . pensionară, este în vieaţă, neremăritată, locuieşte în această comună (strada No.) şi nu ocupă nici o funcţiune salariată de Stat, judeţ, comună sau altă administraţiune de utilitate publică.

[Semnăturile a trei proprietari].
[Atestarea delegatului suburbiei unde domiciliază proprietarii].
[Legalizarea primăriei].

INSTRUCŢIUNI

1) Comuna unde domiciliază pensionara.

2) Numele pensionarei.

In caz când văduvele sunt înscrise la pensiune împreună cu copiii minori, se va menţiona în certificatul primăriei sau în dovadă că sunt în vieaţă şi necăsătoriţi (dacă sunt în vârstă de căsătorie), precum şi că se află sub îngrijirea mamei lor.

FORMULAR No. 38

Certificate de identitate ce urmează a prezinta tutorii orfanilor pensionari în luna Aprilie a fiecărui an, conform art. 46 din regulamentul legei generale de pensiuni.

CERTIFICAT

In urma cererii d-lui[1]) . . . . tutorele orfanilor[2]) . . . . pensionari, făcută prin petiţiunea înregistrată la No. . . . se certifică că numiţii orfani sunt în vieaţă şi sub îngrijirea tutorelui lor.

[Semnătura primarului comunei].

INSTRUCŢIUNI

1) Numele tutorelui.
2) Numele orfanilor.

Sau :

DOVADĂ

Subsemnaţii, proprietari în comuna . . . declarăm printr'aceasta că orfanii[1]) . . . *pensionari, sunt în vieaţă şi se află sub îngrijirea tutorelui lor*[2]) . . . . .

[Semnăturile a trei proprietari].
[Atestarea delegatului suburbiei unde domiciliază proprietarii].
[Lagalizarea primăriei].

INSTRUCŢIUNI

1) Numele orfanilor.
2) Numele tutorelui.

In caz când orfanii vor fi în vârstă de căsătorie, se va face menţiune în certificat sau dovadă că nu s'au căsătorit.

FORMULAR No. 39

Procură pentru primiri de pensiuni.

PROCURĂ

Subsemnatul[1]) . . . . . . *pensionar, domiciliat în*[2]) . . . . *autorizez cu deplină putere pe d-l*[3]) . . . . *a primi dela*[4]) . . . . , , . *pensiunea mea -în sumă neto de lei* . . *bani* . . . *lunar ce mi se cuvine pe lunile*[5]) . . . . . . *semnând în locul meu ori unde va fi trebuinţă.*

[Semnătura procuratorului].

INSTRUCŢIUNI

1) Numele pensionarului.
2) Comuna. strada şi No. casei.
3) Numele procuratorului.
4) Ministerul finanţelor dacă domiciliază în Bucureşti sau administraţiunea financiară a judeţului unde domiciliază.
5) Se va menţiona timpul pentru care se autoriză primirea pensiunii.

Procura nu poate fi valabilă decât în cursul anului financiar în care se dă (vezi art. 40 din regulament).

Procurile trebuiesc să fie autentificate de judecătoriile de ocol, sau de tribunal, în caz când suma totală ce este autorizat a primi mandatarul trece peste competinţa judecătoriilor de ocoale.

FORMULAR No. 40

Petiţiune prin care o văduvă pensionară cu copii minori declară că unul din copii minori cu drept la pensiune s'a căsătorit sau a decedat [1]).

Domnule Ministru,

Fiica mea, anume . . . . . . căsătorindu-se în ziua de . . . . . . după cum rezultă din anexatul extract cu No. . . . de pe actul său de căsătorie, am onoare a vă face această declaraţiune spre a fi ştearsă dintre pensionari.

Binevoiţi, vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul petiţionarei].

Sau:

Domnule Ministru,

Fiul meu minor, anume[2]) . . . . încetând din vieaţă în ziua de . . . . . după cum rezultă şi din extractul No. . . de pe actul său de

deces, aci alăturat, fac prezenta declarațiune spre a dispune ștergerea lui dintre pensionari.

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura și domiciliul petiționarei].

INSTRUCȚIUNI

1) Pensiunea copiilor minori se pierde prin ajungerea la majorat, prin căsătorie și prin deces.

2) Numele copilului.

FORMULAR No. 41

Proces-verbal ce urmează a se încheia de comisiunea medicală instituită conform art. 26 din lege, pentru constatarea infirmităților funcționarilor cari cer înscrierea la pensiune.

PROCES-VERBAL

Astăzi . . . .

Subsemnații, membrii ai comisiunii medicale, instituită conform art. 26 din legea generală de pensiuni dela 22 Februarie 1902, cu modificările ei, prin deciziunea ministerului de finanțe No. . . din . . . . fiind convocați prin adresa[1]) . . . la spitalul[2]) . . . . . din[3]) . . . . , spre a constata infirmitatea d-lui . . . . funcționar la . . . . care a cerut să fie așezat la pensiune pentru infirmități.

Având în vedere petițiunea adresată ministerului de finanțe înregistrată la No. . . din . . . prin care d-l . . . . arată că suferă de . . . și cere a fi supus la examenul medical al comisiunii instituită de lege în acest scop;

Având în vedere actele depuse de infirm pe lângă aceeaș petițiune;

Având în vedere certificatul medicului curant, d-l dr. . . . . . . care declară că d-l . . . . . . funcționar la . . . . care se află în căutarea sa dela . . . . suferă de[4]*) . . . .*

Având în vedere certificatul autorității respective, prevăzut la art. . . . alin . . , din regulamentul legii generale de pensiuni, din care se constată[5]*) . .*

Subsemnații am procedat la examenul medical al d-lui . . . . călăuzindu-ne de cerințele legii pensiunilor și de dispozițiunile art. . . . . . . și următorii din regulamentul legii și am constatat cele ce urmează:[6]*) . . . .*

Din constatarea de mai sus, subsemnații conchidem că d-l . . . . funcționar . . . , care a cerut să fie înscris la pensiune, conform legii, pentru infirmități[7]*) . . . .*

Medicul. . . . . Dr. [8]
Medicul-delegat al ministerului de finanțe, Dr.
Medicul curant al infirmului, Dr.
Delegatul administrativ al Casei pensiunilor.

INSTRUCȚIUNI

1) Administratorul financiar în județe sau ministerul finanțelor pentru Capitală.

2) Județean, comunal, adăogându-se și denumirea spitalului dacă are, sau domiciliul infirmului dacă constatarea se face la domiciliu.

3) Localitatea.

4) Descrierea infirmității din certificatul medicului curant, prevăzut de art..... alin..... din regulament,

5) A se specifica indicațiunile din certificatul prevăzut de art. . . alin. . . . din reg. referitor în speță.

6) Descrierea amănunțită a infirmității, a cauzelor și a urmărilor ei din punct de vedere medical, a gravității lor și a oricăror alte considerațiuni medicale, relative la imposibilitatea de a mai lucra în general sau de a continua cu îndeplinirea serviciului ce ocupă sau oricărui fel de muncă.

7) Comisiunea va stabili concluziunile sale.

8) Medicul primar al judeţului pentru funcţionarii civili şi eclesiastici.

Medicul delegat al ministerului de războiu pentru ofiţeri.

Medicul delegat al C. F. R. pentru funcţionarii C. F. R.

FORMULAR No. 42

Proces-verbal ce se încheie de comisiunile administrative, instituite de art. 26 din lege pentru constatarea cauzelor cari au provocat moartea unui funcţionar [1])

PROCES-VERBAL

Astăzi . . . .

Subsemnaţii, membrii ai comisiunii administrative, instituită de ministerul de finanţe, conform art. 26 din legea pensiunilor, pentru a constata cauzele cari au provocat moartea lui[2]) . . . . , fost[3]) . . . . . la[4]) . . . . , . ne-am întrunit astăzi în localul[5]) . . . . din oraşul . . . . . , şi am procedat la această constatare în modul următor:

Având în vedere petiţiunea d-nei[6]) . . . . . adresată ministerului de finanţe şi înregistrată la No. . . . . . . din . . , ... prin care cere instituirea comisiunii administrative, spre a se constata că soţul său . . . . a decedat din cauza[7]) . . . . , . .

Având în vedere certificatul d-lui dr. . . . . medicul curant al decedatului . . . . din care rezultă[8]) . . . .

Având în vedere certificatul No. . . . . . liberat de[9]) . . . . , prin care se arată[10]) . . . .

Având în vedere depoziţiile martorilor[11]) . . . .

Considerând că din cele expuse mai sus rezultă[12])

. . . .

Pentru aceste motive, subsemnații conchidem că[13])
. . . . *a decedat din*[14]) . . . . . .
. . . .

[Semnăturile membrilor comisiunei].

INSTRUCȚIUNI

1) Acest proces-verbal se încheie în dublu exemplar, unul se ia de delegatul Casei pensiunilor, iar celalt de delegatul autorității căreia a aparținut funcționarul decedat.

2) Numele și pronumele funcționarului decedat.

3) Denumirea funcțiunii.

4) Autoritatea unde funcționa.

5) Localul unde se face constatarea comisiunii.

6) Numele și pronumele văduvei sau a tutorelui orfanilor rămași pe urma defunctului.

7) Se va expune motivele cuprinse în petițiunea prin care se cere constatarea.

8) Se va reproduce cuprinderea din certificatul medical.

9) Autoritatea unde a servit funcționarul decedat.

10) Se va reproduce cuprinderea certificatului autorității.

11) Dacă s'a propus de parte martori în dovedire, sau comisiunea din oficiu a dispus ascultarea vreunei persoane în măsură de a cunoaște faptele ce voiește a constata, se va menționa în procesul-verbal numele lor. Declarațiunile lor însă se vor face înscris și se vor anexa la procesul-verbal al comisiunii.

12) Se va expune amănunțit considerantele pe care își întemeiază comisiunea deciziunea.

13) Numele și pronumele decedatului.

14) Se va stabili dacă cazul ce se prezintă intră sau nu într'unul din cazurile prevăzute de art. 3 din lege. Se va face însă și distincțiunile pe care le prevede legea la aliniatul acestui articol în care se clasează cazul constatat.

FORMULAR No. 43

Notificarea ce urmează a se face ministerului de finanţe (direcţia pensiunilor) de funcţionarii care voiesc să-şi reguleze drepturile la pensiune şi nu posedă extracte de pe actele de naştere[1]).

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . domiciliat în . . . . voind a-mi regula drepturile la pensiune şi neputând produce extractul de pe actul meu de naştere, care a avut loc la[2]) . . . . . în comuna . . . . din cauza lipsei (neţinerii în regulă) registrelor de stare civilă, am onoare a vă încunoştiinţa că voiesc să-mi constat data naşterii în conformitate cu dispoziţiunile art. 48 din legea generală de pensiuni. In acest scop, depun odată cu aceasta copii de pe actele specificate mai jos de cari declar că mă voi servi în justiţie în stabilirea datei naşterei mele[3]).

In acelaş scop mai declar că voi propune următorii martori[4]).

Binevoiţi, vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul funcţionarului].

INSTRUCŢIUNI

1) In lipsa extractului de pe actul de naştere, funcţionarul nu poate să-şi probeze vârsta cu ocaziunea regulării drepturilor sale la pensiune decât printr'o sentinţă judecătorească, dată conf. art. 48 din legea generală de pensiuni. Această notificare trebuie să fie comunicată prin portărei ministerului de finanţe (direcţia pensiunilor), sub pedeapsă de nulitate a acţiunii cu cel puţin două luni înainte de introducerea ei la tribunal.

2) Data naşterii.

3) Se va alătura la notificare copii pe hârtie simplă şi certificate de către funcţionar de pe orice acte ar poseda şi din cari să rezulte data naşterii sale, cum sunt de exemplu: diplome de studii, acte de serviciul militar, de căsătorie, etc.

4) Numele, pronumele și domiciliul martorilor propuși.

NB.— Aceeaș procedură se va urma și pentru constatarea căsătoriilor de văduvele cari nu posedă extractul de pe actele de căsătorie.

Ofițerii și asimilații nu sunt supuși la aceste formalități, de oarece vârsta lor pentru pensiune este cea înscrisă în controalele armatei.

FORMULAR No. 44

Acțiune la tribunal pentru constatarea datei naşterei [1]).

Domnule Preşedinte,

Voind a-mi regula drepturile la pensiune și neputându-mi procura extract de pe actul meu de naștere din cauză că primăria comunei . . . . . unde am fost născut, nu posedă registrele de stare civilă dela acea dată[2]), după cum probez cu anexatul certificat cu No.[3]) . . . vă rog să binevoiți a dispune chemarea în instanță a ministerului de finanțe, în conformitate cu dispozițiunile art. 48 din legea generală de pensiuni, ca față de dânsul, în ședință publică, să constatați că sunt născut în comuna . . . . la . . . . . anul . . . .

In sprijinul acțiunii de față mă servesc de următoarele acte pe cari le-am depus la grefa acestui onor. tribunal, și anume[4]) . . . . și de următorii martori:[5]) . . . . domiciliați în . . . . strada . . . . . No. . . . .

Cer citarea părților și fixarea unui termen de judecată.

Alătur și o copie de pe prezenta acțiune, spre a

se înmâna ministerului de finanțe (direcția pensiunilor).

Binevoiți, vă rog, d-le președinte, etc.

[Semnătura și domiciliul funcționarului].

INSTRUCȚIUNI

1) Acțiunea se va intenta la tribunalul județului unde a avut loc nașterea, cu două luni în urma notificării făcută ministerului de finanțe, conform art. 48 din lege.

2) Sau nefiind ținute în regulă, nu a fost înscris, sau că registrele au fost distruse.

3) Certificat din partea primăriei unde a fost născut din care să rezulte că nu se găsește înscris în registre, sau că registrele din acel timp au fost distruse.

4) Se va specifica actele de cari se servă și de cari a făcut mențiune în notificarea comunicată ministerului de finanțe. Originalele actelor se vor depune la grefa tribunalului odată cu acțiunea.

5) Numele și pronumele, precum și domiciliul martorilor propuși și de cari s'au făcut mențiune în notificare.

N.B.— Rectificările actelor de stare civilă ce au a servi la constatarea și regularea drepturilor la pensiune se vor face cu aceleași formalități.

FORMULAR No. 45

Petițiune de rectificare de pensiune a ofițerilor și asimilaților lor cari au făcut campania și au fost înscriși la pensiune între 1 Aprilie 1902 și 1 Aprilie 1906 și cărora nu li s'a făcut calculul asupra mediilor specificate la art. 2, § 1, lit. *b, c* și *d*[1]).

Domnule Ministru,

Subsemnatul[2]) . . . . *înscris la pensiune la*[3]) . . . . . . *vă rog, ca, în baza dreptului de rectificare ce-mi acordă art. 2, § 1 din legea dela 27 Martie 1909, să binevoiți a dispune*

rectificarea pensiunii ce mi s'a acordat în sensul de a se face calculul adausului de[4]) . . . . *asupra mediei soldelor specificate la acest articol, iar nu asupra soldei gradului ce am avut în momentul retragerii, cum s'a calculat la înscrierea mea la pensiune.*

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura și domiciliul petiționarului].

INSTRUCȚIUNI

1) Au dreptul a face cerere de rectificare numai ofițerii și asimilații lor cari au făcut campania și au fost înscriși la pensiune între 1 Aprilie 1902 și 1 Aprilie 906, de oarece după această din urmă dată pensiunile au fost bine calculate.

Acestor ofițeri adausul de $1/_{40}$ sau $1/_{60}$ prevăzut în legea din 1889 pentru fiecare an servit peste 25 ani, s'a calculat asupra soldei gradului ce au avut în momentul retragerii, fără ca pensiunea să întreacă acea soldă, în loc să se calculeze asupra mediei soldelor specificate la alin. *b, c,* și *d,* și cu condițiune ca pensiunea să nu întreacă acea medie.

2) Numele, pronumele și gradul ce a avut în momentul retragerii.

3) Data înscrierii la pensiune.

4) $1/_{40}$ dacă era ofițer inferior, $1/_{60}$ dacă era ofițer superior.

FORMULAR No. 46

Petițiunile de rectificare de pensiune a ofițerilor și asimilaților lor cari au făcut campania și cari la 22 Februarie 1902 au avut mai puțin de 25 de ani de serviciu, fiind înscriși la pensiune după această dată [1]).

Domnule Ministru,

Subsemnatul[2]) . . . . . . *înscris la pensiune la*[3]) . . . . . *vă rog ca în baza dreptului de rectificare ce-mi acordă art. 2, § 1 din legea dela*

27 Martie 1909, să binevoiți a dispune rectificarea pensiunii ce mi s'a acordat, în sensul de a mi se socoti ca ani de serviciu timpul cât am fost în școala de ofițeri și timpul cât am servit în armată ca grad inferior.

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul petiţionarului].

INSTRUCȚIUNI

1) Au dreptul a cere rectificarea pensiunii numai ofițerii și asimilații lor cari au făcut campania și cari la 22 Februarie 1902 au avut mai puţin de 25 ani de serviciu. Acestor ofiţeri înscrişi la pensiune după 22 Februarie 1902 li s'a scăzut din totalul anilor serviţi timpul cât au fost în şcoala de ofiţeri şi cel servit ca grad inferior, acordându-li-se pensiune numai pentru timpul servit ca ofiţeri.

2) Numele și pronumele, gradul ce au avut în momentul retragerii.

3) Data când au fost înscriși la pensiune.

FORMULAR No. 47

Petiţiune de rectificarea pensiunilor în baza art. 2, § 1, lit. *e* din lege pentru ofiţerii cari au făcut campania din 1877/1878.

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . . înscris la pensiune la . . . . . . vă rog ca în baza dreptului de rectificare ce-mi acordă art. 2, § 1, lit. e *din lege să binevoiți a dispune rectificarea pensiunii mele în sensul de a mi se face calculul pensiunii nu asupra soldei ce am avut la eșirea mea din armată, ci a soldei corespunzătoare gradului ce am avut, astfel cum era prevăzută în bugetul anului 1900—1901.*

Binevoiți, vă rog, etc.

[Semnătura şi domiciliul petiţionarului].

INSTRUCȚIUNI

Rectificarea va avea efect numai dela data cererei.

FORMULAR No. 48

Petițiune prin care un reangajat pensionar care a servit în funcțiuni civile după înscrierea sa la pensiune, cere rectificarea pensiunii.

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . . . reangajat pensionar, servind în funcțiuni civile după înscrierea mea la pensiune, am onoare a vă ruga ca în conformitate cu dispozițiunile art. 236 din regulamentul legei generale de pensiuni să dispuneți rectificarea pensiunei mele adăogându-mi-se sporul pentru timpul servit în funcțiuni civile ulterior acordărei pensiunii.

In sprijinul cererei mele depun și următoarele acte:

I. Certificatul Curții de conturi No. . . din care se constată timpul servit după . . . . data eșirei mele la pensiune[1]).

II. Certificatul No. . . . liberat de . . . . , din care se constată retragerea mea din funcțiune pe ziua de . . . . . . [2]).

Binevoiți, vă rog, Domnule Ministru, etc.

[Semnătura și domiciliul pensionarului].

INSTRUCȚIUNI

1) Nu se admite rectificarea decât pentru minimum 10 ani serviți și numai la împlinirea etăței de 57 ani.

2) Rectificarea nu se face decât după ce probează că s'a retras definitiv din serviciu.

FORMULAR No. 49

Petițiune prin care un jandarm rural pensionar care a servit în funcțiuni civile după înscrierea sa la pensiune cere rectificarea pensiunii.

Domnule Ministru,

Subsemnatul . . . . . jandarm rural pensionar, servind în funcțiuni civile după înscrierea mea la pensiune, am onoare a vă ruga ca în conformitate cu dispozițiunile art. 242 din regulamentul legei generale de pensiuni să dispuneți rectificarea pensiunei mele, adăogându-mi-se sporul cuvenit pentru timpul servit ulterior acordărei pensiunei.

In sprijinul cererei mele depun următoarele acte:

I. Certificatul Curții de Conturi No. . . din care se constată timpul servit după . . . data ieșirei mele la pensiune[1]*.*

II. Certificatul No. . . . liberat de . . .[2] *din care se constată retragerea mea din funcțiune pe ziua de . . . . .*[3]*.*

Binevoiți, vă rog, etc.

(Semnătura și domiciliul pensionarului).

INSTRUCȚIUNI

1) Nu se admite rectificarea decât numai pentru cel puțin 10 ani serviți și numai la împlinirea vârstei de 57 ani.

2) Autoritatea unde a servit.

3) Rectificarea nu se face decât după retragerea din serviciu.

FORMULAR No. 50

Petiţiune prin care o orfană majoră nemăritată a unui pensionar ale cărui drepturi la pensiune au fost regulate după regulamentul organic al Valahiei, cere a se transmite asupra sa 50 la sută din pensiunea tatălui său.

Domnule Ministru,

Subsemnata . . . . . singura fiică legitimă a decedatului . . . . pensionar ale cărui drepturi au fost regulate în baza dispoziţiunilor regulamentului organic al Valachiei, vă rog să binevoiţi ca în baza art. 10 din lege să dispuneţi să se transmită asupră-mi 50⁰/₀ din pensiunea ce primea tatăl meu.

In sprijinul cererei mele depun următoarele acte:

I. Extractul de deces al tatălui meu.

II. Extractul de deces al mamei mele.

III. Actul de căsătorie al părinţilor mei, legalizat de tribunal.

IV. Extractul după actul meu de naştere liberat de ofiţerul stărei civile a comunei . . . . . şi legalizat de tribunal.

V. Certificatul primăriei comunei . . . . din care rezultă că sunt în vieaţă, şi n'am fost niciodată căsătorită.

Binevoiţi, vă rog, Domnule Ministru, etc.

(Semnătura şi domiciliul petiţionarei).

MODUL DE CALCULARE A PENSIUNILOR

Art. 1 din lege prevede, că pentru un serviciu de 15 ani împliniți, funcționarul are un drept de pensiune egal cu 30% din retribuțiunea de mijloc ce va fi primit în cei din urmă cinci ani de serviciu, iar pentru fiecare an ce trece peste 15, se adaugă un spor de 3,50%, calculat tot asupra retribuțiunei de mijloc din cei din urmă cinci ani de serviciu.

Prin urmare, prima condițiune pentru facerea calculului, este stabilirea mediei retribuțiunei din ultimii 5 ani. Această medie se stabilește adunându-se lefile din cele 60 luni (5 ani), din urmă, începând cu ultima zi de serviciu și socotind înapoi până se complectează 60 de luni.

Totalul acestor lefi se împarte cu 60 de luni și câtul va fi media lefei.

De exemplu: un funcționar cu 27 ani de serviciu care în ultimii 5 ani (60 luni) a avut următoarele lefuri:

Luni	Zile	Leafă lunară		Totalul lefei primite
6	15	cu lei 450	=	lei 2925,—
8	13	„ „ 400	=	„ 3373,33
22	06	„ „ 360	=	„ 7992,—
10	14	„ „ 320	=	„ 3349,33
12	12	„ „ 250	=	„ 3100,—
Luni 60 (sau cinci ani)				Total lei 20739,66

```
20739,66 | 60 luni
180      |---------
 273     | 345,66 media
 240     |   retribuțiu-
  339    |   nei pe ulti-
  300    |   mii 5 ani de
   396   |   serviciu
   360
    366
    360
      6
```

Media lefei pe ultimii cinci ani fiind de lei 345,66 înmulțim această sumă cu cota la sută prevăzută pentru 27 ani, după cum se specifică în următorul tablou de cote pentru calculul pensiunii:

Anii de serviciu	Cota la % corespunzătoare anilor de serviciu	Anii de serviciu	Cota la % corespunzătoare anilor de serviciu
15 . . .	30.— %		
16 . . .	33.50 %	26 . . .	68.50 %
17 . . .	37.— %	27 . . .	72.— %
18 . . .	40.50 %	28 . . .	75.50 %
19 . . .	44.— %	29 . . .	79.— %
20 . . .	47.50 %	30 . . .	82.50 %
21 . . .	51.— %	31 . . .	86.— %
22 . . .	54.50 %	32 . . .	89.50 %
23 . . .	58.— %	33 . . .	93.— %
24 . . .	61.50 %	34 . . .	96.50 %
25 . . .	65.— %	35 . . .	100.— %

de unde rezultă :

345.66	media lefei pe ultimii 5 ani
72	cota $^{0}/_{0}$ pentru 27 ani
69132	
241962	
2488752	

Deci în exemplul ce am luat, pensiunea pentru 27 ani de serviciu, este de lei 248 lunar.

Pensiunea nu va putea întrece în nici un caz media retribuțiunii pe ultimii cinci ani și nici 9.000 lei anual.

Pentru cazul unui funcționar rămas infirm în timpul și din cauza serviciului, așa încât să fie în imposibilitate permanentă și absolută de a-și câştiga existența prin orice fel de muncă, drepturile la pensiune se stabilesc în condițiunile art. 3, lit. *b* din lege. In acest caz pensiunea se calculează nu asupra mediei celor din urmă cinci ani de serviciu, ci asupra ultimei retribuțiuni ce a avut funcționarul.

Minimul timp de serviciu este de 10 ani, spre a se putea dobândi pensiune în condițiunile art. 3 lit. *b*.

Pentru 10 ani se acordă 20$^{0}/_{0}$ din ultima retribuție, iar pentru fiecare an ce trece peste 10 se adaogă 4$^{0}/_{0}$, de unde rezultă că:

Pentru	10	ani	se	acordă	20 $^{0}/_{0}$	din	ultima	retribuţie
»	11	»	»	»	24 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	12	»	»	»	28 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	13	»	»	»	32 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	14	»	»	»	36 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	15	»	»	»	40 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	16	»	»	»	44 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	17	»	»	»	48 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	18	»	»	»	52 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	19	»	»	»	56 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	20	»	»	»	60 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	21	»	»	»	64 $^{0}/_{0}$	»	»	»
»	22	»	»	»	68 $^{0}/_{0}$	»	»	»

Pentru	23	ani	se	acordă	72 %	din	ultima	retribuţie
»	24	»	»	»	76 %	»	»	»
»	25	»	»	»	80 %	»	»	»
»	26	»	»	»	84 %	»	»	»
»	27	»	»	»	88 %	»	»	»
»	28	»	»	»	92 %	»	»	»
»	29	»	»	»	96 %	»	»	»
»	30	»	»	»	100 %	»	»	»

In cazul prevăzut mai sus pensiunea nu va putea întrece ultima retribuțiune și nici 9000 lei anual.

Ministerul de Război

Serviciul Controlului, Contabilității, contencios și pensii

TABEL

de soldele lunare ce se plătesc ofiţerilor pe grade cu începere de la 15 August 1916, data mobilizării armatei, în conformitate cu art. 7 din legea asupra soldei în armată, astfel cum acest articol a fost modificat prin legea decretată sub No. 3246/916 şi publicată în Monitorul Oficial No. 223/916 şi în Monitorul oastei No. 29/916.

GRADUL	Solda bugetară		Sporul de 1/5 (20%)		TOTAL pe lună		Observaţiuni
	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	
Sublocotenent . .	260	—	52	—	312	—	
Locotenent . . .	300	—	60	—	360	—	
Căpitan	400	—	80	—	480	—	
„ cu gradaţie	466	66	93	34	560	—	
Maior	500	—	100	—	600	—	
„ cu gradaţie .	550	—	110	—	660	—	
Locotenent-Colonel.	650	—	130	—	780	—	
Locotenent-Colonel. Comd. de regim. sau funcţie simil.	725	—	145	—	870	—	
Colonel	800	—	160	—	960	—	
Colonel comandant de brigadă sau funcţie similară .	950	—	190	—	1140	—	
General de brigadă	1100	—	220	—	1320	—	
General de brigadă comd. de divizie sau corp de armată, sau funcţie similară	1200	—	240	—	1440	—	
General de divizie	1300	—	260	—	1560	—	
General de corp de armată	1500	—	300	—	1800	—	

VI

LEGE

Relativă la reformarea militarilor, grade inferioare, pentru boale sau infirmități contractate în serviciul armatei în timp de răsboi și la acordarea de pensii și ajutoare.

Decretată sub No. 3244 din 21 Decembrie 1916 şi publicată în „Monitorul Oficial" No. 221 din 23 Decembrie 1916 cu modificările aduse prin Inaltul Decret-lege No. 70 din 10 Ianuarie 1918 publicat în „Monitorul Oficial" No. 242 din 12 Ianuarie 1918.

TITLUL I

Despre reformă.

Art. 1.— Reforma este pozițiunea în care e pus orice militar, grad inferior, care se găsește în imposibilitate, definitivă sau timporară, de a mai servi în armată.

Art. 2.— Reforma este definitivă atunci când ea se pronunță pentru militarul care se găsește în imposibilitate de a mai servi și de a relua ulterior serviciul; iar timporară, atunci când incapacitatea de a servi e considerată ca trecătoare.

Reforma timporară poate fi ulterior revocată, prelungită, sau preschimbată în reformă definitivă, în condițiunile arătate la art. 19 al prezentei legi.

Art. 3.— Reforma e propusă de comisia de reformă și pronunțată de ministrul de răsboi, după avizul consiliului superior de reformă, care hotărăște numai pe bază de acte.

Regulament de aplicare al prezentei legi va stabili compunerea și funcționarea comisiunilor de reformă și al consiliului superior de reformă.

TITLUL II

Drepturile la pensie.

§ 1. *Drepturile reformatului*

Art. 4.— Orice militar, grad inferior, reformat definitiv din cauza unei boale sau infirmități incurabile dobândite în serviciul armatei în timp de răsboi, fie chiar ca urmare a unei epidemii sau a unui accident va avea drept la o pensie, dacă zisa boală sau infirmitate îl pune în imposibilitate de a-și câștiga existența.

Boala sau infirmitatea preexistentă răsboiului va da naștere aceluiaș drept de pensiune ca și aceea contractată în serviciul armatei, în timp de răsboi, dacă va fi fost agravată din cauza serviciului militar până într'atât încât să provoace pronunțarea reformei.

Art. 5.— Cuantumul pensiunei variază:

1) După clasa scărei de gravitate în care intră boala sau infirmitatea incurabilă care a motivat reformarea. Această scară de gravitate cuprinde trei clase, în conformitate cu prescripțiunile regulamentului de aplicație al prezentei legi:

2) După situația de familie a celui reformat: celibatar, căsătorit fără copii, căsătorit sau văduv cu unul, doi, trei sau mai mulți copii.

Cuantumul pensiunii lunare pentru fiecare categorie de pensionari se fixează prin următorul tabel:

Situația de familie a reformatului	Pentru soldați și caporali			Pentru subofițeri		
	Clasa I	Clasa II	Clasa III	Clasa I	Clasa II	Clasa III
	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei
Celibatar	32	24	15	39	31	23
Căsătorit fără copii.	37	29	20	44	36	28
Căsătorit sau văduv cu un copil . .	42	34	25	49	41	33
Căsătorit sau văduv cu doi copii . .	47	39	30	54	46	38
Căsătorit sau văduv cu 3 sau mai mulți copii	52	44	35	59	51	43

Art. 6.— Când două boale sau infirmități dând naștere fiecare dreptului la pensie se găsesc întrunite la acelaș reformat, acesta beneficiază de cumulul de pensii în chipul următor: când cele două boale sau infirmități fac parte din aceeaș clasă urmează a i se acorda pensiunea clasei imediat superioare; când ele ar face parte una din clasa II și cealaltă din clasa III i se va acorda pensia clasei I. De asemenea, dacă un reformat ar avea trei boale sau infirmități, făcând toate trei parte din clasa III, i se va acorda pentru clasa I.

Art. 7.— Pensiunea, odată acordată, este definitivă și irevocabilă și nu poate suferi nici o modificare, nici chiar în cazul în care pensionarul ar fi dobândit, grație reeducațiunei profesionale, un nou mijloc de existență.

§ 2. *Drepturile urmașilor reformatului*

Cuantumul pensiunei odată stabilit va fi asemenea definitiv și ireductibil, chiar în cazul când înainte

de încetarea din viață a titularului i s'a schimbat situațiunea lui de familie indicată de art. 5.

Art. 8.— Pensiunea reformatului trece la moartea sa asupra văduvei lui și asupra copiilor săi minori, legitimi sau legitimați sau recunoscuți, în condițiunile următoare:

Văduva fără copii va primi 50% din pensia soțului.

Văduva cu unul sau mai mulți copii minori va primi întreaga pensiune cuvenită soțului, până la încetarea dreptului la pensiune a celui mai mic dintre acești copii, când pensiunea ei se va reduce la jumătate.

Copii orfani, unul sau mai mulți, vor primi întreaga pensiune cuvenită tatălui lor, până la încetarea dreptului la pensiune a celui mai mic dintre ei.

Art. 9.— Dacă un celibatar s'a căsătorit după înscrierea lui la pensiune și în urmă a murit, văduva și copii legitimi sau legitimați (nu și cei adoptați sau naturali recunoscuți după căsătorie), se vor bucura de drepturile prevăzute la art. 8.

Art. 10.— Când pensia se transmite văduvei și copiilor născuți din altă căsătorie sau din mai multe căsătorii sau când copiii sunt puși sub altă tutelă, văduva va primi 30 la sută din pensia decedatului, iar restul de 70 la sută se va atribui copiilor considerați ca orfani, observându-se regula de sub art. 7, privitoare la stabilitatea cuantumului pensiunilor.

Acest cuantum de 70 la sută se va împărți între ei în părți egale.

Art. 11.— In lipsă de copii legitimi sau legitimați, copiii naturali, legalmente recunoscuți în forma prevăzută de codul civil sau de înaltul decret No. 2.951 din 23 Septembrie 1916, publicat în *„Monitorul*

Oficial No. 241 din 24 Septembrie 1916 şi de legea care va fi ratificat acest decret, vor avea aceleaşi drepturi.

Art. 12.— Pensiunea văduvei încetează la moartea sau recăsătoria sa.

In ambele cazuri, drepturile copiilor, consideraţi ca orfani, se vor regula în conformitate cu art. 8 sau 10 după cazuri.

Art. 13.— Pensiunea copiilor încetează pentru fiecare dintr'înşii la vârsta de 18 ani împliniţi, sau prin căsătorie dacă ea a avut loc înainte de împlinirea acestei vârste.

Art. 14.— In lipsa urmaşilor sus arătaţi, pensiunea se va transmite tatălui infirm fără mijloace de existenţă, sau mamei văduve fără mijloace de existenţă, în proporţie de 50% din pensia decedatului, sub condiţia ca aceştia să nu aibă alt fiu major valid. Constatarea infirmităţii şi a mijloacelor de existenţă va fi determinată prin regulamentul de aplicaţiune al prezentei legi.

TITLUL III

Drepturile la ajutoare

Art. 15.— Au drept la un ajutor pentru caz de reformă:

1. Orice militar, grad inferior, reformat definitiv din cauza unei boale sau unei infirmităţi, dobândită în serviciul armatei în timp de război, chiar ca urmare a unei epidemii sau unui accident, fără să fie în imposibilitate de a-şi câştiga existenţa, dar cu o scădere însemnată a capacităţii sale de lucru putând

sau nu fi îmbunătățită; acest ajutor se acordă pe timp de doi ani.

2. Orice militar, grad inferior, reformat timporar din cauza unei boale sau unei răni dobândite în serviciul armatei, în timp de război, chiar ca urmare a unei epidemii sau unui accident:

a) Cu imposibilitate timporară de a-și câștiga existența.

b) Fără să fie în imposibilitate de a-și câștiga existența, dar cu o scădere însemnată, timporară a capacității sale de lucru.

Ajutorul pentru cei reformați timporar prevăzut la alin. a și b de mai sus, se va acorda pe timp de un an; acest ajutor însă va fi suprimat în cazul când după împlinirea a 6 luni de reformă timporară, bolnavul sau rănitul ar fi fost chemat la serviciu, în urma constatărei făcută de comisiunea medicală că boala sau infirmitatea sa s'a vindecat.

Boala sau infirmitatea, preexistentă războiului care din cauza serviciului militar se va fi agravat până într'atât încât să provoace pronunțarea reformei timporare, va da drept la acelaș ajutor.

Art. 16.— Plata ajutorului prevăzut la articolul precedent este subordonată obligațiunii impuse beneficiarului de a se înscrie într'unul din centrele de reeducațiune profesională, pe timpul și în condițiunile fixate prin regulamentul de aplicațiune al acestei legi.

Art. 17.— Comisiunile de reformă vor avea să decidă inspirându-se dintr'un tabel-călăuză al invalidităților, anexat la regulamentul de aplicațiune al prezentei legi, asupra scăderii capacității suferite de cel reformat; această scădere, pentru a fi conside-

rată ca însemnată și să deschidă dreptul la ajutor, în caz de reformă, trebue să fie de cel puțin 20%.

Art. 18.— Cuantumul ajutorului variază:

1. După scăderea capacității de muncă care va trebui să intre într'una din aceste cinci categorii: 20, 40, 60, 80, și 100%.

2. După situația de familie a reformatului: celibatar, căsătorit fără copii, căsătorit sau văduv cu unul, doi, trei sau mai mulți copii.

Cuantumul ajutorului lunar, pentru fiecare categorie de reformați, se fixează prin următorul tabel:

Situația de familie a reformatului	Pentru soldați și caporali					Pentru subofițeri				
	20%	40%	60%	80%	100%	20%	40%	60%	80%	100%
	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Lei
Celibatar	7	11	15	24	32	12	17	23	31	39
Căsătorit fără copii . .	11	16	20	29	37	16	22	28	36	44
Căsătorit sau văduv cu un copil	14	20	25	34	42	19	26	33	41	49
Căsătorit sau văduv cu doi copii	17	24	30	39	47	22	30	38	46	54
Căsătorit sau văduv cu 3 sau mai mulți copii .	20	28	35	44	52	25	34	43	51	59

Art. 19.— La expirarea termenului fixat la art. 15, doi ani pentru reformații definitiv, un an pentru reformații timporari, reformatul va fi vizitat de comisiunea de reformă, care va avea să decidă asupra suprimării, menținerii, sporirei și eventual a preschimbării ajutorului în pensiune. Comisiunea va decide în acelaș timp din nou asupra aptitudinei de serviciu a reformatului timporar, și va indica, de va fi loc, în ce condițiuni trebue să fie întrebuințat.

Regulamentul de aplicațiune al prezentei legi va fixa modalitatea acestor operațiuni.

Art. 20.— In caz de moarte a beneficiarilor, ajutoarele fixate prin acest titlu nu sunt transmisibile la nici o categorie de urmași.

TITLUL IV

Inscrierea și plata pensiilor și ajutoarelor

Art. 21.— Toate pensiunile și ajutoarele prevăzute în prezenta lege se lichidează de ministerul de războï și se plătesc de Casa generală de pensiuni a Statului.

Ministerul de războï decide definitiv, după avizul consiliului superior de reformă, asupra propunerilor de pensii și ajutoare făcute de comisiunile de reformă, făcând cunoscut ministerului de finanțe (serviciul pensiilor), pe cele aprobate, pentru a fi înscrise și apoi plătite trimestrial: la 1 Ianuarie, 1 Aprilie, 1 Iulie și 1 Octombrie din fiecare an.

Tot astfel se va proceda și pentru transmiterile de pensiuni la urmași.

Inscrierile se vor putea face la orice epocă a anului. Plata va începe la cea mai apropiată din datele sus menționate.

Orice trimestru început va fi datorit întreg.

TITLUL V

Pensiuni acordate familiilor, militarilor, grade inferioare, morți în timpul războiului în serviciul armatei pe câmpul de bătae sau din cauza războiului, fie și ca urmare a unor epidemii sau accidente și ajutoare celor dispăruți.

Art. 22.— Văduvele având copii minori, legitimi și legitimați, sau recunoscuți cum și orfani minori legitimi și legitimați ai militarilor, grade inferioare, morți în timpul războiului, în serviciul armatei, pe câmpul de bătae, sau din cauza războiului, fie și ca urmare a unor epidemii sau accidente, vor avea drept a primi aceeaș pensiune care s'ar fi cuvenit soțului sau tatălui lor, dacă ar fi trăit bolnav sau infirm, calculată ca făcând parte din clasa I a tabelului dela art. 5.

Art. 23.— In cazul în care militarul, grad inferior, decedat, n'ar fi lăsat văduvă, nici copii legitimi sau legitimați, copiii naturali, legalmente recunoscuți conform codului civil sau decretului special sus indicat, vor avea acelaș drept.

Art. 24.— Drepturile văduvei și copiilor se vor calcula după aceleași norme prevăzute de prezenta lege pentru cazul transmiterei pensiunii infirmului asupra urmașilor săi.

Art. 25.— In lipsa urmașilor sus arătați, tatăl infirm fără mijloace de existență, sau mama văduvă fără mijloace de existență, va primi 50% din pensia ce s'ar fi cuvenit fiului lor, dacă ar fi trăit bolnav sau infirm, considerat ca făcând parte din prima clasă a tabelului prevăzut la art. 5 și sub condiția de a nu avea alt fiu major valid.

Art. 26.— Constatarea că militarul a murit pe câmpul de luptă, sau din cauza evenimentelor răsboiului, fie și ca urmare a unor epidemii sau accidente, se va stabili prin rapoartele corpurilor de trupă sau serviciilor competinte, ori prin alte cercetări.

Art. 27.— Văduva, copiii și părinții militarului care nu s'a întors la corpul lui de trupă împreună cu armata, vor avea dreptul la un ajutor lunar egal cu jumătate din pensiunea la care ar fi avut drept dacă soțul, autorul sau fiul lor ar fi murit în timp de răsboiu.

Acest ajutor se va plăti pe timp de 6 luni dela data trecerii armatei pe picior de pace.

Dacă după acest termen dispăruții nu se pot prezenta, autoritățile comunale sunt obligate, după cererea celor interesați, a procede la investigațiuni și la îndeplinirea formelor pentruca judecătoriile de ocoale, pentru cei din comunele rurale, și tribunalele, pentru cei din comunele urbane, să constate decesul, ținând seamă și de constatările ministerului de răsboi, ce vor fi neapărat prezentate în instanță, fie de cel interesat, fie din oficiu, în urma cererii instanței respective.

Decesul fiind definitiv constatat, cei în drept vor putea cere recunoașterea dreptului lor la pensiune, potrivit celor cuprinse în legea de față.

Art. 28.— Dispozițiunile relative la pensiile atribuite bolnavilor sau infirmilor și cele relative la pensiile transmise urmașilor se aplică și la pensiile prevăzute în titlul de față.

Art. 29.— Cererile, însoțite de actele necesare, vor fi adresate ministerului de răsboiu, în termen de cel mult doi ani dela data decretărei demobilizărei armatei.

TITLUL VI

Dispozițiuni generale

Art. 30.— Dreptul la pensiile și ajutoarele prevăzute la titlurile II și III se constată din oficiu în condițiunile indicate în prezenta lege, și în regulamentul ei de aplicațiune. In caz de omisiune, cel interesat va avea, pentru a-și valorifica dreptul pe cale de reclamațiune la ministerul de răsboi, un termen de doi ani, socotit din ziua în care reforma lui va fi fost pronunțată. Dacă reforma nu va fi fost pronunțată, termenul de 2 ani va curge din ziua în care cel în drept va fi părăsit ultimul spital unde va fi fost îngrijit; în acest caz reforma va fi pronunțată și în acelaș timp i se va aloca, în condițiunile de mai sus, pensia sau ajutorul la care are drept.

Termenul de doi ani fiind expirat, dreptul se prescrie.

Art. 31.— Pensiunile și ajutoarele prevăzute de prezenta lege nu se pot ceda, nici urmări, afară de cazurile prevăzute de art. 185 și 187 din codul civil. Ele nu sunt supuse la nici un fel de reținere, nici chiar pentru impozite către Stat, județ și comună.

Ele nu se pierd nici în caz de condamnațiuni corecționale.

Art. 32.— Veri ce cereri și acte relative la pensiile și ajutoarele prevăzute în această lege sunt scutite de orice taxe de timbru.

Art. 33.— Sunt asimilați cu soldații, în ce privește dreptul la pensie și ajutoare, toți conducătorii de vehicule și orice persoană întrebuințată la transporturi și la lucrări de ordine militară, mobilizați sau nu, precum și muzicanții gagiști ai armatei, în

zona de operațiuni a armatei, cari ar fi dobândit, în timpul și din cauza războiului, fie și ca urmare a unor epidemii sau accidente, boale sau răni întrunind caracterele prevăzute în această lege și cari vor fi fost constatate în aceleași forme.

Art. 34.— Dispozițiunile prezentei legi nu sunt aplicabile reangajaților cari rămân sub regimul legii pensiunilor reangajaților, decretată sub No. 190/912 cu modificările ei.

De asemenea, ele nu sunt aplicabile lucrătorilor și meseriașilor stabilimentelor industriale private, mobilizați pe loc sau rechiziționați, lucrând pentru nevoile armatei, cari vor fi devenit infirmi în exercițiul meseriei lor. Aceștia vor avea drept la o pensiune, plătită de cassa generală de pensiuni, egală cu aceia a meseriașilor civili din serviciul armatei, prevăzută în legea decretată sub No. 803 din 27 Februarie 1907, în condițiunile acestei din urmă legi.

De asemenea, văduvele și copiii lor vor avea dreptul la pensia prevăzută de această lege după normele cuprinse în dispozițiile ei și ale regulamentului ei de aplicare.

Art. 35.— Drepturile la pensie acordate pe baza legilor anterioare vor fi transmise celor în drept după dispozițiile prevăzute de acele legi. Titularii drepturilor constatate și lichidate anterior datei aplicării prezentei legi nu vor beneficia în nici un caz de dispozițiile ei.

Art. 36.— Un regulament de administrație publică va determina modul și condițiile de aplicațiune ale prezentei legi.

Art. 37.— Toate dispozițiile legilor și regulamentelor anterioare, contrare dispozițiilor prezentei legi, sunt și rămân abrogate.

Toate cererile de pensiuni şi ajutoare prevăzute în legea de față, nereclamate în timp de doi ani dela data demobilizărei armatei, sau omise dela înscriere și nereclamate în acelaș interval de timp sunt și rămân definitiv prescrise.

Art. 38.— Prezenta lege intră în vigoare, cu efect retroactiv, cu începere dela 14 August 1916, data publicărei decretului de mobilizare, și se va aplica tuturor cazurilor ivite pe toată durata mobilizării cuprinsă între data de mai sus şi data publicărei decretului de punerea armatei pe picior de pace.

Reformările făcute până în termen de 30 zile dela data publicărei regulamentului de aplicare al prezentei legi sunt și rămân definitiv valabile; drepturile la pensiune sau ajutor a celor aflați în aceste condițiuni se vor regula însă în conformitate cu dispozițiunile legii de față și regulamentul ei.

Inscrierile la pensiune a celor pentru cari din cauza evenimentelor războiului, nu și-au putut produce actele doveditoare a situațiunei lor vor fi provizorii. Toate aceste înscrieri provizorii se vor revizui din oficiu după încheerea păcei, stabilindu-se pentru fiecare dreptul legal definitiv ce i se cuvine, fără însă a se putea cere restituirea sumelor încasate până aatunci în baza titlurilor provizorii liberate.

Expunere de motive.

Prin legea din 8 Aprilie 1894 s'a stabilit drepturile la pensiuni și ajutoare ce se acordă militarilor de orice grad rămași infirmi în timp de răsboi și din cauza unui serviciu comandat în timp de pace.

Această lege privea atât pe ofițerii cât și gradele inferioare.

Prin legea generală de pensiuni din 22 Februarie 1902 drepturile ofițerilor, în cazurile mai sus arătate, au fost din nou revăzute și stabilite, iar pentru reangajați, legea din 19 Ianuarie 1912 le-a fixat drepturile respective, astfel că legea din 8 Aprilie 1894 a rămas aplicabilă numai sergenților, caporalilor și soldaților.

In ce privește fixarea pensiunilor, această lege conține dispozițiuni a căror aplicare nu mai corespunde stării actuale de lucruri, și anume:

Legea prevede aceeaș pensiune, fie că titularul este singur, fie că este însurat fără copii, sau însurat și cu mai mulți copii, astfel că sarcinile de familie nu sunt câtuși de puțin avute în vedere.

Legea prevede că dacă militarul nu lasă văduvă sau copii, ci tată sau mamă săraci, dânșii au drept la aceeaș pensiune cât vor trăi, fără a se ține seamă că dacă trăește numai unul din părinți pensiunea ar trebui să fie mai redusă.

Osebit de acestea, legea actuală împarte infirmitățile dobândite în timp de pace în două categorii:

Serviciul comandat;

Serviciul ordinar.

Această diferențiare are multe neajunsuri din cauză că dă loc la diferite interpretări dacă o infirmitate este provenită din serviciul comandat sau din serviciul ordinar, pe când în realitate ceeace trebue stabilit este că orice infirmitate incurabilă care pune pe suferind în situațiune de a nu-și mai putea câștiga existența, dacă provine din îndeplinirea unui serviciu militar, trebue să acorde un drept de pensiune.

Afară de acestea, legea din 1894, nu conține nici o dispozițiune privitoare pe cei cari deși nu apar-

țin elementelor armatei, dar totuși pot muri, sau rămâne infirmi, în caz de răsboi, prin accidente sau epidemii, precum sunt căruțașii, conducătorii de vehicule, meseriașii și lucrătorii, luați și întrebuințați, pe baza legii de rechiziție, în serviciul armatei mobilizate, cazuri pe cari le-am înregistrat în 1913.

Pentru aceste motive și în scop de a asigura, pe de o parte, drepturile persoanelor în raport cu sarcinele lor, iar pe de alta, a nu supune tezaurul decât la cheltuelile strict necesare existenței celor rămași infirmi, sau urmașilor celor morți în serviciul patriei, am întocmit alăturatul proiect care să înlocuiască legea de la 8 Aprilie 1894.

Tot prin acest proiect de lege, am prevăzut dispozițiuni cari, în caz de mobilizare, să înlesnească mijloacele de legitimare a copiilor naturali nerecunoscuți în formele legale, cazuri cari din nenorocire sunt încă foarte numeroase în populația noastră țărănească și asupra cărora Statul trebuie să-și întindă protecțiunea sa.

LEGE

relativă la modificarea art. 21 din legea asupra înaintărilor în armată

(Prom. dec. No. 3247 din 21 Dec. 1916, „Monitorul Oficial" No. 222 din 24 Decembre 1916).

Art. I.— Textul art. 21 din legea asupra înaintărilor în armată se înlocuește cu următorul:

Art. 21.— In timp de războiu, numirile în comandament și înaintările ofițerilor și asimilaților dela un grad la altul, precum și al subofițerilor la cel de sublocotenent, se vor face de către Majestatea Sa Regele, numai pe baza rapoartelor șefilor ierarhici, fără a se mai lua avizul comitetului inspectorilor generali. Pentru aceste înaintări se vor acorda dispense de vechime în grad, stagiu la trupă, examen, condițiuni de vârstă sau căsătorie.

Inaintarea ofițerilor combatanți în condițiunile de mai sus se va putea face pentru gradele ierarhiei militare prevăzute la art. 1 din legea de înaintare iar acea a ofițerilor asimilați numai până la gradul imediat superior aceluia prevăzut în art. 1 pentru fiecare categorie.

Se va acorda de asemenea gradelor inferioare dispense de vechime în grad pentru înaintare.

Pentru înaintarea acelora cari nu aparțin armatelor de operațiuni propunerile vor fi făcute Majestății Sale Regelui de către ministrul de răsboi, păstrându-se numai condițiunile de vechime și de stagiu, celelalte nefiind cerute în tot timpul războiului.

Ofițerul de orice grad, căruia în timp de răsboi i se va fi luat comanda unitătei sale, sau conducerea

unui serviciu prin ordin expres al comandamentului de căpetenie, fără să i se fi dat o altă însărcinare în serviciul armatei mobilizate, va fi de drept considerat ca pus din oficiu în poziție de retragere, ca intrând în categoria celor prevăzuți la art. 27 din legea asupra poziției ofițerilor, fără a mai fi nevoe de îndeplinirea celorlalte formalități menționate în acel text de lege.

Dintre aceștia, cei cari vor avea cel puțin 15 ani calculabili la pensiune vor fi așezați la pensiune cu ca *drepturile ce le acordă legea generală de pensiuni, cu dispensa condițiunei de etate, cu începerea din prima zi a lunei următoare aceleia în cursul căreia li s'a luat comanda unităței sau conducerea serviciului încredințat lor, fără să li se fi dat un alt serviciu.*

Dacă cei aflați în această situațiune sunt deja înscriși la pensiune, vor fi socotiți de drept ca demobilizați, chiar din ziua fixată prin ordinul pentru luarea comandei sau conducerea serviciului;: iar cu începere din prima zi a lunei următoare, vor continua să-și primească pensiunea lor, încetând pentru ei orice alocație de campanie, afară de cazul când luându-li-se comanda sau conducerea serviciului, vor fi fost însărcinați cu îndeplinirea altor servicii ale armatei mobilizate.

In toate cazurile, ridicarea ulterioară prin ordin al comandamentului de căpetenie și a însărcinărei date după luarea comandei sau a conducerei serviciului, va atrage după sine de drept și implicit regularea pozițiunei în condițiunile prevăzute mai sus pentru cei cari nu mai pot avea vre-o întrebuințare în serviciul armatei.

LEGE

Pentru acordarea de pensiuni militarilor grade inferioare medaliaţi cu virtutea militară de război clasa I

(Decr. No. 3251 din 21 Dec. 1916, prom. „Monitorul Oficial" No. 223 din 25 Dec. 1916, cu modificările ce i s'au adus prin Inaltul Decret No. 71 din 10 Ianuarie 1918 publicat în „Monitorul Oficial" No. 243 din 13 Ianuarie 1918.

Art. 1.— Se va acorda o pensie viageră de 25 lei lunar tuturor soldaților și gradelor inferioare cari vor fi dobândit medalia „Virtutea Militară" de răsboi clasa I în timpul și pentru fapte de răsboi.

Art. 2.— Modul și condițiunile în care se va stabili dreptul la pensiune vor fi prevăzute în regulamentul legei.

Aceste pensiuni se vor plăti din fondurile Casei generale de pensiuni.

Raportul D-lui Ministru de Război către M. S. Regele, la decretul No. 71 din 1918.

Prin legea decretată sub No. 3251 din 21 Decembrie 1916, pornită din iniţiativa Adunărei deputaţilor, s'a creiat o pensiune viageră de 25 lei pe lună pentru gradele inferioare carì au dobândit medalia „Virtutea Militară de război clasa I" în timpul şi pentru fapte de război.

Art. 2 din această lege prevede că modul şi condiţiunile în cari se va stabili dreptul la pensiune vor fi prevăzute în regulamentul legei.

Probabil prin această redacţiune s'a înţeles că regulamentul va specifica că aceste pensiuni se vor plăti din fondurile Casei generale de pensiuni; această sarcină însă nu poate fi atribuită Casei generale de pensiuni pe cale de regulament, fără un text expres de lege.

De aceea, de comun acord cu d. ministru al Finanţelor, am întocmit alăturatul proect de decret prin care, sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, se pune în sarcina Casei generale de pensiuni plata acestor pensiuni.

Art. 3.— Pensiunile și ajutoarele ce se vor da ca urmare a ordinelor și decorațiunilor militare în timp de răsboi vor fi servite celor ce li s'au acordat chiar dacă vor avea pensiuni, ajutoare, recompense sau drepturi la dânsele după legea generală de pensiuni sau după legile speciale care le consacra aceste drepturi, cumul neexistând între cele dintâi și cel din urmă.

REGULAMENT

pentru

Aplicarea legei relative la acordarea de pensiuni gradelor inferioare cari au obținut Medalia „Virtutea Militară de răsboi Clasa I".

Inaltul Decret No. 72 din 10 Ianuarie 1918 publicat în Monitorul oficial No. 243 din 13 Ianuarie 1918

Art. 1.— Orice militar, grad inferior, care în timp de răsboi, va fi dobândit Medalia „Virtutea Militară" de răsboi clasa I-a pentru fapte de răsboi, va avea dreptul la pensiunea de 25 lei pe lună prevăzută în legea decretată sub No. 3251 din 21 Decembrie 1916.

Art. 2.— Plata acestor pensiuni este în sarcina Casei generale de pensiuni.

Art. 3.— Inscrierile la pensiune se vor face în urma deciziunilor comisiunei de pensiuni prevăzută la art. 39 și următorii din legea generală de pensiuni; aprobate de ministrul de finanțe.

Art. 4.— Pentru obținerea înscrierilor la pensiune,

ministerul de răsboi, din oficiu, sau cel interesat va înainta ministerului de finanțe, cererea de pensiune împreună cu o copie a decretului prin care s'a acordat această medalie, în care se va indica și Monitorul Oficial în care se găsește publicat acest decret.

Această cerere va fi însoțită și de o copie a foaei sale matricole, pentru stabilirea identităței.

Copia foaei matricole va fi certificată pentru exactitate de către șeful corpului sau serviciului căruia aparține medaliatul, ori de către ajutorul său.

Art. 5.— Dreptul la aceste pensiuni curge dela data decretului prin care medalia a fost acordată.

Aceste pensiuni fiind viagere, nu se transmit la urmași, iar dreptul la ele se va stinge din prima zi a lunei următoare aceleia în cursul căreia a avut loc decesul medaliatului.

Art. 6.— Pensiunile prevăzute în acest regulament se cuvin titularului independent de oricare altă pensiune sau ajutor ce el va dobândi, fie ca accesoriu al altor decorațiuni militare în timp de răsboiu, fie în baza legei generale de pensiuni sau în baza oricărei alte legi speciale.

Dreptul la această pensiune va continua pentru titularul ei chiar în cazul când ar deveni ofițer activ ori de rezervă.

Art. 7.— Aceste pensiuni nu sunt supuse legei contra cumulului în funcțiuni publice.

Ele nu se pot ceda, nici urmări, în total sau în parte, pentru verice fel de datorii.

LEGE

Pentru complectarea dispozițiunilor art. 203, 224—236 inclusiv din codul justiției militare

(Prom. decr. No. 3.252 din 21 Dec. 1916, *Monitorul oficial* No. 224 din 28 Dec. 1916).

Art. 1.— In caz de condamnațiune a militarilor pentru infracțiunile prevăzute de codul justiției militare prin art. 203 (capitularea generalului sau comandantului unei trupe), art. 224—236 inclusiv (nesupunerea, dezertarea militarului, înlăuntrul țărei, în străinătate, la inamic sau în fața inamicului, în care intră și predarea nejustificată la inamic), instanțele judecătorești vor pronunța odată cu pedepsele prevăzute de acele texte și pierderea pensiunei sau oricărui drept de pensiune, ajutor, recompense și altele asemenea din partea Statului, județului, comunei sau a oricărei instituțiuni de utilitate publică, atât pentru militar, cât şi pentru familia sa.

Art. 2.— Toți cei cari se găsesc în un serviciu al armatei sub orice formă, denumire, însărcinare, prestare de serviciu pe lângă sau la armate, în zona armatei, cum şi toți cei autorizați a urma armata cu anume servicii sau însărcinări necesare armatei, precum și funcționarii căilor ferate, ai serviciilor de comunicație pe apă sau pe uscat, ai direcțiunei poştelor, telegrafelor sau telefoanelor, ai tezaurului public, ai siguranței generale a Statului, mobilizați pe loc la armate dacă se vor fi făcut vinovați de predare fără justificare la inamic, se fac prin aceasta vinovați de crimă de dezertare la inamic sau în fața inamicului prevăzută și pedepsită de art. 232—236 inclusiv din codul justiției militare, şi vor fi pedepsiți

cu pedepsele prevăzute de lege pentru militari, aplicate însă cu un grad mai jos.

In contra acestora, odată cu pronunțarea pedepsei instanțele judecătorești vor pronunța conform art. 1 din această lege, *și pierderea pensiunei, a dreptului la pensiune, ajutor, recompense, decorațiuni sau altele asemenea din partea Statului, județului, comunei sau oricărei instituțiuni de utilitate publică, atât pentru ei, cât și pentru familiile lor.*

MINISTERUL DE FINANȚE

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul finanțelor sub No. 4.061 din 23 Ianuarie 1917, prin care— în vederea stărei de răsboi și *până la elaborarea unei legi— se propune spre aprobare proiectul de decret pentru modificarea unor condițiuni și simplificarea formalităților privitoare la lichidarea pensiunilor.*

Văzând jurnalul consiliului Nostru de miniștri No. 33 din 23 Ianuarie 1917,

Am decretat și decretăm:

Art. I.— In tot timpul răsboiului și un an după încheerea păcei lichidările și transmiterile de pensiuni se vor face cu titlu provizoriu și nu vor putea fi atacate în justiție.

Dacă din cauza evenimentelor răsboiului, acei cari

solicită lichidarea sau transmiterea drepturilor la pensie, vor fi în imposibilitate de a-și procura actele cerute de legea generală de pensiuni și de regulamentul ei de aplicare, vor putea să prezinte orice alte acte și dovezi scrise pentru constatarea drepturilor lor.

Constatările comisiunilor medicale și administrative, în cazurile prevăzute de art. 3 și 4 din legea pensiilor, vor putea fi înlocuite cu orice alte acte menite să dovedească drepturile reclamate.

Comisiunea de pensiuni rămâne să aprecieze, pentru fiecare caz în parte, forța probatorie a actelor prezentate.

Art. II.— Comisiunea de pensiuni va fi alcătuită cu primul președinte al tribunalului din Iași sau cu magistratul care îl înlocuește.

Art. III.— Văduvele ofițerilor și asimilaților căzuți în răsboi vor avea drept la maximum de jumătate din pensiunile cuvenite acestora, oricare ar fi timpul de conviețuire în căsnicie, cu respectarea dispozițiunilor din art. 6, alin. final și art. 12 din legea generală de pensiuni.

Această dispozițiune se va considera intrată în vigoare dela 14 August 1916.

Art. IV.— După expirarea termenului prevăzut la art. I, lichidările și transmiterile provizorii de pensiuni se vor revizui din oficiu de comisiunea de pensiuni pe baza actelor prescrise de legea generală de pensiuni și de regulamentul ei de aplicare. Aceste acte vor trebui prezentate ministerului finanțelor de titularii pensiunilor provizorii, în timp de un an dela încheerea păcei, sub pedeapsa suprimării pensiunilor acordate și a restituirei sumelor plătite.

Revizuirea pensiunilor provizorii va fi parțială sau

totală, iar deciziunile de revizuire vor fi date în conformitate cu legea generală de pensiuni. Sumele plătite pe nedrept se vor urmări și incasa cu aplicarea legei de urmărire.

Art. V.— Termenul prevăzut de art. 22 din legea generală de pensiuni, pentru vărsarea reținerilor pe trecut, se prelungește până la un an după încheerea păcei.

Art. VI și cel din urmă.— Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul finanțelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor din acest decret.

Dat în Iași, la 28 Ianuarie 1917.

No. 56.

Notă. — Dispozițiunile acestui decret au fost ratificate prin legea din 17 Martie 1917 (a se vedea legea la pag. No. 402).

Raportul d-lui ministru de finanțe către M. S. Regele

Sire,

Starea de răsboi și ocuparea vremelnică a unei părți din teritoriul țărei au avut, între alte urmări, și pe aceia că lichidarea pensiunilor să nu se mai poată face în condițiunile și cu observarea formalităților prescrise de legea generală de pensiuni și de regulamentul ei de aplicare.

Greutatea și uneori chiar imposibilitatea de a se procura actele necesare,— cum ar fi certificatele de serviciu ale înaltei curți de conturi, actele de stare civilă, etc.,— cum și de a se face diferitele consta-

tări medicale și administrative, sau cercetări locale cu privire la cazurile de infirmități sau moarte în serviciu, ar face în multe cazuri imposibilă lichidarea drepturilor la pensie, cu garanțiile pe cari legea pensiilor le-a prevăzut atât în interesul pensionarilor cât și al casei pensiunilor.

Credem însă că ar fi nedrept ca mare parte din acei cari solicită pensiuni să fie obligați să aștepte sfârșitul răsboiului spre a-și primi pensia, care poate să fie adeseori singurul lor mijloc de existență.

In această situație, socotim că este necesar a se lua măsuri pentru simplificarea formalităților și condițiunilor de înscriere la pensiune, în sensul ca actele cerute de legea pensiilor și de regulamentul ei de aplicare să poată fi înlocuite cu alte acte cari să facă dovada drepturilor reclamate, bine înțeles numai în cazurile în cari procurarea actelor legale nu ar fi posibilă. Așa de pildă anii de serviciu, retribuțiunile plătite, reținerile făcute și uneori chiar etatea s'ar putea dovedi cu certificate de serviciu emanate dela autoritatea unde funcționarul a servit, cu state de serviciu, anuare oficiale, etc.; iar actele de stare civilă din teritoriile ocupate ar putea fi înlocuite cu acte de notorietate făcute în justiție, sub prestare de jurământ. Cât despre constatările medicale și administrative în cazurile prevăzute de art. 3 și 4 din legea pensiilor, vor putea fi înlocuite cu acte și relațiuni date de autoritățile superioare unde funcționarul a servit, sau cu dovezi emanate dela medicii cari l'au îngrijit, etc.

De altfel comisiunea de pensiuni fiind instanța prevăzută de lege pentru stabilirea drepturilor la pensie, credem că este bine să se lase acestei comisiuni toată latitudinea de apreciere asupra actelor

ce trebuesc prezentate și cari pot să varieze dela un caz la altul.

In aceste condițiuni lichidarea drepturilor la pensie se înlesnește, dar erori se pot strecura mai cu înlesnire decât în sistemul legei în vigoare și de aceea asemenea lichidări nu pot rămâne definitive. Măsurile ce propunem au deci un caracter provizoriu, ele urmează a dura atât cât vor dăinui și cauzele cari le-au provocat, adică tot timpul răsboiului și un an după încheerea păcei.

Este evident că asemenea lichidări nu sunt decât măsuri provizorii cu caracter pur administrativ și prin urmare nu pot fi atacate în justiție, întru cât hotărârile judecătorești nu pot avea decât un caracter definitiv.

Toți aceia cari au obținut o lichidare de pensiune în condițiunile de mai sus vor fi obligați să producă în timp de un an dela încheerea păcei, actele prevăzute de legea pensiilor actualmente în vigoare și de regulamentul ei de aplicare, iar comisiunea de pensiuni va cerceta din nou fiecare caz și va confirma sau va modifica hotărârea provizorie de înscriere sau transmitere de pensie. Decisiunile de revizuire vor putea fi supuse apelului și recursului, conform legei, și numai astfel pensiunile recunoscute vor fi definitive.

Pentru ca cei interesați să prezinte neapărat în termenul de mai sus actele necesare, sancțiunea ar fi ca, dela această dată, plata pensiunilor provizorii să înceteze, iar ca o consecință a posibilităței de a se modifica sau anula pensiunile, socotim că plățile făcute fără cauză să poată fi urmărite și încasate fără judecată, ci numai pe baza hotărârei de revizuire rămasă definitivă și cu aplicarea legei de urmărire.

Comisiunea de pensiuni ne mai putând să lucreze în Bucureşti, compunerea acestei comisiuni urmează a se modifica în sensul ca primul preşedinte al tribunalului Ilfov să fie înlocuit cu primul preşedinte al tribunalului din Iaşi. Această modificare este chiar în spiritul legei care a desemnat în comisiune pe primul preşedinte al tribunalului Ilfov pentru că comisiunea lucra la Bucureşti.

Ca măsură de dreptate, reclamată de actuala stare de lucruri, socotim că se impune prelungirea termenului prevăzut de art. 22 din legea generală de pensiuni. Mare parte din funcţionarii cari au cerut beneficiul dreptului acordat de acest articol, adică de a vărsa până la 31 Martie a. c. reţinerile pentru timpul servit în trecut fără reţineri,— aflându-se în teritoriile ocupate, iar alţii găsindu-se actualmente strâmtoraţi, nu mai au putinţa să verse aceste reţineri în termenul prevăzut de articolul citat.

Cum însă n'ar fi drept să se ridice acestor funcţionari—din cauze independente de voinţa lor—beneficiul unui drept acordat de lege, am prevăzut ca vărsarea reţinerilor pe trecut să se poată face până la un an după încheerea păcei.

In afară de aceste măsuri pe cari le propunem, mai credem necesară şi pe aceea ca văduvele militarilor, decedaţi în răsboi, să aibă drept la maximum de jumătate din pensiunea ce s'ar fi cuvenit soţului, oricare ar fi timpul de convieţuire în căsătorie, ţinând seamă că aceste văduve au drept la o solicitudine deosebită şi că asemenea cazuri sunt cu totul excepţionale şi ies cu desăvârşire din rândul cazurilor prevăzute de art. 6 din legea generală de pensiuni.

In sensul mai sus arătat și pentru considerațiunile expuse, am întocmit alăturatul proiect de decret prin care,— până la elaborarea unei legi,— se modifică unele condițiuni și se simplifică formalitățile privitoare la lichidarea pensiunilor.

Autorizat de consiliul miniștrilor prin jurnalul No. 33 din 23 Ianuarie 1917, și dacă Maiestatea Voastră aprobă aceste propuneri, O rog prea plecat să binevoiască a semna proiectul de decret.

No. 4.061. 1917, Ianuarie 23.

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul de lege *pentru modificarea unor condițiuni și simplificarea formalităților privitoare la lichidarea pensiunilor.*

Starea de răsboi și ocuparea vremelnică a unei părți din teritoriul țărei au avut între alte urmări și pe aceia ca lichidarea pensiunilor să nu se mai poată face în condițiunile și cu observarea formalităților prescrise de legea generală de pensiuni și de regulamentul ei de aplicare.

Greutatea și uneori chiar imposibilitatea de a se procura actele necesare, cum ar fi certificatele de serviciu ale Inaltei curți de conturi, actele de stare civilă, etc., cum și de a se face diferitele constatări medicale și administrative, sau cercetări locale cu privire la cazurile de infirmități sau moarte în serviciu, ar face în multe cazuri imposibilă lichidarea

drepturilor la pensie, cu garanțiile pe cari legea pensiilor le-a prevăzut atât în interesul pensionarilor cât și al Casei pensiunilor.

Credem însă că ar fi nedrept ca mare parte din acei cari solicită pensiuni să fie obligați să aștepte sfârșitul războiului spre a-și primi pensia, care poate să fie adesea ori singurul lor mijloc de existență.

In această situație socotim că este necesar a se lua măsuri pentru simplificarea formalităților și condițiunilor de înscriere la pensiune, în sensul ca actele cerute de legea pensiilor și de regulamentul ei de aplicare să poată fi înlocuite cu alte acte, cari să facă dovada drepturilor reclamate, bine înțeles numai în cazurile în cari procurarea actelor legale nu ar fi posibilă. Așa de pildă anii de serviciu, retribuțiunile plătite, reținerile făcute și uneori chiar etatea, s'ar putea dovedi cu certificate de serviciu emanate dela autoritatea unde funcționarul a servit cu state de serviciu, anuare oficiale, etc., iar actele de stare civilă din teritoriul ocupat ar putea fi înlocuite cu acte de notorietate făcute în justiție, sub prestare de jurământ. Cât despre constatările medicale și administrative, în cazurile prevăzute de art. 3 și 4 din legea pensiilor, vor putea fi înlocuite cu acte și relațiuni date de autoritățile superioare unde funcționarul a servit, sau cu dovezi emanate dela medicii cari l'au îngrijit, etc.

De altfel comisiunea de pensiuni fiind instanță prevăzută de lege pentru stabilirea drepturilor la pensie, credem că este bine să se lase acestei comisiuni toată latitudinea de apreciere asupra actelor ce trebuesc prezentate și cari pot să varieze dela un caz la altul.

In aceste condițiuni lichidarea drepturilor la pensie

se înlesneşte, dar erori se pot strecura mai cu înlesnire de cât în sistemul legei în vigoare și de aceea asemenea lichidări nu pot rămâne definitive. Măsurile ce propunem au deci un caracter provizoriu, ele urmează a dura atât cât vor dăinui şi cauzele cari le-au provocat, adică tot timpul răsboiului și un an după încheerea păcei.

Este evident că asemenea lichidări nu sunt decât măsuri provizorii, au caracter pur administrativ și prin urmare nu pot fi atacate în justiție, întru cât hotărârile judecătorești nu pot avea decât un caracter definitiv.

Toți aceia cari au obținut o lichidare de pensiune în condițiunile de mai sus vor fi obligați să producă —în timp de un an dela încheerea păcei,— actele prevăzute de legea pensiilor actualmente în vigoare și de regulamentul ei de aplicare, iar comisiunea de pensiuni va cerceta din nou fiecare caz și va confirma sau va modifica hotărârea provizorie de înscriere sau transmitere de pensie. Deciziunile de revizuire vor putea fi supuse apelului și recursului conform legii și numai astfel pensiunile recunoscute vor fi definitive.

Pentru ca cei interesați să prezinte neapărat, în termenul de mai sus, actele necesare, sancțiunea ar fi ca, dela această dată, plata pensiunilor provizorii să înceteze, iar ca o consecință a posibilității de a se modifica sau anula pensiunile, socotim că plățile făcute fără cauză să poată fi urmărite și încasate fără judecată, ci numai pe baza hotărârei de revizuire rămasă definitivă și cu aplicarea legii de urmărire.

Comisiunea de pensiuni ne mai putând să lucreze în București, compunerea acestei comisiuni urmează a se modifica în sensul ca primul-preşedinte al tri-

bunalului Ilfov să fie înlocuit cu primul-președinte al tribunalului din Iași. Această modificare este chiar în spiritul legii care a desemnat în comisiune pe primul președinte al tribunalului Ilfov pentru că comisiunea lucra în București.

Ca măsură de dreptate, reclamată de actuala stare de lucruri, socotim că se impune prelungirea termenului prevăzut de art. 22 din legea generală de pensiuni. Mare parte din funcționarii cari au cerut beneficiul dreptului acordat de acest articol,— adică de a vărsa până la 31 Martie a. c. reținerile pentru timpul servit în trecut fără rețineri,— aflându-se în teritoriile ocupate, iar alții găsindu-se actualmente strâmtorați, nu mai au putința să verse aceste rețineri în termenul prevăzut de articolul citat.

Cum însă n'ar fi drept să se ridice acestor funcționari— din cauze independente de voința lor—beneficiul unui drept acordat de lege, am prevăzut ca vărsarea reținerilor pe trecut să se poată face până la un an după încheerea păcei.

In afară de aceste măsuri pe cari le propunem, mai credem necesară și pe aceia ca văduvele militarilor decedați în război să aibă drept la maximum de jumătate din pensiunea ce s'ar fi cuvenit soțului oricare ar fi timpul de conviețuire în căsătorie, ținând seamă că aceste văduve au drept la o solicitudine deosebită și că asemenea cazuri sunt cu totul excepționale și ies cu desăvârșire din rândul cazurilor prevăzute de art. 6 din legea generală de pensiuni, care condiționează pensiunile văduvelor după durata traiului în căsătorie.

In sensul mai sus arătat și pentru considerațiunile expuse am întocmit alăturatul proect de lege

pentru modificarea unor condițiuni și simplificarea formalităților privitoare la lichidarea pensiunilor.

De altfel dispozițiunile din acest proect au fost puse deja în aplicare prin înaltul decret No. 56 din 28 Ianuarie 1917, sub rezerva ratificărei Corpurilor legiuitoare.

MINISTERUL DE FINANȚE

LEGE

Pentru modificarea unor condițiuni și simplificarea formalităților privitoare la lichidarea pensiunilor

(Sancționată cu Decretul No. 217 din 17 Martie 1917)

Art. 1.— In tot timpul războiului și un an după încheerea păcei, lichidările și transmiterile de pensiuni se vor face cu titlul provizoriu și nu vor putea fi atacate în justiție.

Dacă din cauza evenimentelor războiului acei cari solicită lichidarea sau transmiterea drepturilor la pensie vor fi în imposibilitate de a-și procura actele cerute de legea generală de pensiuni și de regulamentul ei de aplicare, vor putea să prezinte orice alte acte și dovezi scrise pentru constatarea drepturilor lor.

Constatările comisiunilor medicale și administrative, în cazurile prevăzute de art. 3 și 4 din legea pensiilor, vor putea fi înlocuite cu orice alte acte menite să dovedească drepturile reclamate.

Comisiunea de pensiuni rămâne să aprecieze pentru fiecare caz în parte forța probatorie a actelor prezentate.

Art. 2.— Comisiunea de pensiuni va fi alcătuită cu primul președinte al tribunalului din Iași, sau cu magistratul care îl înlocuește, iar ca delegat al ministerului finanțelor va fi unul din advocații Statului.

Art. 3.— Văduvele ofițerilor și asimilaților căzuți în războí vor avea drept la maximum de jumătate din pensiunile cuvenite acestora, oricare ar fi timpul de convietuire în căsnicie, cu respectarea dispozițiunilor din art. 6 (alin. final) și 12 din legea generală de pensiuni.

Această dispozițiune se va considera întrată în vigoare dela 14 August 1916.

Art. 4.— După expirarea termenului prevăzut la art. 1, lichidările și transmiterile provizorii de pensiuni se vor revizui din oficiu de comisiunea de pensiuni pe baza actelor prescrise de legea generală de pensiuni și de regulamentul ei de aplicare. Aceste acte vor trebui prezentate ministerului finanțelor de titularii pensiunilor provizorii în timp de un an dela încheerea păcei, sub pedeapsa suprimărei pensiunilor acordate și a restituirei sumelor plătite.

Revizuirea pensiunilor provizorii va fi parțială sau totală, iar deciziunile de revizuire vor fi date în conformitate cu legea generală de pensiuni. Sumele plătite pe nedrept se vor urmări și încasa cu aplicarea legei de urmărire.

Art. 5.— Termenul prevăzut de art. 22 din legea generală de pensiuni, pentru vărsarea reținerilor pe trecut, se prelungește până la un an după încheerea păcei.

Art. 6.— Se ratifică dispozițiunile coprinse în înal-

tul decret regal No. 56, publicat în *Monitorul Oficial* No. 253 din 30 Ianuarie 1917, toate aceste dispozițiuni vor avea putere de lege cu începere dela data publicărei decretului prin *Monitorul Oficial.*

O copie de pe acest decret rămâne anexată la prezenta lege.

Art. 7.— *Toate dispozițiunile din legi și regulamente, contrarii legei de față, sunt și rămân suspendate în tot timpul cât prezenta lege va fi în vigoare*[1].

DECRET

Pentru introducerea următoarelor modificări și adăogiri în legea asupra înaintărilor în armată

(No. 775 din 25 Iulie 1917, publicat în „Monitorul Oficial" No. 98 din 26 Iulie 1917).

1. Textul art. 21 din acea lege se înlocuește cu următorul:

Art. 21.— In timp de răsboiu, înaintarea gradelor inferioare, a ofițerilor și a asimilaților lor, aparținând armatei mobilizate ca și numirile la comandamente și servicii se vor face observându-se cele ce urmează:

a) Se suprimă vechimea în grad, stagiu la trupă, examenele și probele cerute în timp de pace, pentru a trece dela un grad la altul, sau dela o funcțiune (comandament) la alta, avizul comitetului inspecto-

---

1) NOTĂ. — Vezi Decretul Regal No. 56 din 28 Ianuarie 1917, pag. No. 392.

rilor generali și condițiunile de vârstă și căsătorie prescrise de aliniatele b și d de sub art. 28;

b) Tablourile de înaintare se întocmesc de ministerul de răsboi, împreună cu Marele Cartier General și cu ministerul materialului de răsboi pentru personalul militar al acestui departament și sunt supuse aprobărei Regelui.

Aceste tablouri se întocmesc după propunerile categorice și documentate ale șefilor ierarhici, din care să reiasă în mod clar aptitudinele ofițerului pentru comanda unităței sau pentru conducerea serviciului imediat superior;

c) Inaintările ofițerilor se fac în ordinea înscrierei în anuar.

Totuși, ofițerii și asimilații cari vor fi săvârșit fapte strălucite de destoinicie în conducerea trupelor în lupte, precum și pentru deosebită pricepere și inițiativă în concepția și execuția diferitelor chestiuni în legătură directă cu operațiile sau în conducerea unui serviciu ce ar ajuta în mod vădit operațiunile armatei, pot înainta, dela un grad la altul oricare ar fi ordinea înscrierii în anuar.

Aceste dispozițiuni se aplică în aceleași condițiuni și ofițerilor prizonieri la înapoierea lor din captivitate;

d) Medicii și intendanții generali ca și veterinarii și farmaciștii colonei vor putea obține numai în timp de război pentru servicii eminente bine constatate un grad superior celui prevăzut de art. 2 din legea actuală asupra înaintărilor în armată.

2. *La art. 77 din menționata lege se adaugă următorul aliniat:*

Cei angajați în timp de război nu sunt obligați

pentru regularea drepturilor la pensie de a depune reținerile ce ar fi urmat să li se facă în trecut.

3. După art. 77 din acea lege se adaugă un nou articol în cuprinderea următoare:

Art. 77 bis. Supușii statelor aliate pot fi primiți în timp de război să lupte în rândurile armatei române cu gradul și vechimea ce au în armată căreia aparțin. Ei vor avea în armata română pe tot timpul războiului toate îndatoririle, drepturile și prerogativele gradului lor.

Art. II.— Toate dispozițiunile contrare decretului de față sunt și rămân desființate.

DECRET

Pentru adăugarea art. 27 bis din legea asupra pozițiunei ofițerilor

(Decret No. 776 din 25 Iulie 1917, publicat în „Monitorul Oficial" No. 98 din 26 Iulie 1917).

Art. 27 bis.— In timp de război dacă unui ofițer de orice grad i se ia comanda unităței sale sau conducerea unui serviciu, prin ordin expres al comandamentului de căpetenie, fără să i se dea o altă însărcinare în serviciul armatei de operațiuni, el este pus la dispoziția ministerului de război, care îl trimite în cercetarea unei comisiuni speciale spre a se pronunța dacă mai poate fi utilizat în serviciul armatei din zona interioară.

Dacă comisiunea în urma examinărei cauzelor luărei comandei sau conducerei serviciului din zona de operațiuni, găsește că ofițerul e nedestoinic, chiar

pentru serviciul armatei în zona interioară, ministrul de război pe baza raportului comisiunei supune Regelui trecerea ofițerului în pozițiune de retragere potrivit dispozițiunilor art. 27 fără însă a mai fi nevoie de îndeplinirea celorlalte formalități prescrise de acel articol.

Dispozițiunile de mai sus se aplică în aceleaș cazuri și în aceleași condițiuni și ofițerilor din zona interioară, oricari ar fi motivele pentru cari ei se găsesc la zona interioară.

Comisiunea se va numi de ministru de război și se va compune din 3 generali din care unul va fi propus de Marele Cartier General.

Ofițerii cărora li s'au luat comanda unităței lor sau conducerea serviciului și cari n'au fost găsiți destoinici pentru zona interioară, pot beneficia de dreptul de a demisiona din armată și în timp de război.

Ofițerii cărora după decretarea mobilizărei li s'au luat comanda sau conducerea serviciului dela partea activă prin ordin al comandamentului de căpetenie, vor fi la decretarea demobilizărei de drept puși în pozițiune de retragere din oficiu.

Ofițerii astfel trecuți în retragere sau demisionați în condițiunile de mai sus cari vor avea cel puțin 15 ani calculabili la pensiune, vor fi așezați la pensiune cu drepturile ce le acordă legea generală de pensiuni fiind dispensați de condițiunea vârstei, pe ziua fixată prin decretul regal pentru trecerea din oficiu în pozițiune de retragere. Aceia însă cari sunt deja înscriși la pensiune vor reintra în drepturile lor de pensiune cu începere din prima zi a lunei următoare aceleia în cursul căreia li s'a schimbat situațiunea.

Art. II.— Toate dispozițiunile contrare decretului de față sunt și rămân desființate.

Raportul D-lui Ministru de Război către M. S. Regele

Prin legea decretată sub No. 3247 din 21 Decembrie 1916 modificându-se articolul 21 din legea asupra înaintărilor în armată, s'a determinat prin aliniatul 5 următoarele: modul în care va fi regulată situațiunea acelor ofițeri cari au dat dovezi de lipsă de aptitudini pentru serviciul frontului.

Cum însă dintre aceştia pot fi utilizați cu folos la serviciile din zona interioară s'a simțit necesitatea ca în viitor aceşti ofițeri să fie puşi pur și simplu la dispoziția ministerului de război care de va constata aptitudinea lor pentru zona interioară să-i poată utiliza în această zonă.

In acest scop și autorizat de consiliul de miniștri prin jurnalul No. 279/917, am întocmit alăturatul proiect de decret prin care sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare se introduce în legea asupra pozițiunei ofițerilor art. 27 bis care regulează situația acestor ofițeri aflați în condițiunile indicate mai sus înlocuindu-se astfel dispozițiunile alin. 5 și următorii de sub art. 21 din legea asupra înaintărilor în armată.

DECRET

Privitor la situațiunea preoților mobilizați la partea activă a armatei

(No. 778 din 25 Iulie 1917, „Monitorul Oficial" No. 99 din 27 Iulie 1917).

Art. I.— Se aprobă de Noi sub rezerva ratificării ulterioare a Corpurilor legiuitoare, următoarele dispozițiuni privitoare la situațiunea preoților mobilizați la partea activă a armatei:

Art. 1.— Din punctul de vedere al soldelor și al celorlalte prestațiuni, preoții mobilizați la trupele și serviciile dela armata de operațiuni și pe cât timp vor face efectiv serviciu la acele corpuri și servicii, vor fi considerați ca asimilați gradului de locotenent, având dreptul la solda sporită cu 1/5 și la toate celelalte îndemnizări cuvenite acestui grad.

Șeful serviciului religios dela Marele Cartier General va fi asimilat, din acest punct de vedere gradului de colonel, iar ajutorul său gradului de maior.

Art. 2.— Preoții asimilați gradului de locotenent în condițiunile articolului precedent, dacă se vor distinge prin vădite acte de curaj, bărbăție, abnegație și devotament, în exercitarea misiunii lor, vor putea fi înaintați la gradul asimilat de căpitan, având drepturile dela data înaintării la solda și accesoriile ei cuvenite acestui grad.

Inaintările în acest grad se vor face prin înalt ordin de zi, lăsat pe propunerile tuturor șefilor ierarhici, militari și avizul conform al șefului serviciului religios dela Marele Cartier General.

Art. 3.— Preoții prevăzuți la art. 1 și 2 de mai sus, rămași infirmi din cauza evenimentelor războiului,

precum și urmașii celor morți din aceleași cauze, se vor bucura de dispozițiunile de sub art. 4 din legea generală de pensiuni, privitoare la pensiunile ofițerilor și asimilaților acestora, morți sau rămași infirmi din cauza evenimentelor războiului.

Raportul D-lui Ministru de Război către M. S. Regele

Atribuțiunile preoților mobilizați la partea activă a armatei sunt regulate în prezent prin instrucțiunile ministeriale din anul 1915, cari, din punctul de vedere al soldei și celorlalte prestațiuni, sunt considerați ca asimilați gradului de locotenent.

S'a omis însă a se prevedea în acele instrucțiuni răsplata pe care spiritul de dreptate și necesitatea emulațiunei cereau să se prevadă pentru acei preoți cari ar da dovezi netăgăduite că merită o astfel de răsplată.

La Marele Cartier General s'au primit numeroase rapoarte din partea comandamentelor militare din cari se constată că foarte mulți preoți au dat dovezi de abnegație și dragoste creștinească în îndeplinirea datoriilor lor de conducători morali ai ostașilor, săvârșind uneori acte de bravură și servind prin aceasta drept pildă de curaj și dispreț de moarte.

DECIZIUNE

privitoare la numirea comisiunilor medicale prevăzute de art. 25 și 26 din legea asupra pozițiunei ofițerilor

(No. 53 din 6 Aug. 1917, „Monitorul Oficial“ No. 110 din 9 August 1917).

Având în vedere art. 27 din regulamentul legei asupra pozițiunei ofițerilor, astfel cum acest articol a fost modificat prin înaltul decret No. 472/917, precum și numărul restrâns de medici militari pentru compunerea comisiunilor prevăzute de acel text de regulament:

Decidem:

Art. I.— In timp de război comisiunile medicale, prevăzute de art. 25 și 26 din legea asupra pozițiunei ofițerilor, pentru constatarea ofițerilor și asimilaților lor, propuși a fi trecuți în pozițiune de retragere pentru infirmități, vor fi comisiunile medico-militare (I, II, III și IV) prevăzute de ordinul circular No. 51.930 din 5 Iunie 1917, publicat în *Monitorul Oficial* No. 55 din 1917 și în *Monitorul Oastei*, p. r. No. 18/917, instituite deja de Marele Cartier General în înțelegere cu ministerul, însă vor fi complectate fiecare cu medici ofițeri superiori specialiști ca membrii luați din garnizoana de reședință sau la neajungere, din garnizoanele cele mai apropiate, astfel ca fiecare comisiune să fie compusă din cinci membri, așa după cum prevăd sus menționatele articole din zisa lege.

Acești membrii specialiști vor fi desemnați de președinții comisiunilor medico-militare.

Art. II.— Aceste comisiuni vor menționa în pro-

cesele-verbale ce vor încheia pentru fiecare caz în parte, dacă ofițerul mai poate sau nu continua serviciul, *pronunțându-se și asupra calificării ce trebue dată boalei sau infirmității în raport cu prevederile art. 3 și 4 din legea generală de pensiuni, așa după cum prevede art. 28 din regulamentul legei asupra pozițiunei ofițerilor.*

DECRET

Cuprinzând dispozițiuni excepționale în favoarea văduvelor și copiilor minori ai ofițerilor morți în timpul și din cauza evenimentelor războiului

(No. 925 din 19 August 1917, „Monitorul Oficial" No. 121 din 22 August 1917).

Art. 1.— Ofițerii cari au murit în timpul și din cauza evenimentelor războiului vor fi socotiți că erau înaintați la gradul imediat superior aceluia pe care-l aveau în momentul decesului.

Art. 2.— Prin derogațiune dela dispozițiunile art. 4 din legea generală de pensiuni, pensiunile văduvelor și copiilor minori ai ofițerilor morți în timpul și din cauza evenimentelor războiului se vor calcula pe baza soldei noului grad prevăzut la art. 1 de mai sus, adică pe baza soldei noului grad, sporită cu 1/5—indiferent dacă ofițerul mort în aceste împrejurări era ofițer din activitate sau din rezervă, pensionar sau nepensionar.

Art. 3.— Pensiunile urmașilor celor prevăzuți în decretul de față, deja lichidate provizoriu, sau defi-

nitiv, se vor rectifica, recunoscându-li-se drepturile prevăzute la art. 2 de mai sus.

Aceste rectificări se vor face din oficiu, cu începere dela data morții celor prevăzuți la art. 1.

Art. 4.— Toate dispozițiunile din legi și regulamente contrarii celor cuprinse în decretul de față sunt și rămân desființate.

Raportul D-lui Ministru de Război către M. S. Regele

In momentele atât de grele prin care trecem, gândul nostru al tuturor trebue să fie cu deosebire îndreptat către acei viteji, cari, prin curagiul și prin avântul lor, rare ori pomenit în istoria omenirei, și-au jertfit viața pentru apărarea căminului strămoșesc, fără să se fi preocupat de soarta văduvelor și copiilor lor, lipsiți de aci înainte de ocrotirea firească a soțului și părintelui rămas în viață.

Ca un omagiu de adâncă și pioasă recunoștință ce le datorăm, este pentru toți o sacră obligațiune de a ne preocupa de soarta acestor urmași din toate punctele de vedere.

Deocamdată trebue neapărat, să netezim asperitățile pe cari art. 4 din legea generală de pensiuni le prevede pentru acești urmași ale căror înscrieri la pensiune au și început, creindu-li-se o situațiune materială mult mai grea decât aceia pe care o aveau pe când soții și părinții lor erau în viață.

Pentru această ameliorare de pensiuni am întocmit alăturatul proiect de decret.

Sporirea bazei de calcul a pensiunei în modul indicat în acest proiect, împreună cu măsura admisă de consiliul de miniștri de a se plăti acestor urmași

îndemnităţi de chirie la fel cu acelea acordate ofiţerilor rămaşi în viaţă, va fi desigur o reală îmbunătăţire a situaţiunei lor materiale.

DECRET

Privitor la modificarea art. 29 din legea generală de pensiuni

(No. 926 din 19 August 1917, „Monitorul Oficial" No. 121 din 22 August 1917).

Art. 1.— Se aprobă de Noi, sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, ca textul art. 29 din legea generală de pensiuni să se înlocuiască cu următorul:

Art. 29.— „In timp de război, ofiţerii din activitate, a căror demisiune a fost acceptată, fără a mai fi trecuţi în elementul rezervei, vor putea cere şi obţine înscrierea lor la pensiune pe prima zi a lunei următoare aceleia în cursul căreia demisiunea le-a fost acceptată,— dacă au împlinită etatea prevăzută de lege spre a fi înscrişi la pensiune pentru vechime de serviciu şi întrunesc şi celelalte condiţiuni cerute de legea generală de pensiuni pentru timpul de pace".

Raportul D-lui Ministru de Război către M. S. Regele

Art. 29 din legea generală de pensiuni prevede că: „în timp de război, retragerea la pensiune este suspendată pentru militari".

In urma corespondenţei urmată între ministerul

de război și cel de finanțe asupra întinderei și înțelesului menționatului text de lege, s'a stabilit că numai înscrierile la pensiune a militarilor demisionați în timp de război sunt suspendate până la terminarea campaniei, iar nu și înscrierile celor puși din oficiu la retragere sau a urmașilor celor morți, aceștia putând fi așezați la pensie și în cursul războiului ca și în timp de pace.

Cu toate acestea, sunt cazuri în cari, chiar în timp de război, interesele armatei cer a se accepta demisiunea din armată a unui ofițer activ, fără a mai fi trecut în cadrele de rezervă și deci implicit a-l demobiliza, aceea ce poate avea loc în virtutea art. 16 din legea asupra pozițiunei ofițerilor.

Această măsură este însă greu de aplicat pentru cei ce ar avea putința de a fi înscriși la pensiune, din cauza menționatului articol din legea generală de pensiuni, care nu permite înscrierea lor la pensiune decât după terminarea campaniei.

DECRET [1])

Privitor la acordarea de pensiuni militarilor și personalului civil aparținând misiunilor franceze în România

(No. 978 din 4 Septembrie 1917, „Monitorul Oficial" No. 134 din 6 Septembrie 1917).

Art. I.— Se aprobă de Noi, sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, următoarele dispozițiuni relative la:

NOTĂ. — Acest Decret a fost modificat prin Decretul următor No. 1359 din 16 Noembrie 1917.

Acordarea de pensiuni plătibile de Statul român militarilor și personalului civil aparținând misiunilor franceze în România, pentru infirmități dobândite în timpul și din cauza evenimentelor războiului, precum și văduvelor și copiilor acestora în cazuri de moarte din aceleași cauze.

Art. 1.— Militarii de orice grad, precum și întregul personal civil aparținând misiunilor militare și sanitare franceze, venite în România, fie din ordinul guvernului francez, fie în baza convențiunilor speciale încheiate cu guvernul român, dacă au dobândit infirmități incurabile în timpul și din cauza evenimentelor războiului, vor avea dreptul la pensiuni plătibile de Statul român în condițiunile stabilite prin decretul de față.

Aceste pensiuni sunt independente de pensiunile ce li s'ar cuveni în Franța în baza legilor franceze.

Art. 2.— Cuantumul pensiunei celui care va fi contractat o infirmitate incurabilă în timpul și din cauza evenimentelor războiului, va fi cel prevăzut de art. 4 din legea generală de pensiuni, adică solda din timp de pace a gradului pe care-l avea în momentul când a contractat infirmitatea sporită cu 1/5 (20 la sută).

Art. 3.— Solda (fără accesorii) ce se va lua de bază la calcularea pensiunei va fi cea prevăzută de legea română a soldelor pentru gradele corespunzătoare din armata română.

Pentru cei ale căror grade sau funcțiuni nu au echivalență în legea română, se va lua de bază solda sau salariul lor din timp de pace în armata franceză (fără accesorii), sporită cu 1/5 (20 la sută).

Pentru infirmiere și alte persoane neasimilate cu gradele militare se va lua de bază salariul (fără ac-

cesorii) ce primeau în România în momentul dobândirei infirmităței, sporit de asemenea cu 1/5 (20 la sută).

Art. 4.— In caz de moarte în timpul şi din cauza războiului a celor prevăzuţi la art. 1, acest drept de pensiune, revine văduvelor şi copiilor lor minori. Inscrierea acestora la pensiune se va face în condiţiunile stabilite de articolul 6 din legea generală de pensiuni, astfel cum acest articol a fost modificat prin legea decretată sub No. 217 din 17 Martie 1917, art. 8, 10, 12, 13, 14 şi 15 din aceiaş lege şi anume:

a) Văduva fără copii a defunctului va primi 50 la sută din pensiunea ce s'ar fi cuvenit soţului ei, dacă ar fi rămas infirm (art. 6 alin. 1 din legea generală de pensiuni);

b) Dacă sunt copii minori născuţi din căsătoria cu defunctul, se va adăuga la pensiunea cuvenită văduvei încă un supliment de pensiune determinat astfel: pentru un copil, 20 la sută din pensiunea tatălui; pentru 2 copii, 35 la sută; pentru 3 sau mai mulţi, 50 la sută din acea pensiune (art. 6 alin. 3 din legea generală de pensiuni);

c) Când văduva vine la pensiune în concurenţă cu copiii soţului dintr'o altă căsătorie, pensiunea ei va fi de 30 la sută din pensiunea soţului; dacă este un singur copil din altă căsătorie, acesta primeşte 40 la sută din pensiunea cuvenită tatălui; dacă sunt 2 copii, ei primesc 55 la sută; dacă sunt 3 sau mai mulţi copii, ei primesc 70 la sută (art. 6 alin. 4 legea generală de pensiuni);

d) Când din diferite cauze copiii minori ai defunctului s'ar pune sub o altă tutelă decât aceea a văduvei lor mamă, în acest caz pensiunea cuvenită mamei va fi de 30 la sută din pensiunea defunctului

ei soț, iar pentru copii se vor adăoga la cotele indicate la alin. *b* de mai sus 20 la sută din pensiunea tatălui lor (art. 8 din legea generală de pensiuni);

e) Dreptul la pensiune al orfanilor de tată și de mamă va fi: pentru un copil, 50 la sută din pensiunea tatălui; pentru 2 copii, 65 la sută; pentru 3 sau 4, 75 la sută; pentru mai mulți de 4, întreaga pensiune ce se cuvenea tatălui. Copiii a căror mamă s'a remăritat se vor trata ca orfani (art. 10 din legea generală de pensiuni).

f) Copiii din diferite căsătorii vor avea drepturi egale din aceiaș pensiune a defunctului lor tată, tratându-se ca orfani. Dacă văduva trăește, ea va lua numai o pătrime din pensiunea soțului (art. 12 din legea generală de pensiuni).

g) Văduva are drept la pensiune până la moartea sau până la remăritare. Copiii au drept la pensiune până la majorat sau până la căsătorie, dacă ea are loc înainte de a fi împlinit etatea de 21 ani (art. 13 din legea generală de pensiuni);

h) Numai copiii legitimi sau legitimați au dreptul la pensiune (art. 14 din legea generală de pensiuni).

i) Văduva nu are drept la pensiune dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut după regularea la pensiune a soțului (art. 15 din legea generală de pensiuni).

j) In cazul când un celibatar a obținut o pensiune în baza decretului de față, iar în urmă s'a căsătorit, văduva sa, în caz de moarte, nu va avea drept la transmiterea pensiunei defunctului ei soț pensionar, copiii legitimi (nu și cei legitimați) ai acestuia se vor trata însă ca orfani, primind drepturile prevăzute la aliniatul *e* de mai sus (art. 15, alin. 3 din legea generală de pensiuni).

Art. 5.— Până la încheerea păcei pensiunile prevăzute în decretul de față se vor lichida de către o comisiune compusă dintr'un delegat al ministerului de război, un delegat al Marelui Cartier General și un delegat al ministerului de finanțe.

Această comisiune va lucra la ministerul de război.

Ei îi incumbă sarcina ca, prin ministerul de război și Marele Cartier General să provoace și să stabilească actele necesare pentru valorificarea dreptului la pensiune al fiecărei persoane.

Deciziunea asupra validităței actelor produse pentru această valorificare este cu totul lăsată la suverana apreciere a acestei comisiuni.

Deciziunile acestei comisiuni, admițând sau respingând o cerere de înscriere la pensiune, aprobate de ministerul de război, vor fi definitive și executorii, fără drept de apel sau recurs la instanțele judecătorești.

După încheerea păcei nouile înscrieri la pensiune și transmiterile către văduvele și copiii minori ai celor deja înscriși se vor face de către comisiunea de pensiuni care funcționează pe lângă ministerul finanțelor în condițiunile stabilite de legea generală de pensiuni și regulamentul ei și potrivit dispozițiunilor din prezentul decret.

Art. 6.— Orice drept la pensiune în baza prezentului decret, nereclamat în termen de un an, socotit dela încheerea păcei, se va considera ca prescris.

Art. 7.— Nu sunt aplicabile celor prevăzuți în decretul de față dispozițiunile decretului No. 925 din 19 August 1917.

Art. 8.— Toate celelalte chestiuni neprevăzute expres în decretul de față, precum fixarea datei dela care curge dreptul la pensiune al fiecărei persoane

și alte asemenea chestiuni de detaliu, se vor regula în conformitate cu dispozițiunile legei generale de pensiuni și a regulamentului ei.

Art. 9.— Toate pensiunile prevăzute în prezentul decret se vor plăti din fondurile Casei generale de pensiuni.

Art. 10.— Decretul de față se va considera pus în aplicare cu începere dela data mobilizărei armatei române.

DECRET

Privitor la modificarea art. 2, 3 și 4 din decretul reprodus mai sus sub No. 978/917

(No. 1359 din 16 Noembrie 1917, „Monitorul Oficial“ No. 197 din 18 Noembrie 1917).

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul de războiu sub No. 56.711/917,

Având în vedere și jurnalul consiliului Nostru de miniștri sub No. 428/917,

Am decretat și decretăm:

Art. I.— Se aprobă de Noi, sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, ca textul art. 2, 3 și 4 din decretul No. 978 din 4 Septembrie 1917, privitor la acordarea de pensiuni personalului aparținând misiunilor franceze în România, în cazuri de moarte sau infirmități, să fie înlocuit cu următorul:

Art. II.— Cuantumul pensiunei celui care va fi contractat o infirmitate incurabilă în timpul și din cauza evenimentelor războiului, va fi:

A) *Pentru ofițeri,* pensiunea prevăzută la art. 4 din legea generală de pensiuni română, adică solda din timp de pace a gradului pe care-l avea în armata franceză în momentul când a contractat infirmitatea, sporită cu 1/5 (20 la sută).

Solda (fără accesorii) ce se va lua de bază la calcularea pensiunei va fi cea prevăzută de legea română a soldelor pentru gradele corespunzătoare din armata română.

Pentru adjutanții șefi și adjutanți, pensia va fi regulată după aceleași norme, luându-se drept bază pentru cei dintâi solda prevăzută în legea română a reangajărilor pentru plotonierii-majori din a 3-a reangajare, iar pentru adjutanți, solda pentru plotonierii-majori din a 2-a reangajare, sporită și pentru unii și pentru alții cu 1/5.

B) *Pentru oamenii de trupă* (grade inferioare), afară de adjutanții-șefi și adjutanții pensiunea va fi egală cu pensiunea cu care omul a fost înscris în Franța pentru aceeaș cauză.

C) *Pentru infirmiere, și alte persoane neasimilate cu gradele inferioare,* se va lua de bază la calcularea pensiunei, salariul (fără accesorii) ce primea în România în momentul dobândirei infirmității, sporită cu 1/5 (20 la sută), fără însă ca aceste pensiuni să poată fi mai mari de 400 lei pe lună pentru infirmierele principale, și 300 lei pe lună pentru celelalte persoane din această categorie.

Art. III.— Văduva și copiii minori ai celor morți în timpul și din cauza evenimentelor războiului, cum și văduva și copiii minori ai celui înscris la pensiune care va fi decedat vor avea drept la pensiune precum urmează:

1. *Pentru cei din categoriile A și C de sub art. precedent,* pensiunile văduvelor și copiilor minori se vor stabili în condițiunile prevăzute la art. 6 din legea generală de pensiuni română, astfel cum acest articol a fost modificat prin legea decretată sub No. 217 din 17 Martie 1917 și de art. 8, 10, 12, 13, 14, și 15 din aceeaș lege și anume:

a) Văduva fără copii a defunctului va primi 50 la sută din pensiunea ce s'ar fi cuvenit soțului ei, dacă ar fi rămas infirm (art. 1 din legea generală de pensiuni);

b) Dacă sunt copii minori născuți din căsătoria cu defunctul, se va adăuga la pensiunea cuvenită văduvei încă un supliment de pensiune determinat astfel: pentru un copil, 20 la sută din pensiunea tatălui; pentru 2 copii, 35 la sută; pentru 3 sau mai mulți, 50 la sută din acea pensiune (art. 6, alin. III din legea generală de pensiuni);

c) Când văduva vine la pensiune în concurență cu copiii soțului dintr'o altă căsătorie, pensiunea ei va fi de 30 la sută din pensiunea soțului; dacă este un singur copil din altă căsătorie, acesta primește 40 la sută din pensiunea cuvenită tatălui; dacă sunt 2 copii, ei primesc 55 la sută; dacă sunt 3 sau mai mulți copii, ei primesc 70 la sută (art. 6, alin. IV din legea generală de pensiuni);

d) Când din diferite cauze, copiii minori ai defunctului s'ar pune sub o altă tutelă decât aceea a văduvei lor mame, în acest caz pensiunea cuvenită mamei va fi de 30 la sută din pensiunea defunctului ei soț, iar pentru copii se vor adăuga la cotele indicate la alin. *b* de mai sus, 20 la sută din pensiunea tatălui lor (art. 8 din legea generală de pensiuni);

e) Dreptul la pensiune al orfanilor de tată și de mamă va fi: pentru un copil, 50 la sută din pensiunea tatălui; pentru 2 copii, 65 la sută; pentru 3 sau 4, 75 la sută; pentru mai mulți de 4, întreaga pensiune ce se cuvenea tatălui.

Copiii a căror mamă s'a remăritat se vor trata ca orfani (art. 10 din legea generală de pensiuni);

f) Copiii din diferite căsătorii vor avea drepturi egale din aceeaș pensiune a defunctului lor tată, tratându-se ca orfani.

Dacă văduva trăește, ea va lua numai o pătrime din pensiunea soțului (art. 12 din legea generală de pensiuni);

g) Văduva are drept la pensiune până la moarte sau până la remăritare. Copiii au dreptul la pensiune până la majorat sau până la căsătorie, dacă ea are loc înainte de a fi împlinit etatea de 21 ani (art. 13 din legea generală de pensiuni);

h) Numai copiii legitimi sau legitimați au dreptul la pensiune (art. 14 din legea generală de pensiuni);

i) Văduva nu are drept la pensiune dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut după regularea la pensiune a soțului (art. 15 din legea generală de pensiuni);

j) In cazul când un celibatar a obținut o pensiune în baza decretului de față, iar în urmă s'a căsătorit, văduva sa, în caz de moarte, nu va avea drept la transmiterea pensiunei defunctului ei soț pensionar; copiii legitimi (nu și cei legitimați) ai acestuia se vor trata însă ca orfani, primind drepturile prevăzute la aliniatul *e* de mai sus (art. 15, alin. III din legea generală de pensiuni).

2. *Pentru cei din categoria B,* cuantumul pensiunei văduvei și copiilor minori ai titularului va fi acela cu

care acești urmași au fost înscriși la pensiune în Franța pentru aceeaș cauză.

Art. IV.— Pentru a obține înscrierea la pensiune cei din categoriile A și B de sub art. 2 sau urmașii lor interesați vor trebui să producă, odată cu cererea lor, următoarele acte:

a) Actul de deces dresat de autoritățile militare române, constatând că militarul a murit pe câmpul de bătaie, sau certificatul dresat de autoritățile militare române sau medico-militare, după cazuri, constatând că militarul a contractat infirmitatea sau a murit în timpul și din cauza evenimentelor războiului;

b) Certificatul Casei de pensiuni franceze, constatând înscrierea la pensiune în Franța, cuprinzând indicațiunea gradului ce avea militarul în armata franceză în timpul contractărei infirmităței, sau la data decesului, și toate indicațiunile relative la starea sa civilă; data căsătoriei, numele, pronumele și data nașterei copiilor minori și toate celelalte elemente cari au servit de bază la înscrierea la pensiune în Franța.

Pentru ofițeri, certificatul va cuprinde încă și relațiunile necesare pentru stabilirea dreptului la gradațiune și spor (supliment de soldă), prevăzute la art. 2 și 3 din legea română a soldelor.

Pentru cei din categoria C de sub art. 2, cei interesați vor prezenta în copie angajamentul ce au avut cu Guvernul român, certificatul prevăzut la aliniatul *a* de mai sus, privitor la constătarea cauzei infirmităței sau decesului și celelalte relațiuni relative la starea civilă a urmașilor cu drept la pensiune.

Fiecare persoană înscrisă la pensiune în baza decretului de față va trebui să producă la fiecare 6

luni, și anume la 1 Ianuarie și la 1 Iulie a fiecărui an, un certificat din partea Casei de pensiuni franceze (pentru cei din categoriile A și B), constatând că nu a survenit nici o schimbare în starea lor civilă, sau indicând schimbarea ce s'a produs, decesul vreunuia din ei, ajungerea la majoritate a unui copil minor, căsătoria vreunuia din aceștia, decesul văduvei sau recăsătoria ei, etc., spre a se putea face aplicațiunea dispozițiunilor legei române de pensiuni.

Pentru cei din categoria C, acest certificat semestrial va fi înlocuit cu un certificat în acelaș sens liberat de autoritatea competinte din Franța.

Art. II și cel din urmă.— Miniștrii Noștrii secretari de Stat la departamentele războiului și finanțelor sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a decretului de față.

DECRET

Privitor la modificarea unor dispozițiuni din regulamentul legei măsurilor excepționale decretat sub No. 310 din 11 Februarie 1915

(No. 1360 din 16 Noembrie 1917, „Monitorul Oficial" No. 198 din 19 Noembrie 1917).

Art. I.— In regulamentul legei măsurilor excepționale, astfel cum acest regulament a fost modificat prin decretul Nostru cu No. 2.997/916, se introduc următoarele modificări:

a) Paragraful 3 de sub art. 46, se suprimă;

b) După art. 46 se intercalează un nou articol în cuprinderea următoare:

„Art. 46 bis.— In caz de moarte, cădere în captivitate sau dispariție a mobilizatului, familia lui va fi sprijinită în condițiunile următoare:

1. In caz de moarte a mobilizatului, văduva și copiii săi minori, cu drept la pensiune, vor primì suma prevăzută în declarația lui, sau în avizul de plată întocmit din oficiu, potrivit art. 21 și 22 din acest regulament până la finele lunei în care a avut loc decesul.

Până la înscrierea lor la pensiune, acești urmași, după cererea lor, vor putea primi din cassa ministerului de război aconturi lunare din pensiune, restituibile din primul mandat de pensiune ce vor încasa.

2. Dacă mobilizatul a căzut prizonier la inamic, familia lui va continua să primească întreaga sumă lăsată de el din solda sau salariul său, prin declarația ce a făcut, până la finele lunei în care va avea loc repatriarea prizonierului.

Sumele astfel primite de familie în contul soldei prizonierului se vor deduce din solda acestuia cu ocaziunea lichidărei socotelilor soldei sale de captivitate, după repatriare.

3. Dacă mobilizatul a dispărut, fără a i se fi putut da de urmă, familia lui va primi suma indicată de el în declarația dată, până la finele lunei a treia ce urmează aceleia în care se va fi decretat demobilizarea armatei sau până la finele acestei din urmă luni, în cazul când până atunci s'ar fi dat de urma dispărutului și i s'ar fi regulat situația, potrivit celor prevăzute la paragrafele precedente.

Sumele primite se vor lichida cu ocaziunea stabilirei drepturilor mobilizatului pe timpul absenței sale, sau din pensiunea lui ori a urmașilor săi.

DECRET

Pentru adăogirea unui nou paragraf la art. 46 bis din regulamentul modificat cu decretul precedent sub No. 1360/917

(No. 1636 din 30 Decembrie 1917, „Monitorul Oficial" No. 285 din 3 Ianuarie 1917).

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul războiului sub No. 57.710/917,

Având în vedere și jurnalul consiliului Nostru de miniștri sub No. 518/917, precum și dispozițiunile de sub art. 43 alin. I din legea măsurilor excepționale;

Am decretat și decretăm:

Art. I.— La finele art. 46 bis din regulamentul legei măsurilor excepționale, decretat sub No. 1.360 1917, se adaugă un nou paragraf în cuprinderea următoare:

„6.— Pentru aplicarea dispozițiunilor cuprinse în paragrafele 1—5 de mai sus, autoritățile civile și militare se vor conforma regulilor următoare:

a) Urmașii mobilizatului mort, pentru a beneficia de înlesnirea aconturilor din pensie, conform paragrafului 1, sunt ținuți să ceară ministerului de finanțe înscrierea lor la pensiune în termen de cel mult trei luni, socotite din prima zi a lunei următoare aceleia în care a avut loc decesul.

Pentru familiile celor decedați înainte de punerea în aplicare a decretului de față, acest termen de trei luni va curge dela 1 Ianuarie 1918.

Peste termenul de trei luni prevăzut mai sus nici un acont din pensie nu se va putea libera decât cu aprobarea expresă a ministerului de război căruia

cel interesat urmează să-i aducă la cunoștință cauza întârzierei înscrierei sale la pensiune;

b) Aconturile din pensie prevăzute la paragraful 1 se vor putea libera fie din casa ministerului de război, fie de către autoritățile militare sau civile prin continuarea achitărei sumelor indicate în avizele sau certificatele de plată, notându-se plata acestor aconturi pe acele avize sau certificate ca și în trecut.

La expirarea celor trei luni, prevăzute la litera *a* de mai sus, autoritatea militară sau civilă va înainta ministerului de război avizele sau certificatele de plată ale urmașilor cu drept la pensiune, cari vor fi anulate, comunicându-se de către ministerul de război ministerului de finanțe aconturile liberate în contul pensiunei pentruca ministerul finanțelor să dispue reținerea acestor aconturi din primul bon sau mandat de pensiune și vărsarea lor la tezaur pe seama ministerului de război sau a autorităților civile care le-a plătit;

c) Dacă mobilizatul a murit fără a lăsa urmași cu drept la pensiune, iar prin declarațiunea sa destinase o parte din solda sau salariul său celorlalți membri ai familiei (părinți, frați, surori și alte persoane anume indicate în declarațiune), întreaga sumă lăsată de el va fi achitată familiei de către autoritățile militare sau civile pe baza avizului de plată sau certificatului întocmit până la finele lunei în care va avea loc demobilizarea armatei, așa cum prevede art. 20 din lege;

d) Ajutoarele rambursabile prevăzute la paragraful 5 se vor plăti de ministerul de război din creditul pentru război care va îngriji de achitarea lor după terminarea războiului;

e) Dacă mobilizatul decedat nu a lăsat urmaşi cu drept la pensiune, iar în favoarea celorlalte rude indicate limitativ la paragraful 5, refugiate în Moldova nu dispusese nimic în timpul vieței, în acest caz se vor putea acorda acestor rude ajutoare rambursabile în condițiunile prevăzute la acel paragraf şi potrivit celor indicate la lit. *d.* de mai sus;.

f) In cazurile prevăzute la paragraful 4, adică atunci când mobilizatul prizonier sau dispărut nu a destinat familiei sale o parte din solda sau salariul său, autoritățile militare și civile vor întocmi avizele de plată sau certificatele din oficiu pe numele soției sau copiilor minori ai mobilizatului și numai în lipsa acestora pe numele celorlalte rude indicate la paragraful 5;

g) In toate cazurile, avizele sau certificatele de plată nu se vor întocmi din oficiu decât în urma cererei celui interesat".

Art. II.— Dispozițiunile decretului de față se vor aplica, ca și cele prevăzute prin decretul No. 1360 917, cu începere dela 1 Noemvrie 1917, ratificându-se măsurile luate până în prezent pentru sprijinirea familiilor celor morți, potrivit paragrafului 6, litera *c* de sub articolul 1 de mai sus.

DECRET [1]).

Privitor la adăugirea unui nou aliniat la art. 4 din legea generală de pensiuni

(No. 1.637 din 30 Dec. 1917, Mon. Ofic. No. 235 din 3 Ian. 1918)

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul de războì sub No. 57.771/917.

Având în vedere şi jurnalul consiliului Nostru de miniştri sub No. 522 din 1917,

Am decretat şi decretăm:

Art. I.— Se aprobă de Noi sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, ca la finele art. 4 din legea generală de pensiuni să se adauge un nou aliniat în cuprinderea următoare:

„In cazul când un ofiţer mobilizat a fost pus în retragere pentru boale sau infirmităţi preexistente războiului, dar cari în timpul şi din cauza evenimentelor războiului acele boale sau infirmităţi s'au agravat până în aşa grad că au devenit incurabile şi au provocat scoaterea lui din rândurile armatei, în acest caz pensiunea celui aflat în aceste condiţiuni va fi cea prevăzută la art. 3, lit. *a*, alin. I din legea generală de pensiuni".

Art. II.— Dispoziţiunile decretului de faţă se vor considera puse în aplicare cu începere dela 15 August 1916, data mobilizărei armatei.

Cazurile deja rezolvite se vor revizui în conformitate cu dispoziţiunile prezentului decret.

Art. III şi cel din urmă.— Miniştrii Noştri secretari de Stat la departamentele războiului şi finanţelor sunt însărcinaţi cu aducerea la îndeplinire a dispoziţiunilor decretului de faţă.

---

1) Modificat prin Decretul No. 1179 din 17 Maiu 1918.

Raportul D-lui Ministru de Război către M. S. Regele.

Autorizat de consiliul de miniştri prin jurnalul No. 522/917 cu cel mai profund respect rog pe Majestatea Voastră să binevoiască a semna alăturatul proect de decret prin care sub rezerva ratificărei ulterioare a corpurilor legiuitoare, se adaogă un nou aliniat la art. 4 din legea generală de pensiuni.

Prin această adăogire se prevede o pensiune pentru acei ofiţeri ale căror boale sau infirmităţi preexistente războiului s'au agravat în timpul şi din cauza evenimentelor războiului în aşa grad că au devenit incurabile şi au provocat scoaterea lor din rândurile armatei.

Cazul celor aflaţi în aceste condiţiuni nefiind prevăzut de legea în vigoare, am găsit de comun acord cu d. ministru de finanţe că este echitabil să li se acorde o pensiune, însă mai mică decât a celor cari au dobândit infirmitatea în timpul şi din cauza războiului, admiţându-li-se pensiunea prevăzută la art. 3 lit. *a*, alin. I, din legea generală de pensiuni, adică la timpul servit se adaogă un spor de 5 ani, fără ca în orice caz pensiunea să poată fi mai mică de 75 la sută din ultima retribuţiune, oricare ar fi fost timpul servit.

Dacă infirmitatea a fost dobândită iar nu agravată în timpul şi din cauza războiului, pensiunea unui astfel de infirm, conform art. 4 din zisa lege, este egală cu solda gradului din momentul dobândirei infirmităţei sporită cu 1/5.

DECRET

pentru adăugarea art. 13 bis în legea asupra poziţiunii ofiţerilor.

(No. 691 din 24 Martie 1918 publicat în „Monitorul Oficial" No. 306 din 27 Martie 1918).

Art. 13 bis.— Ofiţerii de orice grad şi asimilaţii lor, cari au luat parte în campania din 1916—1918, vor putea demisiona din armată şi înainte de decretarea trecerei generale a armatei pe picior de pace.

„Primirea unei asemenea demisiuni este lăsată la aprecierea ministrului de război".

„Decretul regal privitor la primirea unor asemenea demisiuni va preciza dacă ofiţerul se mai trece ori nu în cadrele rezervei, aşa cum prevede art. 16 din această lege.

„Cei a căror demisiune a fost primită în condiţiunile de mai sus, dacă vor avea cel puţin 15 ani calculabili la pensiune, vor fi aşezaţi la pensiune cu drepturile ce le acordă legea generală de pensiuni, fiind dispensaţi de condiţiunea vârstei pe ziua fixată prin decretul regal pentru primirea demisiunei".

Art. II.— Dispoziţiunile anterioare, contrarii decretului de faţă, sunt şi rămân desfiinţate.

Raportul D-lui Ministru de Război către M. S. Regele.

Autorizat de consiliul de miniştri prin jurnalul No. 315, cu cel mai profund respect, rog pe Majestatea Voastră să binevoiască a semna alăturatul proiect de decret prin care, sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, se permit primirea demisiu-

nei din armată, înainte de decretarea trecerei generale a armatei pe picior de pace, a ofițerilor de orice grad, în condițiunile indicate în acel proiect de decret.

Totdeodată supun la înalta cunoșttință a Majestăței Voastre, că în privința înscrierilor la pensiune a celor aflați în aceste condițiuni, am luat și asentimentul prealabil al d-lui ministru de finanțe.

MINISTERUL DE FINANȚE

Decret No. 1179 din 17 Maiu 1918 publicat în «Monitorul Oficial» No. 41 din 19 Maiu 1918.

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate,

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul finanțelor sub No. 38.098 din 31 Martie 1918,

Având în vedere jurnalul consiliului Nostru de miniștrii sub No. 320 din 31 Martie 1918,

Am decretat și decretăm:

Art. I.— Se aprobă, sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, ca aliniatul introdus la art. 4 din legea generală de pensiuni, prin decretul Nostru No. 1637 din 30 Decembrie 1917, să se modifice precum urmează:

„In cazul când un ofițer mobilizat a fost pus în retragere, pentru boale sau infirmități preexistente

războiului, dar cari, în timpul și din cauza războiului s'au agravat până în așa grad încât au devenit incurabile și au provocat scoaterea lui din rândurile armatei, va avea drept la pensiunea prevăzută de art. 3 litera *a*, alin. I din legea generală de pensiuni, fără ca această pensiune să poată fi mai mică de 75 la sută din solda sporită cu 1/5 a gradului ce avea în momentul decretărei mobilizărei.

In caz de moarte, din aceleași cauze, drepturile urmașilor se vor lichida potrivit dispozițiunilor art. 6 și următorii.

Art. II.— Dispozițiunile decretului de față se vor considera intrate în vigoare, cu începere dela 15 August 1916.

Art. III și cel din urmă.— Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul finanțelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor acestui decret.

Dat în Iași, la 17 Mai 1918.

Raportul d-lui ministru de finanțe către M. S. Regele cu No. 38098

Sire,

Prin înaltul decret-lege, No. 1.637 din 30 Decembrie 1917, s'a introdus la art. 4 din legea generală de pensiuni— sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare— un aliniat nou, după care ofițerii puși în retragere pentru maladii sau infirmități preexistente războiului dar agravate în timpul și din cauza evenimentelor războiului, au drept la pensiunea prevăzută de art. 3, lit. *a*, alin. I din lege.

Aplicarea acestui text, care stabilește că pensiunea se calculează după timpul servit, adăugându-se 5 ani fără a putea fi mai mică de 75 la sută din ul-

tima retribuțiune, ar avea consecința că parte din ofițerii aflați în acest caz și cari au obținut înaintări în grad după decretarea mobilizărei, să beneficieze de o pensiune mai mare, —fiind calculată la solda ultimului grad,— decât ofițerii cari au fost atinși de infirmități incurabile în timpul și din cauza războiului,— pentru aceștia din urmă art. 4 din lege prevăzând dreptul la o pensiune egală cu solda gradului din momentul dobândirei infirmităței, sporită cu adausul de 1/5 pentru timp de război.

Sesizat de ministerul de război și pentru a se înlătura posibilitatea unei asemenea deosebiri de tratament la pensiune,— inadmisibilă și nejustificată— în favoarea primei categorii de ofițeri, deosebire pe care dispozițiunea introdusă prin înaltul decret citat n'a avut intenția de a o face, după cum rezultă de altfel și din raportul d-lui ministru de război No. 57.771/917, prin care s'a propus această dispozițiune, am întocmit alăturatul proiect de decret, prin care —sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare— această dispozițiune se modifică în sensul ca pensiunea ofițerilor puși în retragere pentru maladii sau infirmități preexistente dar agravate din cauza războiului, să fie acea prevăzută de art. 3, lit. *a*, alin. I din legea generală de pensiuni, fără a putea fi mai mică de 75 la sută din solda sporită cu 1/5 a gradului ce au avut în momentul decretărei mobilizărei.

Autorizat de consiliul miniștrilor prin jurnalul No. 320 din 31 Martie 1918, respectuos rog pe Majestatea Voastră să binevoiască a aproba și semna acest proiect de decret.

DECRET

privitor la chemarea timporară în activitate în timp de pace a ofițerilor sanitari precum și a altor ofițeri de rezervă cu atribuțiuni de control administrativ

(No. 1190 din 17 Maiu 1918, „Monitorul Oficial" No. 41 din 19 Maiu 1918).

Art. I.— Pentru satisfacerea trebuințelor sanitare curente ale armatei, în timp de pace, se vor putea chema timporar în activitate medicii, farmaciștii și veterinarii, ofițeri de rezervă.

La caz de neajungere, se vor putea angaja cu diurnă și alți medici, cari nu sunt ofițeri de rezervă cu consimțământul acestora.

Art. 2.— Se vor putea asemenea chema timporar în activitate în timp de pace ofițerii de rezervă de orice grad și orice armă având atribuțiuni de control administrativ.

Art. 3.— Contabilii gestionari cari nu și-au putut termina predarea gestiunei lor până la 31 Mai 1918, vor fi menținuți la serviciu și peste această dată, prin ordine individuale, emanate dela ministerul de război.

Prin acele ordine li se va preciza, data până la care predarea gestiunei va trebui să fie neapărat terminată, precum și diurna ce li se va acorda pentru efectuarea acestei predări.

Art. 4.— Chemările timporare prevăzute la art. 1 și 2, a ofițerilor de rezervă, precum și încetarea lor, se vor hotărî prin decret regal, în urma raportului ministrului de război.

Angajările de medici diurniști, dintre cei cari nu sunt ofițeri de rezervă, se vor face prin ordine aprobatoare, emanate dela ministerul de război prin cari ordine li se va fixa durata angajamentului și cuantumul diurnei.

Art. 5.— *Cei chemați timporar în activitate, în condițiunile art. 1 și 2 vor avea dreptul să opteze între leafa funcțiunei lor civile cu accesoriile ei, sau pensiunii și solda gradului lor militar cu accesoriile ei.*

Art. 6.— In ambele cazuri, ei vor continua să-și primească retribuțiunea lor civilă dela autoritatea civilă de cari depind cum se arată la articolul precedent, iar dela ministerul de război numai diferența între leafa funcțiunei civile cu accesoriile ei și solda gradului militar cu accesoriile ei.

Aceiași regulă se va aplica și ofițerilor de rezervă pensionari.

Art. 7.— Intre funcționarii civili ofițeri de rezervă prevăzuți în decretul de față intră: funcționarii Statului, județelor, și comunelor, acei ai eforiei spitalelor civile din București și ai Epitropiei Sf. Spiridon din Iași, precum și ai instituțiunilor de credit asupra cărora guvernul exercită un control prin reprezentanți numiți de dânsul.

In tot timpul chemărei timporare a acestor funcționari, funcțiunile lor vor fi păstrate la autoritatea sau instituțiunea respectivă, iar retribuțiunile înlocuitorilor provizorii vor fi în sarcina acestor autorități sau instituțiuni.

Raportul D-lui Ministru de Războiu către M. S. Regele

Prin înaltul decret No. 1010/918, ordonându-se demobilizarea generală a armatei, s'a prevăzut ca toţi ofiţerii de rezervă să fie demobilizaţi cel mai târziu până la 31 Mai 1918.

Pentru satisfacerea însă a nevoilor curente sanitare ale armatei este absolută nevoie de a se înlesni posibilitatea chemărei temporare în activitate, în timp de pace, a ofiţerilor de rezervă sanitari, numărul celor activi, prevăzuţi în bugetul ministerului de războiu, fiind cu totul insuficient pentru a se asigura, în bune condiţiuni sănătatea publică, nu numai a armatei, dar a întregei populaţiuni de pe întregul teritoriu al ţărei, inclusiv Basarabia.

O altă situaţie de lămurit e acea a ofiţerilor de rezervă, cari în timpul războiului au fost gestionari, mânuitori de fonduri publice considerabile şi cari nu au posibilitatea a-şi încheia şi preda gestiunile lor până la 31 Mai 1918, aşa că pentru satisfacerea acestor nevoi este necesară prelungirea menţinerei lor la serviciu până la definitiva predare a gestiunei lor.

In fine, pentru controlarea tuturor cheltuelilor făcute în timpul acestui războiu este iarăşi trebuinţa a se continua acest control prin o comisiune specială compusă din ofiţeri activi şi de rezervă, cunoscători în această materie, numărul celor activi nefiind îndestulător.

Acest control special s'a exercitat în limitele posibilităţei şi în timpul războiului, în baza legei din 25 Decembrie 1916 şi a decretului lege No. 777

din 25 Iulie 1917 menționatul decret lege prevede la art. 3 că acest control special va continua şi după încheierea păcei, până la definitiva terminare şi lichidarea conturilor relative la cheltuelile războiului.

Pentru satisfacerea nevoilor semnalate mai sus, subsemnatul, autorizat și de consiliul de miniștri prin jurnalul No. 434/918, am întocmit alăturatul proiect de înalt decret, prin care, sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, să iau măsurile dictate de împrejurări.

DECRET

(No. 1269 din 29 Mai 1918 publicat în „Monitorul Oficial" No. 51 din 30 Mai 1918).

Se autoriză ministerul de interne de a pune la retragere din oficiu, pe ziua de 1 Iulie 1918, medicii, veterinarii, şi alți funcționari ai direcțiunei generale a serviciului sanitar, cari întrunesc condițiunile cerute de art. 19 din legea sanitară, și *art. 46 din legea pensiilor și cu respectarea acelor dispozițiuni, iar stabilirea drepturilor la pensie a acestor funcționari, se va face de ministerul de finanțe, tot pe ziua de 1 Iulie 1918, cu derogare la dispozițiunile legei generale de pensii în vigoare în baza căreia n'ar putea să-și valorifice și să primească pensiunea ce li s'ar cuveni decât pe ziua de 1 Octombrie 1918.*

Această dispoziție este luată excepțional și pentru o singură dată.

Decretul lege No. 3787 din 21 Decembrie 1918 prin care s'a dispus desfiinţarea reţinerilor asupra pensiunilor afară de taxa de 3 %

Art. I.— Se aprobă, sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, cele ce urmează:

Reţinerile prevăzute de legea generală de pensiuni, asupra pensiunilor de orice fel şi sub orice denumire, se suprimă cu începere dela 1 Ianuarie 1919 menţinându-se numai impozitul de 3 la sută.

Art. II.— Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul finanţelor este însărcinat cu aducerea la îndeplinirea a dispoziţiunilor acestui decret.

Dat în Bucureşti, la 21 Decemvrie 1918.

Raportul D-lui Ministru de Finanţe către M. S. Regele

Chestiunea uşurărei şi înlesnirei condiţiunilor actuale de trai a făcut obiect de preocupare şi de solicitudine din partea Statului în toate direcţiunile, mai ales pentru clasele mai greu încercate.

După îmbunătăţirea adusă situaţiunei funcţionarilor publici, prin măsura recentă de a li se spori salariile, am socotit că ar fi echitabil să se ia în considerare şi soarta foştilor funcţionari, astăzi pensionari, şi se cuvine, cred, ca solicitudinea arătată actualilor funcţionari să se întindă, în măsura posibilităţei, şi asupra lor.

Pensiunile ce primesc foştii funcţionari sau urmaşii lor nu mai corespund şi nu mai pot face faţă nevoilor şi greutăţilor actuale mai ales dacă se ţine seamă că, în majoritatea cazurilor, mijloacele de existenţă sunt reduse la aceste pensiuni.

De aceea, pentru a veni în ajutorul pensionarilor, singura măsură ce s'ar putea lua ar fi aceea de a se suprima reținerile ce se aplică după legea generală de pensiuni asupra pensiunilor de orice fel și sub orice denumire.

Prin această măsură s'ar aduce o simțitoare îmbunătățire situațiunei pensionarilor, iar Statul își va impune un însemnat sacrificiu pentru acoperirea golului pe care această suprimare o va produce în veniturile Casei pensiunilor, ale cărei sarcini sunt într'o considerabilă creștere.

In acest mod pensiunile ar rămâne supuse numai la taxa de 3 la sută care, potrivit legei pentru înființarea acestei taxe, este un impozit de care nu poate fi nimeni scutit.

Pentru considerațiunile mai sus expuse, am întocmit alăturatul proiect de decret prin care, sub rezerva ratificărei ulterioare a Corpurilor legiuitoare, se suprimă reținerile prevăzute de legea generală de pensiuni, asupra pensiunilor de orice fel și sub orice denumire.

Autorizat de consiliul miniştrilor prin jurnalul No. 1.123 din 21 Decembrie 1918, respectuos rog pe Majestatea Voastră să binevoiască a aproba și semna acest proiect de decret.

No. 191. 402 1918, Decemvrie 21.

INDICATOR ALFABETIC

D

E

Articolul de lege
sau regulament

F

G

I

J

L

M

S

Ş

Articolul de lege sau regulament

TABLA DE MATERII

Prețul 10 lei

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „EMINESCU"
Bulevardul Elisabeta, 6 și Str. Sărindar, 7